

Program SFC2021 wspierany z EFRR (cel „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”), EFS+, Funduszu Spójności, FST i EFMRA – art. 21 ust. 3

CCI	2021PL16FFPR012
Tytuł w języku angielskim	European Funds for Silesia 2021-2027
Tytuł w języku (językach) narodowym (narodowych)	PL - Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027
Wersja	1.1
Pierwszy rok	2021
Ostatni rok	2027
Kwalifikowalny od	2021-01-01
Kwalifikowalny do	2029-12-31
Nr decyzji Komisji	
Data decyzji Komisji	
Regiony NUTS objęte programem	PL22 - Śląskie PL224 - Częstochowski PL225 - Bielski PL227 - Rybnicki PL228 - Bytomski PL229 - Gliwicki PL22A - Katowicki PL22B - Sosnowiecki PL22C - Tyski
Odnośny fundusz lub odnośne fundusze	EFRR EFS+ FST
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

Spis treści

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne	20
Tabela 1.....	31
2. Priorytety.....	60
2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna.....	60
2.1.1. Priorytet: I. Priorytet I: Inteligentne Śląskie	60
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR)	60
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	60
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	60
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	61
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	62
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	62
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	62
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	62
2.1.1.1.2. Wskaźniki	63
Tabela 2: Wskaźniki produktu	63
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	63
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ..	64
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	64
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	64
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	65
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	65
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	65
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR).....	66
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	66
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	66
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	67
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	67
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	68
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	68
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	68
2.1.1.1.2. Wskaźniki	68
Tabela 2: Wskaźniki produktu	68
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	69
2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ..	69

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	69
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	70
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	70
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	70
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	70
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)	71
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	71
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	71
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	72
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	73
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	73
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	73
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	73
2.1.1.1.2. Wskaźniki	74
Tabela 2: Wskaźniki produktu	74
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	74
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ..	75
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	75
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	75
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	75
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	76
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	76
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.4. Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (EFRR)	77
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	77
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	77
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	78
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	78
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	79
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	79
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	79
2.1.1.1.2. Wskaźniki	79
Tabela 2: Wskaźniki produktu	79
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	80
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ..	80
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	80

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	80
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	81
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	81
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	81
2.1.1. Priorytet: II. Priorytet II: Ekologiczne Śląskie	82
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR).....	82
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	82
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	82
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	84
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	84
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....	85
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	85
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	85
2.1.1.1.2. Wskaźniki	85
Tabela 2: Wskaźniki produktu	86
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	86
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ..	86
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	86
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	87
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	87
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	87
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	87
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR).....	89
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	89
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	89
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	90
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	90
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....	91
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	91
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	91
2.1.1.1.2. Wskaźniki	92
Tabela 2: Wskaźniki produktu	92
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	92
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ..	92

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	92
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	93
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	93
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	93
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	93
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR).....	94
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	94
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	94
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	95
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	95
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	96
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	96
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	96
2.1.1.1.2. Wskaźniki	97
Tabela 2: Wskaźniki produktu	97
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	97
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ..	97
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	97
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	98
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	98
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	98
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	98
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR)	100
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	100
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	100
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	101
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	101
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	101
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	102
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	102
2.1.1.1.2. Wskaźniki	102
Tabela 2: Wskaźniki produktu	102
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	102
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	103

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	103
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	103
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	103
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	104
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	104
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR).....	105
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	105
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	105
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	106
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	106
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....	107
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	107
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	107
2.1.1.1.2. Wskaźniki	108
Tabela 2: Wskaźniki produktu	108
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	108
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	108
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	108
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	109
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	109
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	109
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	109
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)	111
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	111
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	111
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	112
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	112
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....	113
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	113
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	113
2.1.1.1.2. Wskaźniki	113
Tabela 2: Wskaźniki produktu	113
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	114
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	114

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	114
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	114
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	115
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	115
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	115
2.1.1. Priorytet: III. Priorytet III: Mobilne Śląskie (Cel szczegółowy dotyczący mobilności miejskiej określony w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności)..	116
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR).....	116
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	116
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	116
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	118
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	118
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	119
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	119
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	119
2.1.1.1.2. Wskaźniki	119
Tabela 2: Wskaźniki produktu	120
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	120
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	120
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	120
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	121
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	121
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	121
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	122
2.1.1. Priorytet: IV. Priorytet IV: Lepiej połączone Śląskie.....	123
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR).....	123
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	123
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	123
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	124
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	124
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	125
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	125
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	125
2.1.1.1.2. Wskaźniki	125

Tabela 2: Wskaźniki produktu	126
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	126
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	126
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	126
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	127
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	127
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	127
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	127
2.1.1. Priorytet: V. Priorytet V: Społeczne Śląskie.....	129
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej; (EFS+).....	129
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	129
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	129
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:.....	130
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	130
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....	131
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	131
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	131
2.1.1.1.2. Wskaźniki	132
Tabela 2: Wskaźniki produktu	132
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	132
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	133
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	133
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	133
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	133
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	133
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	134
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływow i mobilności na rynku pracy (EFS+).....	135
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	135
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	135
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:.....	136
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+.....	136
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.....	136

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	137
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	137
2.1.1.1.2. Wskaźniki	137
Tabela 2: Wskaźniki produktu	137
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	137
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	138
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	138
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	138
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	138
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	138
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	139
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)	140
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	140
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	140
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	141
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	141
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	142
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	142
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	143
2.1.1.1.2. Wskaźniki	143
Tabela 2: Wskaźniki produktu	143
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	143
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	144
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	144
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	144
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	144
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	145
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	145
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+).....	146
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	146
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	146
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	148

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	148
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	149
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	149
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	149
2.1.1.1.2. Wskaźniki	150
Tabela 2: Wskaźniki produktu	150
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	150
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	151
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	151
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	151
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	151
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	151
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	152
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+).....	153
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	153
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	153
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	154
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	154
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	154
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	155
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	155
2.1.1.1.1.2. Wskaźniki	155
Tabela 2: Wskaźniki produktu	155
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	156
2.1.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	156
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	156
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	156
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	156
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	157
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	157
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+)	158
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	158

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	158
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	159
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	159
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	160
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	160
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	160
2.1.1.1.2. Wskaźniki:	161
Tabela 2: Wskaźniki produktu:	161
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu:	161
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji:	162
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji:	162
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania:	162
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne:	162
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+:	162
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST:	163
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+):	164
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy:	164
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	164
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	164
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	165
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	165
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	166
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	166
2.1.1.1.2. Wskaźniki:	166
Tabela 2: Wskaźniki produktu:	166
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu:	166
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji:	167
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji:	167
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania:	167
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne:	167
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+:	167
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST:	168
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci	

i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+) .	169
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	169
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	169
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	171
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	172
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	172
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	172
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	173
2.1.1.1.2. Wskaźniki	173
Tabela 2: Wskaźniki produktu	173
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	173
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	174
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	174
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	174
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	174
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	174
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	175
2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)	176
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	176
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	176
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	178
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	179
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	179
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	180
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	180
2.1.1.1.2. Wskaźniki	180
Tabela 2: Wskaźniki produktu	180
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	181
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	181
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	181
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	181
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	182
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	182
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	182

2.1.1. Priorytet: VI. Priorytet VI: Śląskie dla mieszkańca.....	183
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR).....	183
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	183
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ :	183
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	184
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	185
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	185
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	185
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	185
2.1.1.1.2. Wskaźniki	186
Tabela 2: Wskaźniki produktu	186
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	186
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	186
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	186
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	187
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	187
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	187
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	187
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR).....	188
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	188
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+ :	188
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	189
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	189
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	190
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	190
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	190
2.1.1.1.2. Wskaźniki	190
Tabela 2: Wskaźniki produktu	190
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	191
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	191
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	191
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	191

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	192
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	192
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	192
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)	193
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	193
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	193
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	195
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	195
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	195
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	195
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	196
2.1.1.1.2. Wskaźniki	196
Tabela 2: Wskaźniki produktu	196
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	196
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	197
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	197
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania	197
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	198
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	198
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	198
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR)	199
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	199
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	199
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	200
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	200
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	200
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	201
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	201
2.1.1.1.2. Wskaźniki	201
Tabela 2: Wskaźniki produktu	201
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	201
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	202
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	202

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	202
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	202
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	203
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	203
2.1.1. Priorytet: VII. Priorytet VII: Śląskie bliżej obywateli	204
2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR).....	204
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	204
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	204
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	206
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	206
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	207
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	207
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	207
2.1.1.1.2. Wskaźniki	208
Tabela 2: Wskaźniki produktu	208
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	208
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	209
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	209
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	209
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	209
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	209
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	210
2.1.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)	211
2.1.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	211
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	211
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	212
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	212
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	212
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	213
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	213
2.1.1.1.2. Wskaźniki	213
Tabela 2: Wskaźniki produktu	213

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	213
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	214
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	214
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	214
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	214
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	214
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	215
2.1.1. Priorytet: VIII. Priorytet VIII Śląskie w transformacji.....	216
2.1.1.1. Cel szczegółowy: JSO8.1. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie (FST)	216
2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy	216
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:	216
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	218
Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+	219
Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	219
Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	219
Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	219
2.1.1.1.2. Wskaźniki	220
Tabela 2: Wskaźniki produktu	220
Tabela 3: Wskaźniki rezultatu	220
2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji	221
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	221
Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania.....	222
Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	223
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	223
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	223
2.2. Priorytety pomocy technicznej	224
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: IX. Priorytet IX: Pomoc techniczna EFRR	224
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy	224
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	224
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	225
2.2.1.2. Wskaźniki	225
Tabela 2: Wskaźniki produktu	225
2.2.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ...	226
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	226
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+.....	226
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST.....	226
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: X. Priorytet X: Pomoc techniczna EFS+.....	228

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy	228
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	228
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	229
2.2.1.2. Wskaźniki	229
Tabela 2: Wskaźniki produktu	229
2.2.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ...	230
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	230
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	230
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	230
2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: XI. Priorytet XI: Pomoc techniczna FST	232
2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy	232
Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	232
Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:	233
2.2.1.2. Wskaźniki	234
Tabela 2: Wskaźniki produktu	234
2.2.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji ...	234
Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji	234
Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+	234
Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST	235
3. Plan finansowy	236
3.1. Przesunięcia i wkłady (1)	236
Tabela 15A: Wkłady na rzecz InvestEU* (w podziale według roku)	236
Tabela 15B: Wkłady na rzecz InvestEU* (zestawienie)	236
Uzasadnienie z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwoty te przyczyniają się do osiągnięcia celów polityki wybranych w umowie partnerstwa zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU	237
Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata)	237
Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego* (zestawienie)	237
Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego – uzasadnienie	237
Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego funduszu lub funduszy* (w podziale na lata)	237
Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy (zestawienie)	238
Przesunięcia między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym, w tym między funduszami polityki spójności – uzasadnienie	238
3.2. FST: alokacja w programie i przesunięcia (1)	238
3.2.1. Alokacja z FST na program przed przesunięciami według priorytetu (w stosownych przypadkach) (2)	238
Tabela 18: Alokacja z FST na program zgodnie z art. 3 rozporządzenia w sprawie FST, przed przesunięciem	238
3.2.2. Przesunięcia do FST jako wsparcie uzupełniające (1) (w stosownych przypadkach)	238
Tabela 18A: Przesunięcia do FST w ramach programu (w podziale na lata)	239
Tabela 18B: Przesunięcie zasobów z EFRR i EFS+ do FST w ramach programu	239
Tabela 18C: Przesunięcia do FST z pozostałych programów (w podziale na lata)	239

Tabela 18D: Przesunięcie zasobów z EFRR i EFS+ z innych programów do FST w ramach programu	239
Uzasadnienie uzupełniającego przesunięcia z EFRR i EFS+ na podstawie planowanych rodzajów interwencji.....	240
3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego	240
Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego w ramach danego programu (w podziale według roku)	240
Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego do innych programów (w podziale według roku)	240
3.4. Przesunięcia z powrotem (1).....	241
Tabela 20A: Przesunięcia z powrotem (w podziale według roku)	241
Tabela 20B: Przesunięcia z powrotem* (podsumowanie).....	241
3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata	242
Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata	242
3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe	243
Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe.....	243
4. Warunki podstawowe.....	245
5. Instytucje programu	268
Tabela 13: Instytucje programu	268
Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji.....	268
6. Partnerstwo	269
7. Komunikacja i widoczność	272
8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami	274
Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami	274
Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe	275
A. Podsumowanie głównych elementów	275
B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji.....	279
C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych..	305
1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):	305
2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji:	305
3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.	305
4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:	305
5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania.	306
Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami	307
A. Podsumowanie głównych elementów	307
B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji.....	308
Aneks 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem	309
Terytorialny plan sprawiedliwej transformacji - TPSTFESL.Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030 (1.0).....	311

1. Opis procesu transformacji i wskazanie terytoriów w obrębie państwa członkowskiego, które będą najbardziej dotknięte jej negatywnymi skutkami	311
2. Ocena wyzwań związanych z transformacją w przypadku każdego ze wskazanych terytoriów	315
Terytorium: Województwo śląskie	315
2.1. Diagnoza skutków gospodarczych, społecznych i terytorialnych transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050	315
2.2. Potrzeby i cele w zakresie rozwoju do roku 2030 służące osiągnięciu neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050	318
2.3. Spójność z innymi odpowiednimi krajowymi, regionalnymi lub terytorialnymi strategiami i planami.....	321
2.4. Rodzaje realizowanych operacji	323
3. Mechanizmy zarządzania.....	329
4. Wskaźniki produktu lub rezultatu specyficzne dla danego programu	331
Uzasadnienie konieczności stosowania wskaźników produktu lub rezultatu specyficznych dla danego programu w oparciu o rodzaje przewidywanych operacji	331
DOCUMENTS.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i)–(viii), art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (x) oraz art. 22 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060 (RWP)

Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.

Wizja rozwoju województwa doprowadzi do wykreowania regionu o nowym, pozytywnym wizerunku, który będzie zajmował istotną pozycję w procesach rozwoju Europy.

Główne wyzwania i wnioski z doświadczeń

Badania, rozwój i innowacje

Zidentyfikowane w regionie tzw. „wąskie gardła” dotyczące infrastruktury badawczej i innowacyjnej związane są z ich dostępnością, finansowaniem, umiejętnościami i kompetencjami kadry naukowej i zarządzającej oraz poziomem wykorzystania na cele gospodarcze. Sposobem na pokonanie zidentyfikowanych barier jest zaplanowanie sprofilowanego wsparcia bezzwrotnego na projekty B+R w oparciu o wnioski wyniesione z poprzedniej perspektywy finansowej. Wśród przedsiębiorstw z województwa śląskiego zaobserwowano duży potencjał dla współpracy podmiotów, które będą łączyć wysiłki w obszarze B+R dla rozwoju projektów o charakterze interdyscyplinarnym. Realizacja projektów w konsorcjum pozwala uzupełniać brakującą wiedzę i kompetencje oraz niedobory w zasobach infrastrukturalnych zwłaszcza małym przedsiębiorstwom, które nie zawsze są przygotowane do podejmowania ambitnych wyzwań o charakterze nie tyle ewolucyjnym, co dla nich rewolucyjnym. Przedsiębiorcy nie posiadają wystarczających środków finansowych na rozpoczęcie nowych projektów i przedsięwzięć innowacyjnych. Dodatkowo czynnikiem zniechęcającym dla przedsiębiorców jest fakt, że innowacje technologiczne wiążą się z ryzykiem i niepewnością rezultatu. Klastry z województwa śląskiego przyczyniają się do podnoszenia jakości kształcenia nowych kadr, w tym studentów i absolwentów szkół technicznych, podnoszeniu kwalifikacji i kompetencji kadr przedsiębiorstw, nie tylko tych będących członkami klastra.

Wyzwania

- wzrost nakładów na działalność B+R,
- wzrost liczby innowacyjnych przedsiębiorstw,
- wzrost usieciowania przedsiębiorstw,
- wzrost poziomu umiejętności i kompetencji pracowników.

Cyfryzacja

W regionie, wśród przedstawicieli administracji, obserwowana jest niska świadomość korzyści wynikających z szerokiego udostępnienia danych publicznych. W opinii mieszkańców województwa należy zwiększyć poziom dojrzałości e-usług oraz zwiększyć liczbę oferowanych usług, gdyż są niewystarczające do ich oczekiwań. Dalszy rozwój e-zdrowia pozwoli na znaczne poprawienie jakości i efektywności oferowanych usług, obniżenie kosztów oraz zorientowanie systemu opieki zdrowotnej na pacjenta. Firmy z regionu w najbliższym czasie zmuszone będą do zmian związanych z cyfryzacją, automatyzacją i robotyzacją stosowanych przez siebie procesów, tak aby być konkurencyjnym i zdobywać nowe rynki.

Wyzwania

- zwiększenie liczby otwartych danych publicznych,
- zwiększenie stopnia korzystania z e-usług,
- wspieranie innowacyjnych rozwiązań cyfrowych w zdrowiu,
- wzmocnienie dynamiki cyfryzacji i automatyzacji przedsiębiorstw.

Gospodarka

Słabnąca dynamika w zakresie wytwarzanego w regionie PKB oraz wartości produkcji sprzedanej, skorelowana ze zmianami struktury gospodarki wskazuje na konieczność celowanego wsparcia gospodarki województwa dla utrzymania wysokiej pozycji konkurencyjnej regionu. Istotne jest wsparcie ekspansji na rynki międzynarodowe produktów i usług w zaawansowanych technologiach, zwłaszcza w obszarach uznawanych za regionalne inteligentne specjalizacje oraz specjalizacje technologiczne.

Województwo śląskie jest regionem w transformacji i duża liczba pracujących w dużych przedsiębiorstwach to osoby zatrudnione w tzw. sektorach tradycyjnych. Dlatego należy podjąć działania mające na celu wzrost przedsiębiorczości i kreowania nowych miejsc pracy. Należy zapewnić wsparcie m.in. na działania o charakterze wdrożeniowym, działalność eksportową przedsiębiorstw oraz na inwestycyjne dla sektora turystyki.

Wyzwania

- zwiększenie konkurencyjności struktury gospodarczej regionu,
- odwrócenie trendu negatywnej dynamiki wkładu regionu w krajowy PKB,
- utrzymanie wysokiej dynamiki eksportu,
- zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców regionu.

Efektywność energetyczna i OZE

Pomimo wielu dostępnych źródeł dofinansowania inwestycji związanych z ograniczaniem emisyjności budynków użyteczności publicznych i wielorodzinnych budynków mieszkalnych skala potrzeb w województwie śląskim jest tak wielka, że uzasadnione jest finansowanie tych działań ze środków FE SL 2021-2027.

Ogromna skala potrzeb województwa śląskiego w zakresie wymiany starych indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe, w tym wykonanie zapisów uchwały antysmogowej oraz brak wyraźnych efektów dotychczasowych działań w zakresie poprawy jakości powietrza, a także niewystarczająca (z powodu skali lub ograniczeń w faktycznym dostępie) oferta dostępnych instrumentów wymaga wsparcia dla działań służących ograniczeniu niskiej emisji w FE SL 2021-2027. Działania w zakresie głębokiej modernizacji energetycznej budynków oraz OZE cieszyły się w RPO WSL 2014-2020 bardzo dużym zainteresowaniem beneficjentów. Pomimo wielu różnych źródeł finansowania, złożone w naborach projekty wielokrotnie przekraczały dostępną alokację, co również świadczy o wciąż bardzo dużych potrzebach inwestycyjnych w tym zakresie.

Na rynku zaobserwować można stosunkowo niskie zainteresowanie pośredników finansowych obsługą instrumentu finansowego dotyczącego OZE. Nie zachęca długi okres finansowania, charakter inwestycji oraz częste zmiany ustawy o OZE, które dodatkowo powodują brak pewności co do kierunku rozwoju polityki oraz zmian legislacyjnych i zniechęcają do większych inwestycji w tym obszarze. Banki sieciowe nie są zainteresowane obsługą segmentu OZE. Brak im nie tylko doświadczenia i odpowiednich procedur do obsługi zróżnicowanych grup klientów, ale też konieczność indywidualnego podejścia do każdego projektu. Dlatego stworzenie możliwości wsparcia tego obszaru z FE SL 2021-2027 nabiera kluczowego znaczenia.

Wyzwania

- zmniejszenie emisyjności sektora mieszkaniowego i przemysłowego,
- ograniczenie energochłonności, w tym w sektorze przemysłowym,
- przeciwdziałanie znacznemu negatywnemu wpływowi źródeł powierzchniowych emisji zanieczyszczeń (komunalno-bytowych) na jakość powietrza w województwie.
- zwiększenie udziału energetyki rozproszonej w bilansie energetycznym regionu,
- zwiększenie udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz z innych niskoemisyjnych jednostek wytwórczych,
- przyspieszenie rozwoju i koordynacji energetyki rozproszonej.

Środowisko

W obszarze środowiska i klimatu program uwzględnia wnioski z realizacji działań w okresie 2014-2020, w zakresie potrzeby realizacji działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu, w tym w szczególności modernizacji i rozbudowy zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi oraz rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury w miastach, inwestycji w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej oraz dalsze doposażenie służb ratowniczych. Zakłada także dalsze wsparcie dla rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz modernizacji i rozbudowy oczyszczalni w celu osiągnięcia i utrzymania odpowiednich standardów oczyszczania ścieków, a także wdrożenia systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi. Bierze także pod uwagę zgłaszaną przez samorządy potrzebę modernizacji i budowy infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę oraz zapewnieniu odpowiedniej jakości dostarczanej wody. Kładzie także nacisk na realizację idei gospodarki obiegu zamkniętego, dominującym kierunkiem wsparcia w perspektywie finansowej 2021-2027 będą inwestycje umiejscowione najwyżej w hierarchii postępowania z odpadami. Wsparcie skierowane zostanie również do przedsiębiorców, aby ułatwić im proces przechodzenia na model gospodarki obiegu zamkniętego. Zgodnie z wnioskami z badań ewaluacyjnych wsparcie skierowane zostanie także na działania realizowane na obszarach chronionych, przede wszystkim w parkach krajobrazowych i rezerwatach przyrody oraz rozwój zielonej infrastruktury w środowisku miejskim.

Wyzwania

- wzmocnienie działań w zakresie dostosowania do zmian klimatu,
- zwiększenie odporności na ryzyka oraz klęski żywiołowe,
- ochrona warunków dobrego stanu wód w województwie śląskim, w tym wody pitnej,
- zmniejszenie deficytów w zakresie infrastruktury liniowej oraz punktowej dot. gospodarki wodno-ściekowej,
- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zwiększenie poziomu recydingu i odzysku odpadów,
- przywrócenie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków,
- odtworzenie i rozwój ekosystemów miejskich.

Zrównoważona mobilność

Planuje się kontynuację wsparcia w oparciu o instrumenty terytorialne ZIT/RIT. Pozwoli to na realizację projektów zintegrowanych, promujących współpracę pomiędzy samorządami. Rozwój terytorialny w oparciu o subregiony jest realizowany w województwie śląskim już od perspektywy 2007-2013. Planuje się wzmocnienie roli związków ZIT w koordynowaniu polityk, planów czy strategii transportowych istotnych w poszczególnych subregionach.

Znaczące środki dostępne w perspektywie finansowej 2014-2020 nie były wystarczające, aby zaspokoić wszystkie potrzeby dotyczące transportu, dlatego warto kontynuować wsparcie w zakresie zwiększania atrakcyjności transportu publicznego dla mieszkańców. Stale malejąca liczba pasażerów miejskiej komunikacji zbiorowej oraz systematyczny wzrost liczby samochodów osobowych w regionie sprawia, iż konieczne jest wspieranie i promowanie transportu zbiorowego poprzez zakup zeroemisyjnego taboru, rozwoju multimodalności dzięki tworzeniu zintegrowanych węzłów przesiadkowych, a także dalszego rozwijania systemów informacji pasażerskiej i sterowania ruchem, przede wszystkim w kontekście kompleksowych rozwiązań obejmujących całe miasto, a nie jedynie pojedyncze przystanki czy skrzyżowania.

Wyzwania

- wzmocnienie znaczenia transportu publicznego,
- zwiększenie liczby pasażerów komunikacji miejskiej,
- rozwój sieci regionalnych tras rowerowych,
- przeciwdziałanie peryferyzacji komunikacyjnej obszarów o niskiej dostępności infrastruktury transportowej,
- zwiększenie poziomu rozwoju elektromobilności w regionie.

Transport

Nadal kilkaset kilometrów dróg wojewódzkich wymaga całkowitej przebudowy i dostosowania do nowoczesnych standardów technicznych i użytkowych. Wciąż istotne są potrzeby wyprowadzania ruchu tranzytowego z centrów miast, zwłaszcza w kontekście ograniczania negatywnego wpływu nadmiernego ruchu na jakość życia mieszkańców i zanieczyszczenie powietrza. Nadal identyfikuje się potrzebę zakupu zeroemisyjnego taboru kolejowego.

Wyzwania

- ograniczenie zatłoczenia centrów miast,
- wykorzystanie atutów położenia komunikacyjnego i transgranicznego w kreowaniu atrakcyjności inwestycyjnej i transformacji gospodarczej,
- większe wykorzystanie transportu kolejowego w przewozach pasażerskich,
- wykorzystanie posiadanej infrastruktury transportowej i logistycznej oraz usytuowania na przecięciu głównych ciągów transportowych sieci TEN-T dla dalszego rozwoju transportu intermodalnego i multimodalnego,
- przeciwdziałanie peryferyzacji obszarów o niskiej dostępności infrastruktury transportowej.

Rynek pracy

Trwająca transformacja regionu związana z odchodzeniem od węgla w kierunku neutralności klimatycznej, niekorzystana sytuacja demograficzna – nasilające się takie zjawiska jak: depopulacja, starzenie się ludności, zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, spodziewana kontynuacja procesu migracji demograficznej i ekonomicznej oraz implikacje społeczno – gospodarcze spowodowane przede wszystkim skutkami pandemii COVID-19, tj. wzrost bezrobocia (region odnotował jedną z największych liczb zarejestrowanych osób bezrobotnych) wymagają kontynuacji systemowych, ukierunkowanych działań, z uwzględnieniem wsparcia dla usług świadczonych przez kadry IRP/PSZ. Nadal utrzymuje się także niedostateczna podaż zasobów pracy (pracowników), niedobór pracowników/kandydatów do pracy (o kompetencjach i/lub kwalifikacjach adekwatnych do wymagań dla danego

stanowiska pracy). Powyżej zachodzące procesy, w kontekście dużych wewnątrzregionalnych dysproporcji w poziomie bezrobocia, poparte wnioskami z doświadczeń pokazują, iż kontynuacji wymaga dążenie do wysokiego poziomu zatrudnienia, wspieranie wysokiej jakości miejsc pracy, poprawa dostępu do rynku pracy oraz mobilność geograficzna i zawodowa pracowników. Z powyższym związana jest także mobilność zawodowa wewnątrzregionalna dot. potrzeby pomocy pracownikom korzystającym z prawa do pracy w innym państwie członkowskim w skutecznym egzekwowaniu tego prawa, ułatwienie pracodawcom znalezienia odpowiednich pracowników. Na rynek pracy istotny wpływ ma stan zdrowia, w szczególności osób w wieku aktywności zawodowej, z uwzględnieniem następstw pandemii COVID-19, schorzeń stanowiących główne przyczyny niezdolności do pracy oraz złej jakości powietrza w miastach województwa śląskiego.

Wyzwania

- zwiększanie podaży potencjalnych pracowników, zmniejszanie luki kompetencyjnej poprzez uruchamianie niewykorzystanych zasobów pracy poprzez aktywizację zawodową, niewykorzystanych zasobów pracy, w tym w szczególności grup szczególnie zagrożonych bezrobociem i dezaktywizacją, w tym również w formule samozatrudnienia,
- wsparcie rozwoju kadr zgodnie z zidentyfikowanymi potrzebami przedsiębiorców/pracodawców i ich pracowników, w szczególności z branż zielonej i białej gospodarki,
- dostosowanie rynku pracy do sytuacji związanej przechodzeniem na nowe modele gospodarki, w tym obiegu zamkniętego i zielonej gospodarki, rewolucja technologiczna w kierunku cyfryzacji oraz z zastępowanie czynnika pracy ludzkiej rozwiązaniami z zakresu robotyzacji i automatyzacji,
- wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości kapitału ludzkiego,
- przeciwdziałanie zagrożeniom generowanym przez choroby cywilizacyjne, epidemie, deficytom w dostępności do usług zdrowotnych oraz konsekwentna polityka poprawy jakości usług zdrowotnych wobec osób w wieku aktywności zawodowej,
- wzmocnienie potencjału Instytucji Rynku Pracy, w szczególności Publicznych Służb Zatrudnienia w nawiązaniu do potrzeb rynku pracy.

Edukacja

Wnioski z doświadczeń pokazują, iż pomimo wysokiego upowszechnienia edukacji przedszkolnej nadal identyfikowane są dysproporcje terytorialne pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi, a oferta placówek w zakresie efektywnego przygotowania dzieci do dalszych etapów kształcenia, zwłaszcza w zakresie wczesnej diagnozy i zajęć specjalistycznych jest niewystarczająca. Utrzymująca się tendencja gorszych od średniej wojewódzkiej wyników egzaminów w głównej mierze charakteryzująca miasta regionu, w szczególności na prawach powiatu oraz częstsze korzystanie w miastach z zajęć dodatkowych (w tym wyrównawczych i specjalistycznych), jako trend odwrotny na tle kraju, pokazuje, iż kontynuacji wymaga wsparcie kompetencji kluczowych oraz wsparcie wyrównujące szanse edukacyjne. Dynamika zmian społeczno-gospodarczych, w tym proces transformacji regionu wymagają zintensyfikowania działań dostosowujących proces kształcenia ogólnego (utrzymujący się deficyt zawodów medycznych) i zawodowego (branże rozwojowe PRT, RIS). Dla efektywnego wejścia na rynek pracy absolwentów konieczne jest silniejsze wykorzystanie potencjału otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym przedsiębiorstw i uczelni wyższych. Powyższe procesy wymagają także podniesienia standardu i uzupełnienia bazy dydaktycznej, również w kontekście budowania dostępnej i włączającej edukacji. W dalszym ciągu niewystarczające są kompetencje kadry oświaty, zwłaszcza w zakresie edukacji cyfrowej i włączającej. Zintensyfikowania działań wymaga kształcenie ustawiczne, wzrost uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym jest niewielki a wyrównania wymaga terytorialnie nierówny dostęp do usług edukacyjnych.

Wyzwania

- wyrównywanie dysproporcji terytorialnych w dostępie do edukacji przedszkolnej i podnoszenie jej jakości w celu ograniczania występowania nierówności społecznych i ryzyka wykluczenia społecznego,
- wspieranie rozwoju kształcenia podstawowego i ogólnego, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, uczniów szczególnie uzdolnionych oraz wyzwań związanych z zieloną i cyfrową transformacją,
- zwiększenie efektywności procesu kształcenia i szkolenia zawodowego względem zmieniających się potrzeb rynku pracy oraz transformacji gospodarczej, w tym poprzez kształcenie prowadzone we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w szczególności z przedsiębiorcami,
- zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie.

Włączenie społeczne

Z uwagi na niekorzystną sytuację demograficzną, wyludnianie się regionu, w szczególności obszarów miejskich, zjawisko starzenia się społeczeństwa, w tym podwójnego nasilające się w tempie jednym z najszybszych wśród regionów europejskich, ujemny przyrost naturalny i odpływ migracyjny ludności problem ubóstwa i wykluczenia społecznego dotyczy coraz większej liczby osób, w szczególności z grup defaworyzowanych. Aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo i osób z niepełnosprawnościami to szansa na samodzielne i niezależne życie, dlatego istotna jest kontynuacja wsparcia poprzez podmioty działające w sektorze ekonomii społecznej, które odpowiadają na potrzebę zatrudniania osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji życiowej. Konieczna jest kontynuacja działań na rzecz deinstytucjonalizacji usług społecznych w połączeniu z niezbędnymi usługami zdrowotnymi w odpowiedzi na potrzeby osób z grup defaworyzowanych, w szczególności poprzez zapewnienie możliwości pozostania w miejscu zamieszkania, aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, utrzymania relacji z osobami bliskimi i bycia aktywnymi obywatelami. Należy podjąć działania mające na celu ułatwienia w zatrudnianiu pracowników z państw trzecich, w tym migrantów, a także społeczności marginalizowanych, w szczególności w zakresie zdobywania i podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności, działań integracyjnych dla tych osób i ich rodzin. Kontynuować należy wsparcie dla rodzin, dzieci i młodzieży w trudnej sytuacji życiowej, w tym usługi wsparcia opieki zastępczej, wsparcia adopcyjnego i post adopcyjnego oraz dla rodzin mających trudności z pełnieniem funkcji opiekuńczych. Wyzwaniem pozostaje wspieranie osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym.

Wyzwania

- aktywna integracja w celu wyrównania szans na aktywność społeczną i zatrudnienie osób narażonych na wykluczenie społeczne,
- wzmacnianie roli przedsiębiorstw społecznych jako potencjalnych pracodawców dla uczestników podmiotów reintegracyjnych i podmiotów świadczących usługi społeczne, w tym poprzez wzrost liczby, jakości i stabilności miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej,
- integracja zawodowo-społeczna obywateli państw trzecich, w tym migrantów,
- poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych, świadczonych w sposób zdeinstytucjonalizowany,
- promowanie integracji i aktywizacji społeczności lokalnych,
- budowanie dialogu społecznego i rozwoju organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Zdrowie

W regionie obserwuje się rosnącą dynamikę rozwoju chorób cywilizacyjnych, w szczególności cukrzycy oraz chorób onkologicznych przy jednoczesnym coraz częstszym występowaniu następstw chorób związanych z wiekiem. Analiza dostępności do świadczeń wskazała, na konieczność ukierunkowania działań w POZ i AOS na zapewnienie istotnych cech opieki podstawowej tj. dostępności, ciągłości, kompleksowości, koordynacji, poprawy jakości oraz efektywności. Powinny przyczynić się także do bardziej równomiernego rozmieszczenia placówek medycznych w regionie.

Niezbędne jest zapewnienie dostępu do opieki długoterminowej, paliatywnej i hospicyjnej - poprzez zwiększenie liczby udzielanych świadczeń zdrowotnych oraz niwelowanie różnic w ich dostępie.

W celu zwiększenia dostępu do niektórych usług zdrowotnych, niezbędne jest podejmowanie działań na rzecz wsparcia infrastruktury placówek medycznych i opiekuńczych w celu zwiększania podaży usług medycznych i opiekuńczych świadczonych zdalnie w formie usług e–medycyny.

Biorąc pod uwagę doświadczenia z realizacji RPO WSL 2014-2020, w obszarze ochrony zdrowia podkreślono konieczność wsparcia w zakresie leczenia psychiatrycznego, ze szczególnym uwzględnieniem usług wspierających zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży.

Wyzwania

- dostosowanie usług zdrowotnych do struktury mieszkańców województwa, w tym w zakresie potrzeb osób najstarszych i niesamodzielnych, jak również matek i dzieci,
- niewystarczająca dostępność do usług zdrowotnych, w tym do nowoczesnych form usług z zakresu telemedycyny, teleopieki oraz e – zdrowia,
- wzmocnienie roli POZ/AOS w dostarczaniu usług zdrowotnych oraz poprawa efektywności i koordynacja opieki zdrowotnej,
- deinstytucjonalizacja opieki zdrowotnej, w szczególności dla osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi.

Kultura i turystyka

Województwo jest regionem wielokulturowym o znaczących zasobach dziedzictwa kulturowego oraz bogatej i zróżnicowanej ofercie turystycznej.

Sektor kultury, choć rozwinięty, boryka się ze znaczącym niedoinwestowaniem swojej działalności. Zaobserwowano niższą niż średnio w kraju dynamikę wzrostu uczestnictwa w wystawach muzealnych oraz przedstawieniach i koncertach teatrów i instytucji muzycznych.

Region posiada znaczący, nadal niewykorzystany potencjał turystyczny. Wsparcie obiektów i szlaków turystycznych o największym, strategicznym znaczeniu dla rozwoju regionu może być narzędziem poprawiającym wizerunek województwa i jego turystyczną markę.

W ramach wniosków z ewaluacji wskazano, iż rekomendowane jest większe ukierunkowanie na rozwój potencjału instytucji kultury do świadczenia usług kulturalno-edukacyjnych w społeczności lokalnej oraz większy nacisk na wprowadzenie w procesie inwestycyjnym zielonej infrastruktury.

Wyzwania

- ochrona i zapewnienie lepszego dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego,
- zwiększenie efektywności oraz dostosowanie instytucji kultury do pełnienia zwiększonej roli w życiu społecznym i gospodarczym,
- wzmocnienie roli sektorów kultury i turystyki w budowie nowego wizerunku województwa śląskiego, jako regionu nowoczesnego i posiadającego duży potencjał rozwoju branż kreatywnych.

Spójność terytorialna

Duże zróżnicowanie rozwojowe terytoriów, polaryzacja rozwoju gospodarczego między ośrodkami województwa, w tym zjawisko peryferyzacji ekonomicznej ośrodków industrialnych oraz miast średnich i małych (wyludnianie, odpływ ludności, zanieczyszczenie powietrza, kongestia, degradacja przestrzeni) pokazuje konieczność wzmocnienia powiązań i współpracy w obszarach funkcjonalnych. Pomimo wysokiej urbanizacji, znaczna część obszaru regionu to tereny wiejskie (69,3% powierzchni) o dużym zróżnicowaniu funkcji, borykające się m.in. z problemami przestrzennymi, społecznymi, związanymi z degradacją przestrzeni, depopulacją, starzeniem się społeczeństwa, czy niedostatecznym dostępem do usług publicznych.

Wynikające z doświadczeń znaczne rozproszenie środków na projekty nie tworzące zdecydowanych impulsów dla zmiany strategicznej, niewystarczająca liczba dużych, ponadlokalnych projektów oraz zinstytucjonalizowanie instrumentu ZIT nie powodujące wzrostu efektywności działań w stosunku do wdrażanych bezpośrednio przez IZ RPO, a powodujące ograniczenie działań na rzecz zintegrowania projektów, budowania przedsięwzięć mających strategiczne oddziaływanie na rozwój terytorialny wymaga korekty roli związków ZIT z silniejszą koncentracją na animacji zrównoważonego rozwoju subregionalnego, promowaniu modelu partnerstwa, inicjowania zintegrowanych rozwiązań o wymiarze ponadlokalnym.

Przyspieszenia wymaga proces wykorzystania terenów zdegradowanych na obszarach miejskich i wiejskich wskazanych m.in. w programach rewitalizacji (duży udział terenów przemysłowych w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych ogółem (7,37%). Nadal znaczące są potrzeby rewitalizacji (obszary rewitalizacji stanowią 18% powierzchni regionu) a silna zależność terytorialna od procesów transformacyjnych (związanie niejednokrotnie całych dzielnic z danym przemysłem tradycyjnym, kopalnią czy fabryką) odciska piętno na konkretnych terytoriach poprzez degradację przestrzeni, depopulację, wzrost bezrobocia i wykluczenia społecznego.

Wyzwania

- zmniejszenie dysproporcji rozwojowych poszczególnych części regionu,
- mitygacja polaryzacji rozwojowej między różnymi ośrodkami (miastami) województwa, w tym zjawiska peryferyzacji ekonomicznej i społecznej ośrodków industrialnych oraz miast średnich i małych,
- zwiększenie efektywności i efektu synergii działań w obszarach funkcjonalnych,
- przyspieszenie dynamiki ponownego wykorzystania terenów zdegradowanych,
- przywrócenie funkcji społecznych i gospodarczych na tych obszarach oraz poprawa jakości życia mieszkańców.

Sprawiedliwa transformacja

Szczegółowa diagnoza zawarta została w Terytorialnym Planie Sprawiedliwej Transformacji.

Główne wyzwania związane z sprawiedliwą transformacją:

- budowa pozycji wiodącego ośrodka w obszarze innowacyjnego i wysokotechnologicznego przemysłu,
- przekierowanie gospodarki podregionów górniczych na ścieżkę zielonego, inteligentnego i cyfrowego wzrostu,
- wzmocnienie potencjału lokalnej przedsiębiorczości i kreatywności na rzecz tworzenia alternatywnych miejsc pracy w podregionach górniczych,
- zdynamizowanie transformacji energetycznej OZE (prosumenckiej) w oparciu o potencjały, zasoby i inicjatywy podregionów górniczych,

- przywrócenie terenów przemysłowych (w szczególności pogórnicych) do obiegu gospodarczego, społecznego i środowiskowego w podregionach górnicych,
- rozwój i dostosowanie kształcenia w celu budowania przyszłości podregionów górnicych w odpowiedzi na wyzwania transformującej się gospodarki,
- utrzymanie aktywności zawodowej osób zatrudnionych w górnictwie i przedsiębiorstwach powiązanych z górnictwem w podregionach górnicych,
- poprawa jakości życia mieszkańców podregionów górnicych, w szczególności w zakresie usług społecznych,
- wzmocnienie potencjału społecznego i zarządczego dla przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji w podregionach górnicych.

Wsparcie jest komplementarne z interwencją planowaną w programach krajowych, Interreg, KPO, programach w ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Rybackiej. Ponadto, w przypadku: CP1 wsparcie jest komplementarne z interwencją w ramach programu Horyzont Europa; CP2 i FST, w zakresie środowiska i klimatu, z programem LIFE; CP3 z programem CEF; CP5 z inicjatywami europejskimi na rzecz rozwoju obszarów miejskich tj. m.in. Agenda Miejska UE, URBACT, UIA, UDN. W przypadku FST komplementarne wsparcie będzie udzielane z II i III filaru Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, jak również z Funduszu Modernizacyjnego.

Wyzwania zidentyfikowane w zaleceniach

Wyzwania dla Polski na perspektywę 2021-2027 zostały określone przez KE i przyjęte przez Radę UE w Zaleceniach z dnia 5 czerwca 2019 r. oraz Zaleceniach z dnia 20 maja 2020 r. Natomiast szczegółowe priorytety inwestycyjne w poszczególnych obszarach zostały zidentyfikowane w Załączniku D do Sprawozdania Krajowego z lutego 2019.

Wsparcie zaplanowane w ramach Funduszy Europejskich dla Śląskiego 2021-2027 odpowiada na wyzwania zawarte w ww. dokumentach, a także jest spójne z dokumentami:

- Europejski Zielony Ład
- Europejski Filar Praw Socjalnych
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”
- Krajowy Plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030
- Polityka Energetyczna Polski 2040
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.
- Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030
- Polityka ekologiczna Państwa 2030
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030
- Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla Województwa Śląskiego, Regionalna polityka energetyczna do roku 2030
- Regionalna Polityka Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2030

- integracji rynków pracy
- Zaktualizowany Plan Realizacji Gwarancji dla Młodzieży w Polsce
- Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2021r.
- Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027
- Regionalna Polityka Zdrowia Województwa Śląskiego 2030
- Regionalna Polityka Rozwoju Edukacji Województwa Śląskiego (w opracowaniu)
- Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030. Polityka na rzecz rozwijania umiejętności zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2030, z perspektywą do 2035 r.
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego
- Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność i Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2030
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030
- Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2022
- Regionalna Polityka Miejska Województwa Śląskiego
- Regionalna Polityka Rewitalizacji Województwa Śląskiego (projekt)
- Strategia Rozwoju Kultury Województwa Śląskiego (projekt)
- Program Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim 2020+
- Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030

Zdolności administracyjne

Województwo posiada duże doświadczenie z wdrażania regionalnych środków UE w ramach perspektyw finansowych 2007-2013 oraz 2014-2020, w FE SL 2021-2027 kontynuowane będą działania ukierunkowane na utrzymanie i zwiększanie zdolności instytucji systemu wdrażania Programu oraz rozbudowywania potencjału zdolności administracyjnej w obszarach, w których planuje się zastosowanie uproszczeń, w tym w zakresie ich efektywnego poszerzenia oraz w obszarach, w których następuje zmiana w stosunku do wcześniejszych perspektyw, a które będą stanowić wyzwanie dla kadr administracyjnych systemu wdrażania np. wdrażanie Programu przy uwzględnieniu warunkowości podstawowej w kierunku on-going, co wymagać będzie modyfikacji działań jednostki odpowiedzialnej za spełnienie warunku podstawowego, weryfikacji procedur implementacyjnych wraz z ich bieżącą aktualizacją zapewniających implementację warunku podstawowego w sposób ciągły.

Wykorzystanie kadr zaangażowanych we wdrażanie RPO WSL 2014-2020 zapewni płynne przejście pomiędzy okresami programowania i sprawne zakończenie realizacji Programu i uruchomienie nowego Programu FE SL 2021-2027. Wsparcie w ramach Programu w powyższym zakresie będzie komplementarne w stosunku do działań zaplanowanych do realizacji w ramach horyzontalnego programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich.

Działania informacyjno-promocyjne z jednej strony kierowane będą do mieszkańców regionu (zwiększenie widoczności FE oraz zwiększenie świadomości nt. celów rozwojowych UE oraz europejskich wartości), z drugiej strony działaniami tymi zostaną objęci potencjalni beneficjenci. Beneficjentom zostanie zapewnione wsparcie opiekuna projektu oraz poprzez zorganizowanie

merytorycznych szkoleń i warsztatów (w tym online) dot. realizacji projektu. Dodatkowo, planuje się wprowadzenie szeregu usprawnień, które obejmować będą m.in. dalsze upraszczanie języka przekazywanych komunikatów, profilowanie wsparcia informacyjnego na konkretnych grupach beneficjentów względem zakresu tematycznego dostępnego w FE SL 2021-2027 czy ułatwienie współpracy z beneficjentami poprzez m.in. opracowanie wzoru fiszki promocyjnej.

Planuje się kontynuowanie działań ukierunkowanych na zwiększanie efektywności wdrażania Programu, które będą koncentrowały się na wprowadzaniu uproszczeń w związanych m.in. z wyborem projektów, kontrolą, monitoringiem i sprawozdawczością oraz rozliczaniem projektów. W szerszym aniżeli dotychczas zakresie planowane jest zastosowanie uproszczonych metod rozliczania projektów. W obszarach/projektach charakteryzujących się znaczną powtarzalnością uwarunkowań finansowych i gdzie zastosowanie uproszczeń nie naruszy przepisów np. w zakresie pomocy publicznej, planowane jest także stosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków. W konsekwencji większy nacisk położony będzie na efekty realizacji projektów, a nie na poprawność formalną zadań projektowych.

Strategie makroregionalne

W odniesieniu do strategii makroregionalnych, program uwzględnia komplementarność ze Strategią dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB). SUE RMB stawia sobie za cel rozwiązywanie istotnych problemów środowiska naturalnego Morza Bałtyckiego oraz poprawę dynamiki rozwoju gospodarczego obszarów nad nim położonych. Kluczowe cele Strategii to: A. Ochrona morza, B. Region lepiej połączony, C. Wzrost dobrobytu.

Katalog obszarów priorytetowych Strategii dotyczy m. in. interwencji z zakresu ochrony środowiska, edukacji, energii, transportu, innowacji, które na zasadzie komplementarności, spójności działań i efektu synergii będą również wspierane w ramach wybranych działań i projektów dofinansowywanych ze środków FE SL 2021-2027.

1. Strategia programu: główne wyzwania i odnośne rozwiązania polityczne

Tabela 1

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
<p>1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej</p>	<p>RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii</p>	<p>Rozwój innowacji w regionie a co za tym idzie rozwój całego regionu wymaga interwencji w niezbędną infrastrukturę badawczą zlokalizowaną w województwie. W związku z powyższym w ramach interwencji w celu szczegółowym 1 planuje się realizację projektów dotyczących poprawy jakości strategicznej infrastruktury badawczej zlokalizowanej w organizacjach badawczych. Dostępne dane statystyczne wskazują, że stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej dostępnej w regionie wynosi ponad 80%. Dążąc do wzrostu poziomu innowacyjności regionu zasadnym jest wsparcie przedsięwzięć przyczyniających się poprawy dostępności infrastruktury badawczej w regionie, która spełnia oczekiwania biznesu. W ramach realizowanych projektów oprócz wsparcia infrastruktury oferowane będzie wsparcie na podnoszenie kompetencji pracowników co przyczyni się do podniesienia jakości realizowanych prac badawczych w regionie. Wzrost innowacyjności wymaga, w szczególności zwiększenia nakładów na B+R w przedsiębiorstwach oraz wzrost poziomu współpracy biznesu z sektorem nauki, co przełoży się na wzrost innowacyjności regionalnej gospodarki, zwłaszcza w kierunku gospodarki zeroemisyjnej i cyfrowej. Dlatego w ramach celu szczegółowego 1 wspierane będą kompleksowe projekty B+R+I realizowane przez konsorcja przemysłowo-naukowe, konsorcja przemysłowe oraz samodzielnie przez przedsiębiorstwa. W ramach każdego projektu możliwe będzie uzyskanie wsparcia na podnoszenie kompetencji pracowników co przyczyni</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>się do podniesienia jakości realizowanych projektów B+R. Projekty realizowane wyłącznie przez przedsiębiorstwa obejmować będą także zakup niezbędnej infrastruktury badawczej. Rozwój innowacyjności przedsiębiorstw z regionu wymaga również wsparcia w zakresie usług proinnowacyjnych. Usługi oferowane będą przez akredytowane podmioty, zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym.</p>
<p>1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej</p>	<p>RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych</p>	<p>W związku z oczekiwaniami mieszkańców województwa oferowane wsparcie z celu szczegółowego 2 skierowane zostanie, w szczególności na tworzenie nowych i rozwój istniejących e-usług publicznych, wdrożenie nowych usług w zakresie e-zdrowia oraz digitalizację i udostępnienie zasobów publicznych w postaci cyfrowej. Wsparcie oferowane będzie również na wzrost kompetencji cyfrowych pracowników zaangażowanych w świadczenie e-usług. Szerszy dostęp do otwartych danych publicznych pozwoli na stworzenie usług komercyjnych.</p>
<p>1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej</p>	<p>RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne</p>	<p>W związku z obserwowanym w regionie spadkiem dynamiki rozwoju gospodarczego oraz niskim poziomem innowacyjności jak i cyfryzacji firm w ramach niniejszego celu szczegółowego oferowane będzie wsparcie przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości, promocji regionu jak również wsparcie na wdrażanie innowacji, dokapitalizowanie zewnętrznych źródeł dofinansowania przedsiębiorczości, rozwój sektora turystycznego oraz internacjonalizację MŚP.</p>
<p>1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej</p>	<p>RSO1.4. Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości</p>	<p>Województwo śląskie jako jedno z najbardziej uprzemysłowionych regionów w Polsce, stoi przed dużym wyzwaniem związanym z transformacją gospodarczą. Nowe technologie, szybko zmieniające się</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		trendy wymagają działań umożliwiających rozwijanie kompetencji i umiejętności na rzecz regionalnych inteligentnych specjalizacji oraz dalszego rozwijania regionalnego ekosystemu innowacji. Wsparcie obejmować będzie również podnoszenie kompetencji wśród pracowników MŚP oraz wsparcia rozwoju MŚP poprzez inicjatywy klastrowe.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	. W województwie śląskim występuje znaczący udział budynków powstałych od czasów powojennych do początku lat 70-tych. Ponad 85% mieszkań jedno i wielorodzinnych w województwie śląskim zostało wybudowanych do roku 1988. Ze względu na wiek i ówczesną technologię budowlaną wiele z tych mieszkań cechuje się niską efektywnością energetyczną oraz dużym zapotrzebowaniem na energię. Budynki te wymagają głębokiej modernizacji energetycznej oraz wymiany źródeł ciepła. W związku z powyższym jednym z priorytetów jest wsparcie na rzecz poprawy efektywności energetycznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej. Interwencja przyczyni się także do obniżenia zapotrzebowania na energię w zmodernizowanych budynkach. Interwencja przyczyni się także do wykonania zapisów uchwały antysmogowej, która zakazuje użytkowania źródeł energii nie spełniających żadnych standardów. W związku z obserwowanym znaczącym zużyciem energii w sektorze przedsiębiorstw planuje się również wsparcie na rzecz poprawy efektywności energetycznej mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki	RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii	W związku z niskim udziałem energii pochodzącej z OZE w produkcji energii ogółem wsparcie zostanie przeznaczone na inwestycje przyczyniające się do

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
<p>promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p>	<p>odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju</p>	<p>zwiększenia udziału energetyki rozproszonej w bilansie energetycznym przede wszystkim opartym o odnawialne źródła energii. Wsparcie zostanie ukierunkowane na energetykę rozproszoną. Energetyka rozproszona w przeciwieństwie do energetyki scentralizowanej skupia się na wytwarzaniu energii przez małe jednostki i/lub obiekty o mniejszej mocy wytwórczej, wykorzystującej dostępność zasobów na rynku lokalnym (głównie OZE). Zagadnienie energetyki rozproszonej obejmuje swym zasięgiem klastry energii, spółdzielnie energetyczne i prosumentów. Funkcjonowanie klastrów energii wpływa zarówno na poprawę lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, jak również poprawę jakości środowiska naturalnego poprzez stosowanie ekologicznych technologii i wykorzystywanie niskoemisyjnych źródeł energii. Istotnym atutem funkcjonowania klastrów energii jest produkcja energii na obszarze lokalnym, skoordynowanie produkcji z zapotrzebowaniem (z uwzględnieniem magazynowania energii) oraz zmniejszenie kosztów dystrybucji i strat energii poprzez skrócenie na linii wytwórca – odbiorca. Wytwarzana w ramach klastrów energia nie podlega centralnemu planowaniu rozwoju i dysponowania mocą. Należy zwrócić uwagę, że ograniczenie zasięgu terytorialnego klastra powoduje, że główne cele działalności klastrów powstają w oparciu o potrzeby lokalne, jak również wpływają na rozwój konkretnych regionów i gospodarek.</p>
<p>2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i</p>	<p>RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</p>	<p>Interwencja odpowiada na zdiagnozowane potrzeby regionu w obszarze dostosowania do zmian klimatu. Jak wskazano w SRW zmiany klimatu, prognozowane na podstawie scenariuszy klimatycznych do 2050 roku, będą skutkowały zwiększeniem liczby dni upalnych i</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej		natężeniem fal upałów oraz wzrostem liczby dni z wysokimi opadami. Obserwowany wzrost średniej rocznej temperatury powietrza sprzyja zwiększeniu intensywności i częstotliwości niekorzystnych dla człowieka i środowiska zjawisk pogodowych. Biorąc pod uwagę opisane powyżej uwarunkowania pożądane jest silne ukierunkowanie wsparcia na realizację działań służących adaptacji do zmian klimatu. Szczególnie preferowane będą rozwiązania oparte na naturze lub semi-naturalne. Działania adaptacyjne powinny polegać m.in. na budowie zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi, budowie zbiorników retencyjnych oraz kształtowania i wzmacniania roli błękitno-zielonej infrastruktury. Należy wziąć pod uwagę zarówno funkcję przeciwpowodziową takich działań, jak i funkcje związane z przeciwdziałaniem suszy.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	Planowane wsparcie odpowiada na zdiagnozowane w regionie potrzeby w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Pomimo znacznych postępów w zakresie dostosowania aglomeracji do wymogów dyrektywy 91/271/EWG, na poziomie poszczególnych gmin województwa śląskiego potrzeby w zakresie gospodarki wodno-ściekowej nie zostały jeszcze w pełni zaspokojone. Województwo śląskie, zamieszkane przez 4,5 mln ludzi ma ogromne zapotrzebowanie na wodę, a deficyt wód czystych pogłębia się głównie w efekcie wieloletniego rozwoju przemysłu. Istotnym problemem jest także stara infrastruktura wodociągowa, która generuje ogromne straty wody. W regionie następuje proces eliminacji z eksploatacji oczyszczalni mechanicznych, chemicznych oraz biologicznych, niespełniających współczesnych kryteriów oczyszczania ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów, co

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		wymaga przeprowadzenia kolejnych kosztownych inwestycji. Infrastruktura wodno-kanalizacyjna jest wykorzystywana przede wszystkim do świadczenia usług publicznych realizowanych w interesie publicznym. W związku z powyższym beneficjentem w zakresie powyższych inwestycji są przede wszystkim jednostki sektora finansów publicznych, w tym w szczególności jednostki samorządu terytorialnego.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Region niezmiennie od lat zajmuje jedną z najwyższych pozycji w kraju w ilości wytwarzanych odpadów, co stanowi jedno z kluczowych wyzwań. Województwo śląskie w 2019 roku zgromadziło ponad 13 % odpadów w skali kraju. Pomimo dużego postępu w zakresie odzysku i recyklingu odpadów, m.in. dzięki realizacji celów określonych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego, istnieje konieczność kontynuowania podejmowanych działań zwiększających poziom odzysku i recyklingu odpadów oraz wspierających ograniczenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach. Ponadto działania obejmujące założenia GOZ są w regionie na początkowym etapie wdrażania, pomimo rosnącego zainteresowania koncepcją gospodarki obiegu zamkniętego, wynikającego z pogarszającego się stanu środowiska naturalnego, dlatego też należy położyć ogromny nacisk na wsparcie MŚP w procesie przechodzenia na pożądaną model gospodarki. Infrastruktura gospodarki odpadami komunalnymi jest wykorzystywana przede wszystkim do świadczenia usług publicznych realizowanych w interesie publicznym. W związku z powyższym beneficjentem w zakresie powyższych inwestycji są przede wszystkim jednostki sektora finansów publicznych, w tym w szczególności jednostki samorządu terytorialnego.

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
<p>2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p>	<p>RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	<p>Różnorodność biologiczna stanowi nieodzowny czynnik w walce ze zmianą klimatu, jest istotna dla ludzkiego zdrowia oraz dla gospodarki, jednak ubywa jej w regionie w zastraszającym tempie. Do głównych zagrożeń dla utrzymania różnorodności biologicznej regionu należą: • zmiany siedlisk będące skutkiem działalności człowieka, prowadzące, na skutek niewłaściwej gospodarki rolnej, przestrzennej i przemysłowej do degradacji gleby, wody i szaty roślinnej, • zmiany klimatu, a zwłaszcza wzrost temperatury, powodujący zmiany w rozmieszczeniu gatunków i wielkości populacji, • intensywne rozprzestrzenianie się gatunków inwazyjnych, powodujących bezpośrednie zagrożenie dla rodzimej różnorodności biologicznej. Program odpowiada na ww. negatywne dla przyrody czynniki. Interwencja będzie skierowana do JST oraz jednostek publicznych prowadzących działalność w zakresie ochrony przyrody.</p>
<p>2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p>	<p>RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej</p>	<p>W związku z wysokim stopniem zurbanizowania regionu oraz zdiagnozowanym dużym zanieczyszczeniem powietrza w miastach związanym z sektorem transportu konieczne jest wsparcie rozwiązań związanych z rozwojem czystego transportu – szczególnie w miastach. W regionie obserwuje się zmniejszenie liczby pasażerów korzystających z komunikacji publicznej co zostało jeszcze spotęgowane wystąpieniem pandemii COVID-19. Konieczne jest wsparcie działań zmierzających do promocji zrównoważonej mobilności miejskiej w oparciu o nisko i zeroemisyjne środki transportu oraz infrastrukturę przyjazną dla takiego transportu. Biorąc pod uwagę liczbę samochodów poruszających się po drogach regionu, ogromne natężenie ruchu istotne są również takie aspekty infrastruktury komunikacyjnej jak budowa</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>bus-pasów. Według danych za 2019 rok w regionie istniało 10,6 km bus-pasów oraz 19 parkingów typu Park&Ride (większość zlokalizowana na obszarze GZM). Długość dostępnych bus-pasów w regionie kształtuje się poniżej średniej krajowej (18,7 km) w przeciwieństwie do liczby parkingów Park&Ride gdzie średnia krajowa wynosi jedynie 16 tego typu obiektów. Z punktu widzenia ograniczenia niskiej emisji istotnym elementem systemu transportowego województwa śląskiego jest infrastruktura rowerowa, która służy obecnie przede wszystkim celom rekreacyjnym, w mniejszym stopniu natomiast wykorzystywana jest w celu przemieszczania się w obrębie regionu, np. w celu dojazdu do pracy. Na obszarze całego regionu wyznaczono liczne szlaki turystyczne w ramach, których w 2019 roku blisko 20% stanowiły szlaki rowerowe (1 280,7 km). W związku z coraz ważniejszą funkcją mobilności rowerowej również w kontekście codziennego sposobu przemieszczania się mieszkańców planuje się wsparcie na rzecz rozwoju sieci regionalnych tras rowerowych. W regionie występują obszary o utrudnionym dostępie do komunikacji publicznej, szczególnie w ośrodkach pozamiejskich. Konieczne jest również wsparcie na rzecz uruchomienia publicznego transportu zapewniającego dogodne połączenia pomiędzy poszczególnymi miejskimi ośrodkami funkcjonalnymi. Planuje się wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.</p>
3. Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności	RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym,	Zmniejszanie dysproporcji rozwojowych UE wymaga poprawy dostępności transportowej jej całego obszaru, w tym terenów najsłabiej skomunikowanych, leżących

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	poza siatką głównych połączeń transportowych. Dodatkowo doinwestowania wymaga obszar poprawy bezpieczeństwa, szczególnie na drogach lokalnych gdzie obserwuje się coraz większe obciążenie ruchem samochodowym. W związku z tym wsparcie zostanie przeznaczone na inwestycje poprawiające bezpieczeństwo na drogach lokalnych i regionalnych. Niski wskaźnik wykorzystania kolei w regionie wskazuje, że zasadnym jest także wspieranie inwestycji polegających na zakupie zeroemisyjnego taboru kolejowego do publicznych przewozów zbiorowych wraz z niezbędną infrastrukturą do jego obsługi.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	Rozwój nowoczesnego, dopasowanego do potrzeb gospodarki i rynku pracy kształcenia zawodowego, jak i na poziomie wyższym stanowi wyzwanie w województwie śląskim. Ciągła potrzeba kształcenia czy uzupełniania wiedzy, wynika w szczególności z tempa zmian dokonujących się w świecie, a co za tym idzie tempa rozwoju poziomu wiedzy. Pracodawcy oczekują dziś od potencjalnych pracowników oprócz uniwersalnych umiejętności, przydatnych w każdej pracy, również praktycznych umiejętności, najlepiej powiązanych z określoną branżą. Konieczne jest zatem zwiększenie potencjału szkół prowadzących kształcenie zawodowe jak i dostosowanie kształcenia na poziomie wyższym do potrzeb rynku pracy i wyzwań rozwojowych regionu. Jednym z priorytetów rozwoju Śląska jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych mieszkańców oraz zwiększenie ich aktywności i mobilności zawodowej. Problem bezrobocia dotyczy głównie osób z wykształceniem najniższego szczebla – gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym. W regionie występuje również luka między ofertą edukacji zawodowej a potrzebami

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>współczesnego i przyszłego rynku pracy. Konieczne jest zatem zwiększenie potencjału szkół prowadzących kształcenie zawodowe oraz rozwój nowoczesnego szkolnictwa zawodowego poprzez podnoszenie jego jakości i konkurencyjności. Województwo śląskie jest także jednym z ważniejszych w kraju ośrodków naukowych i akademickich. Nadal jednak współczynnik osób studiujących względem liczby mieszkańców jest znacząco niższy od analogicznego wskaźnika dla kraju i stawia województwo na 9 pozycji. Mimo dużej różnorodności kierunków kształcenia i specjalizacji, obserwuje się niedostosowanie oferty kształcenia do rynku pracy. Niedoinwestowana infrastruktura dydaktyczna i badawcza powoduje niską atrakcyjność tychże specjalizacji, uniemożliwiając dalszy rozwój uczelni w tym zakresie. Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne</p>	<p>Demografię Regionu charakteryzują dwa współwystępujące zjawiska: niska dzietność i coraz większa długość życia. W efekcie w społeczeństwie wzrasta udział osób starszych oraz niesamodzielnych. Osoby w wieku senioralnym stanowią ponad ¼ ludności regionu. W przypadku instytucji usług społecznych i opiekuńczych województwo śląskie charakteryzuje się gorszą dostępnością niż inne regiony. Pod względem liczby osób starszych przypadających na 1 miejsce w domach pomocy społecznej oraz placówkach zapewniających całodobową opiekę, województwo śląskie lokowało się dopiero odpowiednio na 15. i 7. miejscu w kraju. Ponadto zmianom ulega struktura gospodarstw domowych. Wpływa to na ograniczenie realizowanej dotychczas opieki wewnątrzrodzinnej oraz zwiększenie zapotrzebowania na usługi opiekuńcze świadczone przez nieformalne sieci wsparcia oraz</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne. We wszystkich zaleceniach opiekuńczych i pomocowych w stosunku do osób starszych podkreśla się potrzebę zachowania ich w dotychczasowym środowisku. Najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w województwie śląskim jest w dalszym ciągu ubóstwo, a także bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz niepełnosprawność. Dodatkowo w regionie w dalszym ciągu identyfikuje się niewystarczającą, w stosunku do potrzeb, liczbę miejsc w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. Zgodnie z prognozą liczby osób oczekujących na uzyskanie pomocy w poszczególnych rodzajach placówek, nastąpi wzrost zapotrzebowania na uzyskanie wsparcia w mieszkaniach chronionych czy wspomaganych. Za priorytetowe należy zatem uznać wspieranie i prowadzenie działań mających na celu rozwój placówek świadczących usługi w społeczności lokalnej dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a więc z poszanowaniem zasad indywidualizacji wsparcia, zapewnienia osobom kontroli nad swoim życiem i decyzjami, które ich dotyczą, pierwszeństwa indywidualnych potrzeb mieszkańców przed wymaganiami organizacyjnymi oraz zwiększenie liczby miejsc w mieszkaniach chronionych czy wspomaganych.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej</p>	<p>W województwie obserwuje się rosnącą dynamikę rozwoju chorób cywilizacyjnych, w szczególności cukrzycy oraz chorób onkologicznych przy jednoczesnym coraz częstszym występowaniu następstw chorób związanych z wiekiem. Do istotnych problemów zdrowotnych w regionie należą również</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>choroby i zaburzenia psychiczne. W jednostkach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej w województwie śląskim utrzymuje się tendencja wzrostowa liczby osób podejmujących leczenie. Podstawowa opieka zdrowotna jest kluczową częścią każdego systemu ochrony zdrowia, w ramach której realizowana jest największa liczba świadczeń zdrowotnych. Dostępne dane wskazują, że istnieją różnice w regionie w dostępie do POZ i AOS. Niestety, różnice te nie są uzasadnione względami epidemiologicznymi. Zgodnie z Raportem “Podstawowa opieka zdrowotna w Polsce – diagnoza i projekty zmian” placówki świadczące ambulatoryjną opiekę zdrowotną (w tym POZ) nie są wystarczająco przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Konieczne jest zatem ukierunkowanie działań w POZ i AOS na zapewnienie istotnych cech opieki podstawowej tj. dostępności, ciągłości, kompleksowości i wszechstronności świadczeń, koordynacji, poprawy jakości oraz efektywności. Powinny przyczynić się także do bardziej równomiernego rozmieszczenia placówek opieki zdrowotnej w regionie. Proces cyfryzacji ochrony zdrowia został przyspieszony w związku z pandemią COVID-19. Wprowadzono m.in. możliwość udzielania świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu POZ w warunkach ambulatoryjnych na odległość przy użyciu systemów teleinformatycznych lub systemów łączności, tj. teleporadę i telewizytę. Niemniej wymagany jest dalszy rozwój tego kierunku działań, szczególnie w zakresie przyspieszenia i wsparcia wdrażania EDM, w tym w praktykach POZ, jej wymiany między poszczególnymi szczeblami systemu opieki zdrowotnej oraz pełnego dostępu pacjenta do swojej dokumentacji medycznej. Prognozy demograficzne pokazują, że proces starzenia się społeczeństwa będzie się pogłębiał.</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		Rosnąca liczba osób starszych w społeczeństwie może spowodować zwiększenie zapotrzebowania na świadczenia opieki długoterminowej, czy na liczbę miejsc w opiece paliatywnej i hospicyjnej. Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	Niniejszy cel odpowiada na wyzwania rozwojowe w zakresie zwiększenia roli wielokulturowego dziedzictwa regionu oraz aktywności sektorów kultury i turystyki w działaniach na rzecz transformacji społeczno-gospodarczej oraz budowania nowego wizerunku województwa śląskiego, jako nowoczesnego regionu przemysłowego. Niezbędne jest podejmowanie działań na rzecz rewitalizacji i zachowania dziedzictwa industrialnego i tradycji przemysłowych, które będą wspierać proces integracji społecznej oraz zachowania tożsamości regionalnej, kreując przy tym atrakcyjną ofertę kulturalną i turystyczną. Równoczesne konieczne jest podjęcie działań na rzecz wdrożenia nowoczesnych, innowacyjnych form upowszechniania i promocji dziedzictwa m.in. industrialnego, które będzie sprzyjać rozwojowi branż kreatywnych, designu i przyczyniać się do tworzenia nowych, unikalnych marek regionalnych o dużym potencjale gospodarczym. Działania te przełożą się na tworzenie nowych miejsc pracy i zwiększenie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej regionu. Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz poprawy efektywności, wielofunkcyjności oraz dostępności instytucji kultury o znaczeniu regionalnym, które służyć będą integracji społecznej, aktywizacji społecznej oraz rozwojowi kompetencji kreatywnych i interpersonalnych oraz włączeniu społecznemu. Jednocześnie instytucje o znaczeniu regionalnym kreować będą rozwiązania modelowe do wykorzystania i adaptacji w mniejszych instytucjach o znaczeniu

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>lokalnym. Wspieranie postaw otwartości, kreatywności i aktywności sprzyjać będzie rozwojowi gospodarki opartej na wiedzy. Zasadne jest wzmocnienie regionalnej oferty turystycznej, opartej na zasobach dziedzictwa kulturowego, naturalnego i bogactwie krajobrazu, jako obszaru o znacznym potencjale rozwoju i tworzenia miejsc pracy. Niezbędne jest wspieranie projektów promujących zrównoważoną kulturę i turystykę oraz wprowadzających elementy zielonej infrastruktury, oszczędności zasobów, w tym np. energii, a także promujących ochronę przyrody w infrastrukturze kultury i dziedzictwa kulturowego. Działanie te będą służyć budowaniu świadomości ekologicznej, promocji i upowszechnianiu postaw ekologicznych oraz poprawie jakości życia mieszkańców.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;</p>	<p>W związku ze zmniejszaniem się zasobów siły roboczej na rynku pracy kluczową rolę w najbliższych latach odgrywać będzie aktywizacja zawodowa rezerw zasobów pracy. Wyzwania, na które będzie odpowiadało wsparcie w zakresie CS to zjawiska gospodarcze i społeczne, tj. zmieniająca się sytuacja demograficzna i kurczenie się zasobów pracy, nowe technologie, robotyzacja i automatyzacja, przechodzenie na nowe modele gospodarki (obiegu zamkniętego i niskoemisyjnej), rewolucja technologiczna w kierunku cyfryzacji. Zmiany te jak również długofalowe skutki pandemii COVID-19, wyzwania transformacyjne związane z odejściem od gospodarki opartej na przemyśle wydobywczym, wymuszają na przedsiębiorstwach i pracownikach elastyczność w zakresie dostosowywania się do zmian. Wsparcie koncentrować się będzie również na promowaniu samozatrudnienia dla osób bezrobotnych lub</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>poszukujących pracy poprzez zapewnienie środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, niezbędnych narzędzi i kompetencji do jej skutecznego prowadzenia. Zasadność udzielanego wsparcia potwierdza realizacja RPO WSL 2014-2020, tj. wsparcie dotyczące podejmowania działalności gospodarczej nie zwiększało poziomu zatrudnienia w przedsiębiorstwach zakładanych przy wykorzystaniu dotacji, jednakże samo umożliwienie uczestnikom założenia przedsiębiorstwa i zwiększenie jego przeżywalności generowało istotny efekt zatrudnieniowy. Powyższe czynniki determinują skalę migracji demograficznych i ekonomicznych, co oznacza, że zainteresowani będą potrzebować wsparcia podczas poszukiwania zatrudnienia lub dostępu do rzetelnych informacji nt. warunków życia i pracy w krajach UE/EFTA. Na polskim rynku pracy znajdują się także pracodawcy, którzy mają problem ze znalezieniem pracowników o określonych kwalifikacjach lub/i kompetencjach, często nie mając wiedzy o bezpłatnej możliwości poszukiwania pracowników w innych PCz przy pomocy sieci EURES. Zważywszy na potrzebę respektowania legislacji dot. osób korzystających z prawa do pracy w innym PCz, kontynuowane będą działania sieci EURES w zakresie unijnego pośrednictwa pracy i informowania w zakresie warunków życia i pracy w państwach członkowskich i Europejskiego Stowarzyszenia. Wolnego Handlu. Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i</p>	<p>Kryzys gospodarczy spowodowany przez pandemię COVID-19 wywołał zmiany na rynku pracy, w tym zwłaszcza wzrost bezrobocia. Zasadna w związku z powyższym będzie kontynuacja działań stabilizujących</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	<p>wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy</p>	<p>sytuację na rynku pracy z wykorzystaniem środków EFS+, które przyczynią się do redukcji skutków spowolnienia gospodarczego oraz ogólnej poprawy sytuacji na rynku pracy. Nieodzownym warunkiem realizacji działań w kierunku reagowania na poprawę zmiany sytuacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia jest doskonalenie potencjału instytucji rynku pracy na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Pandemia COVID-19 pokazała, że niezbędne jest wypracowanie mechanizmów pozwalających instytucjom rynku pracy na szybkie i efektywne reagowanie w sytuacjach kryzysowych oraz silniejszą współpracę z pracodawcami. W związku z powyższym konieczna jest standaryzacja działań podejmowanych przez instytucje rynku pracy, profesjonalizacja kadr instytucji rynku pracy poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji ich kluczowych pracowników, wyposażenie instytucji rynku pracy w zasoby informacyjne pozwalające zwiększyć efektywność ich funkcjonowania, zwiększenie zakresu i trafności oferty aktywizacyjnej w szczególności wobec osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Ważnym aspektem jest również dalsze doskonalenie mechanizmów diagnozowania i prognozowania zapotrzebowania na kompetencje w gospodarce oraz zaangażowanie w ten proces partnerów społecznych. Działania instytucji rynku pracy powinny być dostosowywane do potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy. Wsparcie w przedmiotowym zakresie będzie również skierowane do pracowników realizujących zadania sieci EURES, w tym doradców i asystentów EURES, zapewniając wsparcie pracodawcom w rekrutacji, a osobom poszukującym pracy pomocy w jej znalezieniu na terenie EU.</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględni zagrożenia dla zdrowia	<p>Województwo śląskie jest jednym z wiodących w kraju w zakresie atrakcyjności dla inwestorów, od lat zajmuje pierwsze miejsce w rankingu Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową (najwyższa atrakcyjność dla działalności przemysłowej i usługowej i wysoka dla działalności zaawansowanej technologicznie). Istotne jest również, że ponad połowa pracujących w regionie zatrudniona była w przedsiębiorstwach sektora usług (57,8%), dalej w sektorze przemysłowym (blisko 40%) oraz rolnictwie (2,3%). Struktura ta w długim okresie czasu utrzymuje się na podobnym poziomie, a transfery pomiędzy sektorami są niewielkie. Istotnym zjawiskiem w regionie jest również dynamiczny rozwój sektora nowoczesnych usług biznesowych (BPO/SSC/ITO). W celu utrzymania dotychczasowej pozycji rynkowej konieczna jest kontynuacja dalszego wspierania usług rozwojowych w kierunku podnoszenia kompetencji i kwalifikacji kadr, a także wykorzystanie programów wsparcia o charakterze outplacementu. Jednym z głównych wyzwań jest przeciwdziałanie zagrożeniom generowanym przez choroby stanowiące istotne jednostki chorobowe regionu, w tym cywilizacyjne charakteryzujące się rosnącą dynamiką rozwoju oraz przez epidemie i deficyty w dostępności do usług zdrowotnych, a także złą jakością powietrza.</p> <p>Uwarunkowania pojawiające się w związku z sytuacją epidemiczną w kraju i na świecie, wyrażone w postaci nowych zagrożeń, związanych z sytuacją zdrowotną oraz pogorszeniem sytuacji gospodarczej podkreślają wagę wsparcia obszaru zdrowia i niezbędne działania. Celem ich ma być poprawa jakości i dostępu do usług zdrowotnych, tym bardziej, że w efekcie kryzysu oprócz</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>wzrostu w regionie bezrobocia pogarsza się sytuacja w służbie zdrowia. Zważywszy na powyższe oraz słabości regionu, dotyczące złego stanu zdrowotnego mieszkańców, słabo rozwiniętego systemu profilaktyki zdrowotnej, braku systemowych działań w obszarze promocji aktywnego i zdrowego stylu życia, koniecznym jest kontynuowanie wsparcia, aby móc zapewnić mieszkańcom regionu odpowiednią profilaktykę i opiekę medyczną w tym zakresie. Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p>	<p>Dostępność i efektywność systemu edukacji, począwszy od przedszkolnej jest kluczowa dla budowania potencjału i umiejętności społeczeństwa. Aby w pełni wykorzystać potencjał zasobu ludzkiego regionu, efektywnego wdrożenia wymaga edukacja włączająca realizowana poprzez budowanie katalogu usług dla dzieci i młodzieży oraz wsparcie placówek edukacyjnych w dostępności. Wsparcie edukacji przedszkolnej, jako podstawowej dla efektywnego procesu kształcenia, skoncentruje się na dalszym rozwijaniu jakości i poszerzaniu oferty zajęć, wyrównywaniu dostępności do edukacji poprzez tworzenie nowych miejsc przedszkolnych na obszarach o niższej dostępności do edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach wiejskich. Realizowane będzie kompleksowe, bezpośrednie wsparcie uczniów i szkół kształcenia ogólnego i zawodowego (branżowego i technicznego) obejmujące rozwój kompetencji kluczowych, uniwersalnych, tworzenie warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej tj.: wyposażenie warsztatów, pracowni. Konieczne jest bardziej efektywne dostosowanie procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>gospodarki, co wymaga intensywniejszego rozwijania współpracy szkół z otoczeniem, zwłaszcza z pracodawcami (m.in. poprzez praktyki i staże zawodowe u pracodawców), podnoszenia umiejętności oraz dodatkowych kwalifikacji zawodowych w celu wzmocnienia zdolności do zatrudnienia. W tym kontekście kluczowe jest doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, ale też pozostałej kadry systemu oświaty, na której opiera się efektywność i skuteczność współczesnego systemu edukacji, zdolnego odpowiedzieć wyzwaniom i potrzebom gospodarczym. Właściwy wybór ścieżki kształcenia ma również wpływ na użyteczność zasobów ludzkich dla rynku pracy, dlatego wspierane będzie również wysokiej jakości, powszechne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów. Wsparcie przeznaczone będzie również na rozwijanie kompetencji, umiejętności, uzdolnień, zainteresowań uczniów poza edukacją formalną. Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych i niepublicznych.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p>	<p>W dobie globalnych zmian i zmieniających się potrzeb rynku pracy konieczne są podnoszenie, zmiana kwalifikacji/kompetencji, z uwzględnieniem kompetencji przyszłości, umożliwiających operowanie technologiami cyfrowymi i współpracę ze zautomatyzowanymi systemami oraz maszynami wykorzystującymi sztuczną inteligencję. Współczesny rynek pracy wymaga również posiadania kompetencji społecznych; wyższych kompetencji poznawczych, jak również w zakresie zarządzania ludźmi, zdolności negocjacyjnych, elastyczności poznawczej, rozwiązywania złożonych problemów, krytycznego</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>myślenia, kreatywności. Pomimo powyższego, podkreślić należy, że w województwie śląskim tendencją utrzymującą się na przestrzeni ostatnich 5 lat jest trudność w znalezieniu wykwalifikowanych pracowników fizycznych w zawodach tradycyjnych. W związku z tym, jednym z najważniejszych wyzwań jest podniesienie poziomu uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu, poprzez zwiększenie jakości i dostępu do oferty kształcenia ustawicznego oraz promocja uczenia się przez całe życie. W celu poprawy jakości i dostępności edukacji ustawicznej planuje się działania wspierające rozwój lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych, których celem będzie aktywizowanie dorosłych i społeczności lokalnych na rzecz rozwoju umiejętności stanowiących podstawę dla uczenia się przez całe życie, przydatnych do poruszania się na rynku pracy, dla rozwoju osobistego i rozwoju wspólnot, poprzez dotarcie z ofertami edukacyjnymi szczególnie do osób mieszkających w małych i odległych miejscowościach lub w zaniedbanych dzielnicach miast opierające się na rozpoznaniu konkretnych potrzeb osób dorosłych w środowisku lokalnym. Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych i niepublicznych.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p>	<p>Mimo pozytywnych zmian, w województwie śląskim liczebność populacji bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami zmniejsza się wolniej niż bezrobotnych ogółem, a świadczenie usług aktywizacji społeczno-zawodowej nadal stanowi wyzwanie. Do grupy osób biernych zawodowo potrzebujących większego wsparcia w zakresie aktywizacji społecznej lub zawodowej, a zarazem stosunkowo licznych, należą w województwie śląskim przede wszystkim: osoby doświadczające zaburzeń psychicznych,</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>niepełnosprawności lub długotrwałej choroby, osoby (przede wszystkim kobiety) opiekujące się niepełnosprawnymi lub chorymi członkami rodziny albo dziećmi (w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), osoby uzależnione (w tym od alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnienia behawioralne) osoby doświadczające przemocy w rodzinie (przede wszystkim kobiety), osoby bezdomne, osoby po opuszczeniu pieczy zastępczej. Podmioty działające w sektorze ekonomii społecznej odpowiadają na potrzebę zatrudniania osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji życiowej, w tym osób z niepełnosprawnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, biernych zawodowo, opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, zakłady poprawcze czy schroniska dla nieletnich. W porównaniu do 2018 r., liczba jednostek reintegracji społeczno-zawodowej zwiększyła się o 9, co wynikało z zapotrzebowania. Realizowane będzie wsparcie rozwoju ekonomii społecznej w regionie, wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w zakresie aktywizacji i poprawy szans na zatrudnienie (w szczególności w ZAZ i WTZ), oraz wsparcie aktywizacyjne osób biernych zawodowo, w szczególności należących do grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym skierowane na aktywizację społeczno-zawodową, wykorzystującą instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej (w szczególności w CIS i KIS). Oczekiwany rezultatem podejmowanych działań będzie wzrost współczynnika aktywności zawodowej i uczestnictwa w życiu społecznym osób znajdujących się w trudnej sytuacji, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i poprawa</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>sytuacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy i w zakresie dostępności do dóbr i usług.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów</p>	<p>Spadek liczby ludności w Polsce, jak również w województwie śląskim spowodowany jest różnymi czynnikami, jednak w szczególności jest to utrzymujący się ujemny przyrost naturalny, jak i bardzo duży odpływ migracyjny ludności. Skumulowane za okres 2005-2018 saldo migracji osób w wieku produkcyjnym (osoby z tej grupy wiekowej stanowią zdecydowaną większość migrantów), które zdecydowały się na migrację zagranicą na pobyt stały, wyniosło w województwie śląskim ponad 40 tys. osób. Był to zdecydowanie największy odpływ ludności spośród wszystkich województw. Należy jednak podkreślić, iż zjawisku temu towarzyszy równoległe silny trend imigracyjny związany z napływem pracowników z Europy Wschodniej, w szczególności z Ukrainy, nasilający się od 2016 roku. W styczniu 2019 roku przebywało w Polsce już 1,27 mln obywateli Ukrainy. Stanowili oni 3,5% ludności Polski (w lutym 2018 roku pracodawcy z województwa śląskiego zatrudniali 40,4 tys. obywateli Ukrainy). Atutem w procesie integracji społecznej ludności pochodzenia ukraińskiego jest niewątpliwie bliskość geograficzna oraz podobieństwo kulturowe. Pod względem ekonomicznym pobyt czasowy migrantów jest korzystny dla gospodarki kraju - sprzyja wzrostowi konsumpcji i przyspiesza wzrost gospodarczy. Z kolei stały pobyt skutkuje sprowadzeniem rodziny, co oznacza dodatkowy zasób osób do pracy, który przekłada się na wzrost dochodów budżetu państwa. Stworzenie warunków do stałego osiedlania się wymaga jednak kompleksowej polityki migracyjnej, w tym dalszej liberalizacji przepisów prawa w tym zakresie. W celu mitygowania skutków</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>depopulacji regionu należy podjąć działania mające na celu ułatwienia w podejmowaniu zatrudnienia pracowników z państw trzecich, migrantów, tak aby zapewnić kadry kluczowe dla rozwoju województwa. Komplementarnym działaniem będzie zapewnienie wsparcia na rzecz integracji społecznej społeczności marginalizowanych ze środowiskiem lokalnym.</p>
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;</p>	<p>ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p>	<p>Województwo śląskie jako jeden z najbardziej obciążonych demograficznie regionów europejskich nadal stoi przed wyzwaniem związanym z zapewnieniem pożądanego poziomu warunków i jakości życia mieszkańców, w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i ich otoczenia, przy zachowaniu koncepcji dobra wspólnego, która stawia w punkcie centralnym zaspokojenie istotnych potrzeb życiowych każdego człowieka. Wyrównywanie dysproporcji w szeroko definiowanym poziomie życia oraz eliminowanie zjawisk związanych z wykluczeniem społecznym stanowi również priorytet polityki społecznej państw członkowskich Unii Europejskiej. W związku z powyższym w ramach celu szczegółowego realizowane będzie wsparcie na rzecz zwiększenia dostępności do usług społecznych w formie zdeinstytucjonalizowanej, wsparcie rozwiązań systemowych w obszarze ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej oraz inicjatyw oddolnych mających na celu integrację społeczności lokalnych. Wsparciem objęte zostaną grupy szczególnie narażone na wykluczenie społeczne i ubóstwo, w szczególności seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami oraz opiekunowie formalni i nieformalni tych osób. Pandemia COVID-19 dobitnie unaoczniała i uświadomiła społeczeństwu zależności zdrowia i rozwoju społeczno-gospodarczego, a konsekwencje jej</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		wystąpienia w sposób szczególny dotknęły placówki całodobowego pobytu o znacznej liczbie mieszkańców. W celu ograniczenia ryzyka w przyszłości wsparcie należy kierunkować na zdeinstytucjonalizowane formy opieki, o osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu przebywającym w środowisku powinny mieć możliwość skorzystania z pomocy bliskich, sąsiadów, pracowników socjalnych czy wolontariuszy w codziennych czynnościach.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;	ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Zaburzenia psychiczne u dzieci i młodzieży dotyczą stanów depresyjnych oraz autoagresji, które mogą zagrażać ich zdrowiu i życiu (m.in. samookaleczenia, próby samobójcze). Na stan zdrowia psychicznego młodych ludzi mają wpływ czynniki o podłożu biologicznym, psychospołecznym (m. in. rodziny dysfunkcyjne/niewydolne wychowawczo, rodziny stawiające dzieciom i młodzieży nierealistyczne wymagania, ograniczone zdolności intelektualne, różnego rodzaju dysfunkcje) oraz intensywne korzystanie z technologii komunikacyjnych. Wszystkie zaburzenia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, bez względu na ich rodzaj, w znacznym stopniu utrudniają codzienne funkcjonowanie i stanowią zagrożenie dla prawidłowego rozwoju, a w przyszłości – do zaburzeń psychicznych wieku dorosłego. Należy podkreślić, iż wspieraniem i promocją zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz profilaktyką jego zaburzeń powinni zajmować się zarówno rodzice, jak też pracownicy szkoły (nauczyciele, pedagodzy, psycholodzy szkolni) i lekarze podstawowej opieki zdrowotnej. Izolacja społeczna spowodowana pandemią dotknęła przede wszystkim dzieci i młodzież. Nastąpił bezprecedensowy wzrost zapotrzebowania na pomoc w ośrodkach i instytucjach, które są najbliższe pacjenta dziecięco-

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>młodzieżowego. Konieczna jest kontynuacja budowania systemu wsparcia opieki zastępczej, wsparcia adopcyjnego i post adopcyjnego oraz dla rodzin mających trudności z pełnieniem funkcji opiekuńczych i edukacyjnych. Wyzwanie stanowią wyniki w obszarze zdrowia poniżej średniej UE, średnie trwanie życia o trzy lata krótsze niż średnio w UE, słabo rozwinięta opieka długoterminowa nad osobami starszymi, osobami z niepełnosprawnościami i osobami cierpiącymi na choroby przewlekłe. Konieczna jest również dalsza poprawa promocji zdrowia, wczesna diagnoza, inwestycje w kadry. Kluczowe jest ograniczanie bezdomności z zastosowaniem podejścia interdyscyplinarnego przy współpracy ze specjalistami, z uwzględnieniem wsparcia na rzecz rozwiązywania problemów mieszkaniowych, w szczególności w zakresie pomocy bezdomnym dzieciom i ich opiekunom w trudnych sytuacjach życiowych (interwencja kryzysowa). Wspierane będą inicjatywy oddolne realizowane w celu wzmocnienia integracji w społecznościach lokalnych i rozwiązywaniu problemów.</p>
<p>5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.</p>	<p>RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich</p>	<p>Województwo Śląskie od 2000 r. opiera swoją politykę rozwojową na 4 obszarach funkcjonalnych subregionów, stanowiących zgodnie z SRW miejskie obszary funkcjonalne (MOF). Celem jest wzmocnienie powiązań gospodarczych, społecznych i wykorzystanie endogenicznych potencjałów rozwojowych subregionów. Region posiada duże doświadczenie we wdrażaniu podejścia terytorialnego (w latach 2014-2020 ok. 32% alokacji było wdrażane za pomocą instrumentów ZIT/RIT), wnioski z jego realizacji wskazują, iż zasadna jest jego kontynuacja z naciskiem na wzmocnienie funkcji integracyjnych i koordynacyjnych podmiotów reprezentujących</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		<p>samorządy lokalne, realizacji bardziej zintegrowanych przedsięwzięć rozwojowych o wymiarze ponadlokalnym. Niezbędne jest wzmocnienie współpracy, nacisk na zrównoważony model rozwoju, koordynacja działań, w szczególności na rzecz dążenia do neutralności klimatycznej, zrównoważonej mobilności, ochrony zasobów i zapewnienia odporności na wyzwania środowiskowe i klimatyczne. Ważnym obszarem zintegrowanych działań będzie zrównoważone wykorzystanie endogenicznych potencjałów (kulturowego, naturalnego i turystycznego), które stanowią istotny czynnik rozwojowy, spajający potrzeby i działania samorządów lokalnych, podejmowane już obecnie w ramach współpracy w obszarach funkcjonalnych subregionów. Działania w ramach CP 5 (i) będą uzupełnione o wybrane działania w innych realizowane w sposób zintegrowany w ramach instrumentu ZIT w oparciu o strategię terytorialne. Cel odpowiada również na ogromnej skali potrzeby rewitalizacji przestrzeni miejskich, będące z jednej strony konsekwencją wysokiego poziomu urbanizacji, a z drugiej skutkiem społecznej i gospodarczej transformacji miast, zwłaszcza przemysłowych. W województwie znaczący odsetek gmin posiada lokalne lub gminne programy rewitalizacji (126 programów obejmujących 75% gmin), co potwierdza konieczności prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych, jak i przedsiębiorstw.</p>
<p>5. Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.</p>	<p>RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa</p>	<p>Niniejszy cel odpowiada na zdiagnozowane potrzeby w zakresie kompleksowego wsparcia rewitalizacji i odnowy obszarów wiejskich (jako Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) wynikających ze SRW). Obszary te cechują się znacznym zróżnicowaniem</p>

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
	naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie	funkcji obejmującym zarówno funkcje rolnicze jak i pozarolnicze, co wynika ze specyfiki sieci osadniczej i profilu gospodarczego regionu. W regionie występują również gminy wiejskie, gdzie znaczny procent obszaru został zdegradowany i przekształcony w skutek eksploatacji górniczej. Wiele z terenów rolniczych utraciło swe funkcje poprzez ulokowanie na nich bądź w pobliżu działalności wydobywczej. Część obszarów wiejskich, zwłaszcza na obszarach o niższej atrakcyjności gospodarczej, czy gorszej dostępności komunikacyjnej, ulega postępującej depopulacji i degradacji społecznej i infrastrukturalnej. Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz kompleksowej rewitalizacji obszarów wiejskich borykających się ze szczególnymi problemami społecznymi, gospodarczymi, przestrzennymi i środowiskowymi celem ograniczenia ich dalszej degradacji i peryferyzacji rozwojowej. Działania rewitalizacyjne powinny promować model zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich z szerokim wykorzystaniem rozwiązań niskoemisyjnych, zasobooszczędnych, ekologicznej mobilności, zielonej infrastruktury. Jednocześnie, niezbędne jest wsparcie potencjału instytucjonalnego gmin wiejskich do prowadzenia działań rewitalizacyjnych poprzez wsparcie merytoryczne w działaniach planistycznych, prowadzeniu aktywnego procesu partycypacji społecznej oraz monitorowaniu procesów rewitalizacji. Interwencja będzie realizowana w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji w spójności z innymi działaniami na obszarach wiejskich, zwłaszcza w ramach wspólnej polityki rolnej i rybackiej.
8. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo,	JSO8.1. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo,	Konieczne jest podjęcie kompleksowych działań na rzecz przyspieszenia i wzmocnienia rozwoju

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	technologicznego w wiodących branżach gospodarki regionalnej, w szczególności związanych z zieloną i cyfrową transformacją, które pozwolą na wypełnienie luki po branżach schyłkowych, a jednocześnie przyczynią się do kreowania nowych przewag konkurencyjnych. Jednocześnie, Niezbędna jest dywersyfikacja działalności przedsiębiorstw, w tym innych niż MŚP, która pozwoli na utrzymanie miejsc pracy i lokalnego potencjału gospodarczego. Konieczne jest także podjęcie szeroko zakrojonych działań na rzecz wzmocnienia przedsiębiorczości na poziomie lokalnym, celem tworzenia alternatyw rozwojowych, zwłaszcza poza dużymi ośrodkami miejskimi oraz tworzenia nowych miejsc pracy, w tym samozatrudnienia. Niezbędne jest podjęcie działań na rzecz podniesienia i zmiany kwalifikacji osób odchodzących z górnictwa, branż okołogórnicznych, energetyki konwencjonalnej oraz wsparcie systemowe służb zatrudnienia celem ułatwienia zmian na rynku pracy. Działania te muszą zostać uzupełnione o wsparcie kształcenia zawodowego oraz ustawicznego, jako niezbędnego elementu zapewnienia dobrej jakości kadr dla zmieniającej się gospodarki. Szczególnym wsparciem należy objąć osoby i społeczności najbardziej dotknięte procesem transformacji, aby zminimalizować ryzyko degradacji i wykluczenia społecznego oraz wzmocnić społeczności lokalne w radzeniu sobie z wyzwaniami transformacji. Działania te powinny być realizowane w procesie oddolnym z szerokim zaangażowaniem partnerów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Zasadne jest wzmocnienie zaangażowania w proces transformacji na poziomie lokalnym m.in. poprzez rozwój energetyki prosumenckiej i samowystarczalności energetycznej, sprzyjającej budowaniu świadomości ekologicznej i

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet *	Uzasadnienie (streszczenie)
		faktycznej partycypacji w tym procesie. Niezbędne jest także przywrócenie walorów i ponowne zagospodarowanie ogromnej powierzchni zdegradowanych terenów pogórnich i przemysłowych, często zlokalizowanych w centrach miast, jak również dzielnic zlokalizowanych w pobliżu kopalń i zakładów, na rzecz przywrócenia ich do obiegu gospodarczego i społecznego oraz zapobiegania ich dalszej degradacji, jak również wykluczeniu społecznemu.

* Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 22 ust. 2 i art. 22 ust. 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1. Priorytet: I. Priorytet I: Inteligentne Śląskie

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja oferowana ze środków EFRR obejmować będzie wsparcie przedsięwzięć przyczyniających się do podnoszenia innowacyjności regionu poprzez poprawę jakości infrastruktury badawczej w organizacjach badawczych. Wsparcie obejmować będzie **budowę nowej oraz modernizację istniejącej/dostosowanie infrastruktury badawczej wraz z zakupem i montażem aparatury i urządzeń laboratoryjnych** w organizacjach badawczych. W ramach interwencji dopuszcza się również zakup i montaż narzędzi IT. Wsparciem objęte zostaną inwestycje niezbędne do realizacji agend badawczych obejmujących Regionalne Inteligentne Specjalizacje oraz obszary badawcze zidentyfikowane w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania prowadzonego w województwie śląskim. Uzupełniająco dopuszcza się wsparcie na **podnoszenie kompetencji pracowników** organizacji badawczych zaangażowanych w realizację regionalnych agend badawczych.

Przewiduje się realizację projektów strategicznych wyłonionych w procedurze określonej w Kontrakcie Programowym.

Wsparcie zostanie również przeznaczone na nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a otoczeniem naukowym mającym na celu **zawiązanie konsorcjum przemysłowo-naukowego, opracowanie agendy badawczej konsorcjum, realizację agendy badawczej poprzez przeprowadzenie prac badawczo-rozwojowych wraz z komercjalizacją poprzez wdrożenie**. Wsparcie obejmować będzie również uzyskanie ochrony własności intelektualnej na rezultaty będące wynikiem prac badawczych. Uzupełniająco dopuszcza się wsparcie na **podnoszenie kompetencji pracowników** przedsiębiorstwa oraz konsorcjantów zaangażowanych w realizację agendy badawczej.

W ramach interwencji dopuszcza się nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwem a otoczeniem poprzez opracowanie agendy badawczej oraz realizację prac badawczo-rozwojowych wraz z komercjalizacją lub realizację prac badawczo-rozwojowych wraz z komercjalizacją.

Przerwanie realizacji projektu badawczego oraz rezygnacja z komercjalizacji poprzez wdrożenie wyników prac B+R nie będzie skutkowało zwrotem środków wyłącznie w przypadku, gdy w trakcie realizacji prac B+R lub po ich zakończeniu beneficjent wykaże, że wdrożenie nie jest możliwe ze względów technicznych i/lub ze względu na brak lub niską wartość merytoryczną wyników dotychczas przeprowadzonych prac B+R bądź też nie jest uzasadnione ze względów ekonomicznych.

Wsparcie zostanie przeznaczone na **realizację prac badawczo-rozwojowych przedsiębiorstwa**, w szczególności w przedsiębiorstwach zaliczanych do MŚP ale również w przedsiębiorstwach dużych, w tym w tzw. mid-caps **wraz z możliwością komercjalizacji poprzez wdrożenie**. Wsparcie obejmować będzie również prace przedwdrożeniowe oraz uzyskanie ochrony własności intelektualnej na rezultaty będące wynikiem prac badawczo-rozwojowych. W ramach interwencji dopuszcza się również **tworzenie lub rozwój zaplecza badawczo-rozwojowego w przedsiębiorstwach**. Uzupełniająco dopuszcza się wsparcie na **podnoszenie kompetencji pracowników** przedsiębiorstwa.

Uzyskanie ochrony własności intelektualnej oraz komercjalizacja możliwe są wyłącznie w połączeniu z realizacją prac badawczo-rozwojowych.

Wsparcie zostanie przeznaczone również na sfinansowanie **usług proinnowacyjnych świadczonych dla przedsiębiorców (np. w formie bonów/voucherów)** przez organizacje badawcze, Instytucje Otoczenia Biznesu lub Ośrodki Innowacji. Świadczone usługi dotyczyć mogą między innymi wsparcia w zakresie prowadzenia prac badawczo-rozwojowych, wdrażania innowacji jak również przeprowadzenia procesu transformacji cyfrowej. Wsparcie oferowane będzie przez podmioty posiadające akredytację regionalną i/lub krajową.

Interwencja oferowana dla przedsiębiorstw będzie miała charakter modułowy, dzięki czemu Beneficjent będzie mógł wybrać wsparcie adekwatne do swoich potrzeb, możliwości i doświadczenia.

Koszty związane z wdrożeniem wyników prac B+R nie mogą stanowić wartości większej niż część badawczo-rozwojowa.

Projekty realizowane w ramach powyższego celu szczegółowego muszą być zgodne z Regionalnymi Inteligentnymi Specjalizacjami województwa śląskiego lub z obszarami zidentyfikowanymi w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania prowadzonego w województwie śląskim.

We wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027.

Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Odbiorcami rezultatów projektów będą przede wszystkim naukowcy, studenci, przedsiębiorcy, konsumenci oraz organizacje prowadzące badania i upowszechniające wiedzę.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego wsparcie oferowane będzie na terenie całego województwa śląskiego.
Dopuszcza się jednak koncentrację wsparcia na konkretne Obszary Strategicznej Interwencji wskazane w Strategii Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, w szczególności OSI Ośrodki wzrostu.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparcie oferowane będzie w formie dotacji.

Projekty realizowane w org. bad. obciążone będą wysokimi nakładami finansowymi a ich realizacja uzasadniona będzie zapotrzebowaniem na wysokiej jakości zaplecze infra. i kompetencyjne. W projektach występować będzie wysoki poziom ryzyka, niepewność wyników oraz ograniczenia w zakresie możliwości oszacowania potencjalnych przychodów z inwestycji. Część projektu obejmować będzie elementy wykorzystywane niekom., a więc nie przynoszące zysku.

Proces badawczy sam w sobie nie jest bezpośrednio ukierunkowany na osiągnięcie terminowych zysków oraz obciążony jest ryzykiem niepowodzenia.

Inwestycje w infra. B+R w przed. bezpośrednio nie generują dochodu po zakończeniu realizacji projektu, a nawet w okresie jego trwałości. Infra. wykorzystywana będzie do prowadzenia prac B+R natomiast ewentualne zyski są wysoce niepewne oraz znacząco oddalone w czasie.

Efekty wsparcia usług proin. dla MŚP są rozłożone w czasie i wymagają kolejnych nakładów finans. Dotychczasowe doświa. z wdrażania usług wskazują na konieczność inspirowania przedsiębiorców do poszukiwania i wdrażania innowacyjnych rozwiązań.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	38,00	153,00
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO005	Liczba wspartych laboratoriów badawczych	szt.	4,00	37,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	--	-----------------	--------------------	---------------	-------

I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	66 156 863,00	SL2021	
---	--------	------	----------------------------	-------	--	-----	------	------	---------------	--------	--

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	002. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w małych i średnich przedsiębiorstwach (w tym prywatnych ośrodkach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	5 500 000,00
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	003. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	6 400 000,00
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	004. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w publicznych ośrodkach badawczych i instytucjach szkolnictwa wyższego bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	50 000 000,00
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	006. Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w MŚP (w tym prywatnych ośrodkach badawczych) bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	5 900 000,00
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	007. Inwestycje w wartości niematerialne i prawne w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	1 500 000,00
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	010. Działania badawcze i innowacyjne w MŚP, w tym tworzenie sieci kontaktów	57 000 000,00
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	011. Działania badawcze i innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach, w tym tworzenie sieci kontaktów	5 500 000,00
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	172. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	4 200 000,00
I	RSO1.1	Ogółem			136 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	136 000 000,00
I	RSO1.1	Ogółem			136 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	136 000 000,00
I	RSO1.1	Ogółem			136 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	136 000 000,00
I	RSO1.1	Ogółem			136 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.2. Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Planowana interwencja obejmować będzie **cyfryzację procesów, w tym back-office w podmiotach świadczących usługi publiczne** szczebla lokalnego, ponadlokalnego oraz regionalnego, tworzenie i rozwój e-usług publicznych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym oraz regionalnym niezbędnych do świadczenia usług online na rzecz mieszkańców (A2C), przedsiębiorców (A2B) oraz do wymiany danych między administracją/instytucjami publicznymi (A2A) jak również do rozwoju smart city. Wsparcie obejmować będzie **tworzenie i rozwój e-usług lokalnych, ponadlokalnych oraz regionalnych, zakup oraz montaż/instalacja narzędzi informatycznych, sprzętu niezbędnego do skutecznego funkcjonowania administracji i świadczenia usług publicznych, podniesienia poziomu cyberbezpieczeństwa oraz podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników**. Wsparcie przeznaczone zostanie również na **optymalizację procesów cyfryzacji** realizowanych w administracji publicznej przyczyniających się do podniesienia jakości świadczonych e-usług na rzecz obywateli i przedsiębiorców.

Interwencja przeznaczona zostanie również na innowacyjne rozwiązania cyfrowe dla zdrowia, w szczególności na wsparcie **inwestycji wykorzystujących sztuczną inteligencję oraz zbiory danych gromadzone w placówkach medycznych** w regionie w celu poprawy stanu zdrowia mieszkańców. Wsparcie w ramach e-zdrowia obejmować będzie zarówno opracowanie i wdrożenie tego typu rozwiązań oraz zakup niezbędnych narzędzi informatycznych i sprzętu wraz z ich montażem/instalacją.

W ramach interwencji wsparcie przeznaczone zostanie także na zwiększenie **dostępności danych publicznych, możliwych do wykorzystania przez mieszkańców, przedsiębiorców i administrację** będących w posiadaniu podmiotów administracji samorządowej oraz samorządowych jednostek organizacyjnych. Wsparcie oferowane będzie również na **podniesienie jakości i dostępności cyfrowej danych geodezyjnych i kartograficznych oraz na opracowanie nowych zasobów geodezyjnych i kartograficznych**, w tym w uzasadnionych przypadkach w ramach geodezyjnych pomiarów terenowych związanych z szeroko rozumianą ww. cyfryzacją jako jednego z narzędzi do podniesienia jakości tych danych. Wsparcie obejmować będzie zarówno proces digitalizacji i udostępniania zasobów publicznych jak i **podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników** administracji. Wszystkie projekty dotyczące digitalizacji muszą być zgodne z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego.

Przewiduje się także realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym.

Wsparcie rozwoju kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa śląskiego oferowane jest w ramach Priorytetu V Społeczne Śląskie.

W zakresie e-zdrowia komplementarne wsparcie będzie realizowane w Priorytecie VI Śląskie dla mieszkańca.

Wsparcie na cyfryzację w przedsiębiorstwach oferowane jest w celu szczegółowym Zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii oraz w celu szczegółowym Zwiększenie wzrostu i konkurencyjności MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne.

W ramach wszystkich projektów wdrażanych w powyższym celu szczegółowym wspierane będą e-usługi o najwyższym możliwym poziomie dojrzałości oraz spełniające standard WCAG.

W ramach każdego rodzaju działań realizowanego w celu szczegółowym dopuszczalne będą wydatki poniesione na podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa, poprzez zakup niezbędnych narzędzi informatycznych wraz z oprogramowaniem oraz podniesieniem kompetencji pracowników w zakresie cyberbezpieczeństwa. Inwestycje muszą być zgodne ze standardami wyznaczonymi w ramach krajowego systemu cyberbezpieczeństwa.

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Natomiast w celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo- klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowane będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Wsparcie w zakresie budowy i modernizacji sieci Internet realizowane jest z poziomu krajowego w ramach programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027, Priorytet I Zwiększenie dostępu do ultra-szybkiego internetu szerokopasmowego.

Wsparcie w zakresie procesu cyfryzacji jednostek kultury oferowane jest z poziomu krajowego w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, Priorytet VII Kultura.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami usług będą przede wszystkim mieszkańcy, przedsiębiorcy, administracja publiczna, organizacje pozarządowe, pracownicy ochrony zdrowia oraz pacjenci.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektem,

które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie planuje się realizacji wsparcia z wykorzystaniem Instrumentów Finansowych.

Wszystkie działania oferowane będą w formie dotacji bezzwrotnej. Wybór tej formy wsparcia podyktowany jest faktem, że realizowane projekty nie będą generowały dochodu a stworzone usługi będą usługami publicznymi świadczonymi nieodpłatnie (niekomercyjnie), zatem nie ma możliwości wykazania opłacalności inwestycji.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	instytucje publiczne	14,00	66,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy/rok	0,00	2021	371 358,00	SL 2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	016. Rozwiązania ICT, usługi elektroniczne, aplikacje dla administracji	35 000 000,00
I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	018. Usługi i aplikacje IT w zakresie umiejętności cyfrowych i włączenia cyfrowego	10 000 000,00
I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	019. Usługi i aplikacje w zakresie e-zdrowia (w tym e-opieka, internet rzeczy w zakresie aktywności fizycznej i nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym)	15 000 000,00

I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	036. ICT: inne rodzaje infrastruktury ICT (w tym zasoby lub wyposażenie komputerowe o dużej skali, centra danych, czujniki i inne urządzenia bezprzewodowe)	10 000 000,00
I	RSO1.2	Ogółem			70 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	70 000 000,00
I	RSO1.2	Ogółem			70 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	70 000 000,00
I	RSO1.2	Ogółem			70 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	70 000 000,00
I	RSO1.2	Ogółem			70 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznaczają się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.3. Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach interwencji planowane jest systemowe wsparcie przyczyniające się do zwiększenia poziomu przedsiębiorczości oraz wzrostu liczby miejsc pracy w regionie. Planowana interwencja obejmować będzie **stworzenie sieci podmiotów oferujących wsparcie dla osób prowadzących działalność gospodarczą oraz rozpoczynających działalność**. Wsparcie obejmować będzie działania niezbędne do funkcjonowania podmiotów wspierających przedsiębiorczość. Oferowane wsparcie będzie miało charakter kompleksowy i będzie obejmowało pomoc na każdym etapie prowadzenia działalności gospodarczej od przygotowania biznes planu, badania rynku, założenia działalności aż po wsparcie dla działających już przedsiębiorstw polegające na oferowaniu lub pomocy w znalezieniu przestrzeni biurowej stacjonarnej jak i wirtualnej, przestrzeni handlowej oraz produkcyjnej jak również wsparcie w wyszukiwaniu i pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania niezbędnych do rozwoju firmy. W ramach przedsięwzięcia przeprowadzony zostanie między innymi proces akredytacji regionalnych ośrodków innowacji oraz opracowany zostanie regionalny system voucherów na usługi świadczone na rzecz MŚP.

W ramach powyższego celu szczegółowego wsparciem zostaną także objęte przedsięwzięcia przyczyniające się do zwiększenia poziomu innowacyjności przedsiębiorstw z regionu. W ramach działania wsparcie przeznaczone zostanie na **wdrożenie innowacji** co najmniej na poziomie regionu w zakresie produktów/usług oraz procesów, w szczególności przyczyniających się do ochrony środowiska naturalnego poprzez wdrożenie rozwiązań z zakresu gospodarki cyrkularnej oraz przyczyniające się do transformacji w stronę gospodarki zeroemisyjnej. Wsparciem objęte zostaną również **inwestycje niezbędne do wdrożenia wyników prac badawczo-rozwojowych**, będących w posiadaniu przedsiębiorstwa. W ramach działania wsparcie uzyskają także przedsiębiorstwa planujące **inwestycje niezbędne w procesie cyfryzacji i automatyzacji procesów biznesowych** w przedsiębiorstwach posiadających siedzibę i prowadzących działalność w województwie śląskim. Wsparcie planowane jest również na **inwestycje poprawiające cyberbezpieczeństwo przedsiębiorstw i procesów biznesowych**. W ramach każdego projektu wsparciem objęte mogą być również **usługi doradcze** świadczone przez organizacje badawcze lub IOB akredytowane na poziomie regionalnym lub krajowym, wspomagające MŚP na etapie planowania i wdrażania innowacyjnych rozwiązań. Wsparcie w ramach projektu może obejmować również **podnoszenie kompetencji pracowników MŚP**.

W ramach interwencji planowane jest również wsparcie obejmujące przedsięwzięcia realizowane przez MŚP poprzez rozwój bądź też **poprawę infrastruktury turystycznej oraz okolicy turystycznej, jak również budowę i rozwój infrastruktury rekreacyjnej**. Wsparcie obejmować będzie, w szczególności rozwój turystyki miejskiej, przemysłowej i ekoturystyki jako endogennych potencjałów rozwojowych regionu, w tym także krajobrazowych i kulturowych w kierunku dywersyfikacji gospodarczej i kreowania miejsc pracy w regionie (m.in. turystyka weekendowa, turystyka rodzinna, agroturystyka, turystyka biznesowa). Działania te będą również wzmacniały potencjał regionu na rzecz rozwoju przemysłu spotkań i wydarzeń, jako dynamicznie rozwijającego się sektora gospodarki. Wsparcie realizowane będzie ze szczególnym uwzględnieniem promowania rozwiązań cyfrowych, niskoemisyjnych i zasoboszczędnych, chroniących środowisko naturalne. W ramach interwencji dokapitalizowany zostanie również Instrument Finansowy mający na celu wsparcie w szczególności wymagających wysokich nakładów finansowych inwestycji sektora turystycznego. Wsparcie z wykorzystaniem instrumentów finansowych obejmować będzie rozwój infrastruktury turystycznej oraz okolicy turystycznej, jak również rozwój infrastruktury rekreacyjnej.

W ramach interwencji **dokapitalizowane zostaną Instrumenty Finansowe mające na celu wsparcie na inwestycje w MŚP** przyczyniające się do poprawy i podnoszenia konkurencyjności firm działających w regionie. Wsparciem objęte zostaną m.in. inwestycje:

- związane z dostosowaniem lub zmianą profilu prowadzonej działalności gospodarczej oraz modelu biznesowego,
- mające na celu wsparcie przygotowania terenów pod działalność gospodarczą, w szczególności wsparcie może zostać przeznaczone na uzbrojenie terenu w niezbędne media oraz remont bądź budowę niezbędnej infrastruktury, w tym hale magazynowe oraz przestrzeń produkcyjną,
- podnoszące poziom innowacyjności przedsiębiorstwa, na przedsięwzięcia obciążone niskim ryzykiem i pozwalające na szybkie wdrożenie inwestycji w przedsiębiorstwie,
- niezbędne do wejścia na rynki zagraniczne oraz dostosowanie produktu do wymagań rynku docelowego, w tym również koszty związane z udziałem w targach zagranicznych stacjonarnie oraz on-line.

W ramach interwencji wsparciem zostaną objęte **przedsięwzięcia przyczyniające się do zwiększenia rozpoznawalności, w szczególności na arenie międzynarodowej, województwa śląskiego** jako regionu do prowadzenia działalności gospodarczej, ośrodka turystyki biznesowej oraz atrakcyjnego miejsca do życia. W ramach realizowanych przedsięwzięć wsparcie przeznaczone zostanie na realizację kampanii promocyjnych regionu, **udział przedsiębiorstw w misjach, targach i innych wydarzeniach biznesowych**, nawiązywanie współpracy z innymi regionami oraz organizacjami gospodarczymi. Wsparcie przeznaczone zostanie na kontynuowanie działań związanych z kształtowaniem spójnego systemu wsparcia eksportu, poprzez umacnianie dotychczasowych oraz wdrażanie nowych narzędzi, wypełniających luki w ofercie. Jak również na działania rozwojowe i promocyjne, stymulujące rozwój gospodarki turystycznej regionu.

Przewiduje się także realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym.

We wszystkich projektach w ramach tego celu szczegółowego, w których będzie to zasadne i możliwe, zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Natomiast w celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo- klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowane będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Dedykowane wsparcie dla pracodawców i ich pracowników, w zakresie rozwoju ich kompetencji i kwalifikacji zawodowych oferowane będzie w ramach celu szczegółowego Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości oraz celu szczegółowego Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Odbiorcami rezultatów projektów będą przedsiębiorcy, inwestorzy, konsumenci, turyści oraz mieszkańcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego wsparcie oferowane będzie na terenie całego województwa śląskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsp. w formie dotacji:

Wsp. na rozwój przedsiębiorczości świadczone będzie przez podm. nie prowadzące działalności dochodowej. Realizowany projekt ma na celu wspieranie przedsiębiorców/os. rozp. dział. gos. i nie będzie generował dochodu, z którego spłacona może być pożyczka.

Wsp. skierowane na prom. reg. świadczone będzie przez podm. nie prowadzące działalności dochodowej. Realizowane projekty mają przedstawić region jako miejsce do prowadzenia dział. gos., lokowania nowych zakładów oraz miejsce do życia. Rezultaty nie będą generować zysku z którego spłacona byłaby pożyczka.

W regionie transformacji brak zachęty w formie dotacji na innowacje w MŚP spowoduje zainteresowanie wyłącznie mało ambitnymi projektami, obciążonymi mniejszym ryzykiem.

Turystyka jest bardzo istotna w gospodarce regionu a zwłaszcza podregionu pn. i pd. Wsparcie w postaci dotacji pomoże w odbudowaniu odporności sektora, odzyskaniu konkurencyjności i utworzeniu nowych miejsc pracy w branży turystycznej. Dodatkowo wsp. oferowane będzie w formie instrumentów finansowych.

Pozostałe wsparcie realizowane będzie poprzez IF.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	101,00	229,00
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	0,00	481,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	36 876 388,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	021. Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	105 000 000,00
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	025. Inkubator przedsiębiorczości, wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out oraz przedsiębiorstw typu start-up	10 465 719,00
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	027. Procesy innowacji w MŚP (innowacje w zakresie procesów, organizacji, marketingu, i współtworzenia, innowacje zorientowane na użytkownika i motywowane popytem)	35 000 000,00
I	RSO1.3	Ogółem			150 465 719,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	75 465 719,00
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	75 000 000,00
I	RSO1.3	Ogółem			150 465 719,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	150 465 719,00
I	RSO1.3	Ogółem			150 465 719,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	150 465 719,00
I	RSO1.3	Ogółem			150 465 719,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO1.4. Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach powyższego celu szczegółowego wsparciem objęte zostaną projekty przyczyniające się do **budowania i potwierdzania kompetencji, a także nabywania kwalifikacji (w tym kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji) przez pracowników podmiotów zaangażowanych w regionalny ekosystem innowacji**. Interwencja obejmować będzie także **monitoring i ewaluację Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji Województwa Śląskiego, zarządzanie i wdrażanie regionalnego ekosystemu innowacji, sieciowanie i nawiązywanie współpracy między aktorami ekosystemu innowacji województwa śląskiego**. Wsparcie obejmować będzie również **funkcjonowanie oraz dalszy rozwój Sieci Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych**. W ramach powyższego celu szczegółowego wsparcie przeznaczone zostanie także na tworzenie regionalnych agend badawczych obejmujących Regionalne Inteligentne Specjalizacje oraz obszary badawcze zidentyfikowane w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania prowadzonego w województwie śląskim.

Przewiduje się realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym.

Wsparcie obejmować będzie także dofinansowanie **realizacji programów rozwojowych skierowanych do pracowników MŚP**. W ramach planowanego wsparcia istniejące IOB, Klastry oraz Uczelnie Wyższe, a także inni reprezentanci sektora gospodarczego opracują program rozwoju kompetencji oraz zapotrzebowania na kwalifikacje pracowników MŚP obejmujący wsparcie walidacji i certyfikowania kwalifikacji i/lub szkolenia i / lub kursy i / lub studia, w tym podyplomowe które pozwolą na dostosowanie umiejętności i kwalifikacji pracowników w zakresie inteligentnych specjalizacji i transformacji przemysłowej. Wsparcie programy rozwojowe koncentrować się będą na obszarach z zakresu Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji województwa śląskiego oraz obszarach zidentyfikowanych w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania prowadzonego w województwie śląskim.

Wsparciem objęte zostaną **inwestycje w infrastrukturę służącą innowacyjności**, w przestrzeni w której nawiązywana będzie współpraca pomiędzy przedsiębiorcami, nauką i samorządem. Wsparciem objęte zostaną ośrodki innowacji, w tym centra kreatywności i innowacyjności. Interwencja obejmować będzie również wsparcie rozwoju hubów. W ramach każdego projektu możliwe będzie również wsparcie na **podnoszenie kompetencji pracowników instytucji jak również przedsiębiorstw oraz środowiska naukowego** korzystającego z infrastruktury ośrodka innowacji bądź też hubu. Wsparciem objęte zostaną także projekty podmiotów zaliczanych do klastrów załączkowych oraz wzrostowych. Wsparcie obejmować będzie **rozwój funkcjonujących w regionie inicjatyw klastrowych** zgodnych z Regionalnymi Inteligentnymi Specjalizacjami województwa śląskiego lub z obszarami zidentyfikowanymi w ramach Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania prowadzonego w województwie śląskim w zakresie świadczonych przez nich usług. Interwencja będzie obejmowała **przedsięwzięcia wzmacniające współpracę podmiotów działających w klastrach, rozwój łańcuchów wartości oraz budowanie pozycji rynkowej klastra i jego członków na arenie międzynarodowej**. Klastry mające status akredytowanych Instytucji Otoczenia Biznesu mogą również pozyskać wsparcie **na opracowanie i świadczenie nowych usług na rzecz przedsiębiorstw działających w klastrze**. W ramach każdego projektu możliwe będzie wsparcie na podnoszenie i potwierdzanie kompetencji oraz nabywanie kwalifikacji przez pracowników zatrudnionych w instytucjach będących członkiem inicjatywy klastrowej. W ramach interwencji nie będzie finansowane wsparcie na zakładanie nowych klastrów.

We wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Natomiast w celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo- klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowane będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami usług będą przede wszystkim pracownicy, przedsiębiorcy, administracja publiczna, uczelnie wyższe, instytuty badawcze, koordynatorzy klastrów, IOB oraz reprezentanci sektora gospodarczego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego wsparcie oferowane będzie na terenie całego województwa śląskiego. Dopuszcza się jednak koncentrację wsparcia na konkretne Obszary Strategicznej Interwencji wskazane w Strategii Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, w szczególności OSI Ośrodki wzrostu.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie planuje się realizacji wsparcia z wykorzystaniem Instrumentów Finansowych.

Wszystkie działania oferowane będą w formie dotacji bezzwrotnej. Wybór tej formy wsparcia podyktowany jest faktem, że realizowane projekty przyczynią się do wzrostu kompetencji pracowników podmiotów zaangażowanych w regionalny ekosystem innowacji oraz MŚP z regionu i nie będą generowały bezpośredniego dochodu, a rezultaty wspartych projektów wykorzystane będą w dalszym rozwoju ekosystemu innowacji Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania i pozwolą na wzrost innowacyjności gospodarki regionu. Ponadto, wybrana forma finansowania pozwoli uniknąć nierównego traktowania poszczególnych grup docelowych w Programie w zakresie usług rozwojowych, szkoleniowych, edukacyjnych.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	---------------------	--------------------

I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO16	Udział podmiotów instytucjonalnych w procesie przedsiębiorczego odkrywania	udział podmiotów instytucjonalnych	0,00	13,00
---	--------	------	----------------------------	-------	--	------------------------------------	------	-------

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	2 128 281,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	023. Rozwój umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej, przedsiębiorczości i zdolności dostosowawczych przedsiębiorstw w razie zmian	8 000 000,00
I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	024. Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	3 000 000,00
I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	026. Wsparcie dla klastrów innowacyjnych, w tym między przedsiębiorstwami, organizacjami badawczymi i organami publicznymi oraz sieciami biznesowymi, z korzyścią głównie dla MŚP	2 000 000,00
I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	028. Transfer technologii i współpraca między przedsiębiorstwami, ośrodkami badań naukowych i sektorem szkolnictwa wyższego	7 060 260,00
I	RSO1.4	Ogółem			20 060 260,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	20 060 260,00
I	RSO1.4	Ogółem			20 060 260,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	20 060 260,00
I	RSO1.4	Ogółem			20 060 260,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
I	RSO1.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	20 060 260,00
I	RSO1.4	Ogółem			20 060 260,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: II. Priorytet II: Ekologiczne Śląskie

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie zostanie przeznaczone na kompleksową, głęboką modernizację energetyczną[1]:

- budynków użyteczności publicznej, której właścicielem jest samorząd terytorialny oraz podległe mu organy i jednostki organizacyjne oraz jednostki zarządzane przez jst, a także budynków użyteczności publicznej nie związanych z administracją rządową oraz budynków należących do podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego;
- budynków wielorodzinnych (z wyjątkiem budynków będących własnością Skarbu Państwa), których właścicielem są wspólnoty mieszkaniowe, TBS, komunalne oraz inne, w tym osoby prywatne.

Dopuszcza się finansowanie budynków, których właścicielem są spółdzielnie mieszkaniowe.

Wsparcie zostanie przeznaczone także na poprawę efektywności energetycznej w mikro i małych przedsiębiorstwach. Dopuszcza się finansowanie średnich przedsiębiorstw. Inwestycje realizowane będą poprzez modernizację energetyczną obiektu wraz z zastosowaniem instalacji do produkcji energii elektrycznej i/lub ciepłej ze źródeł odnawialnych na potrzeby własne przedsiębiorstwa. Wspierane będą projekty zakładające wykorzystanie technologii ograniczających energochłonność np. modernizacja i rozbudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie, wymiana oświetlenia, zastosowanie energooszczędnych technologii produkcji i użytkowania energii, wprowadzenie systemów zarządzania energią, modernizacja systemu grzewczego, minimalizacja strat ciepła itp.

Zakres i zasadność modernizacji musi wynikać z audytu energetycznego, który będzie niezbędnym elementem projektu. Po zakończeniu realizacji projektu wymagane jest posiadanie dokumentu potwierdzającego wykonanie zakresu działań określonych w audycie. W uzasadnionych przypadkach mogą być finansowane elementy niewynikające z audytów energetycznych, jeżeli realizują inne elementy Europejskiego Zielonego Ładu oraz rozwiązania na rzecz GOZ i nie stanowią dominującej części projektu, zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa.

Priorytetowo traktowane będą projekty:

- zakładające podłączenie do sieci ciepłowniczej,
- kompleksowe, obejmujące również instalację urządzeń OZE,
- zwiększające w jak największym stopniu efektywność energetyczną
- o jak największej efektywności kosztowej w powiązaniu z efektami oszczędnościowymi oraz redukcją gazów cieplarnianych,

- hybrydowe zgodnie z art. 40 ustawy o zasadach realizacji zadań ze środków europejskich finansowanych w perspektywie finansowej 2021-2027,
- w przypadku budynków mieszkalnych ograniczające ubóstwo energetyczne oraz położone na obszarach o znacznym zanieczyszczeniu pyłowym określonych w Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

W ramach inwestycji w budynku, gdzie przeprowadzana jest termomodernizacja, możliwa będzie instalacja urządzeń OZE oraz wymiana/modernizacja źródeł ciepła lub podłączenie do sieci ciepłowniczej/chłodniczej wraz z niezbędną wymianą bądź modernizacją instalacji CO i CWUa także wymiana oświetlenia na energooszczędne (w tym systemy zarządzania oświetleniem obiektu), oraz przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, o ile koszty wynikają z audytu energetycznego.

W ramach projektu termomodernizacyjnego wsparcie może zostać przeznaczone także na innowacyjne systemy do monitorowania i zużycia energii oraz inteligentne rozwiązania ograniczające zużycie energii. Dodatkowo projekty powinny uwzględniać działania edukacyjne i świadomościowe wzmacniające walory ekologiczne projektu oraz zmierzające do zwiększenia świadomości i poziomu akceptacji społecznej dla polityki neutralności klimatycznej UE.

Projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 30% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania. Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Projekty związane z wymianą źródła ciepła powinny być połączone z odpowiednią termomodernizacją budynku. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska oraz Zaleceniami Komisji Europejskiej w sprawie renowacji budynków.[2] Konieczne jest ponadto wykonanie ekspertyzy ornitologicznej i/lub chiropterologicznej oraz zapewnienie odpowiedniej ochrony ptaków i nietoperzy.

Zasady wsparcia dla budynków zabytkowych/historycznych (objętych ochroną konserwatora zabytków) zostaną określone w dokumentach uszczegóławiających jednakże zakres wsparcia powinien wynikać z audytu energetycznego.

Wsparciem objęte zostaną także projekty związane z wymianą oświetlenia przestrzeni publicznej na efektywne energetycznie.

Przewiduje się także wsparcie na promocję, doradztwo i podnoszenie świadomości i wiedzy mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych w zakresie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE w tym działania wspierające wykonanie zapisów uchwały antysmogowej w regionie. Wsparcie na poziomie lokalnym będzie komplementarne i uzupełniające do wsparcia projektów doradztwa energetycznego finansowanych z innych źródeł.

Możliwe będzie również wsparcie lub preferencje dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym w uzgodnieniu z Lokalnymi Grupami Działania.

We wszystkich projektach celu szczegółowego, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmiany klimatu i łagodzeniu jej skutków (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura). Przy realizacji inwestycji zalecane jest wykorzystanie dobrych praktyk w zakresie ochrony środowiska, w szczególności standardów ochrony drzew.[3]

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027.

Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

[1] Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna, oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, które ma na celu zmniejszenie wartości rocznego zapotrzebowania na energię pierwotną budynku.

[2] Zalecenia Komisji (UE) 2019/786 z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie renowacji budynków

[3] <https://www.gov.pl/web/nfosigw/standardy-ochrony-drzew>, <http://drzewa.org.pl/standardy>

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupą docelową będą:

- użytkownicy budynków użyteczności publicznej, administracja publiczna, organizacje pozarządowe;
- mieszkańcy budynków wielorodzinnych;
- mikro, mali i średni przedsiębiorcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Dla inwestycji związanych z efektywnym energetycznie oświetleniem, poprawą efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach mieszkaniowych wielorodzinnych dotkniętych ubóstwem energetycznym planuje się zastosowanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz pozostałych budynków mieszkaniowych wielorodzinnych nie będzie objęte narzędziami terytorialnymi.

W ramach celu szczegółowego wsparcie oferowane będzie na terenie całego województwa śląskiego. Dopuszcza się jednak koncentrację wsparcia na konkretne Obszary Strategicznej Interwencji wskazane w Strategii Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, w szczególności OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza oraz OSI Obszary cenne przyrodniczo.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Planuje się wykorzystanie IF mieszanych w ramach jednej operacji (w tym dotacja na wsparcie techniczne) dla projektów związanych z modernizacją oświetlenia ulicznego, dla projektów związanych z głęboką modernizacją energetyczną budynków wielorodzinnych nie powiązanych z walką z ubóstwem energetycznym oraz dla projektów MŚP.

Wsparcie na rzecz głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej będzie udzielane w formie dotacji, z uwagi na bardzo niską skłonność do korzystania przez podmioty publiczne z IF, co wynika z ograniczonej autonomii finansowej oraz faktu, że zadłużanie się podmiotów publicznych skutkuje podniesieniem podatków dla mieszkańców. Przewiduje się także wsparcie dotacyjne dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz mieszkalnictwa komunalnego, z uwagi na ograniczoną zdolność do zaciągania zobowiązań finansowych przez tą grupę docelową. Budżety samorządów są w obecnej sytuacji, wynikającej z wystąpienia pandemii COVID-19, wyjątkowo obciążone, jednak ewentualne ograniczanie wydatków nie powinno odbywać się kosztem warunków życia osób w najtrudniejszej sytuacji materialnej i mieszkaniowej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	0,00	19,00
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	lokale mieszkalne	1 865,00	18 651,00
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	metry kwadratowe	144 166,00	1 441 656,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok	271 586,00	2021	209 103,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	038. Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP oraz działania wspierające	42 581 809,00
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	042. Renowacja istniejących budynków mieszkalnych do celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	153 900 000,00

II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	045. Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej	210 799 047,00
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	172. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	19 194 687,00
II	RSO2.1	Ogółem			426 475 543,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	331 893 734,00
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	48 236 723,00
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	46 345 086,00
II	RSO2.1	Ogółem			426 475 543,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	203 247 069,00
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	223 228 474,00
II	RSO2.1	Ogółem			426 475 543,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	426 475 543,00
II	RSO2.1	Ogółem			426 475 543,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie zostanie przeznaczone na inwestycje polegające na budowie i rozbudowie, zakupie i montażu infrastruktury do wytwarzania, dystrybucji i magazynowania (na potrzeby danego źródła) energii elektrycznej i cieplnej z odnawialnych źródeł energii wraz z podłączeniem do sieci. Wielkość mocy dla tych źródeł jest uzależniona od podziału ustalonego dla interwencji regionalnej, komplementarnej do poziomu krajowego. Dopuszcza się zastosowanie hybrydowych instalacji OZE, towarzyszących i równoważących produkcję energii, w których w procesie wytwarzania energii wykorzystuje się dwa (lub więcej) źródła energii.

Dofinansowanie dotyczące zwiększenia poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych przewiduje budowę jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię m.in. wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, hydroenergię, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego i biopłynów.

Możliwe będzie również wsparcie rozbudowy istniejących instalacji do produkcji energii i ciepła z OZE o magazyny energii działające na potrzeby istniejącego źródła.

Biomasa wykorzystywana do wytwarzania energii oraz biopaliwa muszą spełniać kryteria zrównoważonego rozwoju określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

Zakłada się także szerokie wsparcie dla energetyki rozproszonej i prosumenckiej (w tym prosumentów zbiorowych i wirtualnych), oraz społeczności energetycznych (w tym klastrów i spółdzielni energetycznych) jako ważnego elementu dywersyfikacji źródeł wytwarzania w regionalnym miksie energetycznym. Dopuszcza się zastosowanie hybrydowych instalacji OZE.

Możliwe będzie realizowanie projektów parasolowych, grantowych zgodnie z art. 41 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 oraz hybrydowych zgodnie z art. 40 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Priorytetowo traktowane będą projekty kompleksowe, obejmujące również magazyny energii na potrzeby OZE.

Projekty powinny cechować się odpowiednią efektywnością kosztową w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych, która zostanie określona w dokumentach uszczegóławiających do Programu.

Projekty związane z energetyką wodną muszą być zgodne z najnowszymi Planami Gospodarowania Wodami w Dorzeczach.

W zakresie energetyki wodnej współfinansowane będą tylko projekty na już istniejących budowach piętrzących, niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej.

Wspierane inwestycje nie mogą powodować nieosiągnięcia dobrego stanu lub potencjału jednolitych części wód, nie mogą też pogarszać stanu lub potencjału jednolitych części wód oraz nie mogą mieć znaczącego wpływu na cele ochrony obszarów objętych siecią Natura 2000. We wszystkich działaniach i we wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym prewencji w powstawaniu odpadów, efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych), jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Możliwe będzie również wsparcie lub preferencje dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym w uzgodnieniu z Lokalnymi Grupami Działania.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupę docelową stanowią mieszkańcy – prosumenci, członkowie społeczności energetycznych, w tym klastrów i spółdzielni, administracja publiczna i inni użytkownicy wspartej infrastruktury.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektem, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Planuje się zastosowanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Wsparcie oferowane będzie na terenie subregionu północnego. Dopuszcza się także koncentrację wsparcia na konkretne Obszary Strategicznej Interwencji wskazane w Strategii Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, w szczególności OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza oraz OSI Obszary cenne przyrodniczo.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie planuje się IF.

Inwestycje w OZE wiążą się z wysokimi nakładami inwestycyjnymi przy długim okresie zwrotu, co przyczynia się do poważnego obciążenia budżetów domowych. Dotacje udostępnione w latach 2014-2020 stanowiły znaczną zachętę dla mieszkańców do zainstalowania OZE, co ma szczególne znaczenie w obliczu konieczności przechodzenia UE na gosp. niskoemisyjną. Dodatkowo dzięki wsparciu dotacyjnym w formule parasolowej obejmującej odbiorców indywidualnych w wielu gminach udało się osiągnąć znaczny efekt energetyczny. OZE stanowią dobry środek do walki z ubóstwem energ., dotyczącym w znacznej mierze osób starszych i o niskich dochodach. Ponadto, wsparcie to będzie także wspomagało wykonanie uchwały antysmogowej. Niebagatelne znaczenie ma fakt, iż na rynku zaobserwować można stosunkowo niskie zainteresowanie pośredników finansowych obsługą instrumentu. Banki sieciowe nie są zainteresowane obsługą segmentu OZE, brak im nie tylko doświadczenia i odpowiednich procedur do obsługi zróżnicowanych grup klientów. W związku z powyższym wsparcie wszystkich działań oferowane będzie w formie dotacyjnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)	MW	6,00	48,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)	MWh/rok	0,00	2021	51 609,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	047. Energia ze źródeł odnawialnych: wiatrowa	1 808 790,00
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	048. Energia ze źródeł odnawialnych: słoneczna	28 940 648,00
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	049. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa	1 808 790,00

II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	050. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa o wysokim poziomie redukcji emisji gazów cieplarnianych	1 808 790,00
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	052. Inne rodzaje energii ze źródeł odnawialnych (w tym energia geotermalna)	1 808 790,00
II	RSO2.2	Ogółem			36 175 808,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	36 175 808,00
II	RSO2.2	Ogółem			36 175 808,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	36 175 808,00
II	RSO2.2	Ogółem			36 175 808,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	36 175 808,00
II	RSO2.2	Ogółem			36 175 808,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznaczają się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja podejmowana będzie w odpowiedzi na wyzwania związane ze skutkami zmian klimatu i skierowana będzie na zapobieganie występowaniu nagłych powodzi rzecznych i miejskich oraz lokalnych podtopień, sezonowych susz, czy miejskich wysp ciepła. Wspierane będą kompleksowe działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu poprzez m.in. dostosowanie infrastruktury do ekstremalnych stanów pogodowych, **poprzez wdrażanie systemowych rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury** takich jak np. zastosowanie elementów zieleni w kształtowaniu miejskich przestrzeni publicznych, m.in. parki kieszonkowe, ogrody deszczowe, zielone dachy i ściany, parklety, ogrody wertykalne, a także renaturyzacja cieków wodnych, wykorzystanie i powiększanie istniejących systemów naturalnego odprowadzania wód deszczowych (np. rowy i niecki infiltracyjne, muldy trawiaste, studnie chłonne, zbiorniki infiltracyjne) oraz naturalnego retencjonowania wody opadowej poprzez np. muldy chłonne, zielone ściany, zielone przystanki, ogrody deszczowe. **Możliwe będzie również sfinansowanie opracowania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu (MPA).** **Istotne jest także wsparcie inicjatyw związanych z edukacją mieszkańców regionu, zwiększaniem świadomości, doradztwem, lepszym dostępem do wiedzy i danych w zakresie zmian klimatycznych**, w tym przyczyn ich występowania, skutków oraz właściwych sposobów postępowania.

Przewiduje się także realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym.

W ramach działania **wspierane będą także inwestycje dot. retencjonowania wody, w tym malej retencji** (z wykluczeniem retencji powstałej w wyniku przegradzania cieków wodnych) mające na celu likwidację przyczyn i skutków pogorszenia naturalnych stosunków wodnych poprzez spowalnianie odpływu wody, minimalizację skutków suszy, przeciwdziałanie powodzi i odtworzenie lub zachowanie istniejących obszarów wodno-błotnych m.in. poprzez wspieranie prośrodowiskowych metod retencjonowania wody, tj. zachowanie naturalnych „zbiorników retencyjnych”. Dodatkowo, możliwe będzie wsparcie funkcji retencyjnych małych zbiorników wodnych jak np. stawy rybne, w zakresie modernizacji lub remontu infrastruktury zasilającej bądź odprowadzającej wodę.

Inwestycje przeciwpowodziowe powinny koncentrować się na obszarach wskazanych w Mapach zagrożenia powodziowego (MZP) i mapach ryzyka powodziowego (MRP), ochronie obszarów miejskich. Nie będą finansowane inwestycje służące innym celom (rekreacja, turystyka, melioracja na obszarach wiejskich). Wykluczone ze wsparcia będą także projekty powodujące zastosowanie Art.4.7 Ramowej Dyrektywy Wodnej.

W przypadku niewystarczających naturalnych mechanizmów ograniczających skutki susz i powodzi, wsparcie uzyskają także inwestycje z zakresu budowy, przebudowy lub remontu urządzeń wodnych i infrastruktury hydrotechnicznej mających szczególne znaczenie z punktu widzenia skutecznego zarządzania, przeciwdziałania i ograniczania skutków suszy (np.: kanały, rowy, wały przeciwpowodziowe, suche zbiorniki – poldery), a także inwestycje związane z budową kanalizacji deszczowej wraz ze zbiornikami retencyjnymi, umożliwiające ponowne wykorzystanie wód opadowych, m.in. do nawadniania terenów zielonych i celów komunalnych.

Możliwe jest wsparcie lub preferencje w obszarze przeciwdziałania skutkom suszy dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym w uzgodnieniu z Lokalnymi Grupami Działania.

W ramach powyższego celu **wspierane będą także działania polegające na wyposażeniu jednostek służb ratowniczych w sprzęt niezbędny do przeciwdziałania i usuwania skutków klęsk żywiołowych**, dzięki czemu zostanie zapewniona skuteczniejsza i efektywniejsza pomoc mieszkańcom regionu w sytuacjach wystąpienia zjawisk katastrofalnych. W ramach interwencji o wsparcie ubiegać się mogą projekty realizowane przez jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej funkcjonujące w ramach KSRG (dopuszcza się również możliwość wsparcia OSP, które w wyniku uzyskania wsparcia interwencji z programu będą mogły ubiegać się o włączenie do KSRG) oraz inne jednostki współpracujące w ramach systemu np. GOPR, WOPR.. W uzasadnionych przypadkach o wsparcie z programu mogą się starać również jednostki Państwowej Straży Pożarnej.

Możliwe jest również wsparcie lub preferencje w obszarze wzmocnienia potencjału służb ratowniczych dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym w uzgodnieniu z Lokalnymi Grupami Działania.

Dla inwestycji z zakresu adaptacji do zmian klimatu oraz przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi elementem kwalifikowalnym projektu będzie promowanie oraz podnoszenie świadomości mieszkańców/instytucji w zakresie mitygacji zmian klimatu.

W ramach wszystkich działań, we wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami infrastruktury będą przede wszystkim mieszkańcy oraz administracja publiczna,. Użytkownikami sprzętu będą przede wszystkim mieszkańcy oraz służby ratownicze.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektem, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Dla inwestycji związanych z adaptacją do zmian klimatu planuje się zastosowanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Dopuszcza się możliwość przeprowadzania procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu dopuszcza się możliwość realizacji przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie planuje się wykorzystania Instrumentów Finansowych. Działania podejmowane w ramach celu szczegółowego nie będą generowały dochodu ani bezpośrednich korzyści, natomiast mają strategiczne znaczenie dla ochrony klimatu oraz bezpieczeństwa publicznego i dobra wspólnego. W związku z powyższym wszystkie działania oferowane będą w formie dotacji bezzwrotnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	hektary	23,00	233,00
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO44	Pojemność obiektów małej retencji	m3	9 816,00	98 162,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR37	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów)	osoby	0,00	2021	7 810,00	SL2021	
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0,00	2021	287 303,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	058. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: powodzie i osuwiska (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	45 000 000,00
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	059. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: pożary (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	8 982 530,00
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	060. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: inne zagrożenia, np. burze i susze (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	15 000 000,00
II	RSO2.4	Ogółem			68 982 530,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	68 982 530,00
II	RSO2.4	Ogółem			68 982 530,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	24 500 000,00
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	44 482 530,00
II	RSO2.4	Ogółem			68 982 530,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.4	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	68 982 530,00
II	RSO2.4	Ogółem			68 982 530,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparciem objęte zostaną działania polegające na budowie lub modernizacji sieci kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków oraz systemów zaopatrzenia w wodę, co przyczyni się do zwiększeniu odsetka ludności, korzystającej z systemu oczyszczania ścieków.

Dla projektów z zakresu gospodarki ściekowej priorytetowo wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia realizowane na obszarze aglomeracji w rozumieniu ustawy Prawo wodne o wielkości od 10 do 15 tys. RLM, które nie spełniają wymogów wynikających z dyrektywy 91/271/EWG. W dalszej kolejności wsparcie będą mogły uzyskać aglomeracje naruszeniowe z przedziału 2-10 tys. RLM. Dokumentem stanowiącym podstawę do wyboru projektów będzie KPOŚK.

W ramach ww. projektów wsparciem mogą zostać objęte także inwestycje mające na celu zagospodarowanie osadów ściekowych, polegające m.in. na budowie instalacji unieszkodliwiania i przetwarzania osadów ściekowych w celu ich ponownego zagospodarowania. Kwalifikowalne będzie także wykorzystanie OZE w tego typu instalacjach pod warunkiem, że nie będzie to dominujący element projektu.

Realizacja projektu polegającego na budowie i modernizacji sieci wodociągowej jest możliwa w przypadku zapewnienia powiązania z inwestycjami w gospodarkę ściekową lub już istniejącego wyposażenia w system odbioru ścieków. Budowa lub modernizacja sieci kanalizacji deszczowej możliwa będzie tylko wraz z budową lub modernizacją sieci kanalizacji sanitarnej. Inwestycje związane z budową samodzielnej kanalizacji deszczowej realizowane będą wyłącznie w ramach CS IV dot. adaptacji do zmian klimatu.

W związku z faktem, iż infrastruktura wodociągowa województwa śląskiego charakteryzuje się wysokim poziomem strat wody[1], niezwykle istotne są inwestycje, których celem jest ograniczenie strat wody oraz awaryjności systemów. Dlatego należy wspierać w pierwszej kolejności inwestycje związane z efektywnymi i inteligentnymi systemami, w tym systemami pomiaru zużycia wody w wydzielonych obszarach sieci wodociągowej i SUW, monitoringiem strat sieciowych – wycieków, instalacjami monitoringowymi, rejestratorami przepływu i regulacji ciśnienia.

Elementem kwalifikowalnym projektu będą kampanie podnoszące świadomość mieszkańców/instytucji/przedsiębiorstw w zakresie oszczędzania wody.

Przy realizacji inwestycji zalecane jest wykorzystanie dobrych praktyk w zakresie ochrony środowiska, w szczególności standardów ochrony drzew (<https://www.gov.pl/web/nfosigw/standardy-ochrony-drzew> oraz <http://drzewa.org.pl/standardy/>).

We wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

[1] EurEau, Europe's water in figures - An overview of the European drinking water and wastewater sectors, 2017 edition

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami infrastruktury będą przede wszystkim mieszkańcy, przedsiębiorcy, użytkownicy sieci wodno-kan.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Dopuszcza się możliwość przeprowadzania procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, w szczególności OSI Obszary cenne przyrodniczo oraz w gminach poniżej 10 tysięcy mieszkańców, z największymi stratami wody.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania instrumentów finansowych.

Działania podejmowane w ramach celu szczegółowego nie będą generowały dochodu ani bezpośrednich korzyści, natomiast dotyczą bezpośrednio zdrowia i dobrostanu mieszkańców regionu oraz stanu środowiska naturalnego. Wysokie koszty inwestycji oraz ograniczone możliwości finansowe JST oraz sektora komunalnego, w tym do zaciągania dodatkowych zobowiązań finansowych stanowi barierę do zastosowania w tym obszarze instrumentów finansowych. Wsparcie będzie udzielane w formie dotacji bezzwrotnej, co stanowić będzie właściwy efekt zachęty.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
II	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	23,00	154,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
II	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR42	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	osoby	0,00	2021	31 666,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	062. Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji, działania na rzecz efektywności, zaopatrzenie w wodę pitną)	9 024 834,00
II	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	065. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	36 099 335,00
II	RSO2.5	Ogółem			45 124 169,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	45 124 169,00
II	RSO2.5	Ogółem			45 124 169,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	45 124 169,00
II	RSO2.5	Ogółem			45 124 169,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	45 124 169,00
II	RSO2.5	Ogółem			45 124 169,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja planowana w ramach gospodarki odpadami komunalnymi skierowana zostanie w głównej mierze na inwestycje z zakresu systemów selektywnej zbiórki, w tym: punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), centra napraw, punkty ponownego użycia, wymianę rzeczy używanych oraz systemy selektywnej zbiórki odpadów gromadzonych u źródła. Wsparciem objęte zostaną także istotne z punktu widzenia hierarchii postępowania z odpadami instalacje do recyklingu i odzysku. W uzasadnionych przypadkach, dopuszczalne będą inwestycje w modernizację instalacji do przetwarzania odpadów zbieranych selektywnie, które mają na celu wprowadzenie nowych procesów technologicznych w celu zwiększenia stopnia odzysku surowców dobrej jakości (pod warunkiem wykazania wzrostu odzysku surowców w wyniku realizacji projektu oraz zapewnienie wysokiej jakości produktu na końcu procesu).

W celu ograniczenia zagrożeń związanych z wykorzystywaniem azbestu, interwencja zostanie skierowana także na wsparcie inwestycji związanych z oczyszczeniem terenu z odpadów zawierających azbest, a także usuwaniem azbestu z budynków użyteczności publicznej, wielorodzinnych budynków mieszkalnych, budownictwa jednorodzinnego i innych obiektów (w tym gospodarskich) wraz z zapewnieniem bezpiecznego unieszkodliwienia odpadów. Projekty te będą realizowane z uwzględnieniem zasady *"zanieczyszczający płaci"*.

Mając na uwadze koszty inwestycji w ramach projektu dopuszcza się możliwość zastąpienia unieszkodliwionych odpadów innymi materiałami niezawierającymi azbestu w celu przywrócenia stanu obiektu sprzed demontażu. Pozbawianie właścicieli nieruchomości możliwości sfinansowania kosztów odtworzeniowych (np. nowego pokrycia dachowego) przy założeniach przyjętych w programie usuwania azbestu, że koszty te są zdecydowanie wyższe od kosztów usunięcia azbestu, skutkowałoby zaniechaniem podejmowania działań mających na celu usunięcie niebezpiecznego materiału, powodując tym samym narażenie ludzi i środowiska na jego szkodliwe działanie.

Projekty z zakresu usuwania i unieszkodliwiania azbestu możliwe będą również do realizowania w formule projektów parasolowych, grantowych zgodnie z art. 41 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027

Obligatoryjny element projektów z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi stanowi kampania, której przedmiotem będą działania informacyjno–edukacyjne dotyczące sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów, a także zasad ich segregacji.

Wsparcie projektów dot. instalacji gospodarki odpadami komunalnymi możliwe będzie pod warunkiem spełnienia wymogów ramowej dyrektywy odpadowej, dyrektywy składowiskowej oraz Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.

GOZ jest kluczowym elementem walki z katastrofą klimatyczną, przemodelując system gospodarczy. Pozwala znacznie ograniczyć emisję gazów cieplarnianych m.in. dzięki ograniczeniu wydobycia i przetwarzania surowców pierwotnych i zmniejszeniu ilości odpadów, które trzeba zagospodarować.

W ramach planowanej interwencji wspierane będą inwestycje w przedsiębiorstwach, w szczególności w przedsiębiorstwach zaliczanych do MŚP ale również w przedsiębiorstwach dużych mające na celu zmniejszenie zasobo- i materiałochłonności procesów produkcyjnych i logistycznych oraz

zmniejszenie powstawania odpadów na każdym etapie począwszy od ekoprojektowania W celu minimalizacji przepływu materiałów i energii, zmiany produktów i metod produkcji, przynoszących przewagę konkurencyjną przedsiębiorstwom wsparciem zostaną objęte również projekty polegające na wykorzystaniu eko innowacji, jako narzędzia przyczyniającego się do ekologicznego, zielonego wzrostu gospodarczego.

Wsparciem zostaną objęte również działania związane z tworzeniem strategii i planów działań dot. GOZ przez podmioty publiczne (jako osobny projekt) oraz przez przedsiębiorców (jako element szerszego projektu). W ramach projektu przewiduje się także możliwość sfinansowania wsparcia doradczego, audytów środowiskowych, analiz LCA i innych dokumentów mających na celu zwiększenie świadomości nt. wpływu działalności przedsiębiorstw na środowisko oraz pokazujące korzyści płynące z inwestycji w GOZ.

Projekty realizowane w ramach działania nie będą miały charakteru badawczo-rozwojowego, dotyczyć będą wdrażania technologii.

Elementem obligatoryjnym projektu będą działania informacyjno –promocyjne dot. gospodarki o obiegu zamkniętym.

Przewiduje się także możliwość wsparcia samodzielnych projektów edukacyjnych, podnoszących świadomość i wiedzę mieszkańców, przedsiębiorców i władz lokalnych w zakresie GOZ pod warunkiem zachowania komplementarności z poziomem krajowym i zastosowaniem mechanizmów zapobiegających podwójnemu finansowaniu projektów.

We wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura). W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami infrastruktury będą przede wszystkim mieszkańcy, administracja publiczna oraz przedsiębiorcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z

niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektem, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego wsparcie oferowane będzie na terenie całego województwa śląskiego.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego w projektach z obszaru GOZ dopuszcza się możliwość realizacji przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego oferowane będzie wsparcie z wykorzystaniem dotacji bezzwrotnych oraz Instrumentów Finansowych.

Niska skala generowanych przychodów w zakresie gospodarki odpadami oraz stosunkowo mała liczba przedsięwzięć w tym obszarze skutkuje brakiem możliwości ich realizacji bez dodatkowej zachęty w formie wsparcia bezzwrotnego.

Ponadto, wysoka kapitałochłonność inwestycji oraz ograniczone możliwości finansowe JST oraz sektora komunalnego, w tym do zaciągania dodatkowych zobowiązań finansowych stanowi barierę do zastosowania instrumentów finansowych w obszarze gospodarki odpadami komunalnymi, zatem wsparcie będzie udostępnione w formie bezzwrotnych dotacji.

W przypadku projektów z zakresu GOZ realizowanych przez podmioty prywatne planuje się uruchomienie mieszanego instrumentu w ramach jednej operacji.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	0,00	6,00
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	EUR	2 045 455,00	13 636 364,00
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO60	Liczba wspartych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)	szt.	4,00	39,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRR019	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów komunalnych	osoby	0,00	2021	467 714,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	067. Gospodarowanie odpadami z gospodarstw domowych: działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, minimalizacji, segregacji, ponownego użycia, recyklingu	21 000 000,00
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	075. Wsparcie ekologicznych procesów produkcji oraz efektywnego gospodarowania zasobami w MŚP	11 000 000,00
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	076. Wsparcie ekologicznych procesów produkcji oraz efektywnego gospodarowania zasobami w dużych przedsiębiorstwach	4 000 000,00
II	RSO2.6	Ogółem			36 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	21 000 000,00
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	9 000 000,00
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	05. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: Dotacje w ramach instrumentu finansowego	6 000 000,00
II	RSO2.6	Ogółem			36 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	36 000 000,00
II	RSO2.6	Ogółem			36 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	36 000 000,00
II	RSO2.6	Ogółem			36 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach planowanej interwencji przewidziano **kompleksowe działania na rzecz ochrony siedlisk przyrodniczych oraz priorytetowe wsparcie na rzecz ochrony gatunków stanowiących zasoby przyrodnicze województwa śląskiego**. Wśród możliwych kwalifikowalnych działań są zabiegi z zakresu ochrony, poprawy i odtwarzania stanu siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, umożliwiające wyeliminowanie, kontrolę lub odizolowanie populacji gatunków inwazyjnych na terenie obszarów cennych przyrodniczo. W uzasadnionych przypadkach możliwe będzie także wsparcie ośrodków prowadzących statutową działalność w zakresie edukacji ekologicznej lub ochrony różnorodności biologicznej rodzimej flory i fauny województwa śląskiego.

W ramach projektów infrastrukturalnych kwalifikowalny będzie rozwój infrastruktury mającej na celu ukierunkowanie ruchu turystycznego (przy czym infrastruktura turystyczna nie może stanowić dominującej części projektu). Wsparcie infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych będzie ograniczone do inwestycji, które będą służyły wyłącznie ochronie środowiska naturalnego, poprzez skanalizowanie ruchu turystycznego oraz zapewnią ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się i wypoczynku osób zwiedzających.

W ramach wszystkich typów projektów Beneficjent zobowiązany będzie do prowadzenia kampanii informacyjno-edukacyjnej zwiększającej świadomość ekologiczną społeczeństwa.

Działaniami ochronnymi in-situ oraz/lub ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych mogą być objęte formy ochrony przyrody za wyjątkiem parków narodowych i obszarów Natura 2000. Dopuszcza się warunkowo wsparcie z poziomu regionalnego obszarów objętych inną formą ochrony przyrody, gdzie znajdują się także obszary Natura 2000. Przedsięwzięcia, które nie przyczyniają się do ochrony, odnowy oraz zrównoważonego użytkowania obszarów chronionych, takie jak parkingi, drogi dojazdowe, nie będą kwalifikowalne.

Możliwe jest wsparcie lub preferencje w obszarze ochrony, regeneracji i zrównoważonego wykorzystania obszarów chronionych dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym w uzgodnieniu z Lokalnymi Grupami Działania.

Poza obszarami prawnie chronionymi wsparcie skierowane będzie także na działania mające na celu tworzenie miejsc ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich priorytetowo w oparciu o gatunki rodzime, np.: banki genowe, rewaloryzacja parków miejskich, ogrody botaniczne, ekoparki. Wsparcie uzyskają także przedsięwzięcia służące rozwojowi zielonej i błękitnej infrastruktury w celu dostarczenia szerokiego wachlarza usług ekosystemowych oraz ochrony różnorodności biologicznej na terenach miejskich i pozamiejskich. Elementy tej infrastruktury, odpowiednio zagospodarowanej poprawiają mikroklimat, wspomagają zasilanie wód gruntowych, ale przede wszystkim stanowią cenne siedliska fauny i flory. Ten element projektu kwalifikowalny jest tylko w przypadku jego uzupełniającego charakteru.

Przewiduje się także realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym.

Ponadto, w ramach planowanej interwencji wsparciem objęte zostaną inwestycje z zakresu rekultywacji powierzchni ziemi zdegradowanej działalnością człowieka, rozumianej jako przywrócenie wartości użytkowych lub przyrodniczych poprzez usunięcie odpadów i remediację przy

zapewnieniu zgodności z zasadą “zanieczyszczający płaci” oraz ponowne kształtowanie na inne cele. Preferowane jednak będą przekształcenia na cele środowiskowe (np. parki i lasy miejskie, zieleńce, przyrodnicze ścieżki edukacyjne, miejskie geoparki itp.).

W ramach inwestycji związanych z ochroną i zachowaniem przyrody i różnorodności biologicznej obligatoryjnym elementem projektu będzie kampania informacyjno-edukacyjna zwiększająca poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa.

We wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura). W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027.

Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami infrastruktury będą przede wszystkim mieszkańcy, jednostki publiczne prowadzące działalność w zakresie ochrony przyrody, administracja publiczna.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego wsparcie oferowane będzie na terenie całego województwa śląskiego.. Dla inwestycji związanych z tworzeniem miejsc ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich planuje się zastosowanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Dopuszcza się możliwość przeprowadzania procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, w szczególności OSI Obszary cenne przyrodniczo oraz OSI Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego w obszarze ochrony przyrody i bioróżnorodności dopuszcza się możliwość realizacji przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Interwencja będzie skierowana do JST oraz jednostek publicznych prowadzących działalność w zakresie ochrony przyrody. Przedsięwzięcia te nie są możliwe z rynkowego punktu widzenia. Realizowane projekty nie będą generowały dochodów lub bezpośrednich oszczędności, a ich nadrzędnym celem jest ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej regionu jako sposobu na zachowanie jakości i ciągłości życia ludzkiego. Zatem cel ten powinien być wspierany narzędziami o największym efekcie zachęty. Stąd, wsparcie będzie udzielane w formie bezzwrotnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO36	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	hektary	11,00	72,00
II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO38	Powierzchnia wspieranych zrehabilitowanych gruntów	hektary	6,00	64,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	0,00	2021	86 130,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	074. Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów zgodnie z kryteriami efektywności	10 000 000,00
II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	079. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo naturalne i zasoby, zielona i błękitna infrastruktura	80 783 071,00
II	RSO2.7	Ogółem			90 783 071,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	90 783 071,00
II	RSO2.7	Ogółem			90 783 071,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	21 304 354,00
II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	69 478 717,00
II	RSO2.7	Ogółem			90 783 071,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
II	RSO2.7	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	90 783 071,00
II	RSO2.7	Ogółem			90 783 071,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: III. Priorytet III: Mobilne Śląskie (Cel szczegółowy dotyczący mobilności miejskiej określony w art. 3 ust. 1 lit. b) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności)

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.8. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie zostanie przeznaczone na zakup taboru niskoemisyjnego (w tym trolejbusowego) wraz z niezbędną infrastrukturą do jego obsługi i tankowania/zasilania paliwami zeroemisyjnymi. Priorytetowo traktowane będą inwestycje w bezemisyjne środki transportu (autobusy elektryczne/wodorowe, trolejbusy). W przypadku zakupu pojazdów dla ruchu drogowego, możliwe będzie wsparcie tylko dla inwestycji w „ekologicznie czyste pojazdy” w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1161 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniającej dyrektywę 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego.

W ramach celu szczegółowego wsparcie zostanie przeznaczone na infrastrukturę związaną ze zrównoważoną multimodalną mobilnością miejską w celu dążenia do gospodarki zeroemisyjnej. Przewiduje się realizację inwestycji obejmujących węzły/centra przesiadkowe wraz z poczekalniami, przystankami, całą drobną infrastrukturą towarzyszącą taką jak np. ławki, wiaty, zadaszenia, oświetlenie, niezbędne ciągi pieszo-rowerowe, przejścia dla pieszych i rowerów, parkingi bike&ride, miejsca obsługi podróżnych. Parkingi park&ride będą mogły być realizowane tylko poza centrami miast pod warunkiem zapewnienia właściwej integracji z transportem publicznym.

Elementem projektu będą mogły być też wszelkie rozwiązania cyfrowe ułatwiające i zachęcające do korzystania z transportu publicznego w postaci systemów dynamicznej informacji pasażerskiej oraz innych podobnych rozwiązań. Dopuszczalne będą również inwestycje związane z dworcami i przystankami kolejowymi obsługującymi ruch kolejowy w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym, szczególnie pod kątem ich dostosowania do zasad dostępności dla osób o ograniczonej mobilności, zapewnienia podróżnym odpowiednich środków bezpieczeństwa i komfortu oraz zapewnienia dostępu do infrastruktury towarzyszącej.

Dopuszcza się również niezbędną przebudowę infrastruktury liniowej, ale tylko jako element projektu oraz w zakresie poprawy bezpieczeństwa poprzez likwidację miejsc niebezpiecznych i przeznaczoną wyłącznie dla środków komunikacji publicznej. Niedopuszczalne będą inwestycje przeznaczone dla indywidualnego ruchu zmotoryzowanego. Stosowne ograniczenia zostaną określone w dokumentach wdrożeniowych. W ramach centrów/węzłów przesiadkowych możliwa będzie również realizacja niezbędnej infrastruktury do tankowania/ładowania pojazdów zasilanych paliwami zeroemisyjnymi (min. elektryczne, wodorowe).

Wsparcie zostanie przeznaczone na budowę dróg rowerowych lub ciągów pieszo-rowerowych, będących częścią spójnego i zrównoważonego systemu mobilności miejskiej określonego na podstawie dokumentu z zakresu planowania transportu w miejskim obszarze funkcjonalnym. Inwestycje muszą być realizowane zgodnie ze standardami budowy dróg rowerowych obowiązującymi w województwie śląskim i określonymi w Regionalnej Polityce Rowerowej Województwa Śląskiego.

W ramach celu szczegółowego wsparciem objęte zostaną również inwestycje związane z ograniczaniem indywidualnego ruchu samochodowego w centrach Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w postaci wyznaczenia stref wyłączonych z indywidualnego ruchu samochodowego, nadawania priorytetu dla transportu zbiorowego i alternatywnego, tworzenia buspasów, infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego, oraz elementy związane z usprawnieniem i poprawą bezpieczeństwa ruchu pieszych.

Finansowanie uzyskają również inwestycje związane z promocją alternatywnych, zeroemisyjnych form transportu takich jak: systemy roweru miejskiego lub wypożyczania urządzeń transportu osobistego, mikromobilność i aktywne formy mobilności, pojazdy autonomiczne, innowacyjne formy transportu zbiorowego (inne niż transport autobusowy, trolejbusowy i tramwajowy) wraz infrastrukturą do ładowania pojazdów elektrycznych i wodorowych, ale tylko w przypadku braku możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych.

Duży nacisk powinien zostać położony na tworzenie cyfrowych rozwiązań integrujących zgodnych z koncepcją „mobilność jako usługa” w postaci systemów wspólnego biletu, aplikacji mobilnych, systemów informacji pasażerskiej, a także inteligentnych systemów transportowych w tym systemów zarządzania ruchem, flotą oraz strefą czystego transportu. Wsparcie będzie udzielane zarówno na niezbędną infrastrukturę jak i zakup sprzętu i narzędzi informatycznych niezbędnych do tworzenia i wdrażania cyfrowych rozwiązań integrujących.

W ramach promowania zrównoważonej mobilności preferowane będą projekty zintegrowane, systemowo rozwiązujące problemy związane z zatłoczeniem miejskich obszarów funkcjonalnych oraz zanieczyszczeniem generowanym przez transport indywidualny wraz z kampaniami promocyjnymi podnoszącymi świadomość mieszkańców, pracodawców i władz samorządowych wszystkich szczebli w zakresie propagowania korzystania z niskoemisyjnego transportu zbiorowego i ruchu niezmotoryzowanego. Komplementarne wsparcie będzie oferowane w ramach programu krajowego.

Preferowane będzie ujęcie w projekcie elementów błękitno-zielonej infrastruktury, zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu w celu m.in. zapobiegania występowania wysp ciepła oraz odpowiedniego retencjonowania wody na obszarach zurbanizowanych.

W ramach celu szczegółowego zaplanowano wsparcie na rzecz tworzenia i rozwoju zrównoważonego, niskoemisyjnego, zbiorowego transportu subregionalnego. Przewozy subregionalne obejmują połączenia powiat z powiatem, obszary wiejskie z miastami. Wsparcie obejmie rozwój infrastruktury subregionalnych przewozów autobusowych (przystanki, wiaty, zajezdnie), zakup taboru oraz współfinansowanie przedsięwzięć towarzyszących, czyli m.in.: węzły przesiadkowe, drogi rowerowe, systemy IT (wsparcie zarządzania siatką przewozów, informacją i biletami), itp. Nacisk zostanie położony na wzmocnienie powiązań pomiędzy miastami i gminami ościennymi oraz poprawę dostępności do transportu publicznego na obszarach peryferyjnych i wiejskich oraz poprawę jakości i atrakcyjności usług przewozowych.

Możliwe będzie realizowanie projektów hybrydowych zgodnie z art. 40 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027.

W ramach celu szczegółowego zaplanowano kontynuację wsparcia na rzecz rozwoju sieci regionalnych tras rowerowych. Inwestycje w trasy rowerowe muszą być zgodne z Regionalną Polityką Rowerową Województwa Śląskiego wraz z koncepcją sieci Regionalnych Tras Rowerowych realizowaną według jednolitych standardów. W ramach inwestycji dopuszczalne będzie tworzenie niezbędnej infrastruktury towarzyszącej. Dodatkowo tworzone trasy rowerowe powinny zapewniać integrację z innymi środkami transportu, przede wszystkim z transportem kolejowym.

Inwestycje na obszarze miasta wojewódzkiego będą musiały wynikać ze Zrównoważonego Planu Mobilności Miejskiej obejmujące Miejski Obszar Funkcjonalny, przygotowanego zgodnie z wytycznymi[1] i zatwierdzonego przez właściwy organ stanowiący miasta/ MOF (np. rada miasta, zgromadzenie

związku międzygminnego itp.). W przypadku pozostałych miast i Miejskich Obszarów Funkcjonalnych niezbędne będzie wykazanie się dokumentem z zakresu planowania transportu. Funkcją takiego dokumentu może pełnić np. strategia ZIT.

Dodatkowo inwestycje w zrównoważoną mobilność miejską będą musiały być zgodne z właściwymi Programami ochrony powietrza oraz Planami na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SEAP) – jeżeli dane miasto przyjęło takie plany.

We wszystkich działaniach i we wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura). Przy realizacji inwestycji zalecane jest wykorzystanie dobrych praktyk w zakresie ochrony środowiska, w szczególności standardów ochrony drzew.[2]

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

[1] <https://www.eltis.org/mobility-plans/sump-guidelines>

[2] <https://www.gov.pl/web/nfosigw/standardy-ochrony-drzew>, <http://drzewa.org.pl/standardy>

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupę docelową stanowią użytkownicy komunikacji publicznej oraz alternatywnych form transportu. Odbiorcami wsparcia są także jednostki wykonujące zadania w zakresie publicznego transportu zbiorowego (na zasadzie użyteczności publicznej) – organizatorzy

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o

prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektem, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Planuje się zastosowanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Dopuszcza się możliwość przeprowadzania procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

W związku ze znaczeniem i funkcją zrównoważonego transportu miejskiego jako czynnika warunkującego możliwość prowadzenia działalności społecznej i gospodarczej oraz tworzącego warunki dla wzrostu i rozwoju społeczno-gospodarczego, zaś same inwestycje nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności wsparcie, w tym dla zakupu taboru zeroemisyjnego, przewidziano w postaci dotacyjnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	1 188,00	11 880,00
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO58	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	28,00	275,00
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO97	Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.	3,00	29,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR62	Roczna liczba użytkowników w nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownicy/rok	0,00	2021	11 820 600,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	081. Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego	48 870 000,00
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	082. Tabor na potrzeby czystego transportu miejskiego	65 160 000,00
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	083. Infrastruktura przeznaczona dla rowerów	66 290 000,00
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	084. Cyfryzacja transportu miejskiego	8 145 000,00
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	085. Cyfryzacja transportu, gdy ma częściowo na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych: transport miejski	8 145 000,00
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	086. Infrastruktura paliw alternatywnych	8 145 000,00
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	172. Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla działań typowych dla EFS+ koniecznych do wdrożenia części operacji objętej EFRR i bezpośrednio z nią związanych)	8 145 000,00
III	RSO2.8	Ogółem			212 900 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	212 900 000,00
III	RSO2.8	Ogółem			212 900 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	212 900 000,00
III	RSO2.8	Ogółem			212 900 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
III	RSO2.8	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	212 900 000,00
III	RSO2.8	Ogółem			212 900 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: IV. Priorytet IV: Lepiej połączone Śląskie

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu szczegółowego wsparciem objęte zostaną inwestycje polegające na budowie, przebudowie, modernizacji lub zmianie przebiegu dróg wojewódzkich, w tym w miastach na prawach powiatu. Inwestycje powinny być ukierunkowane na poprawę bezpośredniego dostępu do sieci TEN-T, miejsc inwestycyjnych, terminali intermodalnych/centrów logistycznych, węzłów transportowych zapewniających integrację transportu publicznego, przejść granicznych. Dopuszczalne będą również inwestycje niezbędne do wykonywania usług publicznego transportu zbiorowego na zasadach użyteczności publicznej oraz ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego (np. likwidacja miejsc niebezpiecznych). Ponadto wsparciem mogą zostać objęte inwestycje ukierunkowane na zmniejszenie ruchu samochodowego w miastach, w tym obwodnice. Dopuszcza się również zastosowanie rozwiązań cyfrowych w ramach projektu.

Inwestycje w drogi wojewódzkie położone na terenach miast na prawach powiatu będą objęte wsparciem pod warunkiem, że:

- mają na celu zmniejszenie ruchu samochodowego w centrach miast (np. obwodnice, obiekty P+R zlokalizowane poza centrami miast, przebudowa dróg mająca na celu uspokojenie ruchu itp.) i/lub
- obejmują ukierunkowane działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego (likwidacja miejsc niebezpiecznych).

Wszystkie inwestycje związane z drogami wojewódzkimi muszą wynikać z Regionalnego Planu Transportowego.

W ramach celu szczegółowego wsparciem objęte zostaną inwestycje polegające na budowie, przebudowie, modernizacji lub zmianie przebiegu dróg lokalnych (w tym obwodnic), które przyczyniają się do zmniejszenia ruchu samochodowego w centrach gmin (w tym uspokojenie ruchu, zmniejszenie prędkości, nadanie priorytetowi publicznemu transportowi zbiorowemu lub przyczyniające się do jego lepszej dostępności) lub zapewniają poprawę bezpieczeństwa poprzez likwidację miejsc niebezpiecznych. Celem inwestycji nie powinno być promowanie indywidualnego transportu samochodowego, ale poprawa dostępności i upowszechnienie transportu publicznego, zwiększenie bezpieczeństwa. Dopuszcza się również zastosowanie rozwiązań cyfrowych w ramach projektu.

Wszystkie inwestycje związane z drogami gminnymi i powiatowymi muszą wynikać z właściwych dokumentów strategicznych zawierających elementy związane z planowaniem transportu na poziomie lokalnym (np. plan rozwoju dróg powiatowych/gminnych/strategia ZIT/SUMP itp.).

Wsparcie przeznaczone zostanie na zakup elektrycznego (lub wodorowego) taboru kolejowego na rzecz organizowanych przez Samorząd Województwa Śląskiego kolejowych pasażerskich przewozów o charakterze regionalnym. Zakupiony tabor musi być wyposażony w pokładowe urządzenia ERTMS. Dodatkowo możliwa będzie także realizacja inwestycji z zakresu budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury niezbędnej do

obsługi i serwisowania zakupionego taboru. Inwestycje te nie będą obejmować wydatków związanych z bieżącym utrzymaniem i remontami infrastruktury i taboru. Wszystkie inwestycje związane z taborom kolejowym muszą wynikać z Regionalnego Planu Transportowego.

Przewiduje się realizację projektów dotyczących regionalnego taboru kolejowego w trybie niekonkurencyjnym.

We wszystkich działaniach i we wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura). Przy realizacji inwestycji zalecane jest wykorzystanie dobrych praktyk w zakresie ochrony środowiska, w szczególności standardów ochrony drzew[1].

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027.

W celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo- klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowane będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

[1] <https://www.gov.pl/web/nfosigw/standardy-ochrony-drzew>, <http://drzewa.org.pl/standardy>

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupą docelową będą mieszkańcy, w tym korzystający z kolejowych, wojewódzkich przewozów pasażerskich, a także administracja publiczna.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektem,

które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się zastosowania narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć związanych z zakupem taboru z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

W związku z tym, iż infrastruktura transportowa wykorzystywana jest głównie do świadczenia usług publicznych realizowanych w ogólnym interesie publicznym, a inwestycje w infrastrukturę są kapitałochłonne i wykazują brak możliwości pobierania opłat za korzystanie z niej lub pobieranie opłat nierekompensujących kosztów świadczenia tego typu usług, wsparcie będzie realizowane w formie dotacyjnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km	1,69	33,95
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	3,37	67,47
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO113	Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego	szt.	0,00	7,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR55	Roczna liczba użytkowników w nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażerokilometr/rok	53 285 923,00	2021	197 273 081,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	089. Nowo wybudowane lub rozbudowane drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T	84 496 000,00
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	090. Nowo wybudowane lub rozbudowane inne krajowe, regionalne i lokalne drogi dojazdowe	72 372 000,00
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	093. Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	84 372 000,00
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	107. Bezemisijny/zasilany energią elektryczną tabor kolejowy	60 000 000,00
IV	RSO3.2	Ogółem			301 240 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	301 240 000,00
IV	RSO3.2	Ogółem			301 240 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	301 240 000,00
IV	RSO3.2	Ogółem			301 240 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
IV	RSO3.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	301 240 000,00
IV	RSO3.2	Ogółem			301 240 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznaczona jest na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: V. Priorytet V: Społeczne Śląskie

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej; (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach celu szczegółowego istotą wsparcia będą działania stabilizujące sytuację na regionalnym rynku pracy, które przyczynią się do redukcji skutków spowolnienia gospodarczego spowodowanego pandemią COVID-19 oraz ogólnej poprawy sytuacji na rynku pracy poprzez lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego zgodnie z aktualnymi potrzebami regionalnymi/lokalnymi, głównie poprzez efektywną współpracę z pracodawcami i innymi partnerami.

Interwencja obejmować będzie wsparcie realizowane przez Instytucje Rynku Pracy, na rzecz ułatwień uczestnictwa w rynku pracy kierowane do osób bezrobotnych, w szczególności osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza: kobiet, osób młodych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne (w wieku od 18 do 29 lat), osób starszych (powyżej 50 r.ż.), osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach, jak również w zakresie projektów Ochotniczych Hufców Pracy (OHP) młodzieży powyżej 15 roku życia w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym i osób bezrobotnych do 25 r.ż. oraz na poprawę sytuacji na rynku pracy osób ubogich pracujących, osób pracujących na umowach cywilno-prawnych, osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych oraz osób odchodzących z rolnictwa, jak również osób pracujących zarejestrowanych jako poszukujące pracy.

Planowane jest również wsparcie osób młodych (w wieku od 18 do 29 lat) w ramach Inicjatywy ALMA.

Działania ukierunkowane zostaną w szczególności na wzmocnienie umiejętności aktywnego poszukiwania pracy, podnoszenie kompetencji i nabywanie kwalifikacji zawodowych oraz zdobywanie doświadczenia zawodowego w odpowiedzi na aktualne potrzeby lokalnych rynków pracy. W celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań, szczególny nacisk zostanie położony na wysoką jakość oferowanych usług.

Wspieranie zatrudnienia będzie realizowane poprzez jedną z form jaką jest samozatrudnienie, które przyczyni się także do wzrostu przedsiębiorczości. Powyższe jest zgodne z celami EFS+ w zakresie wspierania zatrudnienia za pomocą aktywnych interwencji umożliwiających integrację i reintegrację na rynku pracy. Środki zostaną rozdysponowane w formie bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej wraz z odpowiednim wsparciem dla osób zgodnie z ich potrzebami, np. usługi szkoleniowe udzielane na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Interwencja skierowana będzie również do osób zainteresowanych skorzystaniem z działań realizowanych w ramach sieci EURES z uwagi na zmieniającą się dynamicznie sytuację na regionalnym rynku pracy, wybór branż, zawodów czy sektorów, na których zostanie skoncentrowane wsparcie. Zakłada się także realizację projektów ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej w ramach EURES (USMT EURES). Rodzaj wsparcia dostosowywany będzie na bieżąco, na podstawie przeprowadzanych analiz, co jest uzależnione od zdiagnozowanych potrzeb regionalnego rynku pracy. W odniesieniu do udziału dużych przedsiębiorstw w zadaniach realizowanych w ramach sieci EURES, należy mieć na uwadze, iż działanie jest ukierunkowane na wsparcie zawodowe osób, nie zaś na wsparcie samego przedsiębiorstwa, dlatego nie można w tym kontekście mówić o wykluczaniu ze wsparcia dużych przedsiębiorstw.

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Przewiduje się realizację projektów również w trybie niekonkurencyjnym.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Osoby bezrobotne zamieszkałe w województwie śląskim, zwłaszcza te znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (na podstawie obowiązującej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy), młodzież po 15 r.ż. i bezrobotni do 25 r.ż., osoby młode (w wieku od 18 do 29 lat) w ramach Inicjatywy ALMA, osoby planujące rozpocząć działalność gospodarczą na terenie województwa śląskiego, osoby pracujące zarejestrowane jako poszukujące pracy, osoby ubogie pracujące, osoby pracujące na umowach cywilno-prawnych, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych, osoby odchodzące z rolnictwa, migranci powrotni, pracodawcy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie

dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postęp w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Dopuszcza się możliwość przeprowadzania procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które co do zasady nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej.

Ponadto, zgodnie z wynikami badania ewaluacyjnego, realizowanego na poziomie krajowym pn. „Ocena ex-ante instrumentów finansowych w obszarze samozatrudnienia ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego” z 4 sierpnia 2020 r. instrument finansowy na samozatrudnienie zostanie uruchomiony w ramach programu krajowego Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO02	Bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	osoby	6 691,00	22 306,00
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLACO01	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	931,00	1 861,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	22 306,00	2021	5 579,00	SL2021	
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR04	Uczestnicy pracujący po zakończeniu udziału w programie	osoby	31 313,00	2021	14 406,00	SL2021	

V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR05	Uczestnicy pracujący sześć miesięcy po zakończeniu udziału w programie	osoby	31 033,00	2021	7 491,00	SL2021	
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR06	Uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy po upływie sześciu miesięcy od opuszczeniu programu	osoby	12 824,00	2021	5 130,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	134. Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	130 467 421
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	141. Wsparcie na rzecz mobilności pracowników	500 000,00
V	ESO4.1	Ogółem			130 967 421,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	130 967 421,00
V	ESO4.1	Ogółem			130 967 421,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	130 967 421,00
V	ESO4.1	Ogółem			130 967 421,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	130 967 421,00
V	ESO4.1	Ogółem			130 967 421,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.1	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	130 967 421,00
V	ESO4.1	Ogółem			130 967 421,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływow i mobilności na rynku pracy (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja obejmować będzie wsparcie na rzecz modernizacji Instytucji Rynku Pracy, w szczególności Publicznych Służb Zatrudnienia oraz innych uprawnionych organizacji świadczących usługi sieci EURES poprzez wsparcie instytucjonalne, realizowane w szczególności na podstawie doskonalenia ich potencjału przy użyciu działań mających na celu podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników instytucji w celu skutecznego ukierunkowania polityki rynku pracy, wynikającego z potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy oraz podniesienia jakości świadczonych usług.

Planowane jest także wsparcie instytucji w świadczeniu wysokiej jakości usług i zaopatrzenia w narzędzia oraz zasoby umożliwiające ich skuteczną realizację. Koncentracja wsparcia jest niezbędna z uwagi na rolę instytucji, których zadaniem jest organizowanie rynku pracy, dbałość o równy dostęp do rynku pracy, właściwe przekazywanie informacji w zakresie zatrudnienia i prawidłowa realizacja wypłaty świadczeń, a także wszelkie działania w celu aktywizacji bezrobotnych, w tym na rzecz aktywizacji zawodowej osób młodych w celu zapewnienia zindywidualizowanego i skutecznego wsparcia dla tej grupy, a także pracodawców, którzy doświadczają problemów w znalezieniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych oraz działań wspierających mobilność dostosowaną do potrzeb rynku pracy. Ponadto, z uwagi na priorytet, jakim jest aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy kwestia dotarcia i zachęcenia do aktywności tych grup docelowych, często mieszkańców wsi i małych miast, wymaga właściwych, wysokiej jakości kompetencji i umiejętności pracowników bezpośrednio zajmujących się obsługą klientów Instytucji Rynku Pracy w odpowiedzi na potrzeby i wyzwania regionalnego rynku pracy.

Wsparcie stanowić będzie odpowiedź na zmiany wynikające z konsekwencji wystąpienia pandemii COVID-19, jak również transformacji gospodarczej regionu w kierunku neutralności klimatycznej. Istotną kwestią w zakresie niniejszego wsparcia jest także potrzeba wskazania rewolucji technologicznej, jako tendencji długoterminowej. Ponadto, postępująca digitalizacja i automatyzacja pracy w wielu branżach będzie miała duży wpływ na to, jak zmieni się rynek pracy.

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Przewiduje się realizację projektów również w trybie niekonkurencyjnym.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pracownicy Instytucji Rynku Pracy, w szczególności Publicznych Służb Zatrudnienia, pracodawcy, bezrobotni lub poszukujący pracy.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postępowanie w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Dopuszcza się możliwość przeprowadzania procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO18	Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych	podmioty	32,00	32,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	--	-----------------	--------------------	---------------	-------

V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLBCR01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	2 176,00	2021	1 741,00	LS2021	
---	--------	------	----------------------------	---------	---	-------	----------	------	----------	--------	--

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	139. Działania na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i dopasowanej do potrzeb pomocy	3 700 000,00
V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	140. Wsparcie na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy i przemian w jego obrębie	1 800 000,00
V	ESO4.2	Ogółem			5 500 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	5 500 000,00
V	ESO4.2	Ogółem			5 500 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	5 500 000,00
V	ESO4.2	Ogółem			5 500 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	5 000 000,00
V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	07. Budowanie zdolności partnerów społecznych	500 000,00
V	ESO4.2	Ogółem			5 500 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.2	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	5 500 000,00
V	ESO4.2	Ogółem			5 500 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja realizowana będzie w celu polepszenia stanu zdrowia osób w wieku aktywności zawodowej, tym samym wydłużanie ich aktywności zawodowej. Realizacja działań koncentrować się będzie na wsparciu, dotyczącym intensyfikacji działań z zakresu zdrowia publicznego, profilaktyki i prewencji chorób, zwiększaniu dostępności usług zdrowotnych z uwzględnieniem zróżnicowań regionalnych, potrzebie wzrostu efektywności i jakości systemu ochrony zdrowia.

Opracowane i realizowane będą programy na rzecz poprawy stanu zdrowia osób w wieku aktywności zawodowej, poprzez regionalne programy zdrowotne, dotyczące m.in. profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu i programy rehabilitacji medycznej ułatwiającej powrót do pracy. Istnieje potrzeba realizacji w zakresie rehabilitacji oraz chorób będących powodami wykluczenia z rynku pracy. Przedsięwzięcia obejmować będą profilaktykę, diagnostykę, a także zapobieganie występowaniu oraz powikłaniom chorób mogących wpływać na ograniczenie aktywności zawodowej, ułatwienie powrotu do pracy i zapobieganie niepełnosprawności oraz wydłużenie okresu aktywności zawodowej.

Wsparcie zdrowia osób w wieku aktywności zawodowej uwzględniać będzie rozwój działań prozdrowotnych w miejscu pracy, w tym edukację zdrowotną, eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, z uwzględnieniem działań szkoleniowych, świadomościowych, zwiększających ergonomię miejsc pracy, przeprowadzenie badań profilaktycznych, wsparcia dla pracodawców w przeciwdziałaniu szkodliwym warunkom w miejscu pracy. Planowana jest również realizacja usług zdrowotnych dla pracowników i pracodawców.. Wsparcie dotyczyć będzie również rozwiązań harmonizujących życie społeczne i zawodowe pracowników (idea work-life balance)) w celu polepszenia stanu zdrowia, kreowania prozdrowotnych stylów życia oraz tworzenia przyjaznego zdrowiu środowiska pracy.

W ramach interwencji realizowane będą **działania w zakresie usług rozwojowych w Podmiotowym Systemie Finansowania (PSF) dla przedsiębiorców, innych pracodawców i ich pracowników, zgodne z ich zidentyfikowanymi potrzebami (system popytowy w oparciu o Bazę Usług Rozwojowych - BUR)**. Wsparcie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorstw i pracodawców będzie realizowane zgodnie z założeniami podejścia popytowego i zostanie skoncentrowane na usługach najbardziej skutecznych z punktu widzenia potrzeb przedsiębiorców i pracodawców.

Interwencja obejmować będzie również kadry administracji samorządowej oraz ich jednostki organizacyjne zainteresowane nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych, w tym kwalifikacji cyfrowych.

Wsparciem zostaną objęte przedsiębiorstwa przechodzące procesy restrukturyzacyjne, adaptacyjne i modernizacyjne w szczególności z branż innych niż branża górnicza i branże okologiczne z wykorzystaniem programów wsparcia o charakterze outplacementu dla przedsiębiorców, pracowników zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia lub zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracownika. Zakres interwencji

wzorowany będzie na instrumentach i usługach, w szczególności dotyczących nabywania i potwierdzania nowych umiejętności i kompetencji, a także uzyskania kwalifikacji (w tym kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji) dostosowanych do aktualnych potrzeb regionalnego rynku pracy, czego efektem powinno być ograniczenie zwolnień, zwłaszcza grupowych. Ważne jest również tworzenie strategii naprawczych, jako formy wsparcia w szczególności dla mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich firm w kontekście walki z kryzysem.

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Przewiduje się realizację projektów również w trybie niekonkurencyjnym.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Osoby w wieku aktywności zawodowej, w tym pracujące w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie.

Osoby wskazane do objęcia wsparciem w regionalnych programach zdrowotnych.

Osoby pracujące w placówkach/podmiotach podlegających pod Województwo Śląskie, a znajdujące się poza obszarem województwa.

Pracodawcy, przedsiębiorcy i ich pracownicy (z wyłączeniem osób odbywających karę pozbawienia wolności, z wyjątkiem osób objętych dozorem elektronicznym) oraz pracownicy zagrożeni zwolnieniem, przewidziani do zwolnienia lub zwolnieni z przyczyn nie dotyczących pracownika (niezależnie od wielkości firmy), osoby odchodzące z rolnictwa.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą

zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postęp w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Dopuszcza się możliwość przeprowadzania procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Dopuszcza się możliwość realizacji projektów przez placówki/podmioty podlegające pod Województwo Śląskie, a znajdujące się poza obszarem województwa.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO05	Osoby pracujące, w tym prowadzące działalność na własny rachunek	osoby	28 868,00	48 113,00
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDKCO01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	osoby	1 884,00	26 918,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	48 113,00	2021	37 982,00	SL2021	

V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR06	Uczestnicy znajdujący się w lepszej sytuacji na rynku pracy po upływie sześciu miesięcy od opuszczeniu programu	osoby	48 113,00	2021	19 245,00	SL2021	
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLDCR03	Liczba osób, które dzięki wsparciu w obszarze zdrowia podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	osoby	53 836,00	2021	28 333,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	144. Działania na rzecz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy przeciwdziałające zagrożeniom dla zdrowia i obejmujące promocję aktywności fizycznej	22 500 000,00
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	146. Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	107 500 000,00
V	ESO4.4	Ogółem			130 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	130 000 000,00
V	ESO4.4	Ogółem			130 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	130 000 000,00
V	ESO4.4	Ogółem			130 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	130 000 000,00
V	ESO4.4	Ogółem			130 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.4	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	130 000 000,00
V	ESO4.4	Ogółem			130 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja obejmie wsparcie placówek edukacyjnych w prowadzeniu skutecznej edukacji włączającej poprzez odpowiednie dostosowanie placówek w zakresie oferty bezpośredniego wsparcia dzieci, w tym usług asystenckich i innych usług **sprzyjających zwiększaniu udziału dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi w edukacji ogólnodostępnej** (także w przedszkolach), niezbędnych umiejętności kadry oraz uzupełniająco rodziców/opiekunów prawnych dzieci, z uwzględnieniem potrzeb infrastrukturalnych/wyposażenia placówek edukacyjnych.

Wsparcie edukacji przedszkolnej jako podstawy dla kolejnych etapów kształcenia ukierunkowane zostanie na **podniesienie jakości i dostępności usług**, w szczególności w zakresie organizacji zajęć wspierających ogólny rozwój psychofizyczny dzieci, w zakresie wczesnej diagnozy w celu wychwytywania i korygowania deficytów rozwojowych, zajęć specjalistycznych, zajęć rozwijających uzdolnienia i zainteresowania dzieci, kompetencje kluczowe, uzupełniająco zajęć kształtujących postawy prozdrowotne i świadomość ekologiczną oraz zajęć z preorientacji zawodowej.

Wsparcie kształcenia ogólnego realizowane będzie przede wszystkim poprzez **bezpośrednie wsparcie uczniów oraz szkół w zakresie działań podnoszących jakość edukacji w aspektach istotnych z punktu widzenia budowania wysokiej jakości kapitału ludzkiego na potrzeby zielonej i cyfrowej gospodarki**, obejmujących m. in. rozwój kompetencji kluczowych, uniwersalnych, innowacyjnych, zawodowych jak również zdobywanie kwalifikacji rynkowych przez uczniów szkół ogólnokształcących, związanych z cyfryzacją edukacji (uzupełniająco/poszerzająco względem wsparcia z poziomu krajowego). Wsparcie **szkolnictwa zawodowego** obejmować będzie rozwój kompetencji kluczowych, uniwersalnych, zawodowych, innowacyjnych, związanych z cyfryzacją edukacji (uzupełniająco/poszerzająco względem wsparcia z poziomu krajowego), a także kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. **Działania skoncentrowane zostaną na dostosowaniu kształcenia do potrzeb rynku pracy, zielonej i cyfrowej transformacji, m. in. poprzez kształcenie dualne, staże realizowane we współpracy z przedsiębiorcami.**

W celu poszerzania kompetencji i umiejętności uczniów planuje się również organizację pozaszkolnych form kształcenia (m.in. kwalifikacyjnych kursów zawodowych i kursów umiejętności zawodowych) oraz kursów umożliwiających uzyskanie uczniom dodatkowych umiejętności, uprawnień i kwalifikacji zawodowych.

Aby szkoła w efektywny sposób mogła odpowiedzieć na potrzeby nowoczesnej gospodarki niezbędne jest również wykorzystanie w większym stopniu w procesie kształcenia ogólnego oraz zawodowego potencjału otoczenia społeczno-gospodarczego szkół, w tym przedsiębiorców, uczelni wyższych, instytutów badawczo-rozwojowych, instytucji rynku pracy. Zaangażowanie przedstawicieli szkolnictwa wyższego i instytutów naukowo-badawczych ma na celu włączenie potencjału kadrowego i zaplecza naukowo badawczego uczelni jako uzupełnienie procesu dydaktycznego. Włączenie potencjału otoczenia społeczno-gospodarczego szkół realizowane w różnych formach i formułach, zgodnych ze zidentyfikowanymi potrzebami, celem unowocześnienia i podniesienia jakości przygotowania oraz realizacji procesu kształcenia pozwoli uwzględnić potrzeby pracodawców i przedsiębiorców

związane z nowoczesnymi rozwiązaniami, technologiami i adaptować je do praktyki szkolnej, jak również wypracowywać, modyfikować i wdrażać kierunki kształcenia lub programy nauczania odpowiadające potrzebom zielonej, cyfrowej gospodarki.

Realizowane będą także działania na rzecz poprawy jakości, dostępności i efektywności usług doradztwa zawodowego (na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym) w szkołach i placówkach oraz w przedsiębiorstwach. Uzupełnieniem działań będzie realizacja kampanii świadomościowych, mających na celu podniesienie prestiżu kształcenia zawodowego.

Wysoka jakość edukacji wymaga również podnoszenia kwalifikacji zawodowych, umiejętności i kompetencji kadry pedagogicznej (w tym zwłaszcza kadry kształcenia zawodowego/branżowego, instruktorów praktycznej nauki zawodu), niepedagogicznej oraz kadry zarządzającej szkół i placówek poszczególnych szczebli edukacji, centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego stosownie do zidentyfikowanych potrzeb konkretnych placówek. Kształcenie to uwzględniać będzie także potrzeby kadry związane z wdrażaniem edukacji włączającej, procesem cyfryzacji edukacji, w tym umiejętności efektywnego wykorzystania nowoczesnych, interaktywnych narzędzi w procesie dydaktycznym.

W uzupełnieniu do realizowanych działań edukacyjnych, stosownie do zidentyfikowanych potrzeb możliwa będzie adaptacja/modernizacja bazy lokalowej i wyposażenia placówek oświatowych realizujących kształcenie ogólne oraz zawodowe, pracowni służących kształceniu kompetencji kluczowych (w tym przedmiotów ścisłych, przyrodniczych, komputerowych), warsztatów/sal kształcenia praktycznego. Wsparcie to, uwzględniać będzie potrzeby wdrażania edukacji włączającej, proces cyfryzacji edukacji (uzupełniająco do podejmowanego na poziomie krajowym).

Dodatkowo w zakresie edukacji przedszkolnej **możliwe będzie tworzenie nowych miejsc opieki wraz z doposażeniem, w szczególności na obszarach cechujących się deficytem miejsc w stosunku do potrzeb.**

Interwencja obejmować będzie również wsparcie stypendialne kierowane do uczniów zdolnych szkolnictwa ogólnego i zawodowego, w tym należących do grup defaworyzowanych, będących w gorszej sytuacji społecznej lub ekonomicznej, napotykających bariery edukacyjne.

Działania podnoszące jakość edukacji formalnej uzupełnione zostaną działaniami upowszechniającymi pozaszkolne formy edukacji służącymi rozbudzeniu i rozwojowi kompetencji i umiejętności kluczowych, uzdolnień oraz zainteresowań uczniów, realizowanymi także z wykorzystaniem potencjału infrastruktury wspartej w perspektywie 2014-2020 (w szczególności Planetarium Śląskiego).

Wsparcie obejmować będzie **jako dodatkowe** w stosunku do głównych zakresów interwencji wzmacnianie funkcji wspierającej szkoły, w szczególności w **zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, integracji uczniów i współpracy z rodzicami oraz wsparcie świetlic szkolnych.** Komplementarnie i uzupełniająco w obszarze edukacji przedszkolnej i szkolnej realizowane będą działania upowszechniające wśród dzieci i młodzieży postawy prozdrowotne, z uwzględnieniem wsparcia elementów infrastruktury sportowej/prozdrowotnej (w ramach cross-financingu).

Efektywnej realizacji działań objętych zakresem interwencji służyć będą realizowane uzupełniająco działania monitorujące regionalne potrzeby edukacyjne służące profilowaniu wsparcia, z uwzględnieniem bieżącej identyfikacji potrzeb i trendów, w tym takich, których wsparcie z uwagi na możliwość osiągnięcia efektu skali uzasadniać będzie interwencję w trybie niekonkurencyjnym, lub takich które względem specyfiki regionalnej w sposób niewystarczający w stosunku do potrzeb regionu będą wspierane z poziomu krajowego (np.: praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych).

Przewiduje się realizację projektów również w trybie niekonkurencyjnym.

W ramach celu szczegółowego **realizowane będą również inicjatywy w obszarze edukacji pozaformalnej wynikające z potrzeb społeczności lokalnych na podstawie LSR** tj.: wsparcie różnych form rozwijających kompetencje społeczne, obywatelskie, świadomość i ekspresję kulturalną,

przedsiębiorczość, umiejętności ogólne, wiedzę oraz zainteresowania dzieci i młodzieży poprzez m.in.: warsztaty, zajęcia dodatkowe oraz inne formy wsparcia wynikające z potrzeb społeczności lokalnych w zakresie edukacji pozaformalnej dzieci i młodzieży.

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie kształcenia ogólnego, zawodowego (branżowego i technicznego), w tym placówek prowadzonych przez Województwo Śląskie, a znajdujących się poza obszarem województwa, młodociani pracownicy.

Placówki systemu oświaty m.in.: przedszkola, szkoły kształcenia ogólnego, zawodowego (branżowego i technicznego), kształcenia ustawicznego, w tym placówki prowadzone przez Województwo Śląskie, a znajdujące się poza obszarem województwa oraz kadra pedagogiczna, niepedagogiczna i zarządzająca ww. placówek systemu oświaty, instruktorzy praktycznej nauki zawodu, doradcy zawodowi, brokerzy edukacyjni, oraz w zakresie uzupełniającym, niezbędnym do działań wynikających z diagnozy potrzeb szkoły/ucznia kadra akademicka i naukowo-dydaktyczna.

Pracodawcy/Przedsiębiorcy/Rzemieślnicy oraz ich zrzeszenia i stowarzyszenia.

JST, partnerzy społeczno-gospodarczy, w tym kadra dydaktyczna i naukowa uczelni wyższych oraz instytutów badawczo-rozwojowych, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, uzupełniająco rodzice/opiekunowie prawni dzieci i młodzieży.

Społeczność zamieszkująca obszary objęte LSR.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postęp w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Przewiduje się zastosowanie w ramach celu szczegółowego RLKS, w ramach którego realizowane będą działania wynikające z lokalnych strategii rozwoju i zgłaszane przez lokalną społeczność.

Ze względu na oddolny charakter RLKS ostateczny zakres działań zostanie określony dopiero po zakończeniu konkursu na wybór LSR i będzie wynikał z potrzeb ujętych w strategiach.

Działania będą realizowane na terenie całego województwa lub poza jego granicami w ramach obszarów objętych LSR, dopuszcza się możliwość przeprowadzania procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie.2030”.

Dopuszcza się możliwość realizacji projektów przez placówki/podmioty podlegające pod Województwo Śląskie, a znajdujące się poza obszarem województwa.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO01	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	4 353	14 509
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO03	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osoby	27 188	54 376
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCO04	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osoby	2 419,00	4 838,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLFCR01	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje lub kompetencje po opuszczeniu programu	osoby	59 214	2021	49 933	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	148. Wsparcie na rzecz wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (z wyłączeniem infrastruktury)	38 928 758,00
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	134 494 799,00
V	ESO4.6	Ogółem			173 423 557

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	173 423 557
V	ESO4.6	Ogółem			173 423 557

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	12. RLKS – obszary wiejskie	7 034 129,00
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	166 389 428,00
V	ESO4.6	Ogółem			173 423 557,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	173 423 557
V	ESO4.6	Ogółem			173 423 557

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.6	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	173 423 557
V	ESO4.6	Ogółem			173 423 557

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja obejmować będzie **usługi rozwojowe dla osób dorosłych, które z własnej inicjatywy chcą nabyć nowe, podwyższyć kwalifikacje (w tym kwalifikacje rynkowe), kompetencje oraz umiejętności adekwatnie do potrzeb zmieniającego się rynku pracy oraz zmian społecznych.**

W głównej mierze wsparcie w zakresie usług rozwojowych realizowane będzie w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania (PSF)- za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR).

Możliwe będzie również formalne potwierdzenie efektów uczenia się nabytych w ramach edukacji formalnej, pozaformalnej i w wyniku nieformalnego uczenia się poza PSF i Bazą Usług Rozwojowych lub w ramach tego systemu, jeśli będzie taka możliwość.

Wsparciem objęte zostaną także osoby pracujące w systemie ochrony zdrowia (kadry medyczne, okołomedyczne, niemedyce), w tym w zawodach istotnych z punktu widzenia funkcjonowania systemu (uzupełniająco w stosunku do interwencji o charakterze systemowym podejmowanej w tym obszarze na poziomie krajowym). Doskonalenie zawodowe tych osób, w kontekście zmian demograficznych, w tym starzejącego się zasobu regionalnego rynku pracy wzmocni ich konkurencyjność na rynku pracy, a w przypadku kadr medycznych pozwoli również na doraźne złagodzenie negatywnych skutków deficytu zasobów kadrowych w tym obszarze w regionie.

Poza podmiotowym systemem finansowania realizowane będzie wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji i umiejętności podstawowych, w tym cyfrowych poprzez tzw. ścieżki podnoszenia umiejętności (“upskilling pathways” realizowane zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych (2016/C 484/01). Wsparcie skierowane zostanie do osób o niskich kompetencjach i umiejętnościach podstawowych, posiadających największą lukę kompetencyjną stanowiącą także barierę dla konkurencyjności tych osób na rynku pracy oraz pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Niski udział osób dorosłych w kształceniu ustawicznym wymaga podejmowania działań upowszechniających edukację przez całe życie, zwłaszcza na obszarach cechujących się trudniejszym dostępem do dobrej jakości ofert edukacji np.: oddalonych od dużych ośrodków edukacyjnych, wiejskich, marginalizowanych, stąd też **planuje się wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych (np.: w oparciu o model LOWE opracowany w perspektywie 2014-2020 w PO WER) poprzez tworzenie lokalnych punktów wsparcia kształcenia osób dorosłych, w tym służących aktywizacji osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, osób z niepełnosprawnościami.**

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

W ramach celu szczegółowego możliwe do realizacji będą również inicjatywy edukacyjne o charakterze lokalnym wynikające z LSR.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Osoby dorosłe, które z własnej inicjatywy chcą podnosić lub zmieniać swoje kompetencje i kwalifikacje, w tym osoby pracujące na terenie województwa śląskiego.

W zakresie inicjatyw edukacyjnych o charakterze lokalnym społeczność (osoby dorosłe) zamieszkująca obszary objęte Lokalną Strategią Rozwoju.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postęp w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Przewiduje się zastosowanie w ramach celu szczegółowego RLKS, w ramach którego realizowane będą działania wynikające z lokalnych strategii rozwoju i zgłaszane przez lokalną społeczność.

Ze względu na oddolny charakter RLKS ostateczny zakres działań zostanie określony dopiero po zakończeniu konkursu na wybór LSR i będzie wynikał z potrzeb ujętych w strategiach.

Działania będą realizowane na terenie całego województwa lub poza jego granicami w ramach obszarów objętych LSR, dopuszcza się możliwość przeprowadzenia procedury wyboru projektów na wybranych Obszarach Strategicznej Interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Ponadto, wsparcie w formie zwrotnej na podnoszenie kompetencji osób dorosłych jako kontynuacja pilotażu realizowanego w perspektywie 2014-2020 w PO WER 4.1 zostało zaplanowane na poziomie kraju.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	---------------------	--------------------

V	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	44 706	89 413
---	--------	------	----------------------------	---------	---	-------	--------	--------

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
V	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLGCR01	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	89 413	2021	33 927	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	94 000 000,00
V	ESO4.7	Ogółem			94 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	94 000 000,00
V	ESO4.7	Ogółem			94 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

V	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	12. RLKS – obszary wiejskie	3 255 692
V	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	90 744 308,00
V	ESO4.7	Ogółem			94 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	94 000 000,00
V	ESO4.7	Ogółem			94 000 000,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.7	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	94 000 000,00
V	ESO4.7	Ogółem			94 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja mająca kompleksowy charakter ma za zadanie wspierać osoby z niepełnosprawnościami w kierunku samodzielnego życia i podejmowania przez nich niezależnych decyzji dotyczących życia i pracy. Narzędzia aktywizacyjne będą uwzględniały indywidualne potrzeby, oczekiwania, deficyty, sytuację rodzinną i potencjał środowiska lokalnego. **Interwencja będzie miała na celu wspieranie włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami poprzez ich aktywizację społeczno-zawodową. Wsparcie będzie obejmowało również członków rodzin osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów i społeczności lokalne, tak aby umożliwić trwale zmiany w funkcjonowaniu tych osób na rynku pracy i w społeczeństwie.** Zastosowane instrumenty przygotowują uczestników do zatrudnienia, umożliwią podjęcie pracy lub pozwolą na jej utrzymanie. Przewiduje się tworzenie nowych lub wspieranie istniejących podmiotów reintegracyjnych, m.in. Zakładów Aktywności Zawodowej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej jako skutecznego środowiska aktywizacji zawodowej. **W ramach kompleksowych programów możliwa będzie realizacja dodatkowych niezbędnych usług społecznych umożliwiających udział w procesie reintegracji,** w postaci m.in. asystentury osobistej, poradnictwa i grup wsparcia dla rodzin. Przewiduje się także działania mające na celu podniesienie świadomości społecznej dotyczącej podmiotowości, godności i prawa do niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami, zgodnie z Konwencją ONZ do spraw osób niepełnosprawnych. W zakresie **wsparcia osób z niepełnosprawnościami** możliwe będą również działania uzupełniające dotyczące niwelowania barier, zwiększania dostępności do usług zarówno dla osób z niepełnosprawnością ruchową, intelektualną i sprzężoną.

W ramach celu szczegółowego będzie realizowane wsparcie aktywizacyjne osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo (z wyłączeniem osób odbywających karę pozbawienia wolności) polegające w szczególności na aktywizacji społeczno-zawodowej, wykorzystującej instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej, w tym w ramach podmiotów reintegracyjnych (tworzenie nowych lub wspieranie istniejących). Wsparcie będzie dostosowane do indywidualnych deficytów i potrzeb osób. **Ważnym elementem wsparcia uczestników będą również działania z zakresu kultury, kształtowania kompetencji dotyczących spędzania czasu wolnego, animowanie prawidłowych relacji rodzinnych i sąsiedzkich, wsparcie psychologiczne, profilaktyka i terapia uzależnień.** Uzupełniająco możliwe będzie wdrażanie działań z zakresu ekologii, podniesienia świadomości oszczędnego korzystania z zasobów, wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz problematyki ochrony powietrza. Celem aktywnej integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym będzie przywrócenie możliwości lub zdolności uzyskania zatrudnienia lub innej formy aktywności społecznej, rozwinięcie lub wzmocnienie samodzielności życiowej i społecznej oraz zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego. Celem interwencji przeznaczonej na wzmocnienie sektora ekonomii społecznej jest zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Głównym instrumentem służącym realizacji tego celu, będzie udzielanie bezzwrotnego wsparcia finansowego na utworzenie i utrzymanie nowoutworzonych miejsc pracy. Ponadto będą świadczone również usługi wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej (PES) i przedsiębiorstw społecznych (PS). Wsparcie to będzie mogło być świadczone za pośrednictwem BUR. **W ramach usług wsparcia dla PES i PS przewiduje się instrumenty obejmujące m.in.: doradztwo, poradnictwo oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności, jak również inne instrumenty niezbędne do założenia i/lub**

efektywnego prowadzenia działalności. Interwencja zakłada również wspieranie indywidualnego procesu reintegracji pracowników PS zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Interwencja realizowana będzie przez wyspecjalizowane Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), których kompleksowa oferta składająca się z instrumentów wykazanych powyżej będzie adresowana do PS i PES. Przyczyni się ona do wzmocnienia pozycji sektora ekonomii społecznej w gospodarce, zwiększenia konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej na rynku oraz pobudzenia aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto zwiększy również możliwości realizacji przez PS i PES usług w tym usług społecznych na rzecz społeczności lokalnej, udziału tych podmiotów w kluczowych obszarach takich jak np. zielona gospodarka, powodując tym samym upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej. Elementem projektów mogą być działania na rzecz zapewnienia dostępu do usług aktywizacji społeczno-zawodowej, zwłaszcza dla osób z niepełnosprawnościami i na terenach wiejskich (w tym zapewnienie transportu).

W celu niwelowania problemów społecznych regionu, w tym podniesienia jakości usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, przewiduje się także działania z zakresu rozwoju kompetencji i kwalifikacji kadr, w tym zwłaszcza budowania adekwatnych umiejętności do zmieniających się potrzeb i zapewnienia dostępu do superwizji. **Kadry pomocy i integracji społecznej będą stanowiły kluczowy element procesu deinstytucjonalizacji, w ramach którego nastąpi przejście od świadczenia usług w instytucjach do realizacji usług w środowisku. Proces ten wymaga dostosowania umiejętności kadr do pracy w środowisku z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb, otoczenia, potencjału środowiska oraz nowoczesnych technologii.**

Uzupełnieniem kompleksowych projektów będzie podnoszenie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności pracowników pomocy społecznej i podmiotów reintegracyjnych (w tym organizacji trzeciego sektora), w zakresie niezbędnym do ich realizacji.

Przewiduje się realizację projektów również w trybie niekonkurencyjnym.

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Nie wyklucza się wdrażania rozwiązań wypracowanych w modelach w ramach programu krajowego FERS pod warunkiem ich pozytywnego zwalidowania oraz wystąpienia w regionie potrzeb, w odpowiedzi na które przetestowane rozwiązania będą mogły być zastosowane.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami wsparcia będą przede wszystkim osoby z niepełnosprawnościami, osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, osoby biernie zawodowo oraz członkowie ich rodzin i osoby z ich otoczenia, podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, pracownicy podmiotów integracji i pomocy społecznej (w tym organizacji trzeciego sektora).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postęp w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych. Działania będą realizowane na terenie całego województwa, natomiast preferencję będą miały projekty na obszarach rewitalizacji, wskazanych w gminnych programach rewitalizacji oraz w gminach tracących funkcje społeczno – gospodarcze wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego planuje się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

Ponadto, zgodnie z wynikami badania ewaluacyjnego, realizowanego na poziomie krajowym pn. „Badania potrzeb finansowych i pozafinansowych w sektorze ekonomii społecznej oraz usług społecznych i zdrowotnych” z 9 kwietnia 2020 r. instrumenty zwrotne będą wdrażane w ramach programu krajowego Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego. Wsparcie będzie przeznaczone na finansowanie rozwoju ekonomii społecznej (pożyczki na start i na rozwój podmiotów ekonomii społecznej, wejścia kapitałowe i quasi-kapitałowe).

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO12	Uczestnicy z niepełnosprawnościami	osoby	10 340,00	17 233,00
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	1 018,00	1 756,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	28 080,00	2021-2029	1 672,00	SL2021	

V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHLCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	17 233,00	2021-2029	5 859,00	SL2021	
---	--------	------	----------------------------	----------	---	-------	-----------	-----------	----------	--------	--

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	138. Wsparcie na rzecz gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	37 860 136,00
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	153. Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	51 440 543,00
V	ESO4.8	Ogółem			89 300 679,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	89 300 679,00
V	ESO4.8	Ogółem			89 300 679,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	89 300 679,00
V	ESO4.8	Ogółem			89 300 679,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	89 300 679,00
V	ESO4.8	Ogółem			89 300 679,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.8	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	89 300 679,00
V	ESO4.8	Ogółem			89 300 679,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja będzie realizowana w odpowiedzi na potrzebę wspierania integracji zawodowej i społecznej obywateli państw trzecich, w tym migrantów zarobkowych oraz pracodawców w procesie integracji cudzoziemców na rynku pracy z uwagi m.in. na utrzymujący się niedobór siły roboczej w województwie śląskim. Działania będą prowadzone w kierunku podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zgodnie z umiejętnościami, doświadczeniem i wykształceniem uczestników projektów, by osoby te mogły podejmować pracę lepiej płatną, stabilną, o wyższej jakości, wsparcia pracodawców w procesie integracji na rynku pracy oraz w kierunku ochrony praw grupy docelowej przed nieuczciwymi praktykami pracodawców. Nie wyklucza się wspierania zintegrowanych działań w zakresie kompleksowych usług aktywizacji zawodowo-społecznej, które pozwolą na lepsze funkcjonowanie w polskim społeczeństwie obywateli państw trzecich, w tym migrantów i ich rodzin z zastosowaniem instrumentów aktywnej integracji (zawodowych, edukacyjnych, społecznych).

Zakres wsparcia będzie obejmował także zastosowanie instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym (w tym narzędzi integracyjnych), edukacyjnym, zawodowym oraz zdrowotnym dla członków rodzin obywateli państw trzecich, w tym migrantów, w szczególności w zakresie nauki języka polskiego wraz z zapewnieniem opieki dla dzieci na czas uczestnictwa w zajęciach, edukacji, w tym zajęć dodatkowych wyrównawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin obywateli państw trzecich i migrantów, podnoszenia kwalifikacji, tworzenia sieci wsparcia, uczestnictwa w kulturze. Celem powyższych działań będzie integracja społeczności mniejszościowych ze środowiskiem lokalnym.

Aby osiągnąć zaplanowane efekty w ramach celu szczegółowego również pracownicy instytucji rynku pracy i pracownicy systemu pomocy społecznej i integracji społecznej zostaną odpowiednio wsparci w celu nabycia kompetencji do zarządzania procesami migracyjnymi oraz do wspierania obywateli z państw trzecich i migrantów w procesie ich integracji na rynku pracy.

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami usług będą obywatele państw trzecich i osoby z ich otoczenia, w tym cudzoziemcy identyfikowani przez instytucje lokalne jako szczególnie wymagający wsparcia oraz z potencjałem społeczno-ekonomicznym dla regionu, cudzoziemcy pracujący w Polsce, cudzoziemcy mieszkający w Polsce – poszukujący pracy oraz bierni zawodowo, cudzoziemcy nie mieszkający w Polsce, ale zainteresowani wejściem na polski rynek pracy, pracodawcy zainteresowani zatrudnieniem cudzoziemców, pracownicy instytucji rynku pracy, pracownicy systemu pomocy społecznej, pracownicy

systemu integracji społecznej wykonujący zadania związane z udzielaniem wsparcia obywatelom państw trzecich i migrantom oraz osobom z otoczenia w/w grup.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postęp w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania będą realizowane na terenie całego województwa, natomiast preferencję będą miały projekty na obszarach rewitalizacji wskazanych w gminnych programach rewitalizacji oraz OSI Gminy tracące funkcje społeczno – gospodarcze wskazanym w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO14	Uczestnicy obcego pochodzenia	osoby	417	2 084

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR01	Uczestnicy poszukujący pracy po zakończeniu udziału w programie	osoby	2 084	2021-2029	125	SL2021	

V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECR05	Uczestnicy pracujący sześć miesięcy po zakończeniu udziału w programie	osoby	2 084	2021-2029	292	SL2021	
---	--------	------	----------------------------	--------	--	-------	-------	-----------	-----	--------	--

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	156. Działania szczególne w celu zwiększenia udziału obywateli państw trzecich w rynku pracy	15 200 000
V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	157. Działania na rzecz integracji społecznej obywateli państw trzecich	3 800 000
V	ESO4.9	Ogółem			19 000 000,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	19 000 000,00
V	ESO4.9	Ogółem			19 000 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	19 000 000,00
V	ESO4.9	Ogółem			19 000 000,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	19 000 000,00

V	ESO4.9	Ogółem			19 000 000,00
---	--------	--------	--	--	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.9	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	19 000 000,00
V	ESO4.9	Ogółem			19 000 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Interwencja podejmowana będzie w odpowiedzi na wyzwania związane z potrzebami osób, które np. z powodu wieku, niepełnosprawności, długotrwałej choroby czy problemów zdrowia psychicznego wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wspierane będą **działania w zakresie rozwoju usług opiekuńczych i sąsiedzkich, specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w społeczności lokalnej w formach środowiskowych, dziennych i całodobowych (opieka wytchnieniowa)**, w powiązaniu z niezbędnymi usługami o charakterze zdrowotnym. Uruchomione zostaną usługi asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami oraz usługi opieki wytchnieniowej i pomoc dla opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu m.in. w zakresie informacji i doradztwa, wsparcia psychologicznego, organizacji szkoleń (dotyczących m. in. umiejętności prawidłowej opieki i pielęgnacji). Jako dodatkowy element wsparcia przewiduje się **wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych**, np. teleopieki czy systemów przywoławczych, wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego oraz usprawnienia w mieszkaniach/adaptowalność. Interwencja skoncentrowana będzie na rozwoju usług społecznych przy uwzględnieniu usług zdrowotnych celem zapewnienia kompleksowości wsparcia. Projektowane działania przyczynią się do wspierania procesu deinstytucjonalizacji. Środki zostaną również wydatkowane na **opracowanie i wdrożenie narzędzi służących rozwojowi i ujednoczeniu sposobu i poziomu jakości świadczenia środowiskowych usług społecznych na poziomie lokalnym i zwiększenie potencjału lokalnych usługodawców** do świadczenia usług społecznych w formie środowiskowej. Nastąpi również **rozwój środowiskowych form usług społecznych** świadczonych w ośrodkach wsparcia w formie dziennej, w szczególności dla osób z problemami psychicznymi i z niepełnosprawnością intelektualną. Dla uczestników projektów z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności przewiduje się również uruchomienie usługi transportu indywidualnego.

Szczególnym wsparciem objęte zostaną osoby w wieku senioralnym. W związku z powyższym przewiduje się uruchomienie centrum szkoleniowego dla opiekunów osób starszych potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, które oferować będzie szkolenia zindywidualizowane pod względem potrzeb i stanu zdrowia osób objętych wsparciem, z uwzględnieniem potencjału ich środowiska lokalnego. Dzięki udzielonemu wsparciu wypracowane zostaną metody działania w zakresie usług sąsiedzkich i sposoby ich upowszechniania, promocja usług opiekuńczych i asystenckich w środowisku lokalnym. Nastąpi również rozwój dziennych form opieki dla seniorów zamieszkujących obszary wiejskie.

W ramach wsparcia procesu deinstytucjonalizacji, w celu przejścia od opieki realizowanej w instytucjach do opieki prowadzonej w społeczności lokalnej, środki EFS + będą mogły być wykorzystywane **do rozwoju oferty usług środowiskowych przy użyciu potencjału istniejącej infrastruktury usług całodobowych** i zasobów pozostających w dyspozycji realizatorów tych usług.

W celu zapewnienia kompleksowych i trwałych usług społecznych opartych na diagnozie potrzeb na danym terytorium przewidziane jest wsparcie **Centrów Usług Społecznych** w regionie, polegające na doradztwie, wsparciu wdrożeniowym, organizacyjnym i finansowym w postaci dofinansowania do

inwestycji w infrastrukturę w ramach cross financingu oraz finansowania usług świadczonych w CUS. Wspierany będzie również rozwój Centrów Usług Społecznych jako element projektów wdrażających usługi społeczne na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.

Ponadto, możliwe będzie pozyskanie środków na wsparcie procesu deinstytucjonalizacji istniejących DPS poprzez uruchomienie oferty świadczenia usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w formule środowiskowej. W ramach udzielonego wsparcia możliwe będzie przygotowanie kadr do świadczenia usług w formie środowiskowej, realizacja wsparcia wytchnieniowego i doradczego dla opiekunów faktycznych, utworzenie dziennych form pobytu dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, współpracę i koordynację usług opiekuńczych, sąsiedzkich oraz innych usług świadczonych w formule środowiskowej, których zakres wynikał będzie ze zdiagnozowanych potrzeb i zasobów DPS.

Z uwagi na potrzebę deinstytucjonalizacji usług społecznych działania prowadzone będą również w kierunku **rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i osób z niepełnosprawnościami**. Możliwe będzie wdrożenie rozwiązań z zakresu doradztwa w dostosowaniu przestrzeni do indywidualnych potrzeb, adaptacji pomieszczeń czy zakupu urządzeń i wyposażenia w celu zlikwidowania barier i umożliwienia jak najdłuższego pozostania w społeczności lokalnej i niezależnego życia, jako element wsparcia głównego np. aktywizacji społecznej.

Interwencja podejmowana będzie również w **zakresie rozwoju usług świadczonych w mieszkaniach wspomaganych i chronionych**, w tym zapewnienie kosztów remontu, adaptacji, zakupu wyposażenia oraz zapewnienia usług wspierających dla mieszkańców. Środki zostaną przeznaczone na tworzenie miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach wspomaganych i chronionych oraz rozwój usług wspierających pobyt i aktywność osób w nich przebywających. Przewiduje się również możliwość realizacji działań zmierzających do **rozwój nowych form mieszkalnictwa wspólnego, w tym rodzinnych domów pomocy**. Wsparcie kierowane będzie m.in. do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z niepełnosprawnościami i będzie zgodne z zasadą promowania niezależnego życia i deinstytucjonalizacji..

Możliwa będzie realizacja projektów mających na celu zapobieganie umieszczeniu osób w instytucjach z wykorzystaniem w szczególności mieszkalnictwa wspomaganego, usług opiekuńczych i asystenckich i innych usług specjalistycznych oraz **projektów wspierających proces usamodzielniania osób przebywających w placówkach całodobowych** (m.in. w domach pomocy społecznej) na podstawie indywidualnych planów usamodzielniania.

Możliwe będzie podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji kadr świadczących wysokiej jakości usługi społeczne oraz zapewnienie dostępu do superwizji.

Kierunki interwencji w ramach celu szczegółowego wskazane będą w Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020 – 2030 oraz w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych (Plan Deinstytucjonalizacji).

Działania w zakresie ochrony zdrowia będą zgodne z wizją określoną w dokumencie *Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027* wraz z załącznikami: Strategia deinstytucjonalizacji: opieka zdrowotna nad osobami starszymi oraz opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi, a także z zapisami Europejskiego Filaru Praw Socjalnych.

Interwencja podejmowana będzie w odpowiedzi na problemy i wyzwania wskazane w regionalnej polityce zdrowotnej, w szczególności w celu wsparcia procesu deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych, w tym zdrowia psychicznego i środowiskowej opieki długoterminowej, opieki hospicyjnej i paliatywnej. W ramach działań wdrażane będą standardy dostępności w podmiotach leczniczych oraz inne modele wypracowane na poziomie krajowym.

Środki zostaną również wydatkowane na opracowanie i wdrożenie regionalnych programów zdrowotnych, w tym programów profilaktycznych zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami (np. w zakresie zapobiegania zaburzeniom depresyjnym u dzieci i młodzieży z terenu województwa śląskiego). Interwencja umożliwi również realizację działań kształtujących postawy prozdrowotne, w tym promocję aktywności zdrowotnej. W ramach rozwoju usług

specjalistycznych nie wyklucza się zintegrowanych projektów usług zdrowotnych i społecznych. Planowane jest wdrażanie rozwiązań w zakresie koordynacji opieki zdrowotnej, a także regionalnych rozwiązań z zakresu telemedycyny (po otrzymaniu pozytywnej opinii w procesie oceny ministerstwa właściwego ds. zdrowia).

Elementem projektów może być również wsparcie na rzecz podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności pracowników świadczących usługi społeczne i zdrowotne w zakresie niezbędnym do ich realizacji.

W celu podniesienia jakości świadczenia usług społecznych w regionie dopuszcza się realizację projektów w formule grantowej. Przewiduje się realizację projektów również w trybie niekonkurencyjnym.

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Nie wyklucza się wdrażania rozwiązań wypracowanych w modelach w ramach programu krajowego FERS pod warunkiem ich pozytywnego zwalidowania oraz wystąpienia w regionie potrzeb, w odpowiedzi na które przetestowane rozwiązania będą mogły być zastosowane.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami usług społecznych będą przede wszystkim osoby:

- potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, os. narażone na umieszczenie w instytucjach całodobowych lub przebywające w instytucjach całodobowych, członkowie ich rodzin i os. z otoczenia, w szczególności sprawujące opiekę nad tymi os.
- świadczące usługi społeczne
- pracujące w placówkach/podmiotach podlegających pod Województwo Śląskie, z siedzibą poza obszarem województwa.

Użytkownikami usług zdrowotnych będą przede wszystkim osoby spełniające przesłanki grupy defaworyzowanej w woj. śląskim, tj. osoby w niekorzystnej sytuacji oraz dzieci i młodzież. To m.in. osoby starsze, z niepełnosprawnością, z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami, potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, narażone na umieszczenie w instytucjach całodobowych, mniejszości etniczne, obywatele państw trzecich, Romowie, w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym, dzieci i młodzież oraz osoby w niekorzystnej sytuacji pod względem dostępu do usług zdrowotnych (w tym osoby o niskich dochodach i mieszkańcy terenów wiejskich) i inne grupy zdiagnozowane przez IZ.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postęp w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania będą realizowane na terenie całego województwa, natomiast preferencję będą miały projekty na obszarach rewitalizacji oraz w OSI Gminy tracące funkcje społeczno – gospodarcze wskazanym w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – „Śląskie 2030”.

Dopuszcza się możliwość realizacji projektów przez placówki/podmioty podlegające pod Województwo Śląskie a znajdujące się poza obszarem województwa.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
V	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLKCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	10 773	25 943

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
V	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLKCR04	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie	osoby	11 632,00	2021-2029	5 197	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości	63 197 941
V	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	160. Działania na rzecz poprawy dostępności, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	25 000 000,00
V	ESO4.11	Ogółem			88 197 941,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	88 197 941,00
V	ESO4.11	Ogółem			88 197 941,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	88 197 941,00
V	ESO4.11	Ogółem			88 197 941,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	88 197 941,00
V	ESO4.11	Ogółem			88 197 941,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.11	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	88 197 941,00
V	ESO4.11	Ogółem			88 197 941,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Podejmowane **kompleksowe działania** będą zgodne z Europejską Gwarancją dla Dzieci i będą wspomagały dzieci i młodzież zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Działania będą koncentrowały się na **podniesieniu jakości i dostępności usług wsparcia rodzin wychowujących dzieci, w tym przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze lub w kryzysie**. Zakres wsparcia będzie obejmował m. in. usługi asystentury rodzinnej, poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, rodzin wspierających, tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz rozwój usług wsparcia dziennego lub całodobowego, w tym o charakterze specjalistycznym.

W zakresie kompleksowego wsparcia dzieci i młodzieży zostaną podjęte działania mające na celu ograniczanie problemów psychicznych i behawioralnych. Możliwa będzie realizacja projektów na rzecz zwiększenia dostępności do zrównoważonych i dobrej jakości usług skierowanych do dzieci i młodzieży zapobiegających wykluczeniu społecznemu mających na celu wyrównywanie szans, niwelowanie deficytów i rozwijanie potencjałów. Działania będą polegały w szczególności na **aktywizacji społecznej, rozwijaniu kompetencji społecznych i zainteresowań, rehabilitacji, diagnozie i terapii zaburzeń rozwoju, w tym w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dzieci**. Udzielane będą usługi **wsparcia psychologicznego, profilaktyki uzależnień** oraz działania zapobiegające skutkom **chorób cywilizacyjnych**. Realizowane będą działania wspierające rodziny z dziećmi z niepełnosprawnościami m.in. w zakresie opieki wytchnieniowej, poradnictwa psychologicznego, asystentury osobistej oraz działania mające na celu budowanie świadomości środowiskowej w kontekście równości szans. Dopuszcza się realizację projektów lub inicjatyw wspierających lokalne społeczności uwzględniających specyfikę terytorium oraz programów wspierających, integrujących i wyrównujących deficyty dzieci z problemami, w tym przebywających w pieczy zastępczej.

Wsparciem objęty zostanie **proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej**, zwłaszcza poprzez tworzenie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym m.in. rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych pełniących funkcje pogotowia opiekuńczego, jak również poprzez kształcenie kandydatów na rodziców zastępczych, z uwzględnieniem działań świadomościowych promujących rodzicielstwo zastępcze. W ramach wsparcia rodzin zastępczych przewiduje się uwzględnienie potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, społecznych, emocjonalnych i kulturalno-rekreacyjnych dzieci w nich przebywających. Działania nakierowane zostaną na przygotowanie dzieci do godnego i samodzielnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich relacji z rodziną i rówieśnikami oraz rozwijania kompetencji społecznych. W tym celu istotne jest podnoszenie umiejętności i wsparcie rodziców zastępczych poprzez m.in. szkolenia tematyczne (np. w zakresie równości płci i wyrównywania szans, tolerancji, poszanowania godności i wartości osobistej), grupy wsparcia i samopomocowe, adaptacje i dostosowanie mieszkań zwłaszcza do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, zapewnienie opieki wytchnieniowej. Wsparciem objęte zostaną również dzieci przebywające w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej, w szczególności w zakresie wyrównywania deficytów emocjonalnych, edukacyjnych i społecznych. Przewiduje się także wdrożenie **kompleksowych usług** (w tym wytchnieniowych) i **specjalistycznego wsparcia dla rodzin zastępczych**, rozwój specjalistycznych rodzin zastępczych i działania wspierające dzieci w pieczy (mające na celu zwiększenie partycypacji dzieci w decyzjach, które ich dotyczą). Istotnym elementem będzie również promocja i

upowszechnienie idei rodzicielstwa adopcyjnego, wsparcie pre-adopcyjne, rozwój działań adopcyjnych oraz wspieranie kandydatów i rodzin adopcyjnych, w tym w formie specjalistycznego wsparcia post-adopcyjnego, rozwój kadr świadczących wysokiej jakości usługi społeczne dla rodziny.

W ramach działań planuje się także **deinstytucjonalizację usług regionalnej pieczy zastępczej** w celu zapewnienia dzieciom wymagającym szczególnej opieki bezpiecznych i jak najbardziej zbliżonych do rodzinnych warunków bytowych. Działania przyczynią się do zagwarantowania dzieciom o specjalnych potrzebach zdrowotnych, edukacyjnych, terapeutycznych i społecznych poziomu życia odpowiadającego ich rozwojowi fizycznemu, psychicznemu i społecznemu. Jednocześnie podejmowane będą intensywne działania zmierzające do znalezienia dla dzieci przebywających i kwalifikowanych do regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych opieki rodzinnej. Przewiduje się również wykorzystanie środków na stworzenie zaplecza w postaci centrum dostarczającego stałej pomocy specjalistów, szybkiej diagnozy dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz wsparcia rodziców zastępczych z terenu województwa. Poprzez uruchomienie działań diagnostycznych i terapeutycznych dzieci zostaną objęte kompleksową ścieżką wsparcia, dzięki czemu zwiększy się ich szansa na przejście do rodziny lub usamodzielnienie.

Podejmowane będą działania w zakresie usług interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie, zapewniające kompleksowe wsparcie osobom w sytuacjach kryzysowych.

Środki będą służyły kompleksowemu wsparciu osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą i inne rodzaje placówek całodobowych, w tym w formie wsparcia mieszkaniowego chronionego i wspomaganego oraz zostaną przeznaczone na usługi wsparcia dla dzieci młodzieży przebywającej w różnego rodzaju instytucjach (m. in. ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych).

Członkowie **społeczności romskiej** zostaną objęci wsparciem integracyjnym, ukierunkowanym na **likwidację barier w zakresie edukacji, kształcenia**, poprzez podniesienie kompetencji prozatrudnieniowych, wyrównanie deficytów wychowawczych, komunikacyjnych i językowych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb kobiet romskich, **w poszanowaniu ich tradycji i dziedzictwa kulturowego**. Działania społeczne będą obejmowały również dzieci romskie w szczególności w zakresie nauki języka polskiego, działań edukacyjnych wyrównujących deficyty, aktywne formy spędzania wolnego czasu.

Przewiduje się wsparcie dla organizacji trzeciego sektora działających w obszarze włączenia i integracji społecznej, w szczególności na rzecz społeczności marginalizowanych w celu podniesienia potencjału i rozwijania dialogu obywatelskiego. Możliwe będzie **wsparcie na rzecz dialogu obywatelskiego i rozwoju organizacji społeczeństwa obywatelskiego**, w szczególności w zakresie szkoleń, kształcenia i rozwoju kadr, budowania sieci współpracy, niezbędnego wyposażenia, wzmacniania roli organizacji w dialogu obywatelskim.

Realizowane będą **kompleksowe działania na rzecz osób w kryzysie bezdomności oraz na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym**, w tym wsparcia mieszkaniowego. Interwencja będzie obejmowała przede wszystkim wsparcie usług środowiskowych skierowanych do osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym, w tym prewencję, streetworking i pomoc medyczną, pomoc terapeutyczną i psychologiczną, terapię uzależnień, reintegrację. Dodatkowo przewiduje się wspieranie tworzenia i funkcjonowania mieszkań wspomaganym i chronionym oraz innych rozwiązań łączących wsparcie społeczne i mieszkaniowe dla osób w kryzysie bezdomności. Istotnym elementem tego działania będzie również rozwijanie kompetencji kadr świadczących usługi na rzecz osób bezdomnych (w szczególności pracowników organizacji pozarządowych, pomocy społecznej, straży miejskiej), w tym zapewnienie dostępu do superwizji i specjalistycznych szkoleń.

Interwencja będzie przeznaczana również na projekty realizowane przez podmioty o mniejszym potencjale organizacyjnym, skierowane przede wszystkim do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, wnikające z potrzeb społeczności lokalnej, które będą służyły rozwiązaniu problemów zdiagnozowanych przez daną społeczność, pobudzaniu aktywności oraz upowszechnianiu wolontariatu. W ramach projektów możliwa będzie realizacja

niezbędnych usług społecznych umożliwiających udział w procesie aktywizacji. W zakresie inicjatyw oddolnych dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym przewiduje się realizację działań na podstawie Lokalnych Strategii Rozwoju.

Kierunki interwencji w ramach CS wskazane będą Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020 – 2030 oraz w Regionalnym Planie Rozwoju Usług Społecznych (Plan Deinstytucjonalizacji).

Elementem projektów może być również wsparcie na rzecz podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności pracowników podmiotów realizujących usługi dla grup docelowych oraz zapewnienie dostępu do superwizji.

Przewiduje się realizację projektów również w trybie niekonkurencyjnym.

W stosownych przypadkach preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Użytkownikami usług będą przede wszystkim:

- dzieci, młodzież i młodzi dorośli dotknięci problemami społecznymi i zdrowotnymi, w szczególności w zakresie zdrowia psychicznego, wymagający wsparcia, w tym z niepełnosprawnościami, przebywający w instytucjonalnej pieczy zastępczej i innych placówkach całodobowych
- członkowie rodzin z dziećmi, w tym doświadczający trudności opiekuńczo-wychowawczych lub w kryzysie
- członkowie społeczności romskiej
- społeczności lokalne i mieszkańcy z obszarów objętych LSR
- pracownicy, członkowie i wolontariusze organizacji pozarządowych,

i osoby:

- pełniące funkcję/kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka lub prowadzących placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego oraz członkowie ich rodzin
- pełniące funkcję/kandydaci na rodziców adopcyjnych oraz członkowie ich rodzin
- usamodzielniane opuszczające pieczę zastępczą oraz placówki/instytucje całodobowe
- potrzebujące interwencji kryzysowej
- będące ofiarami przemocy
- w kryzysie bezdomności, zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym

- z otoczenia w/w grup
- osoby i podmioty świadczące usługi na rzecz w/w grup

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Zasada równości szans kobiet i mężczyzn będzie dodatkowo weryfikowana na podstawie standardu minimum.

Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych uczestników projektów oraz użytkowników produktów, towarów, i usług, które mogą powstać podczas realizacji. Sposób i postęp w realizacji zasad równości szans, niedyskryminacji i dostępności będzie raportowany i sprawdzany w procesie monitoringu i ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

W zakresie interwencji EFS stosowane będzie podwójne podejście (dual approach) – oprócz kryteriów związanych z zasadami horyzontalnymi realizowane będą działania realizujące cele: promowanie równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji oraz wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Przewiduje się zastosowanie w ramach celu szczegółowego RLKS, w ramach którego realizowane będą działania wynikające z lokalnych strategii rozwoju i zgłaszane przez lokalną społeczność. Ze względu na oddolny charakter RLKS ostateczny zakres działań zostanie określony dopiero po zakończeniu konkursu na wybór LSR i będzie wynikał z potrzeb ujętych w strategiach.

Działania będą realizowane na terenie całego województwa lub poza jego granicami w ramach obszarów objętych LSR, natomiast preferencję będą miały projekty na obszarach rewitalizacji, wskazanych w gminnych programach rewitalizacji oraz w OSI Gminy tracące funkcje społeczno – gospodarcze wskazanym w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.
Dopuszcza się możliwość realizacji projektów przez placówki podlegające pod Województwo Śląskie, a znajdujące się poza obszarem województwa.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.
Wsparcie w ramach celu szczegółowego ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem będzie realizowane w formie dotacji bezzwrotnej, co zapewni właściwy efekt zachęty w przypadku przedsięwzięć, których realizacja nie jest możliwa z rynkowego punktu widzenia.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	EECO16	Osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem mieszkaniowym	osoby	410,00	819,00

V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLLCO01	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	osoby	525,00	3 096,00
---	---------	------	----------------------------	---------	---	-------	--------	----------

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLHLCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	4 255,00	2021-2029	279,00	SL2021	
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLLCR02	Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej	szt.	2 018,00	2021-2029	1 104,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	154. Środki na rzecz poprawy dostępu grup zmarginalizowanych, takich jak Romowie, do edukacji i zatrudnienia, a także na rzecz promowania ich włączenia społecznego	2 550 000,00
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	163. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	63 350 000,00
V	ESO4.12	Ogółem			65 900 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	65 900 000,00
V	ESO4.12	Ogółem			65 900 000,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	12. RLKS – obszary wiejskie	5 710 179
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	60 189 821,00
V	ESO4.12	Ogółem			65 900 000

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	08. Budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego	3 600 000
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	62 300 000,00
V	ESO4.12	Ogółem			65 900 000

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
V	ESO4.12	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	02. Uwzględnianie aspektu płci	65 900 000,00
V	ESO4.12	Ogółem			65 900 000,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: VI. Priorytet VI: Śląskie dla mieszkańca

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie zostanie udzielone na realizację inwestycji, które doprowadzą do dostosowania **infrastruktury szkolnictwa zawodowego i wyższego** do aktualnych potrzeb rynku pracy, wyzwań w zakresie transformacji cyfrowej i transformacji w kierunku zielonej gospodarki oraz inteligentnych i technologicznych specjalizacji regionu.

Stąd podejmowane zostaną działania mające na celu zwiększenie efektywności szkolnictwa zawodowego poprzez wykorzystanie potencjału szkół i placówek kształcących w zawodach. Inwestycje powinny być ukierunkowane na unowocześnienie bazy techno-dydaktycznej, tak aby warunki nauczania były dostosowane do potrzeb pracodawców i zachodzących zmian w związku z postępem technologicznym. Premiowane będą przedsięwzięcia, które dotyczą **dostosowania/ tworzenia laboratoriów, sal do praktycznej nauki zawodu do wymagań i potrzeb inteligentnych i technologicznych specjalizacji**. Przystosowana zostanie również infrastruktura do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w celu likwidacji barier w dostępie i użytkowaniu obiektów oraz stworzenia im możliwości nabywania umiejętności i kompetencji zawodowych.

Interwencja skierowana zostanie również na rozwój szkolnictwa wyższego oraz szkolnictwa wyższego zawodowego pod kątem dostosowania kształcenia do zapotrzebowania regionalnego rynku pracy. Wspierane będą kierunki zgodne z inteligentnymi oraz technologicznymi specjalizacjami regionu.

W ramach wsparcia infrastruktury szkół wyższych planowane jest współfinansowanie inwestycji infrastrukturalnych służących prowadzeniu **działalności dydaktycznej na poziomie wyższym zgodnych z inteligentnymi lub technologicznymi specjalizacjami regionu lub przemysłem 4.0**. Realizowane projekty będą w szczególności polegały na: **budowie, przebudowie lub rozbudowie istniejących obiektów infrastruktury wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia** (np. obiektów dydaktycznych, laboratoriów wraz z wyposażeniem w aparaturę wykorzystywaną w procesie dydaktycznym) oraz dostosowaniu stanu technicznego infrastruktury do wymogów nowoczesnego wyposażenia. W ramach przedmiotowych inwestycji możliwe będzie wsparcie edukacyjnej infrastruktury towarzyszącej np. biblioteki uczelnianej, która zapewni swobodny dostęp do informacji naukowej czy infrastruktury sportowej, przyczyni się do propagowania modelu zdrowego trybu życia oraz wpłynie na kształtowanie umiejętności ruchowych młodzieży akademickiej. W ramach wsparcia infrastruktury szkół wyższych planowane jest współfinansowanie infrastruktury uczelni publicznych na rzecz badań i innowacji. Przystosowana zostanie również infrastruktura do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w celu likwidacji barier w dostępie i użytkowaniu obiektów.

Działalność naukowo-badawcza i dydaktyczna uczelni w dużej mierze uzależniona jest od dostępu do specjalistycznych zbiorów bibliotecznych. W tym celu planowane jest współfinansowanie inwestycji mającej na celu **zapewnienie stałego i bezpiecznego dostępu do księgozbioru w wojewódzkiej**

bibliotece publicznej o statusie naukowym, która stanowi naturalne zaplecze źródłowe dla kilkudziesięciu szkół wyższych działających w regionie. Interwencja przyczyni się także do podnoszenia kompetencji społeczności akademickiej i rozpowszechniania informacji naukowej.

Przewiduje się także realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym.

Interwencja EFRR będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągnięcia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań – dla uzyskania efektu synergii i spójności interwencji oraz uwzględnienia długofalowych uwarunkowań, w tym demograficznych i ekonomicznych. W przypadku infrastruktury szkół zawodowych interwencja będzie uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze, na podstawie zidentyfikowanych deficytów i diagnozy potrzeb.

Wsparcie komplementarne z działaniami podejmowanymi ze środków EFS+ w zakresie edukacji, kształcenia i uczenia się przez całe życie. Dopuszcza się realizację projektów uzupełniających podejmowanych równoległe z innego funduszu lub do już zrealizowanych ze środków krajowych lub własnych Wnioskodawcy.

W zakresie infrastruktury szkolnictwa zawodowego w ramach CP4 wsparcie uzyskają podmioty znajdujące się na terenie subregionu północnego. W przypadku subregionu centralnego, zachodniego i południowego interwencja w zakresie infrastruktury szkolnictwa zawodowego realizowana będzie ze środków FST.

We wszystkich projektach tego celu szczegółowego w których będzie to zasadne i możliwe zostaną zastosowane rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Natomiast w celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo- klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowane będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupą docelową będą: szkoły i placówki prowadzące kształcenie zawodowe, uczniowie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne organy prowadzące szkoły zawodowe, państwowe jednostki, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań w zakresie edukacji, pracodawcy/ przedsiębiorcy/ rzemieślnicy oraz ich zrzeszenia i stowarzyszenia, uczelnie i podmioty uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym, instytucje kultury, osoby uczestniczące w kształceniu na poziomie wyższym.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu, w odniesieniu do projektów z zakresu infrastruktury szkolnictwa zawodowego, przewiduje się możliwość wsparcia ukierunkowanego terytorialnie na OSI Subregion Północny. Nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów. W obszarze rozwoju szkolnictwa zawodowego i wyższego podmiotów potencjalnie objętych wsparciem jest zbyt mało, by uzasadnione było stworzenie odrębnego instrumentu wsparcia. Dodatkowo udział pracodawców w projektach dotyczących szkolnictwa zawodowego nie jest możliwy bez znaczącej zachęty w formie wsparcia bezzwrotnego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
VI	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO128	Liczba wspartych uczelni	szt.	0,00	3,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
VI	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR71	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	użytkownicy/rok	1 000,00	2021	221 351,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	123. Infrastruktura na potrzeby szkolnictwa wyższego	77 533 717,00
VI	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	124. Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	4 000 000,00
VI	RSO4.2	Ogółem			81 533 717,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	81 533 717,00
VI	RSO4.2	Ogółem			81 533 717,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	81 533 717,00
VI	RSO4.2	Ogółem			81 533 717,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	81 533 717,00
VI	RSO4.2	Ogółem			81 533 717,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznaczają się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach interwencji wspierane będą przedsięwzięcia dotyczące rozwoju **infrastruktury społecznej powiązanej z procesem integracji społecznej**, aktywizacji społeczno - zawodowej i aktywizacji społecznej, z poszanowaniem horyzontalnej zasady deinstytucjonalizacji.

W ramach działań promowane będą inicjatywy zmierzające do **deinstytucjonalizacji usług regionalnej pieczy zastępczej**, tj. przekształcenie istniejących dużych regionalnych placówek opiekuńczo - terapeutycznych w mniejsze sprofilowane placówki terapeutyczne, które będą świadczyć usługi w bardziej zindywidualizowany sposób i w warunkach zbliżonych do domowych, przy zaangażowaniu specjalistycznej kadry.

Wsparcie uzyskają również projekty, które przyczynią się do **tworzenia i rozwoju placówek dziennego pobytu i placówek krótkookresowego pobytu w formie całodobowej lub dziennej** za opiekuna faktycznego wraz z zapewnieniem wyposażenia, w tym przystosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Możliwe będą również przedsięwzięcia, w ramach których baza dotychczasowych miejsc opieki całodobowej stacjonarnej (bądź w uzasadnionych przypadkach baza infrastruktury szpitalnej) będzie przekształcana w miejsca pobytu krótkookresowego oraz na bazie istniejącej infrastruktury będą tworzone działania skierowane dla osób przebywających w środowisku. Osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu zapewniona zostanie możliwość korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmujące usługi w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym w celu zaktywizowania i zaangażowania tych osób w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

W celu rozszerzenia oferty usług świadczonych przez podmioty funkcjonujące w obszarze pomocy i integracji społecznej, planowane są również działania dotyczące **rozwoju mieszkalnictwa chronionego (treningowe, wspierane) oraz wspomaganego, w oparciu o istniejącą infrastrukturę**. Wsparcie polegać będzie na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych czy wspomaganych. Wsparcie w istniejących mieszkaniach chronionych i wspomaganych możliwe jest pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w danym mieszkaniu, z zachowaniem obowiązujących uregulowań prawnych dotyczących mieszkań chronionych i wspomaganych. Prace budowlane mogą obejmować części wspólne budynku, w którym miałyby się znajdować mieszkanie chronione lub wspomagane, polegające na dostosowaniu budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie będzie realizowało cele Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w zakresie poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych oraz włączenia społecznego. Będzie komplementarne z działaniami podejmowanymi ze środków EFS+ w zakresie promowania integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz dostępu do wysokiej jakości usług. Dopuszcza się realizację projektów uzupełniających podejmowanych równoległe z innego funduszu lub do już zrealizowanych ze środków krajowych lub Własnych Wnioskodawcy.

Możliwe jest wsparcie lub preferencje w obszarze wsparcia placówek zapewniających opiekę osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu dla przedsięwzięć odpowiadających potrzebom lokalnym w uzgodnieniu z Lokalnymi Grupami Działania.

Przewiduje się także realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym.

We wszystkich projektach, w których będzie to zasadne kwalifikowalne będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura). W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Natomiast w celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo- klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowanie będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupą docelową będą osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu wraz ich otoczeniem; osoby pełnoletnie, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, dzieci i młodzież przebywające w pieczy zastępczej lub ją opuszczające.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państw członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania będą realizowane na terenie całego województwa, natomiast preferencję będą miały projekty na obszarach rewitalizacji, wskazanych w gminnych programach rewitalizacji oraz w OSI Gminy tracące funkcje społeczno – gospodarcze wskazanym w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – „Śląskie 2030”.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Rozwój infrastruktury społecznej jest kluczowy dla stworzenia możliwości świadczenia usług społecznych w środowisku lokalnym. Wsparcie w tym obszarze, ze względu na grupę docelową (osoby zagrożone i dotknięte ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich rodziny) wymaga formy bezzwrotnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	---------------------	--------------------

VI	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	160,00	1 600,00
----	--------	------	----------------------------	-------	---	-------	--------	----------

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
VI	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR67	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	użytkownicy/rok	0,00	2021	19 204,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	126. Infrastruktura mieszkalnictwa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią)	8 164 505,00
VI	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	12 658 888,00
VI	RSO4.3	Ogółem			20 823 393,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	20 823 393,00

VI	RSO4.3	Ogółem			20 823 393,00
----	--------	--------	--	--	---------------

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	20 823 393,00
VI	RSO4.3	Ogółem			20 823 393,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.3	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	20 823 393,00
VI	RSO4.3	Ogółem			20 823 393,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

W ramach interwencji wspierane będą kompleksowe działania mające na celu zwiększenie jakości usług medycznych, polegające na przeprowadzeniu niezbędnych, z punktu widzenia świadczeń zdrowotnych, prac remontowo – budowlanych, a także wyposażeniu w sprzęt medyczny oraz – jako element projektu – rozwiązaniach w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt) w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Zdrowie psychiczne mieszkańców województwa śląskiego należy do jednego w ważniejszych zasobów współczesnego społeczeństwa, natomiast jego ochrona stanowi ważny obszar polityki zdrowotnej Samorządu Województwa Śląskiego. Zaburzenia i choroby psychiczne wymieniane są wśród najważniejszych chorób przewlekłych, które mają negatywny wpływ na rynek pracy, a także gospodarkę. Stąd za szczególnie istotne uznaje się **upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w postaci Centrów Zdrowia Psychicznego**, co przyczyni się do poprawy jakości leczenia – jego dostępność, ciągłość i kompleksowość.

W obecnej perspektywie finansowej 2021-2027 jednym z wyzwań w sektorze ochrony zdrowia jest wzmocnienie roli ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (POZ i AOS) w dostarczaniu usług zdrowotnych, poprawa dostępności i efektywności oraz koordynacja opieki zdrowotnej. Konieczna jest intensyfikacja działań na rzecz **wzmocnienia niższych poziomów opieki zdrowotnej, które przyczynią się do zachowania i poprawy stanu zdrowia społeczeństwa oraz łatwiejszego dostępu do lekarza POZ i AOS.**

Zmiany demograficzne zachodzące w Regionie tj. starzejące się społeczeństwo czy zbyt mały przyrost naturalny wymagają podjęcia interwencji, która zagwarantuje właściwą opiekę medyczną nad matką i dzieckiem, a także będzie odpowiadać na potrzeby osób najstarszych i niesamodzielnych. Z uwagi na charakter świadczeń realizowanych w POZ, planowane wsparcie w tym zakresie może być ukierunkowane na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, przy czym powinny one przyczyniać się do rozwoju opieki koordynowanej, z uwzględnieniem zintegrowanych form opieki środowiskowej.

Diagnoza przestrzenna rozmieszczenia placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, a także wskaźnik liczby porad wskazują na nierównomierny dostęp mieszkańców do placówek POZ i AOS. Preferencyjnie traktowane będą zatem projekty, które przyczyniają się do **zwiększenia dostępności do usług zdrowotnych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, w priorytetowych dla regionu dziedzinach medycyny** lub dziedzinach wynikających z potrzeb oraz które wpłyną na wyrównywanie różnic geograficznych w dostępie do opieki zdrowotnej, w szczególności na obszarach wiejskich.

W celu zapewnienia odpowiedniej dostępności do opieki zdrowotnej chorym długotrwale wsparcie obejmować będzie także inwestycje w celu stworzenia warunków do bardziej **dostępnej opieki długoterminowej, tj. zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, opiekuńczo-leczniczych i opieki paliatywnej**, zlokalizowanych blisko miejsca zamieszkania. Jednocześnie wymagany jest dalszy rozwój deinstytucjonalizacji opieki medycznej, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju opieki długoterminowej nad osobami niesamodzielnymi. Wsparcie będzie nakierowane na dostosowanie m.in. zakładów opieki długoterminowej oraz **hospicjów w celu rozwoju dziennych form opieki długoterminowej** m.in. opieki dziennej czy środowiskowej w pobliżu miejsca zamieszkania.

Wsparcie powinno być ukierunkowane również na dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Wszystkie projekty infrastrukturalne realizowane ze środków unijnych muszą być zgodne z właściwą mapą potrzeb zdrowotnych oraz posiadać pozytywną opinię o celowości inwestycji (o ile dotyczy). Interwencje infrastrukturalne powinny również podlegać ocenie zasadności i efektywności realizacji przez Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia.

W ramach interwencji wspierane będą również inwestycje związane z **cyfryzacją opieki zdrowotnej**, w tym z wdrożeniem w szpitalach wojewódzkich i powiatowych oraz w podmiotach leczniczych, które udzielają świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, rozwiązań teleinformatycznych, umożliwiających świadczenie usług medycznych, wypracowanych na poziomie krajowym oraz regionalnym, jak i uzupełniająco podnoszenie **kompetencji cyfrowych pracowników podmiotów medycznych** oraz upowszechnianie usług z zakresu e-zdrowia wśród pacjentów i pracowników podmiotów medycznych. Warunkiem realizacji działań będzie uwzględnienie w założeniach projektowych wniosków i celów, określonych w dokumentach strategicznych szczebla krajowego i regionalnego w zakresie ochrony zdrowia, co oznacza, że konieczność realizacji danej inwestycji musi odpowiadać na wyzwania i wnioski wskazane w dokumencie – Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne dla systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego – „Śląskie 2030”, Planie Transformacji w obszarze zdrowia na poziomie regionalnym czy w Regionalnej Polityce Zdrowotnej (w trakcie przygotowania). Działania w zakresie onkologii powinny być również zgodne z Narodową Strategią Onkologiczną a w zakresie opieki psychiatrycznej z ramami strategicznymi w zakresie deinstytucjonalizacji. W przypadku wsparcia Centrów Zdrowia Psychicznego wsparcie będzie spójne ze strategią rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego w województwie śląskim.

Przedsięwzięcia z zakresu e-zdrowia i telemedycyny przewidziane do realizacji jako samodzielne projekty lub element projektów kompleksowych mogą zostać objęte wsparciem, o ile wnioskodawca dysponuje ważną pozytywną opinią ministra właściwego do spraw zdrowia w zakresie zgodności projektu z dokumentami strategicznymi i programowymi w obszarze zdrowia cyfrowego oraz jego komplementarności i interoperacyjności z rozwiązaniami w zakresie e-zdrowia obowiązującymi na dzień złożenia wniosku o wydanie opinii.

Inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne) udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Interwencja EFRR będzie uwzględniać specyfikę regionalną i odnosić się do zdiagnozowanych deficytów i potrzeb, uwzględniając osiągnięcia perspektywy finansowej 2014-2020 zarówno w odniesieniu do wytworzonych zasobów jak i wypracowanych rozwiązań - dla uzyskania efektu synergii i spójności interwencji oraz uwzględnienia długofalowych uwarunkowań, w tym demograficznych i ekonomicznych. Wsparcie będzie realizowało cele Europejskiego Filaru Praw Socjalnych w zakresie poprawy dostępu do ochrony zdrowia. Będzie komplementarne z działaniami podejmowanymi ze środków EFS+ w zakresie promowania zdrowego starzenia się i dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych. Wsparcie ochrony zdrowia realizowane w ramach CP4 będzie komplementarne z interwencją w ramach CP1.

We wszystkich projektach, w których będzie to zasadne i możliwe kwalifikowalne będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Natomiast w celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo- klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowane będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupą docelową będą mieszkańcy województwa śląskiego, pracownicy ochrony zdrowia oraz pacjenci.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego nie planuje się realizacji przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie co do zasady ukierunkowane jest na przedsięwzięcia, które nie generują przychodów. Kluczową rolę inwestycji jest poprawa jakości infrastruktury zdrowotnej i świadczenia usług interesu ogólnego.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	instytucje publiczne	18,00	176,00
VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO133	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	11,00	113,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	--	-----------------	--------------------	---------------	-------

VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy/rok	0,00	2021	162 495,00	SL2021	
VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR73	Roczna liczba użytkowników w nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy/rok	0,00	2021	377 228,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	019. Usługi i aplikacje w zakresie e-zdrowia (w tym e-opieka, internet rzeczy w zakresie aktywności fizycznej i nowoczesnych technologii w służbie osobom starszym)	13 139 722,00
VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	128. Infrastruktura ochrony zdrowia	13 600 000,00
VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	129. Sprzęt medyczny	20 400 000,00
VI	RSO4.5	Ogółem			47 139 722,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	47 139 722,00
VI	RSO4.5	Ogółem			47 139 722,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	47 139 722,00
VI	RSO4.5	Ogółem			47 139 722,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.5	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	47 139 722,00
VI	RSO4.5	Ogółem			47 139 722,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wspierana będzie ochrona regionalnego dziedzictwa kulturowego, rozwój nowoczesnej infrastruktury kultury i turystyki oraz innowacyjnych produktów kulturalnych i turystycznych o znaczeniu regionalnym mające na celu stworzenie oferty aktywizującej odbiorców społecznie.

Wsparcie zostanie przeznaczone na **przedsięwzięcia w obszarze kultury i dziedzictwa kulturowego oraz produkty turystyczne o skali regionalnej i strategicznym znaczeniu**, które w widoczny sposób przyczynią się do **aktywizacji społecznej, zachowania tożsamości regionalnej** i wzmocnienia regionalnego sektora kultury, zwiększania atrakcyjności oferty kulturalnej i turystycznej oraz opracowania rozwiązań modelowych przy jednoczesnym budowaniu nowego wizerunku województwa śląskiego, jako nowoczesnego regionu europejskiego. Wsparcie przeznaczone będzie na projekty wynikające z Kontraktu Programowego dla Województwa Śląskiego.

W zakresie dziedzictwa kulturowego interwencja zostanie skierowana na obiekty o znaczeniu regionalnym wpisane do **rejestrów zabytków prowadzonego przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków**, w tym obiekty o dużym potencjale sieciowania tj. rozwoju istniejących szlaków kultury i dziedzictwa kulturowego, jak również tereny i obiekty unikatowe, o szczególnym znaczeniu dla regionu np. Park Śląski.

Działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego regionu przyczynią się do wzmocnienia tożsamości regionalnej, zabezpieczenia obiektów o wysokiej wartości historycznej oraz poprawy atrakcyjności oferty turystycznej regionu.

Ponadto, wsparcie zostanie skierowane na **obiekty turystyczne o znaczeniu regionalnym, odwołujące się do walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych** województwa śląskiego oraz przynależne do istniejących szlaków turystycznych.

Działania na rzecz poprawy regionalnej infrastruktury turystycznej przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej oraz rozwoju szeroko rozumianego sektora przemysłów czasu wolnego w regionie, w tym tworzenia nowych miejsc pracy w tych sektorach.

Następnie, wsparciem zostaną objęte instytucje kultury o znaczeniu regionalnym oraz instytucje paramuzealne o znaczeniu regionalnym wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia, w celu nadania lub rozwinięcia w szczególności ich funkcji kulturowych, ale też funkcji ekonomicznych, społecznych, środowiskowych, edukacyjnych czy przestrzennych, w tym działania na rzecz poprawy efektywności ich działania. Działania na rzecz rozwoju szeroko rozumianego sektora kultury przyczynią się w szczególności do **zwiększenia udziału mieszkańców w kulturze, zwiększenia integracji społecznej, rozwoju potencjału społecznego na rzecz budowania gospodarki opartej na wiedzy** oraz wzmocnienia aktywności tych placówek na rzecz wspierania branż kreatywnych.

Przewiduje się realizację projektów w trybie niekonkurencyjnym.

We wszystkich projektach tego celu szczegółowego, w których będzie to zasadne i możliwe kwalifikowalne będą rozwiązania w zakresie obiegu cyrkularnego (w tym efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych) jak również elementy sprzyjające adaptacji do zmian klimatu (w szczególności zielona i niebieska infrastruktura).

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021-2027. Natomiast w celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo- klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowane będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu. Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównymi grupami docelowymi będą mieszkańcy województwa śląskiego, korzystający z infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego oraz obiektów turystycznych, osoby spoza województwa korzystające z obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego oraz turystyki.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu nie planuje się realizacji interwencji z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Wsparcie w obszarze kultury i turystyki ukierunkowane jest na rozwój strategicznej infrastruktury, które nie generują bezpośrednich oszczędności, a strumień przychodów (których źródłem mogą być opłaty pobierane od odbiorców usług świadczonych z wykorzystaniem finansowanej infrastruktury) jest zbyt mały, aby zapewnić rentowność takich przedsięwzięć. Dodatkowo infrastruktura ta, o charakterze publicznym i otwartym, stworzy podstawy do zaangażowania sfery prywatnej w przyszłości, stąd wsparcie będzie udzielane w formie bezzwrotnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
VI	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	1,00	12,00

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
VI	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osoby odwiedzające/rok	458 765,00	2021	506 338,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	5 692 181
VI	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	21 488 222,00
VI	RSO4.6	Ogółem			27 180 403

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	27 180 403
VI	RSO4.6	Ogółem			27 180 403

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	27 180 403

VI	RSO4.6	Ogółem			27 180 403
----	--------	--------	--	--	------------

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VI	RSO4.6	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	27 180 403
VI	RSO4.6	Ogółem			27 180 403

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: VII. Priorytet VII: Śląskie bliżej obywateli

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.1. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie zostanie skierowane na **zintegrowany rozwój całego obszaru subregionów**, stanowiących zgodnie ze Strategią „Śląskie 2030” miejskie obszary funkcjonalne (MOF), w oparciu o strategię ponadlokalne/strategie ZIT, odpowiadające na potrzeby społeczności lokalnych oraz wykorzystujące potencjały danych terytoriów.

Strategie terytorialne oraz realizowane w ich ramach **działania będą kładły szczególny nacisk na sprostanie wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym, w szczególności transformację w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu do 2050 r., wykorzystanie potencjału technologii cyfrowych oraz wsparcie kompleksowego rozwoju subregionów.**

Wspierane będzie **wykorzystanie endogenicznych potencjałów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych na rzecz rozwoju ponadlokalnych i subregionalnych produktów kulturowych i turystycznych oraz marek o znaczeniu ponadlokalnym.** Realizowane działania będą promowały idee zrównoważonej turystyki i kultury **ze szczególnym uwzględnieniem ochrony zasobów przyrody, odporności na skutki zmian klimatycznych, rozwiązania niskoemisyjne, zasobooszczędne i cyfrowe.**

Wspierane będą **w szczególności obiekty przynależne do funkcjonujących w regionie szlaków dziedzictwa kulturowego, a także przedsięwzięcia ponadlokalne na rzecz tworzenia nowych oraz rozwoju istniejących szlaków**, w tym uwzględniające rozbudowę systemów e-informacji kulturalnej, spójnego oznakowania obszarów atrakcyjnych kulturowo wraz z promocją szlaków dziedzictwa kulturowego, w tym z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

Wspierane będzie **tworzenie i rozwój zrównoważonej infrastruktury turystycznej, jak również sieciowanie tej infrastruktury na rzecz utworzenia lub rozszerzenia szlaków turystycznych różnych rodzajów** (m.in.: pieszych, rowerowych, konnych, narciarskich, wodnych), w tym infrastrukturę poprawiającą dostępność obiektów i atrakcji turystycznych, zagospodarowanie ich otoczenia. Działania **będą realizowane z poszanowaniem lokalnych zasobów przyrody** i przy minimalnej ingerencji w środowisko naturalne oraz z wykorzystaniem rozwiązań cyfrowych.

Wsparcie będzie przeznaczone **na wzmocnienie prorozwojowej i wspólnototwórczej roli kultury poprzez przekształcenie istniejących instytucji kultury w wielofunkcyjne centra oferujące zróżnicowaną ofertę** m.in. kulturalną, animacyjną, edukacyjną dla wszystkich grup mieszkańców oraz prowadzące aktywne działania na rzecz rozwoju kapitału społecznego na poziomie lokalnym.

Wsparciem objęte zostanie także **wzmocnienie potencjału reprezentacji JST w subregionach tj. ZIT w sferze planistycznej, koordynacyjnej i monitoringowej na rzecz zwiększenia kompetencji do zarządzania rozwojem w wymiarze ponadlokalnym, poprawy koordynacji działań**

rozwojowych w subregionach, poprawy jakości projektów, w tym zwiększenia podaży projektów sieciowych, zintegrowanych i partnerskich, jak również animowania interesariuszy lokalnych i wspierania gmin w szerszym włączeniu mieszkańców w procesy rozwojowe.

Istota instrumentu ZIT w perspektywie 2021-2027, którego celem jest **realizacja projektów zintegrowanych, przyczyniających się do rozwiązywania wspólnych problemów i skoordynowanego zaspakajania potrzeb obszaru ZIT**, wraz z wnioskami z dotychczasowych doświadczeń, pokazuje potrzebę i uzasadnia przyjęcie innej optyki we wdrażaniu ZIT, tj. odejścia od administracyjnej i instytucjonalnej roli związków, ku **podejściu skupiającemu się na budowaniu potencjału JST do integrowania działań, skupienie się na koordynacji, animacji, działaniach szkoleniowych i promocyjnych, służących poprawie jakości projektów, wprowadzaniu innowacji i dobrych praktyk w zarządzaniu rozwojem oraz szerszego włączenia mieszkańców w procesy rozwojowe.**

Realizowane będą **zadania związane z zarządzaniem rozwojem w wymiarze subregionalnym**, w tym w zakresie opracowania strategii ponadlokalnych/strategii ZIT oraz innych dokumentów planistycznych i analitycznych, wspierających kompleksowy rozwój w obszarach funkcjonalnych oraz ich zarządzanie, monitorowanie i ocenę.

Powyższe działania **będą w sposób kompleksowy wspierać podmioty zarządzające rozwojem terytorialnym w subregionach tj. ZIT w realizacji bardziej zintegrowanej, spójnej oraz włączającej mieszkańców polityki rozwojowej finansowanej ze środków EFRR i FST**, w tym osiągnięcia celów Programu, zgodnie z art. 3 ust. 4 pkt. b) i c) Rozporządzenia PE i Rady (UE) 2021/1058 z dn. 24 czerwca 2021 r.

Wsparcie będzie realizowane w ramach instrumentu ZIT w trybie niekonkurencyjnym, w oparciu o kompleksowe Strategie ponadlokalne/ Strategie ZIT.

Zakres wsparcia zostanie uzupełniony w ramach ZIT o działania z zakresu innych Celów Polityki, w szczególności CP2. Strategie ponadlokalne/strategie ZIT, będą przygotowywane i realizowane z uwzględnieniem zasady partnerstwa, w szczególności z udziałem władz lokalnych i miejskich, partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie.

Strategie ponadlokalne/strategie ZIT będą zawierać m.in. wykaz operacji, które mogą być wspierane. Wsparcie przyczyni się do kompleksowego rozwoju obszarów funkcjonalnych subregionów, jako istotnych z punktu widzenia polityki rozwojowej regionu, w tym do lepszego wykorzystania endogenicznych potencjałów i zasobów tych terytoriów na rzecz zintegrowanego i inkluzywnego rozwoju społecznego i gospodarczego w ich obszarach funkcjonalnych.

Wsparcie przeznaczone będzie także na kontynuację procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji (GPR) spełniające wymogi strategii terytorialnych w formule innego instrumentu terytorialnego, opisanego w Umowie Partnerstwa.

GPR, zgodnie z odpowiednimi regulacjami ustawowymi, będą przygotowywane i realizowane z uwzględnieniem partycypacji społecznej, w tym udziału interesariuszy, o których mowa w ustawie o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r. z późn. zm.

Gminne Programy Rewitalizacji będą zawierać m.in. wykaz operacji, które mogą być wspierane.

Wsparcie zostanie przeznaczone na zagospodarowanie terenów i obiektów w miastach, oraz na obszarach miejsko-wiejskich oraz w tym obiektów po-górnicznych /poprzemysłowych/ powojсковych/ popegeerowskich/ po-kolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia. Będzie ukierunkowane na **działania kompleksowe**, odpowiadające na wyzwania i problemy społeczne obszarów rewitalizacji, **ze szczególnym uwzględnieniem**

rozwiązań zrównoważonych, niskoemisyjnych, zasobooszczędnych, wykorzystaniem zielonej i błękitnej infrastruktury, przywróceniem i poprawą jakości środowiska naturalnego oraz dostosowaniem obiektów i przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Promowane będzie wspieranie rozwiązań cyfrowych, zwłaszcza zdalnego dostępu do usług publicznych, dostępnych w rewitalizowanych obiektach i przestrzeniach.

W ramach wsparcia rewitalizacji obszarów miejskich **promowane będzie powiązanie projektów infrastrukturalnych EFRR z projektami społecznymi EFS+ lub projektami realizującymi cele EFS+ w zakresie włączenia społecznego.**

Powyższe działania przyczynią się do wieloaspektowej rewitalizacji obszarów miejskich i miejsko-wiejskich w ujęciu społecznym, ekonomicznym, środowiskowym, technicznym i przestrzennym, zgodnie z potrzebami wskazanymi w gminnych programach rewitalizacji.

Wspierane będą **wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH** (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021- 2027. Natomiast w celu maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo-klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowanie będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu.

Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównymi grupami docelowymi będą:

- Mieszkańcy subregionów województwa śląskiego,
- Wspólnoty lokalne oraz interesariusze lokalni i subregionalni,
- Mieszkańcy miast i gmin miejsko-wiejskich województwa śląskiego objętych gminnymi programami rewitalizacji,
- Organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy, w tym działający w miastach i gmin miejsko-wiejskich objętych gminnymi programami rewitalizacji.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub

światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparciem objęte zostaną Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) w ujęciu funkcjonalnym tj. subregiony odpowiadające miejskim obszarom funkcjonalnym (MOF). Wsparcie na obszarze subregionów będzie wdrażane z zastosowaniem instrumentu ZIT. Ponadto, wsparciem zostaną objęte obszary / działania wskazane w gminnych programach rewitalizacji.

Wsparcie rewitalizacji obszarów miejskich i miejsko-wiejskich będzie wdrażane z zastosowaniem instrumentu IIT.

W przypadku inwestycji realizowanych w ramach ZIT nie będzie stosowane powierzenie Związkom ZIT funkcji Instytucji Pośredniczących. Zakłada się szeroką współpracę subregionów z IZ przy realizacji instrumentów terytorialnych począwszy od etapu programowania tego instrumentu poprzez zadania wdrożeniowe jak np. udział w pracach Komitetu Monitorującego, udział w opracowaniu kryteriów wyboru projektów, współpraca przy ustalaniu harmonogramu naborów projektów ZIT, współpraca w zakresie monitoringu i ewaluacji projektów ZIT.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Przewiduje się wykorzystanie IF w obszarze rewitalizacji.

Wsparcie będzie realizowane w formie dotacyjnej i IF (w szczególności przedsięwzięcia przynoszące dochód, w tym np. infrastruktura mieszkaniowa). Nie wyklucza się mieszanego instrumentu finansowego w ramach jednej operacji. Kontynuowane będzie wsparcie rewitalizacji za pomocą IF, niemniej ze względu na społeczny charakter tego procesu nie można ograniczać źródeł tylko do formy zwrotnej, gdyż ograniczy to projekty niedochodowe, a pożądane przez lokalną społeczność. Zastosowanie IF będzie uwarunkowane wymiarem społecznym, który nie generuje dochodu wystarczającego na spłatę finansowania. Dotyczy to sektora publicznego, który kieruje się innymi czynnikami niż tylko dochodowość, które to uzasadniają zastosowanie dotacji.

W obszarze kultury i turystyki szczebla subregionalnego i rozwoju ZIT nie przewiduje się wykorzystania IF. Wsparcie kierowane do podmiotów publicznych będzie służyć jako impuls rozwoju lokalnego, dostępu do usług publicznych wysokiej jakości, co do zasady nie będzie generowało przychodów lub oszczędności, zatem będzie udzielane w formie bezzwrotnej dotacji.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	11,00	110,00
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	3,66	73,11

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRR48	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	0,00		762 666,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych	55 777 597,00
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	55 777 598,00
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	98 495 354,00
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	169. Inicjatywy rozwoju terytorialnego, w tym przygotowanie strategii terytorialnych	5 770 280,00
VII	RSO5.1	Ogółem			215 820 829,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	190 055 105,00
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczka	25 765 724,00
VII	RSO5.1	Ogółem			215 820 829,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	117 325 475
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	18. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – miasta, małe miasta i przedmieścia	98 495 354
VII	RSO5.1	Ogółem			215 820 829,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VII	RSO5.1	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	215 820 829,00
VII	RSO5.1	Ogółem			215 820 829,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1.1. Cel szczegółowy: RSO5.2. Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie (EFRR)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie przeznaczone będzie na kontynuację procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego wiejskich obszarów zdegradowanych, objętych rewitalizacją w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji (GPR), spełniające wymogi strategii terytorialnych w formule innego instrumentu terytorialnego, opisanego w UP. Interwencja zostanie dostosowana do potrzeb obszarów wiejskich, wskazanych w ww. Programach. GPR, zgodnie z odpowiednimi regulacjami ustawowymi, będą przygotowywane i realizowane z uwzględnieniem partycypacji społecznej, w tym udziału interesariuszy, o których mowa w ustawie o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r. z późn. zm. Będą zawierać m.in. wykaz operacji, które mogą być wspierane. Wsparcie zostanie przeznaczone na zagospodarowanie terenów i obiektów na obszarach wiejskich, w tym po-górnicych /poprzemysłowych/ powojkowych/ popegeerowskich/ pokolejowych wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele realizacji zadań i funkcji niezbędnych dla zaspokojenia potrzeb społeczności gmin wiejskich. **Wsparcie zostanie dedykowane projektom kompleksowym, adresującym zróżnicowane potrzeby i problemy obszarów wiejskich w sferze ekonomicznej, społecznej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej, w szczególności odpowiadające na pogłębiające się procesy depopulacyjne i starzenie się mieszkańców obszarów wiejskich regionu oraz wymagających dostosowania infrastruktury usług publicznych, w tym społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, opiekuńczych do sytuacji demograficznej. Promowane będzie wspieranie rozwiązań cyfrowych, zwłaszcza zdalnego dostępu do usług publicznych, dostępnych w rewitalizowanych obiektach i przestrzeniach. Zakłada się realizację kompleksowych projektów rewitalizacyjnych, łączących różne typy wsparcia oraz kategorie interwencji m.in. z CP 1-4, aby ułatwić i uprościć proces inwestycyjny dla gmin wiejskich i zminimalizować liczbę niezbędnej do przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.**

W ramach wsparcia rewitalizacji obszarów wiejskich promowane będzie powiązanie projektów infrastrukturalnych EFRR z projektami społecznymi EFS+ lub projektami realizującymi cele EFS+ w zakresie włączenia społecznego. **Dodatkowo, wsparciem objęte zostanie opracowanie m.in. diagnoz, analiz oraz usługi doradcze niezbędne dla opracowania przez gminy wiejskie wysokiej jakości gminnych programów rewitalizacji (GPR), odpowiadających specyfice rewitalizacji tych terenów oraz zwiększających ich potencjał do zarządzania rozwojem lokalnym.** Wsparcie przyczyni się do kompleksowego i zintegrowanego rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich poprzez rozwiązywanie złożonych problemów społecznych, gospodarczych i środowiskowych na obszarach oraz zwiększenie spójności terytorialnej na obszarach wiejskich. Wsparcie realizowane będzie ze szczególnym uwzględnieniem promowania rozwiązań cyfrowych, niskoemisyjnych i zasoboszczędnych, chroniących środowisko naturalne oraz promujących wielofunkcyjność infrastruktury, jak również dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.

W ramach przedmiotowego celu szczegółowego wspierane będą wyłącznie działania **zgodne z zasadą DNSH** (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852), dla której przeprowadzono ocenę zgodności, ujętą w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko programu FE SL 2021- 2027. Natomiast w celu

maksymalizacji wpływu na realizację celów środowiskowo-klimatycznych UE, określonych w dokumencie Europejski Zielony Ład, premiowanie będą projekty, które mają istotny wkład w realizację jednego z sześciu celów środowiskowych określanych w ww. rozporządzeniu.

Preferowana będzie również realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o opracowane przez KE wspólne kryteria możliwe do stosowania w państwach członkowskich Unii.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupą docelową będą mieszkańcy obszarów wiejskich województwa śląskiego objętych gminnymi programami rewitalizacji, a także organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy działający na obszarach wiejskich objętych gminnymi programami rewitalizacji.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparciem zostaną objęte obszary /działania wskazane w gminnych programach rewitalizacji. Wsparcie rewitalizacji obszarów wiejskich będzie wdrażane z zastosowaniem instrumentu IIT.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć z partnerami mającymi siedzibę poza województwem śląskim.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych. Interwencja będzie skierowana do podmiotów publicznych oraz przedsiębiorstw w gminach wiejskich tj. gminach o relatywnie niższym potencjale gospodarczym, realizowana będzie na obszarach zdegradowanych, co wymaga poniesienia nadzwyczajnych nakładów celem przywrócenia ich do obiegu gospodarczego i społecznego. Przedsięwzięcia realizowane w ramach celu szczegółowego nie generują przychodów lub bezpośrednich oszczędności, zatem wsparcie udzielane będzie w formie bezzwrotnej dotacji.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
VII	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO146	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	0,78	15,66

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
VII	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRR48	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji	osoby	0,00		108 049,00	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VII	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	121. Infrastruktura na potrzeby wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem	4 000 000,00
VII	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	4 000 000,00
VII	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	14 139 517,00
VII	RSO5.2	Ogółem			22 139 517,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VII	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	01. Dotacja	22 139 517,00
VII	RSO5.2	Ogółem			22 139 517,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VII	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	20. Inny rodzaj narzędzia terytorialnego – obszary wiejskie	22 139 517,00
VII	RSO5.2	Ogółem			22 139 517,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VII	RSO5.2	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	22 139 517,00
VII	RSO5.2	Ogółem			22 139 517,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.1.1. Priorytet: VIII. Priorytet VIII Śląskie w transformacji

2.1.1.1. Cel szczegółowy: JSO8.1. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie (FST)

2.1.1.1.1. Interwencje wspierane z Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Wsparcie przeznaczone zostanie na **inwestycje w rozwój ośrodków wspierających tworzenie oraz transfer wiedzy i technologii do przedsiębiorstw dla zielonej, inteligentnej, cyfrowej gospodarki, prowadzenie badań niezbędnych w procesie transformacji oraz prowadzenie badań nad nowymi patogenami (np. COVID-19) w sytuacjach kryzysowych**. Wsparciem objęte zostanie również **tworzenie i realizacja programów rozwojowych oferowanych przez wsparte podmioty**. Realizowane projekty przyczynią się do rozwoju potencjału wysokich technologii w kierunku neutralności klimatycznej.

Wsparcie dywersyfikacji działalności firm z branży górniczej, okołogórniczej i energetyki konwencjonalnej przeznaczone zostanie na **niezbędne inwestycje produkcyjne i logistyczne przyczyniające się do zmiany profilu działalności i/lub wprowadzenia nowych/ulepszonych neutralnych dla klimatu produktów, usług, procesów lub zdobycia nowych rynków oraz stworzenia nowych miejsc pracy lub utrzymania istniejących miejsc pracy poprzez wprowadzenie nowych produktów, usług, procesów**. Wsparcie przeznaczone zostanie także na inwestycje przyczyniające się do **zmniejszenia zużycia surowców pierwotnych (w tym wody) w procesach produkcyjnych, wdrożenie czystych technologii redukujących masę odpadów lub zapobiegających ich powstawaniu, zwiększenie reużycia produktów, recyklingu (głównie upcyklingu) materiałów i efektywnego gospodarowania zasobami oraz ograniczające zużycie energii w procesach produkcyjnych**. Dopuszcza się wspieranie rozwoju kompetencji osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach.

Wsparcie przeznaczone zostanie na przedsięwzięcia wzmacniające **potencjał rozwojowy i konkurencyjność MŚP**. Wsparcie obejmować będzie również MŚP zaliczane do regionalnych specjalizacji technologicznych oraz wykorzystujących potencjały endogeniczne obszarów objętych transformacją. Wsparcie obejmie infrastrukturę oraz szkolenia pracowników. Wsparcie obejmie również **realizację projektów strategicznych dot. promocji przedsiębiorczości, wspierających tworzenie nowych firm, samozatrudnienia, tworzenie nowych, stabilnych miejsc pracy oraz kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorstw na każdym etapie działalności firmy, w oparciu o rozwiązania przyjazne dla klimatu z wykorzystaniem hubów jako centrów katalizujących opisane aktywności**.

Zapewnienie dostępu do stabilnych, ekologicznych i przystępnych cenowo źródeł energii, zwiększenia oszczędności energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym, zapobiegania ubóstwu energetycznemu wymaga **inwestycji, w tym o charakterze zintegrowanym i programowym, w oparciu o lokalne potencjały oraz model partycypacyjny m.in. energetyki prosumenckiej**.

Upowszechnienie zastosowania rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii jak np. produkcja energii, jej dystrybucja oraz magazynowanie pozwolą na stopniowe odejście od węgla.

Możliwe będzie wsparcie przedsięwzięć realizowanych przez LGD.

W celu niwelowania skutków działalności przemysłowej na środowisko, wsparcie skoncentruje się na działaniach **remediacji, rekultywacji, regeneracji, renaturyzacji terenów poprzemysłowych oraz usuwaniem zagrożenia niewłaściwie składowanych odpadów**. Dopuszczone zostaną inwestycje **wykorzystujące odpady wydobywcze poprzez odzysk surowców, powtórne ich wykorzystanie w procesach produkcyjnych czy zagospodarowanie produktów ubocznych tego procesu**. Finansowane będą prace przygotowawcze na rzecz tych procesów wraz z analizami wpływu na środowisko.

Wsparcie uzyskają także inwestycje mające na celu zagospodarowanie terenów i obiektów poprzemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych m.in. na cele gospodarcze i środowiskowe oraz uzupełniająco na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne i mieszkaniowe. Wspierane będą **kompleksowe działania związane z rekultywacją terenu jak i docelowym zagospodarowaniem go** na ww. cele, w tym **kompleksowe przygotowanie terenów poprzemysłowych przeznaczonych pod działalność gospodarczą wraz z niezbędną infrastrukturą**, w tym w ograniczonym zakresie skomunikowaniem tych terenów.

W przypadku kompleksowego projektu rekultywacji lub remediacji dopuszcza się inwestycje polegające na usunięciu elementów szkodliwych dla ludzi i środowiska.

Dodatkowo zasadne jest **wsparcie działań mających na celu monitorowanie procesu transformacji regionu, jak i procesów zachodzących na terenach poprzemysłowych, ich interpretacji i wartościowania**. Możliwe będzie również **opracowanie dokumentów wspomagających proces ponownego wykorzystania terenów poprzemysłowych**.

Dopuszcza się **wsparcie obszarów rewitalizacji, które swym zasięgiem obejmują tereny poprzemysłowe, na podstawie GPR**.

Interwencja ukierunkowana zostanie również na **wsparcie na terenach pogórnich efektywnego systemu zagospodarowania wodami, przyczyniającego się do przeciwdziałania podtopieniom i zalaniom, oraz oczyszczeniu zanieczyszczonych w wyniku eksploatacji górniczej wód podziemnych i powierzchniowych, a także inwestycje w obszarze uzdatniania i zagospodarowania wód kopalnianych**.

Inwestycje dot. m.in. remediacji, rekultywacji, dekontaminacji terenów poprzemysłowych, zanieczyszczonych wód podziemnych i powierzchniowych muszą uwzględniać zasadę "zanieczyszczający płaci".

Wygazanie lub znaczące przemiany całych branż, w tym górnictwa, energetyki konwencjonalnej itp. pociągają za sobą potrzebę dostosowania kwalifikacji i umiejętności. Stąd wsparcie skoncentruje się na **poprawie jakości i dostosowaniu procesu lub profilu kształcenia zawodowego uczniów i osób dorosłych względem potencjału i potrzeb branż rozwojowych, w szczególności związanych z zieloną i cyfrową gospodarką** m.in.: podnoszenie lub zdobywanie nowych bądź potwierdzanie zdobytych nieformalnie kwalifikacji, kompetencji, umiejętności przy wykorzystaniu doradztwa zawodowego. Nacisk położony zostanie na rozwój współpracy przedsiębiorstw z placówkami kształcenia, poprzez rozwijanie kształcenia dualnego zgodnie z potrzebami lokalnego biznesu.

Działania edukacyjne będą obejmować ukierunkowane na proces transformacji **wsparcie infrastruktury celem poprawy jakości i dostępności edukacji** np. budowę, remont, przebudowę, rozbudowę wraz z niezbędnym wyposażeniem ośrodków szkoleniowych (szkół branżowych, technicznych, uczelni wyższych oraz innych, które będą pełnić funkcję ośrodków kształcenia).

Kluczowym będzie tworzenie nowych miejsc pracy, jako alternatywę dla redukowanych miejsc pracy w sektorze górniczym jak i okołogórnym.

Wsparcie koncentrować się będzie na zapewnieniu **indywidualnej ścieżki rozwoju w kierunku trwałego zatrudnienia oraz zwiększy akceptację społeczną** transformacji w kierunku neutralności klimatycznej. Zostanie uruchomione także **kompleksowe wsparcie w zakresie ścieżki reorientacji zawodowej** poprzez zastosowanie narzędzi **służących aktywizacji zawodowej oraz w zakresie ścieżki przedsiębiorczości, realizowanej m.in. poprzez dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej** wraz ze wsparciem pomostowym.

Zakres wsparcia będzie również obejmował **zapewnienie koordynacji międzyinstytucjonalnej oraz pomocy prawnej i psychologicznej dla pracowników dotkniętych transformacją** w zakresie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, organizacji szkoleń zawodowych.

Przeprowadzenie skutecznego i sprawiedliwego procesu transformacji będzie wymagało zwiększenia umiejętności i kompetencji wszystkich podmiotów zaangażowanych w ten proces.

Podejmowane będą **kompleksowe działania na rzecz poprawy jakości i dostępności do szeroko rozumianych usług społecznych** wraz z zapewnieniem niezbędnej infrastruktury, na rzecz rodzin pracowników branży górniczej i pracowników przedsiębiorstw powiązanych z górnictwem oraz społeczności lokalnych, w szczególności seniorów, osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży. Wsparcie koncentrować się będzie na realizacji programów integracji społecznej mającymi na celu poprawę jakości życia w kierunku zielonej i cyfrowej transformacji.

Niezbędne jest **wzmocnienie potencjału interesariuszy na rzecz skutecznego zarządzania procesem transformacji i jego wdrażania** oraz sieciowania w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, jak również **monitorowanie i ocena tego procesu.**

Wspierane będą działania w zakresie inicjatyw oddolnych społeczności lokalnych, służące budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, ukierunkowane na zachowanie tożsamości kulturowej i dziedzictwa przemysłowego.

Wsparcie kierowane będzie również na realizację projektów grantowych i pilotażowych, służących budowaniu świadomości i akceptacji procesu transformacji przez mieszkańców podregionów górniczych. Dopuszcza się możliwość utworzenia budżetu inicjatyw transformacyjnych w formie grantowej, zarządzanego przez samorząd terytorialny.

Kwalifikowalne będą rozwiązania w zakresie GOZ (w tym efektywności energetycznej i użycia OZE) oraz dot. mitygacji zmian klimatu. Preferowana będzie realizacja zielonych zamówień publicznych w oparciu o wspólne kryteria UE.

Wspierane będą wyłącznie działania zgodne z zasadą DNSH (art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852). SOOŚ dla tej części Programu odnosi się także do Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji.

Przewiduje się realizację projektów również w trybie niekonkurencyjnym.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Główną grupą docelową będą mieszkańcy, pracownicy i przedsiębiorcy z podregionów górniczych województwa śląskiego.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 Rozporządzenia ogólnego państwa członkowskie podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji programów podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Szczególna uwaga skierowana jest na zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami. Dlatego każdy cel szczegółowy Programu i działania realizowane w jego ramach będą zgodne z zasadami horyzontalnymi – zasadą równości szans kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i dostępności oraz z zapisami Karty Praw Podstawowych i Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Na etapie wdrażania sformułowane zostaną kryteria wyboru uniemożliwiające otrzymanie dofinansowania projektom, które zawierać będą działania dyskryminujące ze względu na cechy prawnie chronione wskazane w art. 9 Rozporządzenia ogólnego. Realizacja projektów będzie musiała się odbywać zgodnie ze Standardami dostępności i uwzględniać specjalne potrzeby przyszłych użytkowników produktów, towarów, usług, infrastruktury, przestrzeni publicznej, systemów teleinformatycznych, co będzie sprawdzane w procesie monitorowania oraz podczas ewentualnej kontroli projektu. W ramach ewaluacji Programu przewiduje się realizację co najmniej jednego badania pozwalającego na ocenę wdrażania zasad horyzontalnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Wsparciem objęte zostaną obszary transformacji wskazane w Aneksie D bis do SCR, które obejmują podregion: katowicki, sosnowiecki, tyski, bytomski, gliwicki, rybnicki oraz bielski.

Planuje się zastosowanie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W ramach celu szczegółowego dopuszcza się realizację przedsięwzięć międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie przewiduje się wykorzystania Instrumentów Finansowych.

Działania służące łagodzeniu skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych oraz przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu zaplanowane w ramach celu szczegółowego będą finansowane ze środków *Funduszu Sprawiedliwej Transformacji*, który stanowi pierwszy z trzech filarów *Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji*. Pozostałe, komplementarne filary Mechanizmu, tj. *Filar II. Specjalny system w ramach InvestEU* oraz *Filar III. Instrument pożyczkowy na rzecz sektora publicznego* utworzony wspólnie z grupą EBI oferować będą wsparcie w formie zwrotnej z przeznaczeniem na realizację celów sprawiedliwej transformacji.

Działania zaplanowane w ramach celu szczegółowego będą finansowane ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, zatem wsparcie udzielane będzie w formie dotacji bezzwrotnej.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
VIII	JSO8.1	FST		RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	1 638,00	3 226,00
VIII	JSI8.1	FST		RCO015	Wytworzona zdolność inkubacji przedsiębiorstw	przedsiębiorstwa	0	15
VIII	JSO8.1	FST		EECO05	Osoby pracujące, w tym prowadzące działalność na własny rachunek	osoby	27 372,00	47 126,00
VIII	JSO8.1	FST		RCO22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)	MW	53,00	407,00
VIII	JSO8.1	FST		RCO38	Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów	hektary	269,65	2 696,54

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
-----------	-----------------	---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	--	-----------------	--------------------	---------------	-------

VIII	JSO8.1	FST		RCR02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0,00	2021	706 222 576,00	SL2021	
VIII	JSO8.1	FST		RCR31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)	MWh/rok	0,00	2021	442 249,00	SL2021	
VIII	JSO8.1	FST		EECR03	Uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po zakończeniu udziału w programie	osoby	0,00	2021	1 519,00	SL2021	
VIII	JSO8.1	FST		RCR52	Grunty zrehabilitowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną	hektary	0,00	2021	2 696,54	SL2021	

2.1.1.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VIII	JSO8.1	FST		003. Inwestycje w środki trwałe, w tym infrastrukturę badawczą, w dużych przedsiębiorstwach bezpośrednio związane z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	50 000 000,00
VIII	JSO8.1	FST		020. Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki i obiekty przemysłowe)	168 400 000,00
VIII	JSO8.1	FST		021. Rozwój działalności i umiędzynarodowienie MŚP, w tym inwestycje produkcyjne	619 500 000,00
VIII	JSO8.1	FST		024. Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	32 100 000,00
VIII	JSO8.1	FST		047. Energia ze źródeł odnawialnych: wiatrowa	15 500 000,00
VIII	JSO8.1	FST		048. Energia ze źródeł odnawialnych: słoneczna	248 000 000,00
VIII	JSO8.1	FST		049. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa	15 500 000,00
VIII	JSO8.1	FST		050. Energia ze źródeł odnawialnych: biomasa o wysokim poziomie redukcji emisji gazów cieplarnianych	15 500 000,00
VIII	JSO8.1	FST		052. Inne rodzaje energii ze źródeł odnawialnych (w tym energia geotermalna)	15 500 000,00

VIII	JSO8.1	FST		064. Gospodarka wodna i ochrona zasobów wodnych (w tym gospodarowanie wodami w dorzeczu, konkretne działania w celu przystosowania się do zmiany klimatu, ponowne użycie, ograniczanie wycieków)	15 000 000,00
VIII	JSO8.1	FST		073. Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	248 040 909,00
VIII	JSO8.1	FST		076. Wsparcie ekologicznych procesów produkcji oraz efektywnego gospodarowania zasobami w dużych przedsiębiorstwach	50 000 000,00
VIII	JSO8.1	FST		122. Infrastruktura na potrzeby szkół podstawowych i średnich	27 238 173,00
VIII	JSO8.1	FST		123. Infrastruktura na potrzeby szkolnictwa wyższego	54 476 347,00
VIII	JSO8.1	FST		124. Infrastruktura na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych	27 238 173,00
VIII	JSO8.1	FST		127. Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego	16 100 000,00
VIII	JSO8.1	FST		134. Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	74 500 000,00
VIII	JSO8.1	FST		137. Wsparcie na rzecz samozatrudnienia i zakładania działalności gospodarczej	23 500 000,00
VIII	JSO8.1	FST		140. Wsparcie na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy i przemian w jego obrębie	29 000 000,00
VIII	JSO8.1	FST		149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	10 000 000,00
VIII	JSO8.1	FST		150. Wsparcie na rzecz szkolnictwa wyższego (z wyłączeniem infrastruktury)	10 000 000,00
VIII	JSO8.1	FST		151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	10 000 000,00
VIII	JSO8.1	FST		158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości	6 900 000,00
VIII	JSO8.1	FST		163. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	7 500 000,00
VIII	JSO8.1	FST		166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	7 500 000,00
VIII	JSO8.1	FST		168. Fizyczna regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych	237 061 364,00
VIII	JSO8.1	FST		170. Zwiększenie zdolności instytucji programu oraz podmiotów związanych z wdrażaniem funduszy	5 000 000,00
VIII	JSO8.1	Ogółem			2 039 054 966,00

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VIII	JSO8.1	FST		01. Dotacja	2 039 054 966,00
VIII	JSO8.1	Ogółem			2 039 054 966,00

Tabela 6: Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VIII	JSO8.1	FST		03. ZIT – funkcjonalne obszary miejskie	356 220 000,00
VIII	JSO8.1	FST		33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	1 682 834 966,00
VIII	JSO8.1	Ogółem			2 039 054 966,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	-----------------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
VIII	JSO8.1	FST		03. Neutralność płciowa	2 039 054 966,00
VIII	JSO8.1	Ogółem			2 039 054 966,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2. Priorytety pomocy technicznej

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: IX. Priorytet IX: Pomoc techniczna EFRR

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zarządzanie i wdrażanie

- zapewnienie odpowiedniego systemu wynagradzania i motywowania pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie, wdrażanie, monitoring i kontrolę FE SL 2021-2027 oraz wsparcie Rzecznika Funduszy Europejskich,
- wsparcie działań zmierzających do usprawnienia Programu,
- wsparcie w zakresie procesu certyfikacji wydatków,
- zapewnienie odpowiednich kompetencji i rozwoju pracowników poprzez różnorodne szkolenia, dopasowane do potrzeb - formy edukacyjne/szkoleniowe,
- promowanie w miejscu pracy włączenia i dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- organizowane działań edukacyjnych w zakresie niedyskryminacji i równości szans, skierowanych do pracowników instytucji zarządzających zaangażowanych we wdrażanie programu, jak i do podmiotów realizujących projekty,
- wsparcie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się instytucji, w tym tworzenie i zapewnienie sprawnego funkcjonowania grup, komitetów oraz sieci tematycznych, a także innych ciał dialogu angażujących partnerów, także spoza administracji publicznej,
- działania związane z budowaniem zdolności administracyjnych partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego,
- zapewnienie odpowiedniego zaplecza technicznego i organizacyjnego dla pracowników zaangażowanych w realizację Programu, w tym systemy informatyczne niezbędne do realizacji Programu,
- ponadto ze środków PT możliwe jest finansowanie wydatków związanych z odzyskiwaniem od Beneficjentów kwot wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur lub pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz wydatków wynikających z zastosowania procedur odwoławczych, w tym kosztów sądowych.

Wsparcie zarządzania i wdrażania

- przygotowanie i wdrażanie regionalnych dokumentów wyznaczających kierunki i określających warunki realizacji Programu. Operacja realizowana w formie zadań zleconych,
- wsparcie eksperckie (m.in. ekspertyzy, analizy, badania, ocena wniosków przez ekspertów),

- przygotowanie i prowadzenie badań ewaluacyjnych oraz upowszechnianie wyników badań ewaluacyjnych.

Wsparcie beneficjentów

- organizacja i współorganizacja szkoleń i warsztatów dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów z wyłączeniem szkoleń z zagadnień horyzontalnych objętych PO PT, ,
- wsparcie procesu wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie przygotowania i wdrażania projektów,
- działania animacyjne i doradczo-wspierające, jak np. usługi doradcze dla potencjalnych beneficjentów w zakresie tworzenia wniosku o dofinansowanie i jego realizacji
- pozostałe działania wskazane w Planie działań informacyjno-promocyjnych.

Komunikacja i promocja

- tworzenie, utrzymanie i rozwój systemu portali /serwisów internetowych związanych z Programem oraz wykorzystanie innych narzędzi komunikacji elektronicznej, w tym mediów społecznościowych,
- przygotowanie, produkcja, dystrybucja publikacji, materiałów promocyjnych,
- prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych skierowanych do opinii publicznej,
- organizacja i współorganizacja wydarzeń (m.in. konferencji, kongresów, pikników, targów), akcji promocyjnych i społecznych i konkursów edukacyjnych i promocyjnych,
- pozostałe działania informacyjno-promocyjne wskazane w Planie działań informacyjno-promocyjnych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównymi grupami docelowymi prowadzonych działań będą Instytucje zaangażowane we wdrażanie FE SL 2021-2027, instytucje kluczowe z punktu widzenia realizacji Programu, partnerzy społeczni, gospodarcy, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, beneficjenci i potencjalni beneficjenci oraz ogół społeczeństwa, JST, uczelnie wyższe, instytuty naukowe, stowarzyszenia i partnerstwa JST.

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	483,00	483,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 150	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	szt.	0,00	5 860,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	0,00	13,00
EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO159	Liczba zakupionych komputerów	szt.	0,00	400,00

2.2.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
IX	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	179. Informacja i komunikacja	3 762 801,00
IX	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	72 424 712,00
IX	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	181. Ewaluacja i badania, zbieranie danych	2 021 353,00
IX	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	5 275 045,00
IX	Ogółem			83 483 911,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
IX	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	83 483 911,00
IX	Ogółem			83 483 911,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: X. Priorytet X: Pomoc techniczna EFS+

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zarządzanie i wdrażanie

- zapewnienie odpowiedniego systemu wynagradzania i motywowania pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie, wdrażanie, monitoring i kontrolę FE SL 2021-2027 oraz wsparcie Rzecznika Funduszy Europejskich,
- wsparcie działań zmierzających do usprawnienia Programu,
- wsparcie w zakresie procesu certyfikacji wydatków,
- zapewnienie odpowiednich kompetencji i rozwoju pracowników poprzez różnorodne szkolenia, dopasowane do potrzeb - formy edukacyjne/szkoleniowe,
- promowanie w miejscu pracy włączenia i dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- organizowane działań edukacyjnych w zakresie niedyskryminacji i równości szans, skierowanych do pracowników instytucji zarządzających zaangażowanych we wdrażanie programu, jak i do podmiotów realizujących projekty,
- wsparcie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się instytucji, w tym tworzenie i zapewnienie sprawnego funkcjonowania grup, komitetów oraz sieci tematycznych, a także innych ciał dialogu angażujących partnerów, także spoza administracji publicznej,
- działania związane z budowaniem zdolności administracyjnych partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego,
- zapewnienie odpowiedniego zaplecza technicznego i organizacyjnego dla pracowników zaangażowanych w realizację Programu, w tym systemy informatyczne niezbędne do realizacji Programu,
- ponadto ze środków PT możliwe jest finansowanie wydatków związanych z odzyskiwaniem od Beneficjentów kwot wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur lub pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz wydatków wynikających z zastosowania procedur odwoławczych, w tym kosztów sądowych.

Wsparcie zarządzania i wdrażania

- przygotowanie i wdrażanie regionalnych dokumentów wyznaczających kierunki i określających warunki realizacji Programu. Operacja realizowana w formie zadań zleconych,
- wsparcie eksperckie (m.in. ekspertyzy, analizy, badania, ocena wniosków przez ekspertów zewnętrznych),
- przygotowanie i prowadzenie badań ewaluacyjnych oraz upowszechnianie wyników badan ewaluacyjnych.

Wsparcie beneficjentów

- organizacja i współorganizacja szkoleń i warsztatów dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów z wyłączeniem szkoleń z zagadnień horyzontalnych objętych PO PT,
- wsparcie procesu wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie przygotowania i wdrażania projektów,
- działania animacyjne i doradczo-wspierające, jak np. usługi doradcze dla potencjalnych beneficjentów w zakresie tworzenia wniosku o dofinansowanie i jego realizacji,
- pozostałe działania wskazane w Planie działań informacyjno-promocyjnych.

Komunikacja i promocja

- tworzenie, utrzymanie i rozwój systemu portali /serwisów internetowych związanych z Programem oraz wykorzystanie innych narzędzi komunikacji elektronicznej, w tym mediów społecznościowych,
- przygotowanie, produkcja, dystrybucja publikacji, materiałów promocyjnych,
- prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych skierowanych do opinii publicznej,
- organizacja i współorganizacja wydarzeń (m.in. konferencji, kongresów, pikników, targów), akcji promocyjnych i społecznych i konkursów edukacyjnych i promocyjnych,
- pozostałe działania informacyjno-promocyjne wskazane w Planie działań informacyjno-promocyjnych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównymi grupami docelowymi prowadzonych działań będą Instytucje zaangażowane we wdrażanie FE SL 2021-2027, instytucje kluczowe z punktu widzenia realizacji Programu, partnerzy społeczni, gospodarczy, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, beneficjenci i potencjalni beneficjenci oraz ogół społeczeństwa, JST, uczelnie wyższe, instytuty naukowe, stowarzyszenia i parnterstwa JST.

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
---------	-------------------	--------------------	----------	-----------------	---------------------	--------------------

EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	483,00	483,00
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 150	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	szt.	3 000,00	5 080,00
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	2,00	4,00
EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO159	Liczba zakupionych komputerów	szt.	40,00	83,00

2.2.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
X	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	179. Informacja i komunikacja	1 267 698,00
X	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	29 906 418,00
X	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	181. Ewaluacja i badania, zbieranie danych	681 000,00
X	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	1 777 178,00
X	Ogółem			33 632 294,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
X	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	09. Nie dotyczy	33 632 294,00
X	Ogółem			33 632 294,00

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
X	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	03. Neutralność płciowa	33 632 294,00
X	Ogółem			33 632 294,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

2.2.1. Priorytet pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów: XI. Priorytet XI: Pomoc techniczna FST

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zarządzanie i wdrażanie

- zapewnienie odpowiedniego systemu wynagradzania i motywowania pracowników instytucji zaangażowanych w zarządzanie, wdrażanie, monitoring i kontrolę Programu oraz wsparcie Rzecznika Funduszy Europejskich,
- wsparcie działań zmierzających do usprawnienia realizacji Programu,
- wsparcie w zakresie procesu certyfikacji wydatków,
- zapewnienie odpowiednich kompetencji i rozwoju pracowników poprzez różnorodne, dopasowane do potrzeb formy edukacyjne/szkoleniowe,
- promowanie w miejscu pracy włączenia i dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- organizowane działań edukacyjnych w zakresie niedyskryminacji i równości szans, skierowanych do pracowników instytucji zarządzających zaangażowanych we wdrażanie programu, jak i do podmiotów realizujących projekty,
- wsparcie wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się instytucji, w tym tworzenie i zapewnienie sprawnego funkcjonowania grup, komitetów oraz sieci tematycznych, a także innych ciał dialogu angażujących partnerów, także spoza administracji publicznej,
- działania związane z budowaniem zdolności administracyjnych partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego,
- zapewnienie odpowiedniego zaplecza technicznego i organizacyjnego dla pracowników zaangażowanych w realizację Programu, w tym systemy informatyczne niezbędne do realizacji Programu,
- ponadto ze środków PT możliwe jest finansowanie wydatków związanych z odzyskiwaniem od Beneficjentów kwot wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur lub pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości oraz wydatków wynikających z zastosowania procedur odwoławczych, w tym kosztów sądowych.

Wsparcie zarządzania i wdrażania

- przygotowanie i wdrażanie regionalnych i/lub podregionalnych dokumentów wyznaczających kierunki i określających warunki realizacji Programu. Operacja realizowana m.in. w formie zadań zleconych,
- wsparcie eksperckie (m.in. ekspertyzy, analizy, badania, ocena wniosków przez ekspertów, doradztwo),
- przygotowanie i prowadzenie badań ewaluacyjnych oraz upowszechnianie wyników tych badań,

- organizacja i współorganizacja szkoleń i warsztatów dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów z wyłączeniem szkoleń z zagadnień horyzontalnych objętych PO PT,
- wsparcie procesu wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk m.in. w zakresie przygotowania i wdrażania projektów,
- działania animacyjne i doradczo-wspierające, jak np. usługi doradcze dla potencjalnych beneficjentów w zakresie tworzenia wniosku o dofinansowanie i jego realizacji,
- pozostałe działania wskazane w Planie działań informacyjno-promocyjnych.

Wsparcie beneficjentów

- organizacja i współorganizacja szkoleń i warsztatów dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów z wyłączeniem szkoleń z zagadnień horyzontalnych objętych PO PT,
- wsparcie procesu wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie przygotowania i wdrażania projektów,
- działania animacyjne i doradczo-wspierające, jak np. usługi doradcze dla potencjalnych beneficjentów w zakresie tworzenia wniosku o dofinansowanie i jego realizacji,
- pozostałe działania wskazane w Planie działań informacyjno-promocyjnych.

Komunikacja i promocja

- tworzenie, utrzymanie i rozwój systemu portali /serwisów internetowych związanych z Programem oraz wykorzystanie innych narzędzi komunikacji elektronicznej, w tym mediów społecznościowych,
- prowadzenie kampanii informacyjnych i promocyjnych skierowanych m.in. do opinii publicznej,
- organizacja i współorganizacja wydarzeń (m.in. konferencji, kongresów, pikników, targów), akcji promocyjnych i społecznych i konkursów edukacyjnych i promocyjnych,
- przygotowanie, produkcja, dystrybucja publikacji, materiałów informacyjnych i promocyjnych,
- pozostałe działania wskazane w Planie działań informacyjno-promocyjnych.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Głównymi grupami docelowymi prowadzonych działań będą:

Instytucje zaangażowane we wdrażanie FE SL 2021-2027, instytucje kluczowe z punktu widzenia realizacji Programu, JST, ich związki i stowarzyszenia, związek metropolitalny, beneficjenci i potencjalni beneficjenci, uczestnicy projektów, partnerzy społeczni, gospodarczy, -ekonomiczni, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, liderzy opinii, uczelnie wyższe, instytuty naukowe, młodzież, ogół mieszkańców województwa śląskiego

2.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
FST		PLRO 149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	349,00	349,00
FST		PLRO 150	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	szt.	3 200,00	10 060,00
FST		PLRO 151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	1,00	3,00
FST		PLRO159	Liczba zakupionych komputerów	szt.	100,00	349,00

2.2.1.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) pkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
XI	FST		179. Informacja i komunikacja	4 000 000,00
XI	FST		180. Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	71 108 788,00
XI	FST		181. Ewaluacja i badania, zbieranie danych	1 500 000,00
XI	FST		182. Wzmocnienie potencjału organów państwa członkowskiego, beneficjentów i odpowiednich partnerów	3 250 000,00
XI	Ogółem			79 858 788,00

Tabela 7: Wymiar 6 – dodatkowe tematy EFS+

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-----------	---------	-------------------	-----	---------------

Tabela 8: Wymiar 7 – wymiar równouprawnienia płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
XI	FST		03. Neutralność płciowa	79 858 788,00
XI	Ogółem			7 79 858 788,00

* Zasadniczo 40 % EFS+ przeznacza się na monitorowanie wydatków na cele związane z równością płci. 100 % ma zastosowanie w sytuacji, gdy państwo członkowskie zdecyduje się stosować art. 6 EFS+

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i), (ii) i (iii), art. 112 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 14 i art. 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

3.1. Przesunięcia i wkłady (1)

Podstawa prawna: art. 14, 26 i 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Zmiana programu związana z	☐ wkład na rzecz InvestEU
	☐ przesunięcie do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego
	☐ przesunięcie między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy

(1) Dotyczy wyłącznie zmian programu zgodnie z art. 14 i 26 z wyjątkiem przesunięć uzupełniających do FST zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Przesunięcia nie mogą wpływać na roczny podział środków finansowych na poziomie wieloletnich ram finansowych w odniesieniu do danego państwa członkowskiego.

Tabela 15A: Wkłady na rzecz InvestEU* (w podziale według roku)

Wkład z		Wkład w:	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Segment InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu.

Tabela 15B: Wkłady na rzecz InvestEU* (zestawienie)

Fundusz	Kategoria regionu	Zrównoważona infrastruktura (a)	Innowacja i transformacja cyfrowa (b)	MŚP (c)	Inwestycje społeczne i umiejętności (d)	Ogółem (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Ogółem						

* Skumulowane kwoty wszystkich wkładów wniesionych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. W przypadku każdego nowego wniosku o wkład zmiana programu określa łączne kwoty na każdy rok w podziale na Fundusze i kategorie regionu.

Uzasadnienie z uwzględnieniem sposobu, w jaki kwoty te przyczyniają się do osiągnięcia celów polityki wybranych w umowie partnerstwa zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie InvestEU

--

Tabela 16A: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Instrument	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

Tabela 16B: Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego* (zestawienie)

Fundusz	Kategoria regionu	Ogółem
Ogółem		

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

Przesunięcia do instrumentów w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego – uzasadnienie

--

Tabela 17A: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego funduszu lub funduszy* (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do		Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* Przesunięcie do innych programów. Przesunięcia między EFRR a EFS+ mogą być dokonywane wyłącznie w ramach tej samej kategorii regionu.

Tabela 17B: Przesunięcia między EFRR, EFS+ i Funduszem Spójności lub do innego Funduszu lub Funduszy (zestawienie)

	EFRR			EFS+			Fundusz Spójności	EFMRA	FAMI	FWB	IZGW	Ogółem
	Lepiej rozwinięte	Przejście	Regiony słabiej rozwinięte	Lepiej rozwinięte	Przejście	Regiony słabiej rozwinięte						
Ogółem												

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

Przesunięcia między funduszami objętymi zarządzaniem dzielonym, w tym między funduszami polityki spójności – uzasadnienie

--

3.2. FST: alokacja w programie i przesunięcia (1)

3.2.1. Alokacja z FST na program przed przesunięciami według priorytetu (w stosownych przypadkach) (2)

Podstawa prawna: art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 18: Alokacja z FST na program zgodnie z art. 3 rozporządzenia w sprawie FST, przed przesunięciem

Priorytet FST	Alokacja FST
Priorytet VIII Śląskie w transformacji	1 053 018 929,00
Priorytet XI: Pomoc techniczna FST	
Ogółem	1 053 018 929,00

(1) Przesunięcia nie powinny mieć wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego

(2) Dotyczy pierwszego przyjęcia programów obejmujących alokację z FST.

3.2.2. Przesunięcia do FST jako wsparcie uzupełniające (1) (w stosownych przypadkach)

Przesunięcie do FST	☐ dotyczy przesunięć wewnętrznych w ramach programu z alokacją z FST
	☐ dotyczy przesunięć z innych programów do programu z alokacją z FST

(1) Sekcję tę uzupełniają podmioty odpowiedzialne za program otrzymujący środki. Jeżeli program wspierany z FST uzyskuje wsparcie uzupełniające (por. art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów) w ramach programu oraz z innych programów, należy wypełnić wszystkie tabele w tej sekcji. Przy pierwszym przyjęciu alokacji FST sekcja ta ma służyć potwierdzeniu lub poprawie wstępnych przesunięć proponowanych w umowie partnerstwa.

Tabela 18A: Przesunięcia do FST w ramach programu (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do	Podział według roku							
Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet FST*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* Zasoby FST należy uzupełnić zasobami z EFRR lub EFS+ z kategorii regionu, do której należy dane terytorium.

Tabela 18B: Przesunięcie zasobów z EFRR i EFS+ do FST w ramach programu

Przesunięcie w ramach programu* (wsparcie uzupełniające) według kategorii regionu	Alokacja z FST w programie* w podziale na kategorię regionu, w którym znajduje się terytorium** (według priorytetu FST)	
	Priorytet FST	Kwota

* program z alokacją z FST.

** Zasoby FST należy uzupełnić zasobami z EFRR lub EFS+ z kategorii regionu, do której należy dane terytorium.

Tabela 18C: Przesunięcia do FST z pozostałych programów (w podziale na lata)

Przesunięcia z		Przesunięcia do	Podział według roku							
Fundusz wyjściowy	Kategoria regionu	Priorytet FST*	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem

* Zasoby FST należy uzupełnić zasobami z EFRR lub EFS+ z kategorii regionu, do której należy dane terytorium.

Tabela 18D: Przesunięcie zasobów z EFRR i EFS+ z innych programów do FST w ramach programu

Przesunięcie(-a) z innego programu/innych programów** według kategorii regionu	Wsparcie uzupełniające dla FST w ramach niniejszego programu* dla terytorium znajdującego się*** w danej kategorii regionu (według priorytetu)	
	Priorytet FST	Kwota

* program z alokacją z FST, który otrzymuje wsparcie uzupełniające z EFRR i EFS+.

** program zapewniający wsparcie uzupełniające z EFRR i EFS+ (źródło).

*** Zasoby FST należy uzupełnić zasobami z EFRR lub EFS+ z kategorii regionu, do której należy dane terytorium.

3.2.2. Przesunięcia do FST jako wsparcie uzupełniające (1) (w stosownych przypadkach)

Uzasadnienie uzupełniającego przesunięcia z EFRR i EFS+ na podstawie planowanych rodzajów interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) pkt (ix) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

--

3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego

Tabela 19A: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego w ramach danego programu (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do	Podział według roku			
		2025	2026	2027	Ogółem
Kategoria regionu*	Kategoria regionu*				

* Dotyczy tylko EFRR i EFS+.

Tabela 19B: Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego do innych programów (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do	Podział według roku			
		2025	2026	2027	Ogółem
Kategoria regionu*	Kategoria regionu*				

* Dotyczy tylko EFRR i EFS+.

3.4. Przesunięcia z powrotem (1)

Tabela 20A: Przesunięcia z powrotem (w podziale według roku)

Przesunięcia z	Przesunięcia do		Podział według roku							
	InvestEU lub inny instrument unijny	Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027

(1) Dotyczy wyłącznie zmian programu w odniesieniu do zasobów przesuniętych z powrotem z innych instrumentów unijnych, w tym elementów FAMI, FBW i IZGW, w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego, lub z InvestEU.

Tabela 20B: Przesunięcia z powrotem* (podsumowanie)

Z	Do								
InvestEU/Instrument	EFRR			EFS+			Fundusz Spójności		
	Lepiej rozwinięte	Przejście	Opracowano	Lepiej rozwinięte	Przejście	Opracowano			

* Skumulowane kwoty wszystkich przesunięć dokonanych w drodze zmian programu podczas okresu programowania. Przy każdym nowym wniosku o przesunięcie w zmianie programu określa się całkowite kwoty przesunięte na każdy rok w podziale na fundusze i kategorie regionu.

3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) pkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 3, 4 i 7 rozporządzenia w sprawie FST

Tabela 10: Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	
EFRR*	Regiony słabiej rozwinięte		332 768 743,00	345 644 793,00	360 937 195,00	376 856 743,00	164 684 607,00	164 684 607,00	173 375 952,00	173 375 952,00	2 092 328 592,00
Ogółem EFRR			332 768 743,00	345 644 793,00	360 937 195,00	376 856 743,00	164 684 607,00	164 684 607,00	173 375 952,00	173 375 952,00	2 092 328 592,00
EFS+*	Regiony słabiej rozwinięte		131 860 581,00	137 004 977,00	143 115 795,00	149 484 703,00	65 371 132,00	65 371 132,00	68 856 786,00	68 856 786,00	829 921 892,00
Ogółem EFS+			131 860 581,00	137 004 977,00	143 115 795,00	149 484 703,00	65 371 132,00	65 371 132,00	68 856 786,00	68 856 786,00	829 921 892,00
FST* - Art. 3 Zasoby FST			158 499 079,00	161 045 047,00	163 641 936,00	166 290 762,00	68 895 980,00	68 895 980,00	70 273 899,00	70 273 899,00	927 816 582,00
FST - Art. 4 Zasoby FST			590 803 550,00	600 293 622,00							1 191 097 172,00
FST - Art. 7 Zasoby FST w związku z art. 3 Zasoby FST											
FST - Art. 7 Zasoby FST w związku z art. 4 Zasoby FST											
Ogółem FST			749 302 629,00	761 338 669,00	163 641 936,00	166 290 762,00	68 895 980,00	68 895 980,00	70 273 899,00	70 273 899,00	2 118 913 754,00
Ogółem			1 213 931 953,00	1 243 988 439,00	667 694 926,00	692 632 208,00	298 951 719,00	298 951 719,00	312 506 637,00	312 506 637,00	5 041 164 238,00

* Kwoty po przesunięciu uzupełniającym do FST.

3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) pkt (ii), art. 22 ust. 6 i art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, w których w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 11: Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Polityka/numer celu szczegółowego FST lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatorywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Mniejsza kwota elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
1	I	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	376 525 979,00	315 690 132,00	60 835 847,00	66 445 762,00	29 900 593,00	36 545 169,00	442 971 741,00	84,9999998081%
2	II	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	703 541 121,00	589 868 964,00	113 672 157,00	124 154 316,00	93 115 737,00	31 038 579,00	827 695 437,00	84,9999999456%
2	III	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	212 900 000,00	178 501 439,00	34 398 561,00	37 570 589,00	35 692 059,00	1 878 530,00	250 470 589,00	84,9999997405%
3	IV	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	301 240 000,00	252 568 217,00	48 671 783,00	53 160 000,00	53 160 000,00	0,00	354 400 000,00	85,0000000000%
4	V	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	796 289 598,00	667 501 219,00	128 788 379,00	140 521 695,00	105 391 271,00	35 130 424,00	936 811 293,00	84,9999998879%
4	VI	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	176 677 235,00	148 222 943,00	28 454 292,00	31 178 337,00	26 501 586,00	4 676 751,00	207 855 572,00	84,9999994227%
5	VII	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	237 960 346,00	199 512 748,00	38 447 598,00	41 993 003,00	31 494 752,00	10 498 251,00	279 953 349,00	84,9999997678%
8	VIII	Ogółem	FST** - Art. 3 Zasoby FST		847 957 794,00	720 766 508,00	127 191 286,00	149 639 612,00	74 819 806,00	74 819 806,00	997 597 406,00	84,9999998897%
8	VIII	Ogółem	FST** - Art. 4 Zasoby FST		1 191 097 172,00	1 191 097 172,00	0	210 193 620,00	105 096 810,00	105 096 810,00	1 401 290 792,00	84,9999999144%
8	VIII	Ogółem	FST**		2 039 054 966,00	1 911 863 680,00	127 191 286,00	359 833 232,00	179 916 616,00	179 916 616,00	2 398 888 198,00	84,9999999020%
TA36(4)	IX	Ogółem	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	83 483 911,00	70 038 627,00	13 445 284,00	14 732 455,00	14 732 455,00	0,00	98 216 366,00	84,9999998982%
TA36(4)	X	Ogółem	EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	33 632 294,00	28 192 755,00	5 439 539,00	5 935 111,00	5 935 111,00	0,00	39 567 405,00	84,9999993682%
TA36(4)	XI	Ogółem	FST** - Art. 3 Zasoby FST		79 858 788,00	67 880 194,00	11 978 594,00	14 092 728,00	14 092 728,00	0,00	93 951 516,00	84,9999993614%
TA36(4)	XI	Ogółem	FST** - Art. 4 Zasoby FST					0,00		0,00	0,00	
TA36(4)	XI	Ogółem	FST**		79 858 788,00	67 880 194,00	11 978 594,00	14 092 728,00	14 092 728,00	0,00	93 951 516,00	84,9999993614%

Polityka/numer celu szczegółowego FST lub pomoc techniczna	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii (a)=(g)+(h)	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Stopa dofinansowania (f)=(a)/(e)
						Mniejsza kwota elastyczności (g)	Kwota elastyczności (h)		Publiczne (c)	Prywatne (d)		
Ogółem			EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	2 092 328 592,00	1 754 268 033,00	338 060 559,00	369 234 462,00	284 605 656,00	84 628 806,00	2 461 563 054,00	84,9999998416%
Ogółem			EFS+	Regiony słabiej rozwinięte	829 921 892,00	695 693 974,00	134 227 918,00	146 456 806,00	111 326 382,00	35 130 424,00	976 378 698,00	84,9999998669%
Ogółem			FST** - Art. 3 Zasoby FST		927 816 582,00	788 646 702,00	139 169 880,00	163 732 340,00	88 912 534,00	74 819 806,00	1 091 548 922,00	84,9999996256%
Ogółem			FST** - Art. 4 Zasoby FST		1 191 097 172,00	1 191 097 172,00		210 193 620,00	105 096 810,00	105 096 810,00	1 401 290 792,00	84,9999999144%
Suma całkowita					5 041 164 238,00	2 449 962 007,00	472 288 477,00	889 617 228,00	589 941 382,00	299 675 846,00	5 930 781 466,00	84,9999998634%

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególnie alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

** należy wskazać łączne zasoby FST, w tym wsparcia uzupełniającego przesuniętego z EFRR i EFS+. Tabela nie powinna zawierać kwot wskazanych w art. 7 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku pomocy technicznej finansowanej z FST zasoby FST należy podzielić na zasoby związane z art. 3 i zasoby związane z art. 4 rozporządzenia w sprawie FST. W przypadku zasobów, o których mowa w art. 4 rozporządzenia w sprawie FST, nie przewidziano kwoty elastyczności.

4. Warunki podstawowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
1. Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych			Tak	Istnienie mechanizmów monitorowania obejmujących wszystkie umowy w sprawie zamówień publicznych oraz postępowania w sprawie tych zamówień w ramach Funduszy zgodnie z prawodawstwem Unii dotyczącym zamówień. Wymóg ten obejmuje: 1. rozwiązania mające zapewnić gromadzenie faktycznych i wiarygodnych danych dotyczących postępowań w sprawie zamówień publicznych o wartości powyżej unijnych progów zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi na mocy art. 83 i 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 i 100 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				2. rozwiązania mające zapewnić, by dane obejmowały co najmniej następujące elementy: a) jakość i natężenie konkurencji: nazwiska/nazwy zwycięskich oferentów, liczba oferentów na początku postępowania oraz wartość umowy;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				b) informacja o ostatecznej cenie po zakończeniu postępowania i o udziale MŚP jako bezpośrednich oferentów, w przypadku gdy systemy krajowe podają takie informacje;			
				3. rozwiązania mające zapewnić monitorowanie i analizę danych przez właściwe organy krajowe zgodnie z art. 83 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE i art. 99 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				4. rozwiązania mające zapewnić, by wyniki analiz były udostępniane publicznie zgodnie z art. 83 ust. 3 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 ust. 3 dyrektywy 2014/25/UE;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				5. rozwiązania mające zapewnić, by wszelkie informacje wskazujące na przypadki podejrzewanej zmywy przetargowej były przekazywane właściwym organom krajowym zgodnie z art. 83 ust. 2 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 99 ust. 2 dyrektywy 2014/25/UE.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
2. Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa			Tak	Instytucje zarządzające dysponują narzędziami i zdolnościami umożliwiającymi im weryfikację zgodności z zasadami pomocy państwa: 1. w odniesieniu do przedsiębiorstw znajdujących się	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				w trudnej sytuacji oraz objętych wymogiem odzyskania pomocy.			
				2. poprzez dostęp do specjalistycznych porad i wytycznych w kwestiach pomocy państwa udzielanych przez ekspertów ds. pomocy państwa z podmiotów lokalnych lub krajowych.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
3. Skuteczne stosowanie i wdrożenie Karty praw podstawowych			Tak	Istnienie skutecznych mechanizmów służących zapewnieniu zgodności z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”), które obejmują: 1. ustalenia mające zapewnić zgodność programów wspieranych z Funduszy i ich wdrażania z odpowiednimi postanowieniami Karty;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				2. rozwiązania dotyczące zgłaszania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych z Funduszy z Kartą oraz skarg o nieprzestrzeganie Karty złożonych zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na mocy art. 69 ust. 7.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
4. Wdrażanie i stosowanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych			Tak	Istnienie krajowych ram zapewniających realizację Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które obejmują:	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
h zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE				1. cele ogólne obejmujące wymierne wartości docelowe, mechanizmy gromadzenia danych i monitorowania;			
				2. rozwiązania mające zapewnić, by w ramach przygotowywania i wdrażania programów odpowiednio zostały odzwierciedlone polityka, prawodawstwo i normy w zakresie dostępności;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				3. rozwiązania dotyczące sprawozdawania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych z Funduszy z Konwencją oraz skarg o nieprzestrzeganie Konwencji złożonych zgodnie z rozwiązaniami przyjętymi na mocy art. 69 ust. 7.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
1.1. Dobre zarządzanie krajową lub regionalną strategią inteligentnej specjalizacji	EFRR	RSO1.1. Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii RSO1.4. Rozwijanie umiejętności w zakresie	Tak	Strategia (strategie) inteligentnej specjalizacji powinna (powinny) być wspierana przez: 1. aktualną analizę wyzwań związanych z upowszechnianiem innowacji oraz cyfryzacją;	Tak	Możliwości rozwoju innowacyjnego województwa śląskiego po roku 2020. Rekomendacje do projektu „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2021-2027”, SEENDICO Doradcy Radło & Wspólnicy sp. j., Warszawa, grudzień 2019. Możliwości rozwoju technologicznego województwa śląskiego po roku 2020. Rekomendacje do projektu „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2021-2027”, konsorcjum firm GIG – Instytut Badawczy (lider konsorcjum) z siedzibą	Identyfikacja wąskich gardeł wykonana została przed uruchomieniem FE SL 2021-2027. Była realizowana na podstawie wyników badań ewaluacyjnych prowadzonych w obszarze rozwoju innowacyjnego regionu. Aktualizacja i identyfikacja barier i wąskich gardeł w dyfuzji innowacji będzie dokonywana w cyklu dwuletnim na podstawie wyników badań monitoringowych i ewaluacyjnych, opinii eksperckich Śląskiej Rady Innowacji oraz na podstawie branżowych raportów Sieci Regionalnych Obserwatoriów

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości				w Katowicach oraz Ecorys Polska Sp. z o.o. – partner konsorcjum, Warszawa, grudzień 2019.	Specjalistycznych. W wymiarze operacyjnym identyfikacja wąskich gardeł dyfuzji innowacji będzie pochodzić wprost od Grup ds. inteligentnych specjalizacji oraz od beneficjentów FE SL 2021-2027, którzy informować będą o problemach w ramach rynków na których działają.
				2. istnienie właściwej regionalnej lub krajowej instytucji lub podmiotu odpowiedzialnego za zarządzanie strategią inteligentnej specjalizacji;	Tak	1. Zaktualizowany dokument „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego 2030” przyjęty Uchwałą Zarządu Nr 1554/246/VI/2021 z dnia 30.06.2021 r. (patrz także zał. 1). 2. Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1555/246/VI/2021 z dnia 30.06.2021r. w sprawie przyjęcia Raportu z wypełniania przez województwo śląskie warunków umożliwiających korzystanie ze środków EFRR związanych z celem 1. polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027.	Przez wiele lat na podstawie doświadczeń i zgromadzonej wiedzy zbudowano w województwie śląskim system instytucjonalny, który ewoluował i w dokumencie Regionalnej Strategii Innowacji w latach 2014-2020 miał przybrać pożądaną formę ekosystemu innowacji. Ten postulat można uznać w dużej mierze za spełniony. W kategoriach analizy systemowej, w której analizuje się składniki (aktorów) systemu oraz zachodzące pomiędzy nimi relacje, ekosystem innowacji województwa śląskiego funkcjonuje zgodnie z zapisami projektowanymi w dokumentach programowych. Można go uznać za system uczący się i adaptujący, na co wskazują jego transformacje pod wpływem wiedzy uzyskiwanej z prowadzonych badań ewaluacyjnych i ekspertyz. System nie jest budowany w sposób reaktywny, wyłącznie na potrzeby okresu programowania.
				3. narzędzia monitorowania i ewaluacji w celu pomiaru realizacji celów strategii;	Tak	1. Zaktualizowany dokument „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego 2030” przyjęty	Odpowiedzialność za prowadzenie monitoringu i ewaluacji wdrażania RSI spoczywa na Zarządzie Województwa Śląskiego. Zadania w obszarze

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
						<p>Uchwałą Zarządu Nr 1554/246/VI/2021 z dnia 30.06.2021 r. (patrz także zał. 1).</p> <p>2. Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1555/246/VI/2021 z dnia 30.06.2021r. w sprawie przyjęcia Raportu z wypełniania przez województwo śląskie warunków umożliwiających korzystanie ze środków EFRR związanych z celem 1. polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027.</p>	<p>monitoringu i oceny realizacji realizowane są przez Jednostkę Koordynującą Wdrażanie Regionalnej Strategii Innowacji (JKW RIS). Jednostka Koordynująca Wdrażanie RIS powołana z ramienia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, funkcjonująca w Departamencie Rozwoju Regionalnego, monitoruje wykonanie zadań i nadzoruje prawidłowość ich realizacji. JKW RIS jest jednym z elementów struktury systemu zarządzania i wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego 2030.</p>
				4. funkcjonowanie współpracy z zainteresowanymi stronami („proces przedsiębiorczego odkrywania”);	Tak	<p>Procesy przedsiębiorczego odkrywania w kontekście rozwoju innowacyjnego województwa śląskiego do roku 2020 (2017)</p> <p>Analiza przepływów międzygałęziowych w kontekście rozwoju innowacyjności w województwie śląskim do roku 2020 (2017)</p> <p>Opracowanie „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego 2030”, dokument przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1554/246/VI/2021 z dnia 30 czerwca 2021 r.</p>	<p>Od 2013 r. PPO województwa śląskiego stanowi platformę współpracy pomiędzy kluczowymi uczestnikami ekosystemu innowacji i regionalnymi specjalistycznymi obserwatoriami zrzeszonymi w Sieci Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych. Podmiotem wiodącym w Sieci Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych jest Samorząd Województwa Śląskiego, który pełni rolę Lidera natomiast zarządzanie siecią realizowane jest przez Radę Programową, która została powołana przez Lidera i złożona jest z przedstawicieli SO RIS.</p> <p>Zgodnie z założeniami prowadzenia procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO) w regionie prowadzono w latach 2013-2020 szereg prac i analiz danych mających na celu weryfikację przyjętych specjalizacji, jak również poszukiwanie wyłaniających się nowych grup</p>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							technologicznych. Proces prowadzony pod przewodnictwem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego wykorzystywał różne dostępne instrumenty w celu zachowania transparentności i możliwości wysłuchania wielu interesariuszy.
				5. działania mające na celu poprawę krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji, w stosownych przypadkach;	Tak	<p>Poprawa wydajności infrastruktury badawczej i innowacyjnej w województwie śląskim: od podzielonej do zintegrowanej i zrównoważonej współpracy;</p> <p>Analiza potrzeb w zakresie kluczowych kompetencji MŚP w województwie śląskim według Przemysłu 4.0 oraz ocena poziomu gotowości do Przemysłu 4.0 w zakresie zasobów w przedsiębiorstwach, instytucjach otoczenia biznesu i instytucjach badawczo-rozwojowych;</p> <p>Nauka dla Biznesu. Śląski potencjał - możliwości współpracy z sektorem badawczo-rozwojowym w ramach specjalizacji regionalnych.</p>	<p>W woj. śl. w latach 2018-2019 realizowano agendę badawczą pn. „Silesia pod błękitnym niebem”.</p> <p>W roku 2013 powstała Sieć Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych. Projekty realizowane przez sieć SO-RIS skierowane były w głównej mierze do przedsiębiorstw, dla których opracowane były m.in. analizy potencjałów, modele biznesowe oraz raporty specjalistyczne mające na celu ułatwienie przedsiębiorstwom podejmowanie strategicznych decyzji rozwojowych. Analizy te stanowiły także wsparcie eksperckie Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania, co w efekcie pozwoliło na zidentyfikowanie w 2018 r. dwóch nowych inteligentnych specjalizacji województwa śląskiego - zielonej gospodarki i przemysłów wschodzących.</p> <p>Wspierano również rozwój kluczowej infrastruktury badawczej.</p>
				6. w stosownych przypadkach, działania wspierające transformację przemysłową;	Tak	<p>Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji, stanowiący nieformalny załącznik do FE SL</p> <p>www.transformacja.slaskie.pl</p>	<p>Dyskusja w podregionach górniczych na temat wyzwań procesu transformacji rozpoczęła się w 2019 r. W marcu 2019 r. Zarząd Województwa Śląskiego powołał Zespół Regionalny dla inicjatywy regionów górniczych w</p>

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
							województwie śląskim, który w pierwszym etapie skupiał się na koordynacji prac regionu w ramach Platformy Regionów Górniczych w Transformacji, utworzonej przez Komisję Europejską.
				7. środki służące zacieśnieniu współpracy z partnerami spoza danego państwa członkowskiego w obszarach priorytetowych wspieranych w ramach strategii inteligentnej specjalizacji.	Tak	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030 przyjęty Uchwałą Zarządu Nr 1554/246/VI/2021 z dnia 30.06.2021 r. (patrz także zał. 1). https://ris.slaskie.pl/	Aktualne działania podejmowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego na rzecz współpracy międzynarodowej: współpraca Urzędu Marszałkowego Województwa Śląskiego z Regionalnymi Obserwatorami Specjalistycznymi oraz z koordynatorami klastrów i z ośrodkami Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości, bieżący monitoring międzynarodowych działań klastrów, realizacja projektów własnych Urzędu Marszałkowego na rzecz polityki rozwoju innowacji, transformacji gospodarki w kierunku Przemysłu 4.0 oraz poprawy wydajności infrastruktury badawczej i innowacyjnej.
2.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz wsparcia renowacji budynków pod kątem efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	EFRR	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Nie	1. Przyjęcie krajowej długoterminowej strategii renowacji na rzecz wsparcia renowacji krajowych zasobów budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, zgodnie z wymogami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2010/31/UE; strategia ta: a) zakłada szacunkowe cele pośrednie na lata 2030, 2040 i 2050;	Nie		

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				b) przedstawia indykatywny zarys zasobów finansowych na wspieranie realizacji strategii; c) określa skuteczne mechanizmy promowania inwestycji w renowację budynków.			
				2. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w celu osiągnięcia wymaganych oszczędności energii	Nie		
2.2. Zarządzanie w sektorze energetycznym	EFRR	RSO2.1. Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Tak	Przedłożenie Komisji zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1999 i z zapewnieniem spójności z określonymi w porozumieniu paryskim długoterminowymi założeniami dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych; plan ten obejmuje: 1. wszystkie elementy wymagane we wzorze przedstawionym w załączniku I do rozporządzenia (UE) 2018/1999;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				2. zarys planowanych zasobów i mechanizmów finansowych w odniesieniu do środków promujących energię niskoemisyjną.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
2.3. Skuteczne propagowanie			Tak	Istnienie środków, które zapewniają:	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
wykorzystania energii odnawialnej w poszczególnych sektorach i w całej UE	EFRR	RSO2.2. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 w sprawie energii odnawialnej[1], w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju		1. zgodność z wiążącym krajowym celem dotyczącym energii odnawialnej na 2020 r. i z udziałem bazowym energii odnawialnej do 2030 r. lub podjęcie dodatkowych środków w przypadku gdy udział bazowy nie jest utrzymywany przez okres jednego roku zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001 i rozporządzeniem (UE) 2018/1999;			
				2. zgodnie z wymogami dyrektywy (UE) 2018/2001 i rozporządzenia (UE) 2018/1999 – zwiększenie udziału energii odnawialnej w sektorze ciepłownictwa i chłodnictwa zgodnie z art. 23 dyrektywy (UE) 2018/2001.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
2.4. Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi	EFRR	RSO2.4. Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Tak	Istnienie krajowego lub regionalnego planu zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami i, opracowanego na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu i istniejących strategii na rzecz przystosowania się do zmian klimatu; plan ten obejmuje: 1. opis kluczowych ryzyk, ocenionych zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE, odzwierciedlający bieżący profil	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				ryzyka i jego ewolucję w orientacyjnym okresie 25–35 lat. Ocena opiera się – w przypadku ryzyk związanych z klimatem – na prognozach i scenariuszach dotyczących zmian klimatu;			
				2. opis środków w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowości i reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane kluczowe ryzyka. W odniesieniu do wspomnianych środków zostaną określone priorytety w zależności od danych ryzyk i ich wpływu na gospodarkę, braków w zakresie zdolności oraz skuteczności i wydajności, z uwzględnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				3. informacje na temat zasobów i mechanizmów finansowania dostępnych na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania związanych z zapobieganiem klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowością i reagowaniem na klęski żywiołowe i katastrofy.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
2.5. Aktualizowane planowanie koniecznych inwestycji w	EFRR	RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz	Nie	Dla każdego sektora lub obu tych sektorów istnieje krajowy plan inwestycji, który obejmuje: 1. ocenę obecnego stanu wdrożenia dyrektywy Rady	Nie		

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
sektorze wodno-kanalizacyjnym		zrównoważonej gospodarki wodnej		91/271/EWG i dyrektywy Rady 98/83/WE;			
				2. określenie i planowanie, w tym indykatywne szacunkowe dane finansowe, wszelkich inwestycji publicznych: a) wymaganych do wdrożenia dyrektywy 91/271/EWG, wraz z określeniem priorytetów ze względu na wielkość aglomeracji i wpływ na środowisko oraz z podziałem inwestycji na poszczególne aglomeracje; b) wymaganych do wdrożenia dyrektywy 98/83/WE; c) wymaganych, aby zaspokoić potrzeby wynikające z dyrektywy (UE) 2020/2184, w szczególności w odniesieniu do zmienionych parametrów jakości określonych w załączniku I do tej dyrektywy;	Nie		
				3. oszacowanie inwestycji niezbędnych do odnowienia istniejącej infrastruktury wodno-ściekowej, w tym sieci, w zależności od ich wieku i planów amortyzacji;	Nie		
				4. wskazanie potencjalnych źródeł finansowania publicznego, jeżeli są potrzebne w celu uzupełnienia opłat pobieranych od użytkowników.	Nie		
2.6. Aktualizowane			Tak	Istnienie planu (planów) gospodarowania odpadami, jak	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
planowanie w zakresie gospodarowania odpadami	EFRR	RSO2.6. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej		określono w art. 28 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE, obejmujący (obejmujące) całe terytorium państwa członkowskiego; plan ten obejmuje (plany te obejmują):			
				1. analizę bieżącej sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami na danym obszarze geograficznym, w tym rodzaj, ilość i źródło powstających odpadów oraz ocenę kształtowania się tych danych w przyszłości, z uwzględnieniem spodziewanych skutków środków określonych w programie (programach) zapobiegania powstawaniu odpadów opracowanym (opracowanych) zgodnie z art. 29 dyrektywy 2008/98/WE;			
				2. cenę istniejących systemów zbierania odpadów, w tym materialnego i terytorialnego zakresu selektywnego zbierania oraz środków służących poprawie jego funkcjonowania oraz potrzeby stworzenia nowych systemów zbierania;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				3. ocenę luki inwestycyjnej uzasadniającą potrzebę zamknięcia istniejących obiektów gospodarowania odpadami oraz wprowadzenia dodatkowej lub zmodernizowanej infrastruktury	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				gospodarowania odpadami, z informacją o źródłach dostępnych dochodów na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania;			
				4. informacje dotyczące kryteriów lokalizacji do celów identyfikacji przyszłych lokalizacji obiektów oraz dotyczące wydolności przyszłych instalacji przetwarzania odpadów.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
2.7. Ramy priorytetowego traktowania w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących współfinansowanie unijne	EFRR	RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Tak	W przypadku interwencji wspierających środki ochrony przyrody w związku z obszarami Natura 2000 objętymi zakresem dyrektywy Rady 92/43/EWG: istnienie ram działań priorytetowych na podstawie art. 8 dyrektywy 92/43/EWG, które obejmują wszystkie elementy wymagane we wzorze ram działań priorytetowych na lata 2021–2027 uzgodnionym przez Komisję i państwa członkowskie, w tym określenie środków priorytetowych i oszacowanie potrzeb w zakresie finansowania.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
3.1. Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	RSO3.2. Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na	Nie	Funkcjonowanie multimodalnego mapowania istniejącej i planowanej infrastruktury – z wyjątkiem szczebla lokalnego – do 2030 r., które:	Nie		

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej		1. zawiera ocenę ekonomiczną planowanych inwestycji, opartą na analizie zapotrzebowania i modelach przepływów transportowych, które powinny uwzględniać spodziewany wpływ otwarcia rynków usług kolejowych;			
				2. jest spójne z elementami zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu dotyczącymi transportu;	Nie		
				3. obejmuje inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T zgodnie z definicją w rozporządzeniu w sprawie CEF, zgodnie z odpowiednimi planami prac dotyczącymi korytarzy sieci bazowej TEN-T;	Nie		
				4. w przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność przez zapewnienie wystarczającego rozwoju połączeń sieci miejskich, regionów i lokalnych społeczności z siecią bazową TEN-T i jej węzłami;	Nie		
				5. zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz, w stosownych przypadkach, przedstawia sprawozdanie z wdrażania europejskiego systemu zarządzania ruchem	Nie		

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				kolejowym (ERTMS) zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2017/6;			
				6. wspiera multimodalność, określając potrzeby w zakresie transportu multimodalnego lub przeładunkowego oraz terminali pasażerskich;	Nie		
				7. obejmuje środki istotne z punktu widzenia planowania infrastruktury, mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi krajowymi ramami polityki;	Nie		
				8. przedstawia rezultaty oceny ryzyk dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi strategiami bezpieczeństwa ruchu drogowego, wraz z mapowaniem dróg i odcinków narażonych na takie ryzyka oraz ustaleniem związanych z tym priorytetów inwestycyjnych;	Nie		
				9. dostarcza informacji na temat zasobów finansowania odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania istniejącej i planowanej infrastruktury.	Nie		
4.1. Ramy strategiczne polityki na rzecz	EFS+		Tak	Istnienie ram strategicznych polityki na rzecz aktywnych polityk rynku pracy w świetle	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
aktywnej polityki rynku pracy		ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla		wytycznych dotyczących zatrudnienia; ramy te obejmują:			
				1. rozwiązania w zakresie sporządzania profilów osób poszukujących pracy i oceny ich potrzeb;			
				2. informacje o wolnych miejscach pracy i możliwościach zatrudnienia z uwzględnieniem potrzeb na rynku pracy;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				3. rozwiązania służące zapewnieniu, by opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				4. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu aktywnych polityk rynku pracy;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				5. w odniesieniu do interwencji na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – sprawdzone empirycznie, ukierunkowane ścieżki kariery przeznaczone dla ludzi młodych niepracujących, niekształących się ani nieszkolących się, w tym działania informacyjne i oparte na wymogach jakościowych uwzględniających kryteria wysokiej jakości przygotowania zawodowego i staży, w tym w	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;		kontekście realizacji programów gwarancji dla młodzieży.			
4.3. Ramy strategiczne polityki na rzecz systemu kształcenia i szkolenia na wszystkich szczeblach	EFS+ EFRR	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i	Tak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki w zakresie systemu kształcenia i szkolenia, które obejmują: 1. oparte na rzetelnych danych systemy przewidywania i prognozowania umiejętności;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				2. mechanizmy i usługi monitorowania losów absolwentów do celów wysokiej jakości i skutecznego poradnictwa zawodowego dla osób uczących się w każdym wieku;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				3. środki na rzecz zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości, przystępnego cenowo, odpowiedniego, wolnego od segregacji kształcenia i szkolenia	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		szkolenie, po szkolenictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb		sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz uczestnictwa w takim kształceniu i szkoleniu i ukończenia go, a także nabywania kluczowych kompetencji na wszystkich poziomach, w tym na poziomie szkolnictwa wyższego;			
				4. mechanizm koordynacji obejmujący wszystkie poziomy kształcenia i szkolenia, w tym szkolnictwo wyższe, oraz jasny podział obowiązków między odpowiednimi organami krajowymi lub regionalnymi;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				5. rozwiązania dotyczące monitorowania, ewaluacji i przeglądu ram strategicznych polityki;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				6. środki skierowane do osób dorosłych o niskich umiejętnościach zawodowych i niskich kwalifikacjach i osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz ścieżki poprawy umiejętności;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				7. środki na rzecz wspierania nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i kadry akademickiej w odniesieniu do odpowiednich metod nauczania, oceny i walidacji kompetencji kluczowych;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		ryнку pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej RSO4.2. Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online		8. środki na rzecz wspierania mobilności osób uczących się i kadry oraz transnarodowej współpracy podmiotów świadczących usługi w zakresie kształcenia i szkolenia, w tym przez uznawanie efektów uczenia się i kwalifikacji.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
4.4. Krajowe ramy strategiczne polityki na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem	EFS+ EFRR	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w	Tak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki lub ram ustawodawczych na rzecz włączenia społecznego i ograniczenia ubóstwa, które obejmują:	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji RSO4.3. Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne		1. opartą na rzetelnych danych diagnozę ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym ubóstwa dzieci, w szczególności pod względem równego dostępu do dobrej jakości usług dla dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji, a także pod względem bezdomności, segregacji przestrzennej i edukacyjnej, ograniczonego dostępu do podstawowych usług i infrastruktury oraz szczególnych potrzeb osób w każdym wieku znajdujących się w trudnej sytuacji;			
				2. środki na rzecz zapobiegania i zwalczania segregacji we wszystkich dziedzinach, w tym ochrony socjalnej, rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu i dostępu do wysokiej jakości usług dla osób w trudnej sytuacji, w tym migrantów i uchodźców;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				3. środki na rzecz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				4. rozwiązania dotyczące zapewnienia, aby opracowanie tych ram, ich wdrożenie, monitorowanie i przegląd były prowadzone w ścisłej współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym partnerami społecznymi i	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
				odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.			
4.6. Ramy strategiczne polityki na rzecz opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej	EFS+ EFRR	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i	Tak	Istnienie krajowych lub regionalnych ram strategicznych polityki na rzecz zdrowia, które obejmują: 1. mapowanie potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym pod względem personelu medycznego i pielęgniarstwa, w celu zapewnienia zrównoważonych i skoordynowanych środków;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				2. środki na rzecz zapewnienia efektywności, trwałości, dostępności i przystępności cenowej usług opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych z systemów opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej oraz osób, do których najtrudniej jest dotrzeć;	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju
				3. środki na rzecz wspierania usług środowiskowych i opartych na rodzinie poprzez deinstytucjonalizację, w tym profilaktyki i podstawowej opieki zdrowotnej, opieki w domu i usług środowiskowych.	Tak	www.gov.pl	Spełnione na poziomie kraju

Warunek podstawowy	Fundusz	Cel szczegółowy	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie do odpowiednich dokumentów	Uzasadnienie
		<p>usług opieki długoterminowej RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej</p>					

5. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. k) oraz art. 71 i 84 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 13: Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby kontaktowej	Położenie	Adres e-mail
Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Śląskiego obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	Małgorzata Staś	40-037 Katowice, ul. Ligonía 46	fundusze@slaskie.pl
Instytucja audytowa	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Dominik Zalewski		sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Organ otrzymujący płatności od Komisji	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Dorota Jaworska		Sekretariat.IP@mf.gov.pl

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji

Podstawa prawna: Art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, która zostałaby refundowana podmiotom otrzymującym płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (w punktach procentowych)

6. Partnerstwo

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. h) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Jedną z obowiązujących zasad w ramach polityki spójności na lata 2021 – 2027 jest zasada partnerstwa, o której mowa w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady UE) 2021/1060 z dnia 24.06.2021 r. jak również w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 240/2014 z 7.01.2014r.

IZ FE SL 2021-2027 zapewnia przestrzeganie zasady partnerstwa w ramach programu regionalnego poprzez współpracę szerokiego grona interesariuszy w trakcie całego cyklu programowania obejmującego: przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę skuteczności zaplanowanej interwencji (ewaluację). Mając powyższe na uwadze, w ramach prac nad dokumentem pn.: Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027 (FE SL 2021-2027) przyjęto zasadę współpracy z funkcjonującymi już zespołami w województwie śląskim, zaangażowanymi m.in. w prace nad Strategią rozwoju województwa śląskiego, monitorowaniem wdrażania RPO WSL 2014-2020 czy wdrażaniem i ewaluacją Regionalnej Strategii Innowacji. Wśród tych zespołów, instytucji znalazły się m.in. Zespół ds. wdrażania i monitoringu Strategii Rozwoju WSL, Komitet Monitorujący RPO 2014-2020, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego, Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Śląskiego, Śląska Rada Innowacji, Lokalne Grupy Działania, Komitet Sterujący RIS, Regionalna Rada ds. energii działająca przy Śląskim Związku Gmin i Powiatów, związki zawodowe oraz związki międzygminne ZIT/RIT.

Projekt Programu przygotowywany był z wykorzystaniem spotkań w formule konsultacji, warsztatów i prekonsultacji.

Głównym celem tych spotkań było włączenie przedstawicieli szczebla administracji rządowej, samorządowej, samorządów lokalnych, środowiska naukowego, społecznego i gospodarczego, partnerów publicznych, przedstawicieli środowisk subregionalnych, a także organizacji pozarządowych, społeczeństwa obywatelskiego w proces programowania funduszy europejskich dla województwa śląskiego na lata 2021-2027, zgodnie z wymogami wskazanymi w Europejskim Filarze Praw Socjalnych, a także w zaleceniach Rady Unii Europejskiej dla Polski z dnia 20.07.2020 r. w sprawie krajowego programu reform Polski na 2020 r.

W związku z tym, IZ FE SL 2021-2027 zorganizowała spotkania, na których prezentowane były kolejne wersje projektu Programu i tak w celu przedstawienia założeń FE SL 2021-2027 przeprowadzono 22 spotkania, w tym 16 w kwietniu 2021r., 2 spotkania w maju 2021r. (6 i 27.05.2021r.), 1 spotkanie w czerwcu 2021 r. (8.06.2021r.) oraz 3 spotkania prekonsultacyjne w dniach 7,10,11 lutego 2022r.

Prekonsultacje miały charakter wprowadzenia do konsultacji społecznych, planowanych w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Na spotkaniach prekonsultacyjnych IZ po raz pierwszy zaprezentowała interwencję Funduszu Sprawiedliwej Transformacji w strukturze Programu, przygotowaną w oparciu o zapisy projektu Terytorialnego Programu Sprawiedliwej Transformacji. Po raz kolejny celem tych spotkań było włączenie partnerów publicznych, społecznych oraz gospodarczych jako przedstawicieli środowisk lokalnych, subregionalnych i regionalnych w proces planowania funduszy europejskich dla województwa śląskiego na lata 2021-2027, w tym środków dedykowanych transformacji społeczno-gospodarczej poprzez udział w dyskusji nad kształtem nowego programu regionalnego na lata 2021-2027.

W spotkaniach/warsztatach/prekonsultacjach dotyczących Programu FE SL 2021-2027 udział wzięło 1 723 osób.

Jednocześnie, w pracach nad dokumentem uczestniczył Zespół Regionalny dla inicjatywy regionów górniczych w województwie śląskim, powołany Zarządzeniem Marszałka Województwa w 2019 r. Zespół ten ma charakter opiniodawczo-konsultacyjny i wspiera Zarząd Województwa Śląskiego w

planowaniu działań dotyczących sprawiedliwej transformacji regionu oraz uczestniczył w pracach nad Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji.

W ramach prac nad Programem IZ uwzględniła szczególnie ważny cel dla Funduszu Sprawiedliwej Transformacji tj. oddolny partycypacyjny proces planowania działań transformacyjnych.

W 20 spotkaniach konsultacyjnych/seminariach dotyczących FST udział wzięło 1 107 osób.

Podsumowując, w okresie od 2020 r. do 2022r. IZ przeprowadziła serię 42 warsztatów, spotkań, seminariów w ramach FE SL 2021-2027 i FST, w których udział wzięło 2 830 osób.

W toku prac nad projektem Programu opracowano kilka jego wersji i tak w dniu 31 marca 2021 r. ZW przyjął pierwszy wstępny Projekt Programu FE SL 2021-2027, który posłużył do przeprowadzenia pierwszych konsultacji dokumentu. Następnie w dniu 4 sierpnia 2021r. ZW przyjął drugi wstępny Projekt Programu FE SL 2021-2027, który uwzględniał wnioski ze spotkań konsultacyjnych przeprowadzonych w kwietniu i maju 2021 r. oraz ujmował zmiany wynikające z przyjętych w czerwcu 2021 r. rozporządzeń UE dotyczących funduszy europejskich. W dniu 3 listopada 2021 r. ZW przyjął Projekt Programu FE SL 2021-2027 v.1.0, uwzględniający pierwsze wnioski z roboczych konsultacji projektu z Komisją Europejską. Następnie w dniu 28 lutego 2022 r. ZW przyjął zaktualizowaną wersję projektu Programu FE SL 2021-2027 v.2.0, uwzględniającą kolejne wnioski ze spotkań partycypacyjnych oraz roboczych konsultacji z Komisją Europejską, a w dniu 9 marca 2022 przyjął wersję 2.1, w której doprecyzowano zapisy związane z decyzją Zarządu o zaprogramowaniu instrumentu RLKS dla interwencji EFS+.

Zachowując wymogi dotyczące Programu FE SL 2021-2027, opracowana zostanie Strategiczna Ocena Ochrony Środowiska (SOOS), wynikająca z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, która wraz z projektem Programu zostanie poddana konsultacjom społecznym.

Wzmacniając uspołecznienie procesu powstawania projektu Programu oraz w celu stworzenia bazy kluczowych informacji niezbędnych do programowania funduszy europejskich, utworzona została zakładka pn. „Fundusze Europejskie 2021-2027” na stronie internetowej UMWSL.

Kluczową rolę we wdrażaniu, ale także monitorowaniu oraz ewaluacji Programu będzie pełnić Komitet Monitorujący, w skład którego wejdą partnerzy w rozumieniu art. 6 rozporządzenia ogólnego.

Zapewniona zostanie reprezentatywność składu członków Komitetu Monitorującego z zachowaniem równej proporcji osób w poszczególnych gremiach z każdej z trzech grup partnerów, tj. (1) władze miejskie i inne organy publiczne; (2) partnerzy gospodarczy i społeczni; (3) właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

Wybór partnerów wchodzących w skład Komitetu Monitorującego realizowany będzie z wykorzystaniem dotychczasowych doświadczeń współpracy z partnerami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie. Oprócz zapewnienia zróżnicowanego udziału w pracach Komitetu przedstawicieli wszystkich stron, utrzymane zostanie otwarcie na nowych partnerów, przy jasnym określeniu zasad i kryteriów doboru.

Członkowie Komitetu Monitorującego będą uczestniczyli w przygotowaniu dokumentów wdrożeniowych, w szczególności w zakresie zatwierdzania kryteriów wyboru projektów oraz ich zmian, a także zatwierdzania propozycji IZ dotyczących Programu. Ponadto, będą uczestniczyć w procesie

monitorowania i ewaluacji programu, poprzez m.in. analizę oraz ocenę postępów we wdrażaniu Programu.

W zakresie ewaluacji członkowie Komitetu będą zatwierdzali plan ewaluacji oraz jego zmiany, w tym również uwzględniając możliwość zgłaszania propozycji badań i analiz pozwalających na ocenę oraz ulepszanie systemu wdrażania FE SL.

Stosując się do zachowania zasady partnerstwa, w tym do budowania potencjału partnerów społecznych w odniesieniu do samego już procesu wdrożeniowego, IZ FE SL 2021-2027 planuje realizację projektów w ramach celów szczegółowych określonych w rozporządzeniu EFS+, będących w wyłącznej kompetencji partnerów społecznych w roli beneficjentów/partnerów projektów. Zakres wsparcia będzie komplementarny względem działań planowanych w programie krajowym FERS.

7. Komunikacja i widoczność

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. j) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Komunikacja nt. programu to informowanie o jego ofercie, rezultatach projektów (w tym oczekiwanych), korzyściach, jakie przynoszą dla obywateli i wpływie polityki spójności na rozwój woj. śląskiego i UE. Komunikacja służy upowszechnianiu idei integracji europejskiej, poprzez łączenie efektów projektów z celami polityki spójności i wartościami, które są tożsame z celami UE. Komunikacja wynika także z potrzeby zachowania transparentności wydatków z budżetu UE.

Nadrzędnym celem działań jest budowanie świadomości społeczeństwa o możliwościach, jakie stwarzają FE, korzyściach i wspólnych dla UE wartościach leżących u podstaw projektów realizowanych w ramach programu.

Informowanie jest elementem krajowego systemu komunikacji marki Fundusze Europejskie.

Działania komunikacyjne prowadzi IZ i IP we współpracy z instytucjami w systemie wdrażania oraz partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami. W celu uniknięcia podwójnych standardów obowiązkiem właściwej komunikacji objęte są również inne organy właściwych władz publicznych, jeżeli ich zakres odpowiedzialności obejmuje planowanie, finansowanie, realizację lub nadzór nad realizacją projektów otrzymujących dofinansowanie UE.

W komunikacji akcentowane są strategie UE, podkreślając wkład projektów w ich realizację. Wymiar unijny zapewniony jest przez m.in. zaproszenia KE na wydarzenia związane z projektami, uwzględnienie wystąpień KE w scenariuszu wydarzeń, włączenie cytatu KE do informacji prasowej itd.

Szczegóły założeń przedstawionych w tym rozdziale znajdują się w Strategii komunikacji programu.

Cele

Działania komunikacyjne realizują cele określone ww. Strategii:

- aktywizacja do sięgania po FE
- wsparcie w realizacji projektów
- zapewnienie wysokiej świadomości nt. działań rozwojowych w regionie realizowanych z udziałem FE oraz znaczenia przynależności do UE i roli w kształtowaniu przyszłości Europy oraz zwiększenie świadomości na temat wartości EU w tym równości, niedyskryminacji, włączenia społecznego w celu zwalczania negatywnych stereotypów dot. grup narażonych na dyskryminację

Działania prowadzone są wyłącznie w obszarze FE w zakresie ww. celów, z wyłączeniem działań mających inny zakres np. promowania instytucji lub osób i działań o charakterze politycznym.

Grupy docelowe

- potencjalni beneficjenci w zakresie aktywizacji do sięgania po FE,
- beneficjenci w zakresie wsparcia w realizacji projektów,
- społeczeństwo regionu, w tym odbiorcy efektów wsparcia z FE i osoby o niskim poziomie wiedzy o FE w zakresie zapewnienie świadomości działań realizowanych przy pomocy FE.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji są dobierane do grupy docelowej i wynikają z analizy bieżących trendów konsumpcji mediów, a wybór konkretnych kanałów i narzędzi jest powiązany z wyznaczonymi celami.

Kanały komunikacji to:

- serwisy internetowe Programu (osobny dla EFRR/EFS+ oraz FST) i strony IP,
- media społecznościowe,
- portal krajowy Funduszy Europejskich,
- regionalne i lokalne media o szerokim zasięgu (np. telewizja, radio, prasa, kino, Internet – z geotargetowaniem na woj. śląskie),
- wydarzenia informacyjne i promocyjne,
- reklama zewnętrzna,
- publikacje i materiały audio-wideo,
- sieć PIFE.

Duży nacisk położony jest na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego beneficjentów, zaangażowanie ich w działania komunikacyjne i w rolę ambasadorów marki FE. Aby ich wesprzeć w promocji projektów i w przekazywaniu wiedzy o UE, opracowano m.in. dedykowany przewodnik i wzory grafik. Obowiązki informacyjno-promocyjne beneficjentów są załącznikiem do umowy.

Odpowiednia komunikacja ma zastosowanie do schematów pomocowych, wiązek projektów, a operacje strategiczne podlegają specjalnym działaniom promocyjnym.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ i IP wynosi 11 800 587 mln €, w tym 10 030 499 mln € wsparcia z UE (kat. interw. 179) (tj. 0,21% alokacji programu). Kwoty w podziale na grupy docelowe i cele określone są w rocznych planach.

Szacunkowy udział kwot w poszczególnych latach to: 2021: 0%, 2022: 0%, 2023: 15 %, 2024: 15 %, 2025: 15%, 2026: 15%, 2027: 15%, 2028: 15%, 2029: 10%.

Monitoring i ewaluacja

Działania komunikacyjne podlegają ewaluacji i monitoringowi pod kątem ich jakości, trafności w realizacji celów komunikacyjnych i skuteczności w dotarciu do grup docelowych (m.in. badania ankietowe/ jakościowe, analizy użyteczności).

Ocena strategiczna obejmuje systematyczne monitorowanie osiągania założonych celów i wskaźników Strategii komunikacji. Dodatkowo realizowane jest regularne badanie społeczeństwa pod kątem oceny wiedzy, świadomości i rozpoznawalności FE w celu dostarczenia rekomendacji do planowania kolejnych działań i podejmowania działań naprawczych.

Monitoringowi i ocenie podlega szereg wskaźników w tym wskaźniki oddziaływania (jedn. miary: %, sposób pomiaru: bad. społ., częstot. pomiaru: co 2 lata, wb.: 2020 r.) m.in.:

- Odsetek respondentów dostrzegających wpływ FE na rozwój regionu (wb. 87%),
- Znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w programie (wb. 0%),
- Odsetek mieszkańców **regionu** uważających, że osobiście korzystają z FE (wb. 64%).

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	Tak	Nie
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	☒	☐
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	☐	☒

Aneks 1: Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj uproszczonej metody rozliczania kosztów (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
					Kod(1)	Opis	Kod(2)	Opis			
V	EFS+	ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;	Regiony słabiej rozwinięte	16,00%	134. Działania na rzecz poprawy dostępu do zatrudnienia	Stawka jednostkowa dotyczy doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych	EECR04. Uczestnicy pracujący po zakończeniu udziału w programie	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność gospodarczą na własny rachunek po opuszczeniu programu	Osoba	Stawka jednostkowa	2972,35 EUR
V	EFS+	ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	141. Wsparcie na rzecz mobilności pracowników	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich	EECO02. Bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
V	EFS+	ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	139. Działania na rzecz modernizacji i wzmocnienia instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i dopasowanej do potrzeb pomocy	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich	EECO18. Liczba objętych wsparciem podmiotów administracji publicznej lub służb publicznych	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
V	EFS+	ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	146. Wsparcie na rzecz przystosowywania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich	EECO05. Osoby pracujące, w tym prowadzące działalność na własny rachunek	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj uproszczonej metody rozliczania kosztów (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
					Kod(1)	Opis	Kod(2)	Opis			
											kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
V	EFS+	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Regiony słabiej rozwinięte	1,68%	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Stawka jednostkowa na realizację staży uczniowskich		Liczba zrealizowanych godzin stażu uczniowskiego [osobogodziny]	osobogodzina	Stawka jednostkowa	4,43 EUR
V	EFS+	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	149. Wsparcie na rzecz edukacji na poziomie podstawowym i średnim (z wyłączeniem infrastruktury)	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich		Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
V	EFS+	ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	151. Wsparcie na rzecz edukacji dorosłych (z wyłączeniem infrastruktury)	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich		Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
V	EFS+	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	Regiony słabiej rozwinięte	2,04%	138. Wsparcie na rzecz gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	Stawka jednostkowa na utworzenie/utrzymanie miejsc pracy w PS	EEO12. Uczestnicy z niepełnosprawnościami	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy na pełny etat w przedsiębiorstwie społecznym	sztuka	Stawka jednostkowa	5 600 EUR
V	EFS+	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz	Regiony słabiej rozwinięte	2,04%	138. Wsparcie na rzecz gospodarki społecznej i	Stawka jednostkowa na utworzenie/utrzymanie miejsc pracy w PS	EEO12. Uczestnicy z niepełnosprawnościami	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze 1/2	sztuka	Stawka jednostkowa	2800 EUR

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj uproszczonej metody rozliczania kosztów (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
					Kod(1)	Opis	Kod(2)	Opis			
		zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji			przedsiębiorstw społecznych			etatu w przedsiębiorstwie społecznym			
V	EFS+	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	Regiony słabiej rozwinięte	2,04%	138. Wsparcie na rzecz gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	Stawka jednostkowa na utworzenie/utrzymanie miejsc pracy w PS	EECO12. Uczestnicy z niepełnosprawnościami	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze 3/4 etatu w przedsiębiorstwie społecznym	sztuka	Stawka jednostkowa	4 200 EUR
V	EFS+	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	Regiony słabiej rozwinięte	2,04%	138. Wsparcie na rzecz gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	Stawka jednostkowa na utworzenie/utrzymanie miejsc pracy w PS	EECO12. Uczestnicy z niepełnosprawnościami	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwie społecznym.	sztuka	Stawka jednostkowa	5 650,89 EUR
V	EFS+	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	153. Metody integracji z rynkiem pracy oraz powrotu na rynek pracy osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich	EECO12. Uczestnicy z niepełnosprawnościami	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
V	EFS+	ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	156. Działania szczególne w celu zwiększenia udziału obywateli państw trzecich w rynku pracy	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich	EECO14. Uczestnicy obcego pochodzenia	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
V	EFS+	ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	158. Działania na rzecz poprawy równego i szybkiego dostępu do stabilnych i przystępnych cenowo usług wysokiej jakości	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich		Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Szacunkowy udział łącznej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego stosowane będą uproszczone metody rozliczania kosztów (SCO), w %	Rodzaj(-e) operacji objętej (-ych) finansowaniem		Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów		Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Rodzaj uproszczonej metody rozliczania kosztów (standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe)	Kwota (w EUR) lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
					Kod(1)	Opis	Kod(2)	Opis			
		odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej									przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
V	EFS+	ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Regiony słabiej rozwinięte	1,33%	163. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich	EECO16. Osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem mieszkaniowym	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie	PLN	Stawka ryczałtowa	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN

(1) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli 1 załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

(2) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

Krótki tytuł rodzaju operacji	Stawka jednostkowa dotyczy doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych
Instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia kosztów uproszczonych	☐
Nazwa firmy zewnętrznej	
1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram realizacji (1)	<p>Stawka jednostkowa dotyczy doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych przez powiatowe urzędy pracy (dalej: PUP) ze środków Funduszu Pracy (dalej: FP) w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego+ (dalej: EFS+) w okresie programowania 2021 – 2027, które realizowane będą w całym okresie programowania rozpoczynając od 1.01.2023 r.do 30.06.2029r.</p> <p>Wsparcie udzielane będzie zgodnie z ustawą regulującą kwestie związane z aktywną polityką rynku pracy oraz wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego.</p> <p>Stawka jednostkowa ma zastosowanie wyłącznie w projektach PUP finansowanych z FP, odnosi się wyłącznie do form pomocy stanowiących instrumenty i usługi aktywnej polityki rynku pracy z wyłączeniem robót publicznych ze względu na niekwalifikowalność tego rodzaju wsparcia.</p> <p>Przeprowadzana będzie indeksacja stawki jednostkowej co roku na podstawie zmiany wysokości zasiłku oraz zmiany wysokości przeciętnego wynagrodzenia.</p> <p>Koszt kwalifikowalnym w projekcie będzie stawka jednostkowa należna za każdą osobę, która zostanie doprowadzona do zatrudnienia. Wypłacana zostanie za osiągnięcie rezultatu – czyli doprowadzenie do zatrudnienia w rozumieniu wskaźnika wspólnego KE.</p> <p>W projektach, w których stosowana będzie stawka jednostkowa, wystąpią formy wsparcia stanowiące pomoc de minimis (dofinansowanie podjęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy czy subsydiowane zatrudnienie), która będzie udzielana w oparciu o przepisy wykonawcze do ustawy regulującej kwestie związane z aktywną polityką rynku pracy. Wystąpienie pomocy de minimis nie ma wpływu na wysokość przekazywanych środków, gdyż ww. formy wsparcia kierowane są do uczestników projektu, a nie do beneficjenta.</p>
2. Cel(e) szczegółowy(e)	ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych

	oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;
12. Łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji	125 187 747,60

Wskaźniki

3. Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów (2)	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność gospodarczą na własny rachunek po opuszczeniu programu
4. Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	Osoba
5. Standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe	Stawka jednostkowa
6. Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	2972,35 EUR
7. Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	<p>Stawka jednostkowa to koszt doprowadzenia przez PUP do podjęcia zatrudnienia (w rozumieniu wskaźnika opisanego w punkcie 1.3) daną osobę. Stawka jednostkowa pokrywa wszystkie koszty usług i instrumentów rynku pracy zgodnych z ustawą regulującą kwestie związane z aktywną polityką rynku pracy (z wyłączeniem robót publicznych), których sfinansowanie jest niezbędne w celu doprowadzenia osoby do zatrudnienia.</p> <p>W ramach stawki jednostkowej nie przewidziano wydatków w ramach cross-financingu oraz zakupu środków trwałych. W związku z powyższym stawka nie podlega monitorowaniu pod kątem limitu wydatków w ramach cross-financingu, czy środków trwałych, jako że takie wydatki nie będą ponoszone przez beneficjenta.</p> <p>W projekcie rozliczanym stawką jednostkową PUP nie jest analizowana kwestia kwalifikowalności podatku od towarów i usług VAT, gdyż uwzględniono ten aspekt w metodyce (patrz część C). Tym samym, w projekcie PUP nie będą wymagane od beneficjentów oświadczenia o kwalifikowalności podatku VAT.</p>
8. Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji?	Tak
9. Metoda korekt(y) (3)	Stawka jednostkowa będzie indeksowana co roku w oparciu o dwa wskaźniki:

1) wzrost/spadek przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce w oparciu o Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego – w odniesieniu do tej części stawki, która jest przypisana do tego czynnika, oraz

2) wzrost/spadek zasiłku dla bezrobotnych – w odniesieniu do tej części stawki, która jest przypisana do zasiłku dla bezrobotnych.

Z uwagi na fakt, iż zasiłek dla bezrobotnych waloryzowany jest co roku z dniem 1 czerwca, weryfikacja zasadności indeksacji będzie przeprowadzana przez IK EFS każdego roku po opublikowaniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego wysokości przeciętnego wynagrodzenia za poprzedni rok kalendarzowy. Weryfikacja będzie dokonywana każdego roku do końca sierpnia.

Stawka zostanie zindeksowana jeżeli co najmniej jeden z ww. wskaźników, tj. wartość przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce i/lub wartość zasiłku dla bezrobotnych obowiązujących w bieżącym roku, będą się różnić od wartości ww. wynagrodzenia i zasiłku w poprzednim roku.

Instytucje Zarządzające będą informowane o wysokości zindeksowanej stawki jednostkowej w komunikacie, który będzie umieszczany na stronie internetowej IK EFS.

Zindeksowana stawka jednostkowa będzie miała zastosowanie do wszystkich osób obejmowanych po raz pierwszy wsparciem w projektach (nowych i trwających) od 1 stycznia roku następującego po roku dokonania ostatniej indeksacji. Oznacza to możliwość zastosowania zindeksowanej stawki jednostkowej w projektach realizowanych, przy zachowaniu wymogu wyraźnego oddzielenia okresu, za który deklarowane są wydatki rozliczane z zastosowaniem zindeksowanej stawki (zindeksowana stawka stosowana wyłącznie do osób zrekrutowanych po zindeksowaniu stawki).

Wprowadzenie zindeksowanej stawki jednostkowej będzie uzależnione ograniczone wyłącznie dostępną alokacją środków w ramach RPO na ten cel.

Zmiany metodyki wyliczenia stawki jednostkowej dotyczącej doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych przez PUP, w tym zmiany zasad indeksacji, mogą zostać dokonane podczas przeglądu śródkresowego. Ww. zmiana metodyki, w tym zmiana zasad indeksacji, może nastąpić w szczególności w przypadku istotnej zmiany założeń dotyczących sposobu świadczenia usług rynku pracy, zmian przepisów ustawy regulującej kwestie związane z rynkiem pracy w zakresie instrumentów rynku pracy.

IK EFS będzie również monitorować wartości wydatków ponoszonych przez PUPy na poszczególne formy aktywizacji zawodowej. W sytuacji, gdy założenia niniejszej metodyki przestaną być adekwatne do struktury wydatków, IK EFS rozważy zmianę podejścia do ustalenia stawki jednostkowej doprowadzenia do zatrudnienia osób aktywizowanych przez PUPy, co będzie wymagało opracowania nowej metodyki i przedstawienia jej KE do ponownej akceptacji.

<p>10. Weryfikacja osiągnięcia dostarczonych jednostek</p> <p>– należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki</p> <p>należy opisać, jakie elementy będą podlegały sprawdzeniu w trakcie kontroli zarządczych i jaki podmiot będzie dokonywać tych kontroli</p> <p>– należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>Weryfikacja realizacji wskaźnika przez PUP będzie dokonywana na podstawie danych administracyjnych zgromadzonych w systemie SYRIUSZ (system teleinformatyczny Publicznych Służb Zatrudnienia w Polsce), w którym zawarte są informacje pochodzące z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS) o odprowadzonych składkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę / wykonywania pracy w ramach umów cywilnoprawnych, • składkach zdrowotnych z tytułu samozatrudnienia . <p>Dokumentem potwierdzającym realizację wskaźnika, tj. zmianę statusu osoby (uczestnika projektu) na rynku pracy, a tym samym potwierdzającym kwalifikowalność stawki jednostkowej będzie raport z systemu SYRIUSZ na podstawie danych z ZUS potwierdzający status na rynku pracy uczestników projektu po opuszczeniu programu. Raport będzie podlegał sprawdzeniu na etapie weryfikacji wniosku o płatność.</p> <p>Za weryfikację osiągnięcia jednostki pomiaru i kontrole odpowiada IZ lub IP.</p> <p>Weryfikacja wydatków obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent rozlicza stawki jednostkowe, wraz z raportem z systemu SYRIUSZ, o którym mowa powyżej; <p>kontrolę na miejscu, tj. w siedzibie beneficjenta (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe potwierdzające podjęcie zatrudnienia przez daną osobę i służące do rozliczenia stawek jednostkowych (dane administracyjne SYRIUSZ i ZUS).</p>
<p>11. Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące (4) oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ryzyko wystąpienia zjawiska creamingu. <p>Rozliczanie stawki jednostkowej na podstawie wskaźnika rezultatu bezpośredniego dotyczącego podejmowania zatrudnienia/ pracy czy działalności gospodarczej przez uczestników projektów może prowadzić do kierowania wsparcia do osób, które nie znajdują się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy i których aktywizacja zawodowa jest mniej wymagająca. W celu eliminacji tego ryzyka i zagwarantowania wsparcia również osobom z grup trudnych takich jak, np. długotrwale bezrobotni, osoby o niskich kwalifikacjach, na poziomie wytycznych horyzontalnych dotyczących rynku pracy zostanie zawarty wymóg kierowania wsparcia do określonych grup docelowych. Zostanie to zagwarantowane poprzez wprowadzenie obowiązku określenia minimalnego poziomu uczestnictwa osób z danych grup w projektach PUP. Te poziomy będą zróżnicowane lokalnie w zależności od sytuacji na rynku pracy w danym powiecie.</p>

	<p>2. Ryzyko niewłaściwego zarządzania budżetem projektu. Konsekwencją wystąpienia takiego ryzyka może być sytuacja gdy w końcowym rozliczeniu projektu łączne koszty rzeczywiste okażą się wyższe niż łączna wartość rozliczonych stawek. Konieczne będzie wskazanie beneficjentom przez IZ / IP konieczności właściwego zarządzania budżetem poprzez efektywne kierowanie osób do różnych, najbardziej właściwych dla nich form wsparcia projektu. W tym celu pomocne też będzie właściwe monitorowanie kosztów w stosunku do osiągniętych efektów.</p> <p>3. Ryzyko nieujęcia w końcowym wniosku o płatność wszystkich kwalifikowalnych uczestników projektu. Przyjęty system rozliczania stawki na podstawie raportu wygenerowanego z systemu SYRIUSZ w przypadku osób, które podejmą zatrudnienie ostatniego dnia czwartego tygodnia a stawka z nimi powiązana rozliczana będzie we wniosku końcowym może uniemożliwić jej zakwalifikowanie. Pracodawca ma bowiem obowiązek zgłoszenia do ZUS pracownika w ciągu 7 dni od daty zatrudnienia. Dlatego też stawka jednostkowa powinna być rozliczana w momencie, gdy ZUS, z którego informacje czerpie SYRIUSZ, odnotuje opłacenie składki za minimum 1 miesiąc. Ryzyko to może zostać wyeliminowane poprzez wprowadzenie dłuższego okresu na złożenie wniosku o płatność końcową, np. 30 – 45 dni, tak aby beneficjent miał szansę policzenia i wykazania w nim wszystkich ostatnich i kwalifikowalnych uczestników projektu.</p> <p>4. Brak znajomości mechanizmu stawek jednostkowych przez beneficjentów, a przez to niewłaściwe dokumentowanie oraz monitorowanie wydatków rozliczanych stawkami. Jako działanie mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ / IP powinna prowadzić szkolenia dla PUP i tłumaczyć im jaki jest cel stosowania rozliczania za rezultaty i sposób weryfikacji osiągnięcia tego celu. Dodatkowo, na wszystkich poziomach zarządzania programem powinny być publikowane najczęściej pojawiające się pytania i odpowiedzi dotyczące tego obszaru.</p>
--	--

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

Krótki tytuł rodzaju operacji	Stawka jednostkowa na realizację staży uczniowskich
Instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia kosztów uproszczonych	☐
Nazwa firmy zewnętrznej	

1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram realizacji (1)	Stawka jednostkowa dotyczy stażu uczniowskiego, o którym mowa w art. 121a Prawa oświatowego z 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. 2020 poz. 910 z póź. zm.).
2. Cel(e) szczegółowy(e)	ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
12. Łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji	13 270 000,00

Wskaźniki

3. Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów (2)	Liczba zrealizowanych godzin stażu uczniowskiego [osobogodziny]
4. Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	osobogodzina
5. Standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe	Stawka jednostkowa
6. Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	4,43 EUR
7. Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	<p>Stawka jednostkowa obejmuje wszystkie niezbędne bezpośrednie koszty organizacji i prowadzenia 1 godziny stażu dla 1 ucznia.</p> <p>MINIMALNY STANDARD STAŻU UCZNIOWSKIEGO</p> <p>Staż jest realizowany zgodnie z Prawem oświatowym oraz wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dot. edukacji na lata 2021-2027.</p> <p>Podmiot przyjmujący na staż uczniowski zapewnia uczniowi stanowisko pracy wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, a także bezpieczne i higieniczne warunki odbywania stażu uczniowskiego na zasadach dotyczących pracowników określonych w odrębnych przepisach,</p> <p>w tym w zależności od rodzaju zagrożeń związanych</p>

	<p>z odbywaniem tego stażu – odpowiednie środki ochrony indywidualnej; stanowisko powinno być przygotowane w momencie rozpoczęcia stażu.</p> <p>Stawka obejmuje wszystkie niezbędne koszty związane z organizacją i prowadzeniem stażu, w szczególności koszty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - świadczenia pieniężnego (wraz z należnymi pochodnymi) dla ucznia odbywającego staż (stypendium) w wysokości 80% minimalnej stawki godzinowej za pracę, - zakupu niezbędnych materiałów i narzędzi zużywalnych niezbędnych stażysty do odbycia stażu, - szkolenia BHP przed rozpoczęciem stażu (o ile jest wymagane), - badań lekarskich przed rozpoczęciem stażu, (o ile są wymagane), - wynagrodzenia opiekuna stażysty podczas odbywania stażu, - inne koszty, jeżeli beneficjent uznaje za zasadne ich finansowanie w celu realizacji stażu, np. wyżywienia podczas stażu (o ile zasadne), noclegów i opieki nad stażystami w bursie, itp. (o ile zasadne), dojazdów do / z miejsca odbywania stażu, zakupu dzienniczków, innych materiałów niezbędnych do przeprowadzenia stażu, itp.
<p>8. Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji?</p>	<p>Nie</p>
<p>9. Metoda korekt(y) (3)</p>	<p>Indeksację stawki jednostkowej przeprowadza się każdego roku w oparciu o zapisy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w roku następnym.</p> <p>Minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego zamieści na stronie internetowej komunikat o wysokości stawki po jej indeksacji.</p> <p>Mechanizm indeksacji stawek jednostkowych opiera się na danych dotyczących:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wysokości minimalnej stawki godzinowej za pracę 2) udziału pozostałych kosztów związanych z organizacją i przeprowadzeniem stażu. <p>W przypadku zmiany minimalnej stawki godzinowej, za podstawę wyliczenia zindeksowanej stawki przyjmuje się 80% wartości zmienionej minimalnej stawki godzinowej za pracę. Wartość ta jest powiększana o udział pozostałych wydatków w stawce (tj. 36,21%).</p> <p>Ponieważ do wyliczenia stawki jednostkowej wzięto pod uwagę wysokość minimalnej stawki godzinowej za pracę w 2021 r., najbliższa aktualizacja stawki jednostkowej będzie przeprowadzona w 2022 r.</p>

	<p>Stawki w wysokości wynikającej z indeksacji w danym roku mają zastosowanie wyłącznie do umów o dofinansowanie projektu zawartych na podstawie naborów ogłoszonych po dniu wydania komunikatu w sprawie zindeksowanej stawki.</p>
<p>10. Weryfikacja osiągnięcia dostarczonych jednostek</p> <p>– należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki</p> <p>należy opisać, jakie elementy będą podlegały sprawdzeniu w trakcie kontroli zarządczych i jaki podmiot będzie dokonywać tych kontroli</p> <p>– należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>Na potwierdzenie realizacji stawki jednostkowej Beneficjent na etapie wniosku o płatność przedkłada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kopie podpisanych przez podmiot przyjmujący na staż list obecności stażysty lub wydruki z systemu elektronicznego potwierdzające obecności stażysty na stażu u pracodawcy podpisane przez podmiot przyjmujący na staż, zawierające informację nt. liczby godzin stażu w każdym dniu odbywania stażu; - umowę stażową wskazującą na dobowy wymiar stażu. <p>Dla rozliczenia stawki jednostkowej we wniosku o płatność nie są wymagane inne niż powyżej wymienione dokumenty.</p> <p>Beneficjent poza dokumentacją składaną na etapie weryfikacji wniosku o płatność, jest zobowiązany do gromadzenia dokumentacji związanej z organizowanym stażem, w tym potwierdzającej zgodność z prawem i wymogami określonymi w umowie o dofinansowanie. Beneficjent jest zobowiązany do gromadzenia, przechowywania i udostępniania podczas kontroli oraz wizyt monitoringowych 100% tych dokumentów.</p> <p>Za weryfikację wniosków o płatność i kontrole na miejscu odpowiada instytucja będąca stroną umowy, tj. Instytucja Zarządzająca lub Instytucja Pośrednicząca, o ile delegowano jej zadania w tym zakresie.</p> <p>Weryfikacja wydatków obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację wniosku o płatność złożonego przez beneficjenta (weryfikowany jest każdy wniosek o płatność oraz na zasadach określonych w ramach poszczególnych programów dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych; weryfikacje wniosków o płatność przeprowadzane są okresowo, co do zasady raz na kwartał), - kontrolę na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na zasadach określonych w ramach poszczególnych programów i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych oraz dodatkowe dotyczące potwierdzenia realizacji staży zgodnie z prawem i wymogami określonymi w umowie o dofinansowanie).
<p>11. Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące (4) oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <p>i. ryzyko braku znajomości czy zrozumienia mechanizmu stawek jednostkowych przez wnioskodawców i beneficjentów, a przez to potencjalne obawy lub nawet niechęć do ich stosowania, któremu przeciwdziałać powinna aktywna polityka informacyjna</p>

	<p>w stosunku do poszczególnych instytucji zaangażowanych we wdrażanie projektów unijnych, beneficjentów i wnioskodawców, obejmująca w szczególności przepisy i wytyczne, szczegółowe informacje o stawkach jednostkowych na etapie naboru i realizacji projektu, szkolenia i spotkania informacyjne;</p> <p>ii. ryzyko ewentualnej zmiany przepisów Prawa oświatowego</p> <p>w zakresie staży uczniowskich, w związku z którym konieczne będzie bieżące monitorowanie zmian przepisów prawa przez instytucje zaangażowane we wdrażanie projektów, przy czym w przypadku istotnej zmiany przepisów znacznie wpływającej na ponoszone wydatki w związku z podniesieniem jakości i wymogów, zakłada się rozliczanie wydatków związanych z nowymi wymogami poza określoną stawką,</p> <p>iii. ryzyko obniżania jakości staży – ryzyko może być łagodzone poprzez systematyczne monitorowanie i weryfikowanie wymogów jakościowych wynikających z niniejszej metodyki, powszechnie obowiązującego prawa oraz wytycznych dot. edukacji na lata 2021-2027 warunkujących kwalifikowalność stawek jednostkowych,</p> <p>iv. ryzyko niesprawiedliwego podziału stawki pomiędzy beneficjenta i podmiot organizujący staż z uwagi na specyfikę obszaru i konieczność ponoszenia wydatków dotyczących staży nie tylko przez beneficjentów, ale także przez podmioty trzecie (podmioty organizujące staż), na które odpowiadać powinna polityka informacyjna wobec podmiotów organizujących staże i stażystów, a także wybór beneficjentów doświadczonych w realizacji staży.</p>
--	--

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

Krótki tytuł rodzaju operacji	Stawka jednostkowa na utworzenie/utrzymanie miejsc pracy w PS
Instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia kosztów uproszczonych	☐
Nazwa firmy zewnętrznej	
1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram realizacji (1)	Stawki jednostkowe dotyczą utworzenia nowego miejsca pracy i jego utrzymania w przedsiębiorstwie społecznym (PS), w ramach projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego+ w okresie programowania 2021-2027 w ramach regionalnych programów operacyjnych. Miejsca pracy finansowane w ramach stawki jednostkowej mogą być tworzone wyłącznie przez przedsiębiorstwa społeczne (PS) oraz podmioty ekonomii społecznej (PES) przekształcające się w PS, dla ściśle zdefiniowanej grupy osób wykluczonych społecznie, wskazanej

	<p>w wytycznych horyzontalnych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczących obszaru włączenia społecznego.</p> <p>Wsparcie udzielane będzie zgodnie z wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczącymi obszaru włączenia społecznego.</p> <p>Zarówno stawka na utworzenie miejsca pracy jak i stawka na utrzymanie miejsca pracy stanowią w całości pomoc de minimis, o której mowa w rozporządzeniu 1407/2013. Jest to pomoc dla przedsiębiorstwa społecznego, które uzyskuje środki na utworzenie miejsca pracy i następnie jego utrzymanie przez okres 12 miesięcy. Wyliczone stawki w całości będą w przypadku każdego przedsiębiorstwa społecznego wliczane do limitu pomocy de minimis.</p>
2. Cel(e) szczegółowy(e)	ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji
12. Łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji	16 097 793,00

Wskaźniki

3. Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów (2)	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy na pełny etat w przedsiębiorstwie społecznym
4. Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	sztuka
5. Standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe	Stawka jednostkowa
6. Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	5 600 EUR
7. Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy w PS obejmuje koszty funkcjonowania miejsca pracy w pierwszym okresie od utworzenia, tj. koszty zatrudnienia osoby na nowoutworzonym miejscu pracy, koszty obowiązkowych opłat, takich jak np. składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, bieżące niezbędne wydatki bez których funkcjonowanie PS nie może się odbywać.

8. Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji?	Nie
9. Metoda korekt(y) (3)	<p>Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy będzie podlegała indeksacji w oparciu o zmiany minimalnego wynagrodzenia za pracę, w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.</p> <p>Indeksacja będzie przeprowadzana corocznie w terminie do 30 kwietnia, po oficjalnym ogłoszeniu wysokości przeciętnego i minimalnego wynagrodzenia przez uprawnione podmioty. Najbliższa indeksacja zostanie przeprowadzona do 30 kwietnia 2022 r.</p> <p>Instytucje Zarządzające będą informowane o wysokości zindeksowanej stawki jednostkowej w komunikacie, który będzie umieszczany na stronie internetowej MFiPR.</p> <p>Ponieważ zakłada się, że projekty, w których udzielane będzie wsparcie na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy mogą być projektami wieloletnimi, to stawka jednostkowa będzie podlegała indeksacji zarówno w projektach nowych jak i w projektach realizowanych. W przypadku projektów będących w trakcie realizacji, zastosowanie różnych stawek będzie możliwe pod warunkiem wyraźnego rozdzielenia części projektu rozliczanej wg dotychczasowej i wg zindeksowanej stawki (np. zastosowanie zindeksowanej stawki będzie mogło mieć miejsce dla wsparcia udzielanego po opublikowaniu nowego naboru na wnioski o wsparcie w zakresie utworzenia i utrzymania miejsca pracy w PS albo w przypadku udzielania wsparcia w sposób ciągły, po ogłoszeniu daty, od której nowa stawka będzie miała zastosowanie). Rozwiązanie to będzie jednak możliwe do przyjęcia wyłącznie pod warunkiem, że wyższe koszty w projekcie będą mogły być pokryte z oszczędności beneficjenta lub zwiększenia budżetu projektu przez IZ, o ile ta będzie dysponować dostępną alokacją.</p>
<p>10. Weryfikacja osiągnięcia dostarczonych jednostek</p> <p>– należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki</p> <p>należy opisać, jakie elementy będą podlegały sprawdzeniu w trakcie kontroli zarządczych i jaki podmiot będzie dokonywać tych kontroli</p> <p>– należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia</p>	<p>Weryfikacja, czy zrealizowano wskaźnik oznacza weryfikację dokumentów określonych w umowie o udzielenie wsparcia.</p> <p>Do tych dokumentów należą (stawka na utrzymanie miejsca pracy w PS):</p> <ul style="list-style-type: none"> - kopia umowy o pracę lub umowa spółdzielcza oraz świadectwa pracy (jeśli dotyczy) wszystkich osób zatrudnionych na nowoutworzonych miejscach pracy w okresie 12 miesięcy od ich utworzenia - potwierdzenie opłacania składek ZUS przez 12 miesięcy - potwierdzenie przelewu/ów w wysokości odpowiadającej stawce jednostkowej do PS

<p>i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>Beneficjent jest zobowiązany do gromadzenia i przechowywania 100% dokumentów do rozliczenia stawek jednostkowych. Ponadto beneficjent zobowiązany jest do przeprowadzenia co najmniej jednej kontroli w PS w okresie 12 miesięcy od utworzenia miejsca pracy w celu weryfikacji, czy faktycznie miejsce pracy zostało utworzone i funkcjonuje zgodnie z zasadami określonymi w tym dokumencie oraz wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.</p> <p>Za weryfikację osiągnięcia jednostki pomiaru i kontrole prawidłowości realizacji projektu odpowiada IZ RPO lub właściwa IP RPO.</p> <p>Weryfikacja wydatków w ramach projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent rozlicza wsparcie udzielane PS na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy przez 12 miesięcy, w tym weryfikację stawek jednostkowych wraz z dokumentami źródłowymi, o ile są one wymagane przez IZ RPO – zgodnie z systemem zarządzania i kontroli; - kontrolę na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych oraz dodatkowe dotyczące potwierdzenia realizacji wsparcia zgodnie z prawem i wymogami określonymi w umowie).
<p>11. Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące (4) oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ryzyko przeznaczenia wsparcia na cele niezwiązane z zatrudnieniem. Ryzyko będzie niwelowane poprzez dopuszczenie zakończenia stosunku pracy z osobą zatrudnioną na nowym miejscu pracy wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika. 2. Ryzyko braku możliwości utrzymania nowoutworzonego miejsca pracy, z przyczyn niezależnych od pracodawcy. W sytuacji, gdy osoba zatrudniona na nowe miejsce pracy zrezygnuje z pracy ale stanowisko pracy nie ulegnie likwidacji i zostanie ponownie obsadzone przez osobę o statusie zgodnym z wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, miejsce pracy będzie uznawane za istniejące nieprzerwanie. Sytuacja w tym zakresie będzie oceniana w każdym przypadku indywidualnie, biorąc pod uwagę czynniki takie jak fakt fizycznego istnienia stanowiska pracy i gotowość pracodawcy do zatrudnienia odpowiedniego kandydata. W ramach mechanizmu

	<p>dofinansowania, PS ma zapewniony mechanizm elastycznego dostosowania do napotkanych trudności w postaci dopuszczalnych przerw w zatrudnieniu opisany w pkt 1.3 .</p> <p>3. Brak znajomości mechanizmu stawek jednostkowych przez beneficjentów, a przez to niewłaściwe dokumentowanie oraz monitorowanie wydatków rozliczanych stawkami.</p> <p>Jako działanie mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ powinna prowadzić szkolenia dla beneficjentów a beneficjenci powinni instruować PS jaki jest cel stosowania rozliczania za rezultaty i sposób weryfikacji osiągnięcia tego celu. Dodatkowo, na wszystkich poziomach zarządzania programem powinny być publikowane najczęściej pojawiające się pytania i odpowiedzi dotyczące tego obszaru.</p> <p>4. Ryzyko przyznania dofinansowania podmiotom, którym środki te nie są niezbędne.</p> <p>Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie właściwie zaplanowana i przeprowadzona rekrutacja do projektu ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji PS/ przekształcającego się PES do przyznania dofinansowania.</p>
--	--

3. Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów (2)	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze 1/2 etatu w przedsiębiorstwie społecznym
4. Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	sztuka
5. Standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe	Stawka jednostkowa
6. Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	2800 EUR
7. Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy w PS obejmuje koszty funkcjonowania miejsca pracy w pierwszym okresie od utworzenia, tj. koszty zatrudnienia osoby na nowoutworzonym miejscu pracy, koszty obowiązkowych opłat, takich jak np. składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, bieżące niezbędne wydatki bez których funkcjonowanie PS nie może się odbywać.
8. Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji?	Nie

<p>9. Metoda korekt(y) (3)</p>	<p>Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy będzie podlegała indeksacji w oparciu o zmiany minimalnego wynagrodzenia za pracę, w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.</p> <p>Indeksacja będzie przeprowadzana corocznie w terminie do 30 kwietnia, po oficjalnym ogłoszeniu wysokości przeciętnego i minimalnego wynagrodzenia przez uprawnione podmioty. Najbliższa indeksacja zostanie przeprowadzona do 30 kwietnia 2022 r.</p> <p>Instytucje Zarządzające będą informowane o wysokości zindeksowanej stawki jednostkowej w komunikacie, który będzie umieszczany na stronie internetowej MFiPR.</p> <p>Ponieważ zakłada się, że projekty, w których udzielane będzie wsparcie na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy mogą być projektami wieloletnimi, to stawka jednostkowa będzie podlegała indeksacji zarówno w projektach nowych jak i w projektach realizowanych. W przypadku projektów będących w trakcie realizacji, zastosowanie różnych stawek będzie możliwe pod warunkiem wyraźnego rozdzielenia części projektu rozliczanej wg dotychczasowej i wg zindeksowanej stawki (np. zastosowanie zindeksowanej stawki będzie mogło mieć miejsce dla wsparcia udzielanego po opublikowaniu nowego naboru na wnioski o wsparcie w zakresie utworzenia i utrzymania miejsca pracy w PS albo w przypadku udzielania wsparcia w sposób ciągły, po ogłoszeniu daty, od której nowa stawka będzie miała zastosowanie). Rozwiązanie to będzie jednak możliwe do przyjęcia wyłącznie pod warunkiem, że wyższe koszty w projekcie będą mogły być pokryte z oszczędności beneficjenta lub zwiększenia budżetu projektu przez IZ, o ile ta będzie dysponować dostępną alokacją.</p>
<p>10. Weryfikacja osiągnięcia dostarczonych jednostek</p> <p>– należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-a) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki</p> <p>należy opisać, jakie elementy będą podlegały sprawdzeniu w trakcie kontroli zarządczych i jaki podmiot będzie dokonywać tych kontroli</p> <p>– należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>Weryfikacja, czy zrealizowano wskaźnik oznacza weryfikację dokumentów określonych w umowie o udzielenie wsparcia. Do tych dokumentów należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kopia umowy o pracę lub umowa spółdzielcza oraz świadectwa pracy (jeśli dotyczy) wszystkich osób zatrudnionych na nowoutworzonych miejscach pracy w okresie 12 miesięcy od ich utworzenia - potwierdzenie opłacania składek ZUS przez 12 miesięcy - potwierdzenie przelewu/ów w wysokości odpowiadającej stawce jednostkowej do PS <p>Beneficjent jest zobowiązany do gromadzenia i przechowywania 100% dokumentów do rozliczenia stawek jednostkowych. Ponadto beneficjent zobowiązany jest do przeprowadzenia co najmniej jednej kontroli w PS w okresie 12 miesięcy od utworzenia miejsca pracy w celu weryfikacji, czy faktycznie miejsce pracy zostało utworzone i funkcjonuje zgodnie z</p>

	<p>zasadami określonymi w tym dokumencie oraz wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.</p> <p>Za weryfikację osiągnięcia jednostki pomiaru i kontrole prawidłowości realizacji projektu odpowiada IZ RPO lub właściwa IP RPO.</p> <p>Weryfikacja wydatków w ramach projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent rozlicza wsparcie udzielane PS na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy przez 12 miesięcy, w tym weryfikację stawek jednostkowych wraz z dokumentami źródłowymi, o ile są one wymagane przez IZ RPO – zgodnie z systemem zarządzania i kontroli; - kontrolę na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych oraz dodatkowe dotyczące potwierdzenia realizacji wsparcia zgodnie z prawem i wymogami określonymi w umowie).
<p>11. Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące (4) oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ryzyko przeznaczenia wsparcia na cele niezwiązane z zatrudnieniem. Ryzyko będzie niwelowane poprzez dopuszczenie zakończenia stosunku pracy z osobą zatrudnioną na nowym miejscu pracy wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika. 2. Ryzyko braku możliwości utrzymania nowoutworzonego miejsca pracy, z przyczyn niezależnych od pracodawcy. W sytuacji, gdy osoba zatrudniona na nowe miejsce pracy zrezygnuje z pracy ale stanowisko pracy nie ulegnie likwidacji i zostanie ponownie obsadzone przez osobę o statusie zgodnym z wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, miejsce pracy będzie uznawane za istniejące nieprzerwanie. Sytuacja w tym zakresie będzie oceniana w każdym przypadku indywidualnie, biorąc pod uwagę czynniki takie jak fakt fizycznego istnienia stanowiska pracy i gotowość pracodawcy do zatrudnienia odpowiedniego kandydata. W ramach mechanizmu dofinansowania, PS ma zapewniony mechanizm elastycznego dostosowania do napotkanych trudności w postaci dopuszczalnych przerw w zatrudnieniu opisany w pkt 1.3 . 3. Brak znajomości mechanizmu stawek jednostkowych przez beneficjentów, a przez to niewłaściwe dokumentowanie oraz monitorowanie wydatków rozliczanych stawkami.

	<p>Jako działanie mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ powinna prowadzić szkolenia dla beneficjentów, a beneficjenci powinni instruować PS jaki jest cel stosowania rozliczania za rezultaty i sposób weryfikacji osiągnięcia tego celu. Dodatkowo, na wszystkich poziomach zarządzania programem powinny być publikowane najczęściej pojawiające się pytania i odpowiedzi dotyczące tego obszaru.</p> <p>4. Ryzyko przyznania dofinansowania podmiotom, którym środki te nie są niezbędne.</p> <p>Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie właściwie zaplanowana i przeprowadzona rekrutacja do projektu ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji PS/ przekształcającego się PES do przyznania dofinansowania.</p>
--	---

3. Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów (2)	Liczba miejsc pracy utrzymanych przez 12 miesięcy w wymiarze 3/4 etatu w przedsiębiorstwie społecznym
4. Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	sztuka
5. Standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe	Stawka jednostkowa
6. Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	4 200 EUR
7. Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy w PS obejmuje koszty funkcjonowania miejsca pracy w pierwszym okresie od utworzenia, tj. koszty zatrudnienia osoby na nowoutworzonym miejscu pracy, koszty obowiązkowych opłat, takich jak np. składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, bieżące niezbędne wydatki bez których funkcjonowanie PS nie może się odbywać.
8. Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji?	Nie
9. Metoda korekt(y) (3)	<p>Stawka jednostkowa na utrzymanie miejsca pracy będzie podlegała indeksacji w oparciu o zmiany minimalnego wynagrodzenia za pracę, w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.</p> <p>Indeksacja będzie przeprowadzana corocznie w terminie do 30 kwietnia, po oficjalnym ogłoszeniu wysokości przeciętnego i</p>

	<p>minimalnego wynagrodzenia przez uprawnione podmioty. Najbliższa indeksacja zostanie przeprowadzona do 30 kwietnia 2022 r.</p> <p>Instytucje Zarządzające będą informowane o wysokości zindeksowanej stawki jednostkowej w komunikacie, który będzie umieszczany na stronie internetowej MFiPR.</p> <p>Ponieważ zakłada się, że projekty, w których udzielane będzie wsparcie na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy mogą być projektami wieloletnimi, to stawka jednostkowa będzie podlegała indeksacji zarówno w projektach nowych jak i w projektach realizowanych. W przypadku projektów będących w trakcie realizacji, zastosowanie różnych stawek będzie możliwe pod warunkiem wyraźnego rozdzielenia części projektu rozliczanej wg dotychczasowej i wg zindeksowanej stawki (np. zastosowanie zindeksowanej stawki będzie mogło mieć miejsce dla wsparcia udzielanego po opublikowaniu nowego naboru na wnioski o wsparcie w zakresie utworzenia i utrzymania miejsca pracy w PS albo w przypadku udzielania wsparcia w sposób ciągły, po ogłoszeniu daty, od której nowa stawka będzie miała zastosowanie). Rozwiązanie to będzie jednak możliwe do przyjęcia wyłącznie pod warunkiem, że wyższe koszty w projekcie będą mogły być pokryte z oszczędności beneficjenta lub zwiększenia budżetu projektu przez IZ, o ile ta będzie dysponować dostępną alokacją.</p>
<p>10. Weryfikacja osiągnięcia dostarczonych jednostek</p> <p>– należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-a) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki</p> <p>należy opisać, jakie elementy będą podlegały sprawdzeniu w trakcie kontroli zarządczych i jaki podmiot będzie dokonywać tych kontroli</p> <p>– należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>Stawka na utrzymanie miejsca pracy w PS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kopia umowy o pracę lub umowa spółdzielcza oraz świadectwa pracy (jeśli dotyczy) wszystkich osób zatrudnionych na nowoutworzonych miejscach pracy w okresie 12 miesięcy od ich utworzenia - potwierdzenie opłacania składek ZUS przez 12 miesięcy - potwierdzenie przelewu/ów w wysokości odpowiadającej stawce jednostkowej do PS <p>Beneficjent jest zobowiązany do gromadzenia i przechowywania 100% dokumentów do rozliczenia stawek jednostkowych. Ponadto beneficjent zobowiązany jest do przeprowadzenia co najmniej jednej kontroli w PS w okresie 12 miesięcy od utworzenia miejsca pracy w celu weryfikacji, czy faktycznie miejsce pracy zostało utworzone i funkcjonuje zgodnie z zasadami określonymi w tym dokumencie oraz wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.</p> <p>Za weryfikację osiągnięcia jednostki pomiaru i kontrole prawidłowości realizacji projektu odpowiada IZ RPO lub właściwa IP RPO.</p> <p>Weryfikacja wydatków w ramach projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent rozlicza wsparcie udzielane PS na utworzenie i utrzymanie

	<p>miejsca pracy przez 12 miesięcy, w tym weryfikację stawek jednostkowych wraz z dokumentami źródłowymi, o ile są one wymagane przez IZ RPO – zgodnie z systemem zarządzania i kontroli;</p> <p>- kontrolę na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych oraz dodatkowe dotyczące potwierdzenia realizacji wsparcia zgodnie z prawem i wymogami określonymi w umowie).</p>
<p>11. Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące (4) oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ryzyko przeznaczenia wsparcia na cele niezwiązane z zatrudnieniem. Ryzyko będzie niwelowane poprzez dopuszczenie zakończenia stosunku pracy z osobą zatrudnioną na nowym miejscu pracy wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika. 2. Ryzyko braku możliwości utrzymania nowoutworzonego miejsca pracy, z przyczyn niezależnych od pracodawcy. W sytuacji, gdy osoba zatrudniona na nowe miejsce pracy zrezygnuje z pracy ale stanowisko pracy nie ulegnie likwidacji i zostanie ponownie obsadzone przez osobę o statusie zgodnym z wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, miejsce pracy będzie uznawane za istniejące nieprzerwanie. Sytuacja w tym zakresie będzie oceniana w każdym przypadku indywidualnie, biorąc pod uwagę czynniki takie jak fakt fizycznego istnienia stanowiska pracy i gotowość pracodawcy do zatrudnienia odpowiedniego kandydata. W ramach mechanizmu dofinansowania, PS ma zapewniony mechanizm elastycznego dostosowania do napotkanych trudności w postaci dopuszczalnych przerw w zatrudnieniu opisany w pkt 1.3. 3. Brak znajomości mechanizmu stawek jednostkowych przez beneficjentów, a przez to niewłaściwe dokumentowanie oraz monitorowanie wydatków rozliczanych stawkami. Jako działanie mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ powinna prowadzić szkolenia dla beneficjentów, a beneficjenci powinni instruować PS jaki jest cel stosowania rozliczania za rezultaty i sposób weryfikacji osiągnięcia tego celu. Dodatkowo, na wszystkich poziomach zarządzania programem powinny być publikowane najczęściej pojawiające się pytania i odpowiedzi dotyczące tego obszaru. 4. Ryzyko przyznania dofinansowania podmiotom, którym środki te nie są niezbędne.

	Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie właściwie zaplanowana i przeprowadzona rekrutacja do projektu ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji PS/ przekształcającego się PES do przyznania dofinansowania.
--	---

3. Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów (2)	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwie społecznym.
4. Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	sztuka
5. Standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe	Stawka jednostkowa
6. Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	5 650,89 EUR
7. Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	<p>Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy w PS obejmuje koszty utworzenia nowego miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym.</p> <p>W ramach wsparcia pokrywane są m.in. koszty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - składników majątku trwałego, instalacji i uruchomienia oraz ubezpieczenia i ochrony, w przypadku, kiedy zachodzi taka konieczność, - wyposażenia miejsca pracy wraz z kosztami dostawy, instalacji i uruchomienia, - dostosowania lub adaptacji (prace remontowo - wykończeniowe budynków i pomieszczeń), - aktywów obrotowych i środków produkcji, - zakupu wartości niematerialnych i prawnych, - środków transportu, - opłaty związane z uruchomieniem leasingu oraz kredytu inwestycyjnego.
8. Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji?	Nie
9. Metoda korekt(y) (3)	Stawka jednostkowa na utworzenie miejsca pracy została wyliczona w perspektywie finansowej 2014-2020 w oparciu o dotacje przyznawane w ramach realizowanych projektów EFS. Przed wprowadzeniem stawki jednostkowej wartość dotacji była zależna od wartości przeciętnego wynagrodzenia i stanowiła jego przyjętą wielokrotność. Dlatego indeksacja stawki jednostkowej będzie przeprowadzana na podstawie zmiany wskaźnika

	<p>przeciętnego wynagrodzenia. Stawka jednostkowa będzie indeksowana co roku o wzrost/spadek wspomnianego przeciętnego wynagrodzenia w oparciu o Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego o wysokości przeciętnego wynagrodzenia za poprzedni rok.</p> <p>Indeksacja będzie przeprowadzana corocznie w terminie do 30 kwietnia, po oficjalnym ogłoszeniu wysokości przeciętnego i minimalnego wynagrodzenia przez uprawnione podmioty. Najbliższa indeksacja zostanie przeprowadzona do 30 kwietnia 2022 r.</p> <p>Instytucje Zarządzające będą informowane o wysokości zindeksowanej stawki jednostkowej w komunikacie, który będzie umieszczany na stronie internetowej MFiPR.</p> <p>Ponieważ zakłada się, że projekty, w których udzielane będzie wsparcie na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy mogą być projektami wieloletnimi, to stawka jednostkowa będzie podlegała indeksacji zarówno w projektach nowych jak i w projektach realizowanych. W przypadku projektów będących w trakcie realizacji, zastosowanie różnych stawek będzie możliwe pod warunkiem wyraźnego rozdzielenia części projektu rozliczanej wg dotychczasowej i wg zindeksowanej stawki (np. zastosowanie zindeksowanej stawki będzie mogło mieć miejsce dla wsparcia udzielanego po opublikowaniu nowego naboru na wnioski o wsparcie w zakresie utworzenia i utrzymania miejsca pracy w PS albo w przypadku udzielania wsparcia w sposób ciągły, po ogłoszeniu daty, od której nowa stawka będzie miała zastosowanie). Rozwiązanie to będzie jednak możliwe do przyjęcia wyłącznie pod warunkiem, że wyższe koszty w projekcie będą mogły być pokryte z oszczędności beneficjenta lub zwiększenia budżetu projektu przez IZ, o ile ta będzie dysponować dostępną alokacją.</p>
<p>10. Weryfikacja osiągnięcia dostarczonych jednostek</p> <p>– należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki</p> <p>należy opisać, jakie elementy będą podlegały sprawdzeniu w trakcie kontroli zarządczych i jaki podmiot będzie dokonywać tych kontroli</p> <p>– należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>Weryfikacja, czy zrealizowano wskaźnik oznacza weryfikację dokumentów określonych w umowie o udzielenie wsparcia.</p> <p>Do tych dokumentów należą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stawka na utworzenie miejsca pracy w PS: <ul style="list-style-type: none"> - podpisana umowa wsparcia wskazująca na liczbę miejsc pracy w danym PS i liczbę miejsc pracy, które tworzone są w oparciu o przyznane stawki wraz z wymiarem etatowym tych miejsc - potwierdzenie przelewu stawki jednostkowej do PS - kopia umowy o pracę lub umowy spółdzielczej potwierdzająca utworzenie miejsca pracy - w przypadku nowotworzonych PS oraz podmiotów ekonomii społecznej przekształcających się w PS, dokumenty potwierdzające założenie / rejestrację nowego przedsiębiorstwa społecznego

	<p>Beneficjent jest zobowiązany do gromadzenia i przechowywania 100% dokumentów do rozliczenia stawek jednostkowych. Ponadto beneficjent zobowiązany jest do przeprowadzenia co najmniej jednej kontroli w PS w okresie 12 miesięcy od utworzenia miejsca pracy w celu weryfikacji, czy faktycznie miejsce pracy zostało utworzone i funkcjonuje zgodnie z zasadami określonymi w tym dokumencie oraz wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.</p> <p>Za weryfikację osiągnięcia jednostki pomiaru i kontrole prawidłowości realizacji projektu odpowiada IZ RPO lub właściwa IP RPO.</p> <p>Weryfikacja wydatków w ramach projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent rozlicza wsparcie udzielane PS na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy przez 12 miesięcy, w tym weryfikację stawek jednostkowych wraz z dokumentami źródłowymi, o ile są one wymagane przez IZ RPO – zgodnie z systemem zarządzania i kontroli; - kontrolę na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, w tym te wyżej wymienione dotyczące rozliczenia stawek jednostkowych oraz dodatkowe dotyczące potwierdzenia realizacji wsparcia zgodnie z prawem i wymogami określonymi w umowie).
<p>11. Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące (4) oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>Ryzyka i metody ich złagodzenia:</p> <p>Ryzyko przeznaczenia wsparcia na cele niezwiązane z zatrudnieniem.</p> <p>Ryzyko będzie niwelowane poprzez dopuszczenie zakończenia stosunku pracy z osobą zatrudnioną na nowym miejscu pracy wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika.</p> <p>2. Ryzyko braku możliwości utrzymania nowoutworzonego miejsca pracy, z przyczyn niezależnych od pracodawcy.</p> <p>W sytuacji, gdy osoba zatrudniona na nowe miejsce pracy zrezygnuje z pracy ale stanowisko pracy nie ulegnie likwidacji i zostanie ponownie obsadzone przez osobę o statusie zgodnym z wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, miejsce pracy będzie uznawane za istniejące nieprzerwanie. Sytuacja w tym zakresie będzie oceniana w każdym przypadku indywidualnie, biorąc pod uwagę czynniki takie jak fakt fizycznego istnienia stanowiska pracy i gotowość pracodawcy do zatrudnienia odpowiedniego kandydata. W ramach mechanizmu dofinansowania, PS ma zapewniony mechanizm elastycznego dostosowania do napotkanych trudności w postaci dopuszczalnych przerw w zatrudnieniu opisany w pkt 1.3 .</p>

	<p>3. Brak znajomości mechanizmu stawek jednostkowych przez beneficjentów, a przez to niewłaściwe dokumentowanie oraz monitorowanie wydatków rozliczanych stawkami.</p> <p>Jako działanie mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ powinna prowadzić szkolenia dla beneficjentów a beneficjenci powinni instruować PS jaki jest cel stosowania rozliczania za rezultaty i sposób weryfikacji osiągnięcia tego celu. Dodatkowo, na wszystkich poziomach zarządzania programem powinny być publikowane najczęściej pojawiające się pytania i odpowiedzi dotyczące tego obszaru.</p> <p>4. Ryzyko przyznania dofinansowania podmiotom, którym środki te nie są niezbędne.</p> <p>Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie właściwie zaplanowana i przeprowadzona rekrutacja do projektu ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji PS/przekształcającego się PES do przyznania dofinansowania.</p>
--	---

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

Krótki tytuł rodzaju operacji	Stawka ryczałtowa kosztów pośrednich
Instytucja zarządzająca otrzymała wsparcie od firmy zewnętrznej w celu określenia kosztów uproszczonych	☐
Nazwa firmy zewnętrznej	
1. Opis rodzaju operacji, w tym harmonogram realizacji (1)	<p>Zgodnie z art. 49 projektu rozporządzenia ogólnego na lata 2021-2027, koszty pośrednie operacji mogą być rozliczane z zastosowaniem stawek ryczałtowych. W takim przypadku może zostać zastosowana stawka ryczałtowa w wysokości do 25% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich (art. 49 lit. c). Ponadto, aby umożliwić natychmiastowe wdrożenie stawek ryczałtowych zgodnie z ww. przepisem, wszelkie stawki ryczałtowe ustalone przez państwa członkowskie w latach 2014–2020 zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (dalej: rozporządzenie ogólne nr 1303/2013), mogą nadal być stosowane do podobnych</p>

	<p>operacji wspieranych na podstawie niniejszego rozporządzenia ogólnego na lata 2021-2027, bez konieczności stosowania nowej metody obliczania. Polska chce skorzystać z tej opcji.</p> <p>Stawka ryczałtowa dotyczy kosztów pośrednich w projektach współfinansowanych ze środków EFS+ za wyjątkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektów powiatowych urzędów pracy wybieranych w trybie niekonkurencyjnym finansowanych ze środków Funduszu Pracy; - projektów rozliczanych w oparciu o stawki jednostkowe uwzględniające koszty pośrednie; - projektów rozliczanych w oparciu o kwoty ryczałtowe uwzględniające koszty pośrednie; - pomocy technicznej. <p>Stawka ryczałtowa dotyczy projektów realizowanych w całym okresie programowania 2021-2027.</p> <p>Z uwagi na horyzontalny charakter stawki ryczałtowej kosztów pośrednich, może mieć ona zastosowanie w projektach objętych pomocą publiczną lub pomocą de minimis. Nie ma to jednak znaczenia dla wyliczenia poziomu stawki ryczałtowej.</p>
<p>2. Cel(e) szczegółowy(e)</p>	<p>ESO4.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy – w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – dla osób długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;</p> <p>ESO4.2. Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy</p> <p>ESO4.4. Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia</p> <p>ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p> <p>ESO4.7. Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej</p>

	<p>ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji</p> <p>ESO4.9. Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów</p> <p>ESO4.11. Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej</p> <p>ESO4.12. Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci</p>
12. Łączna kwota (krajowa i unijna) oczekiwanej na tej podstawie refundacji od Komisji	94 839 202,68

Wskaźniki

3. Wskaźnik uruchamiający refundację kosztów (2)	Wysokość kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich, z wyjątkiem kosztów rozliczanych stawkami jednostkowymi lub kwotami ryczałtowymi uwzględniającymi koszty pośrednie
4. Jednostka miary wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów	PLN
5. Standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe	Stawka ryczałtowa
6. Kwota na każdą jednostkę miary lub wartość procentowa (w przypadku stawek ryczałtowych) SCO	25 % kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich do 830 000 PLN włącznie; 20% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 830 000 PLN do 1 740 000 PLN włącznie; 15% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich powyżej 1 740 000 PLN do 4 550 000 PLN włącznie; 10% kosztów bezpośrednich – w przypadku projektów o wartości kosztów bezpośrednich przekraczającej 4 550 000 PLN
7. Kategorie kosztów objęte stawkami jednostkowymi, kwotami ryczałtowymi lub stawkami ryczałtowymi	Stawka ryczałtowa pokrywa wszystkie koszty pośrednie projektu. Koszty pośrednie rozumiane są jako koszty administracyjne związane z techniczną obsługą realizacji projektu, która nie wymaga podejmowania merytorycznych działań związanych z osiągnięciem celu projektu, w szczególności:

	<p>a) koszty koordynatora lub kierownika projektu oraz innego personelu bezpośrednio zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie, w tym w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń oraz koszty związane z wdrażaniem polityki równych szans przez te osoby,</p> <p>b) koszty zarządu (koszty wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownik jednostki),</p> <p>c) koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym ta dotycząca zamówień) na potrzeby funkcjonowania jednostki,</p> <p>d) koszty obsługi księgowej (wynagrodzenia osób księgujących wydatki w projekcie, w tym zlecenia prowadzenia obsługi księgowej projektu biuru rachunkowemu),</p> <p>e) koszty utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne) związanych z obsługą administracyjną projektu,</p> <p>f) wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku płatniczego lub odrębnego rachunku płatniczego,</p> <p>g) działania informacyjno-promocyjne projektu (np. zakup materiałów promocyjnych i informacyjnych, zakup ogłoszeń prasowych, utworzenie i prowadzenie strony internetowej o projekcie, oznakowanie projektu, plakaty, ulotki, itp.),</p> <p>h) amortyzacja, najem lub zakup aktywów (środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych) używanych na potrzeby osób, o których mowa w lit. a - d,</p> <p>i) opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków w zakresie związanym z obsługą administracyjną projektu,</p> <p>j) koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich związanych z obsługą administracyjną projektu,</p> <p>k) koszty biurowe związane z obsługą administracyjną projektu (np. zakup materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych, koszty usług powielania dokumentów),</p> <p>l) koszty zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy,</p> <p>m) koszty ubezpieczeń majątkowych.</p>
8. Czy wymienione kategorie kosztów pokrywają wszystkie wydatki kwalifikowalne w ramach danej operacji?	Nie
9. Metoda korekt(y) (3)	Nie zakłada się indeksacji stawek ryczałtowych

<p>10. Weryfikacja osiągnięcia dostarczonych jednostek</p> <p>– należy opisać, jaki(e) dokument(y)/system będzie(-ą) wykorzystany(-e) w celu sprawdzenia, czy osiągnięto dostarczone jednostki</p> <p>należy opisać, jakie elementy będą podlegały sprawdzeniu w trakcie kontroli zarządczych i jaki podmiot będzie dokonywać tych kontroli</p> <p>– należy opisać, jakie rozwiązania zostaną przyjęte w celu gromadzenia i przechowywania stosownych danych/dokumentów</p>	<p>Właściwa dla danego projektu stawka ryczałtowa będzie wskazywana w umowie o dofinansowanie.</p> <p>Dokumentowanie będzie dotyczyć wyłącznie kosztów bezpośrednich będących podstawą do naliczenia stawki kosztów pośrednich.</p> <p>Weryfikacja wydatków w ramach projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weryfikację wniosków o płatność, w których beneficjent wykazuje do rozliczenia koszty bezpośrednie, od których naliczane będą koszty pośrednie; kwalifikowalność kosztów bezpośrednich oraz prawidłowość zastosowanej stawki ryczałtowej będą weryfikowane przez instytucję pośredniczącą lub zarządzającą podczas weryfikacji wniosków o płatność; - kontrole projektu na miejscu, tj. kontrolę w siedzibie beneficjenta i wizyty monitorujące (odbywają się na określonych próbach i w przypadku ich realizacji weryfikowane są także na określonych próbach dokumenty źródłowe, na podstawie których następuje potwierdzenie kwalifikowalności wydatków bezpośrednich, od których naliczane są koszty pośrednie).
<p>11. Możliwe niepożądane zachęty, środki łagodzące (4) oraz szacowany poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)</p>	<p>W związku z faktem, że ryczałtowy sposób rozliczania kosztów pośrednich w projektach EFS był stosowany już w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz 2014-2020, należy uznać, że ryzyko w tym obszarze jest niskie. W dalszym ciągu jednak przewiduje się, że mogą wystąpić:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brak znajomości przez beneficjentów katalogu kosztów pośrednich. <p>Może się zdarzyć, że działania o charakterze administracyjnym będą ujmowane we wnioskach o dofinansowanie w kosztach pośrednich. Zadaniem IZ będzie informowanie wnioskodawców o katalogu kosztów pośrednich oraz zapewnienie na etapie oceny wniosków, aby ww. wydatki były ujmowane w odpowiednich kategoriach kosztów, tj. w kosztach pośrednich. Dzięki temu możliwe będzie wykluczenie podwójnego finansowania takich samych wydatków jednocześnie w kosztach pośrednich i w kosztach bezpośrednich.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Brak znajomości mechanizmu stawek ryczałtowych kosztów pośrednich przez beneficjentów. <p>Jako działanie mające na celu przeciwdziałanie zidentyfikowanemu ryzyku IZ będzie prowadzić szkolenia dla beneficjentów w zakresie zasad rozliczania kosztów pośrednich.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Ryzyko przyznania kosztów pośrednich w zawyżonej lub zaniżonej wysokości. <p>Ryzyko związane z przyznaniem kosztów pośrednich w zawyżonej wysokości może zaistnieć w sytuacji, gdy zatwierdzone zostaną wydatki bezpośrednie, które powinny zostać uznane za niekwalifikowalne. Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie zapewnienie właściwej weryfikacji wydatków przez IZ na etapie rozliczania wniosków o płatność.</p>

	Ryzyko przyznania kosztów pośrednich w zaniżonej wysokości może zaistnieć w sytuacji, gdy w zatwierdzonych wnioskach o dofinansowanie została zadeklarowana niższa wartość kosztów pośrednich niż wynika to z przyjętej wysokości stawki ryczałtowej. Kluczowym elementem przeciwdziałającym powyższemu ryzyku będzie zapewnienie właściwej weryfikacji wniosków o dofinansowanie przez IZ na etapie ich oceny.
--	---

(1) Przewidywana data rozpoczęcia wyboru operacji i przewidywana data ich ukończenia (zob. art. 63 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów).

(2) W przypadku operacji, w ramach których stosowanych jest kilka uproszczonych metod rozliczania kosztów, obejmujących różne kategorie kosztów, różne projekty lub kolejne etapy operacji, pola 3–11 należy wypełnić dla każdego wskaźnika uruchamiającego refundację kosztów.

(3) W stosownych przypadkach należy wskazać częstotliwość i termin korekty oraz wyraźne odniesienie do konkretnego wskaźnika (w tym, w stosownych przypadkach, link do strony internetowej, na której opublikowano ten wskaźnik)

(4) Czy istnieją jakiegokolwiek potencjalne negatywne skutki dla jakości wspieranych operacji, a jeśli tak, to jakie środki (np. zapewnienie jakości) zostaną podjęte w celu ograniczenia tego ryzyka?

C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto przygotował, zgromadził i zapisał dane, miejsce przechowywania danych, daty graniczne, walidacja itd.):

--

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów są właściwe dla danego rodzaju operacji:

--

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

--

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

--

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz ustaleń mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób gromadzenia i przechowywania.

--

Aneks 2: Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kategoria regionu	Kwota, której dotyczy finansowanie niepowiązane z kosztami	Rodzaj(-e) operacji objętej(-ych) finansowaniem		Warunki, które należy spełnić/rezultaty, które należy osiągnąć, uruchamiające refundację przez Komisję	Wskaźnik		Jednostka miary warunków, które należy spełnić/rezultatów, które należy osiągnąć, uruchamiających refundację przez Komisję	Przewidywany rodzaj metody stosowanej do refundacji kosztów beneficjentowi lub beneficjentom
					Kod (1)	Opis		Kod (2)	Opis		

(1) Oznacza kod dla wymiaru „Zakres interwencji” w tabeli I załącznika I do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz w załączniku IV do rozporządzenia w sprawie EFMRA.

(2) Oznacza kod wspólnego wskaźnika, o ile ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

Aneks 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem

Art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Śląska Sieć Rozwoju Przedsiębiorczości
GLOBAL SILESIA (..)
(...) Utworzenie Regionalnego Obserwatorium Innowacji
Regionalne usługi dla samorządowych jednostek organizacyjnych WSL (...)
Śląskie Centrum Klimatu
EKOPARK zielona perła Śląska (...)
Ochrona i regeneracja obszarów cennych przyrodniczo (...)
Kompleksowa ochrona różnorodności biologicznej (...)
Kompleksowa modernizacja Zakładu Zagospodarowania Odpadów (...)
Śląskie Centrum Dostępności Górskiej i Turystyki, Zrównoważonej
Zakup zeroemisyjnego taboru kolejowego (...)
Inwestujemy w talenty
Zawodowcy
Obserwatorium edukacji
Kształcenie kadr (...) systemu pomocy i integracji społecznej (...)
CUS – nowe spojrzenie na usługi społeczne
Zmiana sposobu funkcjonowania DPS (...)
Deinstytucjonalizacja i wsparcie wojewódzkiej pieczy zastępczej
Zmiana sposobu funkcjonowania wojewódzkiej pieczy zastępczej
ŚLĄSKI SENIOR (...)
Skoordynowane wsparcie pre i post adopcyjne
Budowanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie poradnictwa zawodowego
Opracowanie modelu prognozowania i monitorowania zmian na rynku pracy
PSF bis
Pierwszy krok w Kosmos
Centrum Biotechnologii (...)
SPIN-ART-Centrum Edukacji (...)
Centrum Transformacji Gospodarki
Centrum Innowacyjnej Dydaktyki Medycznej (...)
Doposażenie Państwowej Wyższej Szkoły Medycznej (...)
Modernizacja systemu składowania i transportu książek
Europejskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego Paulinów (...)
Współczesna kultura na fundamencie tradycji (...)
Beskidzkie Centrum Narciarstwa (...)
Skarbiec Dziedzictwa (...)
Poprawa stanu infrastruktury Muzeum Powstań Śląskich
Rewitalizacja, przebudowa i adaptacja (...) Muzeum Śląskiego (...)

Rewitalizacja budynku gospodarczego, budynku oficyny, budynku Brama Wybrańców (...)

IT HUB Gliwice

DiagMedFarm Centrum Nauk Medyczno-Farmaceutycznych (...)

Centrum Projektowe Fraunhofera (...)

Dzielnica Nowych Technologii (...)

Zielony impuls dla transformacji (...)

Tyski Hub Zielonej Gospodarki

Silesia R&D Accelerator

Beskidzki HUB (...)

System Monitorowania Procesów Transformacji (...)

OPI-TPP v.3

Śląskie Interdyscyplinarne Centrum Chemii

Ramowy harmonogram realizacji dla powyżej wskazanych operacji o znaczeniu strategicznym planowanych do realizacji w ramach dostępnej alokacji EFRR, EFS+ i FST mieści się w okresie kwalifikowalności dla perspektywy 2021-2027.

1. Opis procesu transformacji i wskazanie terytoriów w obrębie państwa członkowskiego, które będą najbardziej dotknięte jej negatywnymi skutkami

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. a) i b), art. 6

1.1. Opis oczekiwanego procesu transformacji (...)

Celem polityki UE jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Cele klimatyczne dla PL zostały wyznaczone w Krajowym planie na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK), który będzie podlegał zmianom z uwagi na cele klimatyczne UE. Głównym obszarem działań w woj. śl. związanym z realizacją KPEiK jest transformacja energetyczna, w tym związana z redukcją wykorzystania węgla do produkcji energii i ciepła, co przełoży się na stopniowe zamykanie kopalń oraz restrukturyzację sektora energetyki konwencjonalnej i zastąpienie jej nowoczesną infrastrukturą (w tym OZE). Ze względu na skalę wyzwań działania w regionie wykraczają poza interwencję planowaną w ramach FST. Woj. śl. podejmuje szereg działań zmierzających do osiągnięcia celów neutralności klimatycznej wynikających z regionalnych dokumentów strategicznych. Ponadto od 2017 r. w regionie obowiązuje *Uchwała antysmogowa*.

W ramach procesu transformacji w woj. śl. do 2030 r. nastąpi likwidacja kopalń: Ruch Pokój w KWK Ruda, Bolesław Śmiały, Sośnica oraz zmiany organizacyjne w KWK RUDA (łączenie Ruchu Bielszowice z Ruchem Halemba) oraz w KWK Staszic-Wujek (łączenie KWK Wujek z KWK Murcki-Staszic). Ww. procesy będą skutkowały spadkiem wydobycia węgla kamiennego o 7,1 mln t rocznie – z poziomu 30 mln t rocznie w 2021 r. do 23 mln t rocznie do 2030 r., co stanowić będzie 62% planowanej krajowej redukcji wydobycia tego surowca do 2030 r. Wskazane działania przyczynią się również do ograniczenia emisji metanu do atmosfery (obecna emisja 62,4 mln m³/rok). Do 2030 r. nastąpi spadek produkcji energii elektrycznej z węgla o blisko 80%, tj. z poziomu 14 403,5 GWh w 2019 r. do 3 079 GWh. Celem zapewnienia dodatniego bilansu energetycznego należy zapewnić przyrost mocy dyspozycyjnych. Oszacowano, iż zaplanowana interwencja w ramach FST przełoży się na dodatkową zdolność wytwarzania energii elektrycznej z OZE na poziomie 265 074 MWh energii na rok. Planowane ograniczenie produkcji energii z węgla kamiennego wpłynie na redukcję emisji CO₂ na poziomie 62,1% (z 13,2 mln t w 2019 r. do 5 mln t w 2030 r.), a zaplanowany rozwój OZE ograniczy emisję CO₂ o 89 262,1 t. W celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego planowana jest budowa w lokalizacji dotychczasowych elektrowni zawodowych nowych bloków energetycznych zasilanych gazem (paliwo przejściowe).[1]

Harmonogram likwidacji sektora węgla kamiennego w woj. śl. ujęto w Umowie społecznej dotyczącej transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego oraz wybranych procesów transformacji województwa śląskiego.

Zgodnie z danymi MAP zatr. w kopalniach państwowych woj. śl. wynosi 61 057 os., a do 2030 r. planowana jest redukcja o 12 342 os. (48,7 tys. w latach 2030-2049). W skutek likwidacji/łączenia zakł. górniczych do 2030 r. 2 499 zatr. przeniesionych będzie do podmiotów kontynuujących wydobycie, a 1 847 nabędzie prawa emeryt. W zakładach, których likwidacja planowana jest w późn. okresie, do 2030 r. nastąpi redukcja zatr. w wyniku np. przejęcia obszaru górniczego przez SRK. Do 2030 r. 3 533 pracujących w kopalniach nie zostanie objętych żadnym wsparciem. W Umowie nie uwzględniono kopalni należących do JSW S.A. (węgiel koksujący), jednak zatr. są ujęci w ww. analizach.

Na skutek zmian transformacyjnych przewiduje się, że do 2030 r. nastąpi także redukcja 24,2 tys. miejsc pracy w firmach okołogórnicznych, natomiast w latach 2030-2049 o 95,8 tys.

Proces transformacji obejmie też elektrownie węglowe: Jaworzno, Łaziska, Łagisza i Rybnik. W el. Rybnik planowane jest wyłączenie do dnia 31.12.2022 r. bloków nr 3 i 4. Od 1.01.2023 r. w el. Rybnik będą działały 4 jedn. wytwórcze. Działanie pozostałych bloków założono do 2030 r. Pozostałe jednostki wytwórcze będą sukcesywnie wyłączane (brak harmonogramu). W wyniku ww. zamian nastąpi redukcja zatrudnienia o 848 os. w elektrowniach i 269 os. w podmiotach współpracujących. Ponadto 474 os. zostanie przeniesionych, w tym 246 os. zostanie przekwalifikowanych. W momencie likwidacji bloków 1 052 zatrudnionych uzyska prawa emerytalne, a 1 080 będzie upr. do otrzymania odpraw.

Planowane zmiany spowodują powstanie luki ekonomicznej niemożliwej do odtworzenia, wynoszącej do 2030 r. 36,5 tys. miejsc pracy. Prognozuje się jednocześnie, że liczba miejsc pracy utworzonych w ramach realizacji TPST wyniesie 31,2 tys.

1.2. Wskazanie terytoriów (...)

Punktem wyjścia do wskazania terytoriów najbardziej dotkniętych skutkami transformacji był aneks D bis do SCR (7 podregionów z woj. śl). Wskazane terytoria zostały opisane w Strategii Rozwoju Województwa (SRW) w ramach tzw. Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) tj. obszarów o szczególnych cechach, wspólnych barierach, potencjałach rozwojowych i silnych powiązaniach funkcjonalnych.

Szczególną kategorią są OSI tematyczne, z których kluczowe dla transformacji są OSI:

- gminy w transformacji górniczej
- gminy tracące funkcje społ.-gosp.
- ośrodki wzrostu.

Terenami o priorytetowym zakresie wsparcia są obszary kumulacji zjawisk problemowych – problemy społ. związane z redukcją zatrudnienia w górn. (obecnie w sektorze pracuje ok. 74 tys. osób) oraz niekorzystne zmiany w środowisku i przestrzeni, skutkujące koniecznością podjęcia działań readaptacyjnych.

Wyzwaniami są duży udział terenów przemysłowych i poprzemysłowych oraz terenów, na których wystąpiły lub wystąpią skutki eksploatacji górniczej, zagospodarowanie terenów po zakończonej eksploatacji górn. (zgodnie z zasadą “zanieczyszczający płaci”), przekwalifikowanie pracowników odchodzących z górn., umożliwienie funkcjonowania firm z branży okołogórnicznej i ich przebranżowienia (sektor zatrudnia ok. 120 tys. osób). Likwidacja sektora górn. osłabi tempo rozwoju, ograniczy dochody jst (mniejsze wpływy z podatku PIT, eksploatacyjnego oraz od nieruchomości), co ograniczy im zdolność reagowania na negatywne zjawiska. Jednostki te wciąż ponoszą koszty społ. i gosp. restrukturyzacji górn. z lat 90-tych XX w. (ówczesne działania nie doprowadziły do kompleksowych przemian, pozostawiając problemy: negatywne zmiany środowiskowe, pogarszające warunki i jakość życia mieszk.). Wyzwaniem pozostaje znaczący obszar zdegradowanych i niezagospodarowanych terenów poprzemysłowych, niskie tempo ich rekultywacji i zagospodarowania, wymagające kapitałochłonnych rozwiązań.

Wśród gmin w transformacji górn., są takie, gdzie zlikwidowano zakłady górn., jak i obszary gdzie nastąpi to w horyzoncie do 2030 oraz do 2049. Są też gminy zmagające się zarówno z retrospektywnymi skutkami, jak i przygotowujące się do kolejnej fazy zamykania kopalń. Stąd wsparcie TPST będzie miało po części charakter quasi-kohezyjny, kładąc akcent na mitygowaniu skutków utraty m.p. w sektorze wydobywczym i powiązanych w najbliższych 10 latach oraz po 2030 (perspektywa średnio i

długoterm.). Istotny jest też stopień uzależnienia rozwoju gminy od sektora wydobywczego (wymaga to uruchomienia działań mitygacyjnych związanych z dywersyfikacją lokalnej gospodarki).

Podsumowując zakres terytorialny wsparcia to 7 podregionów NUTS3. Do wsparcia predystynowane będą szczególnie OSI – gminy w transformacji gór. Zależnie od typu jednostki osadniczej (duże miasta, obszary wiejskie) - różne będą instrumenty i narzędzia wsparcia.

Wskazana priorytetyzacja nie wyklucza szerszej interwencji na całym obszarze 7 podregionów z uwagi na powiązania funkcjonalne, przy wykorzystaniu dedykowanych kryteriów dla wybranych działań. Pomocniczo będą brane pod uwagę gminy tracące funkcje (możliwość marginalizacji na skutek transformacji), a także ośrodki wzrostu (kreowanie miejsc pracy w oparciu o ich potencjał złagodzi skutki likwidacji kopalń, ograniczenia działania firm okołogór. i pozwoli na kreowanie nowego potencjału gosp.)

Oprócz podejścia terytorialnego możliwe będzie, po spełnieniu określonych warunków, wsparcie przez ukierunkowanie pomocy dla MŚP oraz dużych firm, w oparciu o łańcuchy wartości, pozwalające szerzej uchwycić wzajemne powiązania w sektorze okołogór.

Terytorialny wymiar wsparcia będzie uwzględniał także zalecenia dokumentu roboczego KE dot. TPST. Dla każdego z podregionów zdefiniowano proces transformacji w kier. neutralności klimatycznej, wskazując na zakres jego wpływu na sytuację społ.-gosp.

Podregion bielski

OSI – gminy w transformacji - 6 z 38 gmin

W podregionie odczuwa się konsekwencje zakończonej działalności (KWK Morcinek – zlikwidowana w 1998). Ponadto nadal prowadzone jest wydobywanie w prywatnej kopalni PG Silesia (koncesja ważna do 2044 - zatrudnienie 1800 osób).

Skutkami transformacji będą również dotknięci mieszkańcy podregionu zatrudnieni w przemyśle wydobywczym na terenie Czech (w kopalniach, które będą zamykane w najbliższych latach).

Tereny przemysłowe – 100,3 ha

Podregion tyski

OSI – gminy w transformacji - 16 z 17 gmin

Występują problemy wynik. z zaprzestanej dział. wydobywczej (zlikwidowana KWK Czeczott oraz będąca w likwidacji KWK Krupiński).

Nadal funkcjonują kopalnie przeznaczone do zamknięcia: KWK Bolesław Śmiały (1 654 osób), KWK Piast-Ziemowit (6 800 osób). Planuje się, że do 2030 liczba miejsc pracy w kopalniach spadnie o prawie 2800. Do 2030 zmniejszy się także wydobywanie węgla o min. 1,520 mln t rocznie względem 2019 (efekt zamknięcia KWK Bolesław Śmiały).

Do likwidacji do 2030 przeznaczona jest też Elektrownia Łaziska (ponad 350 osób).

Tereny przemysłowe – 641,3 ha

Podregion gliwicki

OSI – gminy w transformacji - 6 z 10 gmin

Obszar doświadcza skutków transformacji z końca XX wieku, w ostatnich 25 latach zamknięto: KWK Pstrowski, KWK Gliwice, KWK Makoszowy ZWSM Jadwiga.

Do 2030 zlikwidowana zostanie KWK Sośnica (1 886 osób), co spowoduje nasilenie negatywnych skutków transformacji. Efektem zamknięcia KWK Sośnica będzie redukcja wydobycia węgla o 1,853 mln t w skali r. (względem 2019)

Tereny przemysłowe - 1 975,8 ha

Podregion rybnicki

OSI – gminy w transformacji - 18 z 25 gmin

Jeden z obszarów najbardziej dotkniętych wieloletnim wydobyciem węgla (górn. monokultura gospodarki, b. wysoki udział przemysłu tradycyjnego, relatywnie niski poziom rozwoju i wysokie bezrobocie).

Procesy likwidacyjne kopalni mocno zaawansowane (od 1997 zamknięto: KWK Żory, KWK Rymer, KWK 1 maja, KWK Dębieńsko, KWK Moszczenica i KWK Anna). Wyzwaniem jest jednak niedokończona transformacja i konieczność dywersyfikacji gospodarki (nadal prowadzona eksploatacja i wysokie zatrudnienie w górn.)

Do 2030 nie planuje się zamykania kopalń, ale konieczne są działania łagodzące skutki dotychczasowych działań transformacyjnych oraz przygotowanie się na wyzwania po 2030. Kolejne kopalnie (Ruchy: Rydułtowy, Marcel, Chwałowice i Jankowice w ramach KWK ROW) będą zamykane po 2040, a ich łączne zatrudnienie - 11 047 osób). Do 2030 przewiduje się redukcję zatrudnienia w kopalniach podregionu o ok. 800 os.

Do 2030 zlikwidowana będzie też Elektrownia Rybnik (zatrudnienie: 530 osób).

W podregionie odczuwalne będą skutki zamykania przygranicznych kopalń w Czechach (Ostrawsko-Karwińskie Zagłębie Węglowe).

Działają tu też 5 kopalń JSW S.A. (21,1 tys. osób), które nie będą zlikwidowane przed 2050 z uwagi na zasoby węgla koksującego - surowiec strategiczny wg UE).

Tereny przemysłowe - 1 882,8 ha

Podregion sosnowiecki

OSI – gminy w transformacji - 8 z 21 gmin

Występują problemy wynikające z zaprzestanej działalności (w okresie 1996-2006 zamknięto kopalnie: KWK Paryż, KWK Saturn, KWK Sosnowiec, KWK Niwka-Modrzejów, KWK Jan Kanty, KWK Grodziec, KWK Jowisz, KWK Porąbka-Klimontów).

Nadal występuje znaczne zatrudnienie w górnictwie i prowadzona jest eksploatacja (do likwidacji przeznaczony jeszcze ZG Sobieski w Jaworznie w 2049, zatrudniający 2 500 osób). Ponadto do 2030 przewiduje się zamknięcie Elektrowni Jaworzno (zatrudnienie: 600 osób) a w 2035 Elektrowni Łagisza w Będzinie (200 osób).

Tereny przemysłowe - 1 844,9 ha

Podregion bytomski

OSI – gminy w transformacji - 4 z 19 gmin

Rejon intensywnej eksploatacji węgla w przeszłości (znaczne niekorzystne przekształcenia terenu, kumulacja negatywnych efektów w południowej części podregionu). Zamknięte kopalnie to m.in.: KWK Szombierki, KWK Rozbark, KWK Miechowice, KWK Bobrek, KWK Julian, KWK Powst. Śl., KWK Andaluzja, proces likwidacyjny w KWK Centrum).

Na części obszaru dział. jest jeszcze prowadzona (KWK Bobrek-Piekary - zatrudnienie 2 200 os.; przeznaczona do zamknięcia w 2040, a do 2030 odejdzie blisko 1000 osób).

Tereny przemysłowe - 1 931,9 ha

Podregion katowicki

OSI – gminy w transformacji - 6 z 6 gmin

Rejon intensywnej eksploatacji węgla w przeszłości (od 1993 zlikwidowano: KWK Barbara, KWK Siemianowice, KWK Polska, KWK Wawel, KWK Śląsk i KWK Nowy Wirek, KWK Katowice, KWK Kleofas, KWK Boże Dary, KWK Wieczorek, KWK Mysłówice). Na znacznej części obszaru wciąż prowadzona eksploatacja węgla.

W XI 2020 wydano nową koncesję na wydobywanie węgla spółce Brzezinka (planowana nowa kopalnia - złoża "Brzezinka 3"). Koncesja sprzeczna z polityką Zarządu Woj. Śl. - w XII 2021 postępowanie koncesyjne zostało wznowione – sprawa w toku.

Do 2049 do zamknięcia przeznaczone są kolejne 3 kopalnie (6 ruchów) - najszybciej skutki odczuje Ruda Śl.(do 2030)

W przeznaczonych do likwidacji kopalniach pracuje 14 tys. osób. Do 2030 planowana redukcja o 5,9 tys (gdyby uruchomiono kopalnię „Brzezinka 3” bilans zatrudnionych w górnictwie wyniesie ok. 5 tys. zredukowanych m.p.)

Do 2030 nastąpi redukcja wydobycia o 2,0-3,7 mln t rocznie (względem 2019). Zakładana całkowita redukcja do 2030 powinna wynieść min. 31,2 mln t (nawet przy ewentualnym uruchomieniu „Brzezinka 3”). Po 2030 kolejne zakłady będą stopniowo wygaszane (dalsza redukcja wydobycia)

Tereny poprzemysłowe - 3 037,4 ha

[1] Na podst. proj. *Umowy społecznej dotyczącej transformacji sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego, w tym wydzielenia wytwórczych i wydobywczych aktywów węglowych ze spółek Skarbu Państwa.*

2. Ocena wyzwań związanych z transformacją w przypadku każdego ze wskazanych terytoriów

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. c)

Terytorium: Województwo śląskie

2.1. Diagnoza skutków gospodarczych, społecznych i terytorialnych transformacji w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. c)

Obszar transformacji obejmuje 7 z 8 podregionów zlokalizowanych w woj. śl. (co stanowi $\frac{3}{4}$ powierzchni woj.) a zamieszkuje go 88% ludności regionu. Jest to obszar silnie uprzemysłowiony, w którym od ponad 30 lat zachodzą intensywne procesy restrukturyzacji gospodarczej wpływające na jego potencjał oraz powodujące znaczące zmiany społeczne. **Europejski Zielony Ład** zmienił skalę dotychczasowych wyzwań regionu. Dynamizacja procesów sprawiedliwej transformacji w kierunku nowoczesnej, zielonej gospodarki oznacza pojawienie się licznych wyzwań w sferze społecznej i gospodarczej na szeroką skalę.

Trwające od lat procesy restrukturyzacyjne nie zmieniły znacząco dotychczasowej struktury gospodarki, która wciąż charakteryzuje się **znacznym udziałem sektora wydobywczego oraz wysokim**

uzależnieniem lokalnych rynków pracy od przemysłów tradycyjnych. Przemysłowe dziedzictwo przyczynia się do obniżającej się konkurencyjności struktury gospodarczej regionu, przejawiającej się w **spadku udziału w krajowym PKB** (z 13,7% w 2004 r. do 12,3% w 2018 r.) oraz zmniejszającym się udziale w krajowej produkcji sprzedanej przemysłu. Umieźdzyarodowienie gospodarki jest wciąż na niskim poziomie ze względu na niewystarczającą innowacyjność przedsiębiorstw. Struktura rodzajowa handlu międzynarodowego potwierdza **znaczącą rolę przemysłu motoryzacyjnego (28,83% wartości eksportu I-IX 2020 r.) oraz hutnictwa i przemysłu metalurgicznego (6,48% wartości eksportu I-IX 2020 r.)**. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w woj. śl. w 2019 r. wyniosło 793,3 tys. osób (12,4% przeciętnej liczby zatrudnionych w kraju), co plasowało region na 2. miejscu w kraju, przy czym równocześnie zaobserwowano nadal wysoki udział pracujących w przemyśle (w 2019 r. udział wyniósł 38,3% i był wyższy od wyniku dla całego kraju o 6,2 pp.). Niezbędne jest zwiększenie udziału środków przeznaczanych na działalność innowacyjną i badawczo-rozwojową w regionie. W woj. śl. w 2019 r. nakłady na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły 544,1 zł (6. miejsce wśród regionów), co jest wartością o 244,8 zł niższą od średniej dla kraju (788,9 zł). Istotne będzie w związku z powyższym dążenie do optymalizacji przepływów finansowych w przedsiębiorstwach umożliwiające skierowanie większego strumienia środków na działania badawcze i proinnowacyjne. Dla osiągnięcia celów klimatycznych kluczowy będzie proces dywersyfikacji gospodarki, unowocześnienia procesów produkcji i tworzenia nowych firm w obszarach specjalizacji technologicznych regionu oraz podniesienie jej poziomu innowacyjności. **Skutki działań podejmowanych w procesie sprawiedliwej transformacji regionu będą odczuwalne przede wszystkim w sektorze wydobywczym (sektor schyłkowy), w którym zachodzące zmiany spowodują redukcje zatrudnienia na poziomie 12,3 tys. osób do 2030 r. oraz 48,7 tys. osób do 2050 r.** Skutkom procesu transformacji podlegać będą także sektory przemysłu charakteryzujące się wysoką emisyjnością i energochłonnością procesów produkcyjnych, takich jak energetyczny, hutniczy, chemiczny, mineralny, maszynowy, środków transportu, w których w 2019 r. zatrudnionych było 79,3 tys. osób.

Ponadto znaczącym problemem regionalnego rynku pracy jest **niska aktywność zawodowa mieszkańców**, w tym wśród kobiet (w 2019 r. liczba biernych zawodowo w regionie wyniosła 1 707 tys. osób, co stanowiło 2. pozycję po woj. mazowieckim – 1 726 tys. osób) oraz **duże zróżnicowanie terytorialne bezrobocia**. Na kształt rynku pracy ma wpływ także **ujemne saldo migracji oraz związane z tym silne procesy depopulacyjne i starzenia się społeczeństwa**. Odpływ kapitału ludzkiego zwłaszcza osób mobilnych (wiekowo i kompetencyjnie) oraz kapitału intelektualnego, w postaci innowacyjnych start-upów, inwestorów i koncepcji biznesowych do innych regionów i krajów, jest zjawiskiem obserwowanym od dłuższego czasu. Szczególnie ważne w tym kontekście będzie dopasowanie prowadzonej polityki społecznej do potrzeb wszystkich mieszkańców obszaru transformacji, skutkujące zwiększeniem aktywności społecznej i zawodowej w regionie. W nadchodzących latach znacznie ograniczony zostanie popyt na siłę roboczą wykonującą proste, powtarzalne prace, a na znaczeniu bardzo zyskają zawody wymagające wyższych, bardziej specjalistycznych umiejętności i charakteryzujące się wysokim stopniem kreatywności. Bezpośrednio rzutuje to na przygotowanie młodych osób do podjęcia pracy, w tym przede wszystkim na kształcenie zawodowe, które będzie wymagało ściślejszego powiązania edukacji z wymogami nowej gospodarki. Istotna będzie w tym zakresie współpraca placówek edukacyjnych z pracodawcami oraz ciągły proces monitorowania zapotrzebowania na nowe zawody. Skuteczność procesu przekształcania zawodowego i kształcenia nowych kadr w kontekście nasilających się procesów migracyjnych pozwoli na zatrzymanie w regionie wykwalifikowanej kadry, która znajdzie zatrudnienie w nowych, rozwijanych branżach. Rozwój innowacji i technologii wymaga sprawnie funkcjonującego szkolnictwa wyższego zarówno w kwestii proponowanych kierunków kształcenia, np. zamawianych kierunków, jak również podniesienia jakości bazy i infrastruktury szkół wyższych, która zapewni możliwość kształcenia na najwyższym poziomie, w szczególności na kierunkach związanych z zieloną i cyfrową transformacją.

Woj. śl. jest **najbardziej zależnym od węgla regionem w Unii Europejskiej. Od początku lat 90-tych XX wieku produkcja węgla w Polsce zmniejszyła się wprawdzie o połowę (z niemal 150 mln t do ok. 73 mln t), a zatrudnienie w sektorze górnictwa zmniejszyło się czterokrotnie (pomiędzy rokiem**

1990 a 2015 z ok. 388 tys. do ok. 98 tys.) niemniej w dalszym ciągu woj. śl. charakteryzuje się **największą liczbą zatrudnionych w górnictwie** (ok. 74 tys. osób, dane za 2019 r., Raport IBS). Sytuacja ta jest największym wyzwaniem związanym z procesem sprawiedliwej transformacji. Miejsca pracy w górnictwie charakteryzują się dużą koncentracją geograficzną. W zdecydowanej większości są to gminy zlokalizowane na obszarze Aglomeracji Rybnickiej i jej otoczenia, Metropolii Górnośląskiej oraz przy granicy z woj. małopolskim. Ważny jest również aspekt otoczenia rynkowego i przedsiębiorstw związanych z tą branżą, które są dostawcami dla sektora tj. przedsiębiorstwa produkujące i dostarczające maszyny i urządzenia górnicze, a także wyspecjalizowane usługi wspomagające górnictwo. Kolejną grupę stanowią bezpośredni odbiorcy wyrobów węglowych, dla których jest on podstawowym surowcem wykorzystywanym w elektrowniach, elektrociepłowniach i koksowniach. Ostatnią grupę stanowią dostawcy, którzy są pośrednio związani z branżą, a ich usługi i produkty mogą być kierowane także do innych branż, np. usługi transportowe lub producenci niewyspecjalizowanych maszyn, urządzeń i materiałów. Firmy te i instytucje z otoczenia górnictwa odczuwają bezpośrednio restrukturyzację branży i trudną sytuację spółek węglowych. Według ekspertyzy przygotowanej przez UE dla GIPH liczba pracowników powiązanych bezpośrednio z branżą górniczą wynosi 120 tys. osób. Zbliżone szacunki przedstawia IBS, z którego badań wynika, że na jedno miejsce w górnictwie węgla kamiennego w Polsce przypada co najmniej 1,16-1,35 miejsca pracy w innych sektorach gospodarki, co daje 96,3-112 tysięcy osób zatrudnionych w branżach powiązanych bezpośrednio z górnictwem. Przewidywana skala osób zależnych od funkcjonowania kopalni może być znacznie wyższa, jeżeli weźmiemy pod uwagę wpływ pośredni na przedsiębiorstwa handlowo-usługowe czy rodziny pracowników. Szacunki ujmujące ten aspekt według samorządu gospodarczego mogą wynieść nawet 400 tys. osób. Opierając się na powyższej analizie oraz na przyjętym harmonogramie zamykania kopalń należy założyć, iż do 2030 r. w związku z likwidacją zatrudnienia w sektorze górniczym konieczne będzie zapewnienie prawie 37 tys. nowych miejsc pracy, w tym 24,2 tys. dla osób pracujących w firmach okołogórniczych. Natomiast w latach 2030-2049 skala likwidacji miejsc pracy będzie znacznie wyższa, tj. ok. 145 tys. osób, w tym 95,8 tys. w sektorze okołogórniczym. Oznacza to, iż w najbliższych 9 latach trzeba również stworzyć podwaliny dla nowoczesnej i dynamicznie rozwijającej się gospodarki pozwalające na zmierzenie się z kolejną, znacznie większą falą likwidacji miejsc pracy w związku z dochodzeniem do niskoemisyjnej gospodarki.

Duże uzależnienie od węgla jako surowca zauważa się także w obszarze wytwarzania energii. Głównym źródłem energii elektrycznej nadal pozostaje węgiel kamienny, natomiast **udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych jest nieznaczny** (4,4% - jeden z najniższych odsetków w kraju). Podobnie jak w przypadku produkcji energii elektrycznej **podstawowym źródłem ciepła jest także węgiel kamienny** (75,4% produkcji ogółem). Udział produkcji ciepła ze źródeł odnawialnych wyniósł zaledwie 2,8%. Osiągnięcie celów klimatycznych będzie wiązało się z koniecznością przebudowy sektora energetycznego w kierunku alternatywnych i odnawialnych źródeł energii. Ponadto region charakteryzuje się **największym zużyciem węgla kamiennego w gospodarstwach domowych**, który stanowi najtańsze źródło pozyskiwania ciepła do ogrzewania domów. Woj. śl. charakteryzuje się dużą ilością wytwarzanych i nagromadzonych odpadów, w tym **największą ilością wytworzonych odpadów przemysłowych** (w 2018 r. blisko 1/4 takich odpadów w kraju), co ma negatywny wpływ na jakość wód, gleb oraz powietrza atmosferycznego, co z kolei skutkuje pogarszającą się jakością życia mieszkańców regionu. Szczególnym problemem są odpady wydobywcze. W sumie w Polsce funkcjonują 153 hałdy, zwałowiska lub tzw. stawy osadowe, na których składowane są odpady wydobywcze – z czego najwięcej w woj. śl. (aż 138). Odpady wydobywcze powodują zagrożenia środowiskowe: zanieczyszczenia gleby, wód podziemnych i powierzchniowych w rejonie składowania oraz powietrza. Woj. śl. charakteryzuje się **największym w kraju odsetkiem terenów zdegradowanych i zdewastowanych** wymagających rekultywacji i rewitalizacji. Szczególnie dużym wyzwaniem są tzw. tereny górnicze i pogórnice.

Szkody górnicze, degradacja terenu i zabudowy związane z dawną lub obecną eksploatacją przekładają się również na **postrzeganie regionu jako obszaru problemowego i nieatrakcyjnego do zamieszkania oraz prowadzenia biznesu**. Wyzwaniem będzie więc stworzenie nowych łańcuchów

wartości, w branżach związanych z zieloną i innowacyjną gospodarką, które zastąpią dotychczasowe powiązania w branży górniczej i okołogórniczej i przyczynią się do rozwoju gospodarki w nowych obszarach nie związanych z przemysłami tradycyjnymi. Tworzenie nowych miejsc pracy będzie się odbywać w oparciu o endogenne potencjały gospodarcze i naukowo-badawcze w zidentyfikowanych w PRT Woj. Śl. na lata 2019-2030 obszarach technologicznych, w tym m.in. sektorach zielonej gospodarki. Zielona gospodarka w woj. śl. to ponad 51 tys. podmiotów według danych REGON (stan na czerwiec 2020 r.) i ponad połowa powiązanych tematycznie akredytowanych i aktywnych laboratoriów badawczych. Branżami szybko rozwijającymi się w obszarze transformacji oraz o podobnych wymaganiach względem kwalifikacji zawodowych, które będą w stanie przyjąć pracowników odchodzących z branży górniczej będą przedsiębiorstwa z takich sektorów jak m.in. transport, logistyka i budownictwo. W 2020 r. w woj. śl. widoczne było ożywienie w branży budowlanej. Notowano rekordowe wskaźniki związane z liczbą nowych mieszkań (przyrost o 30,7% w 2019 r.), czy też liczbą wydawanych zezwoleń na budowę (17,9% wyższa niż w 2019 r.). Liczba osób pracujących w sektorze transport i gospodarka magazynowa znacząco wzrosła (43,3%) w okresie ostatnich 8 lat, w 2019 r. osiągając wartość blisko 77 tys. osób (3. pozycja w kraju; 6,6% ogółu zatrudnionych w regionie). Zgodnie z szacunkami IBS potencjał tworzenia nowych miejsc pracy w perspektywie 2030 r. w tych sektorach wyniesie od 21-37 tys. miejsc pracy.

Proces transformacji do 2050 r. będzie wymagał utworzenia znacznej ilości nowych miejsc pracy w związku z likwidacją sektora górniczego, zmiany profilów kształcenia, konieczności przekwalifikowania tysięcy pracowników i wypełnienia luki kompetencyjnej, zatrzymania odpływu najbardziej wykształconych i kreatywnych mieszkańców. Wyzwania klimatyczne będą również generowały konieczność zmian w procesach technologicznych firm wysokoemisyjnych i energochłonnych (sektory podlegające transformacji), w których zatrudnionych jest obecnie ok. 79,3 tys. osób, jak również zmiany w sektorze energetycznym opartym głównie na węglu kamiennym. Zmiana struktury bilansu energetycznego regionu prowadząca do obniżenia udziału węgla kamiennego to konieczność poniesienia ogromnych nakładów na rozwój OZE, mając na uwadze równocześnie konieczność zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego dla najbardziej uprzemysłowionego województwa w kraju. Podejmowanie działań związanych z redukcją „niskiej emisji” to także wyzwanie związane z przeciwdziałaniem występowaniu zjawiska ubóstwa energetycznego. Odchodzenie od górnictwa to także konieczność rozwiązania problemu terenów poprzemysłowych zarówno tych już istniejących, powstałych w pierwszej fazie transformacji, jak i tych które pojawią się w wyniku likwidacji kolejnych zakładów górniczych. Wyzwaniem będzie zapewnienie wysokiej jakości życia w regionie pogórnym, co będzie wymagało przeciwdziałania zapaści gospodarczej, zapewnienia atrakcyjnych miejsc pracy, radykalnej poprawy jakości środowiska i wyznaczenia nowych kierunków rozwoju, przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa i tożsamości kulturowej, które pozwolą z nadzieją patrzeć w przyszłość obecnym i przyszłym mieszkańcom, którzy nie będą musieli realizować swoich marzeń poza województwem.

2.2. Potrzeby i cele w zakresie rozwoju do roku 2030 służące osiągnięciu neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. d)

Sformułowane poniżej wyzwania i odpowiadające im cele sprawiedliwej transformacji wynikają ze zidentyfikowanych problemów przedstawionych we wcześniejszej części Planu. Założono, iż celem głównym TPST jest:

Sprawiedliwa i efektywna transformacja podregionów górniczych w kierunku zielonej, cyfrowej gospodarki, zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców w czystym środowisku.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację wskazanych poniżej szczegółowych celów operacyjnych, odpowiadających na kluczowe wyzwania rozwojowe podregionów pogrupowanych w trzy obszary tematyczne: gospodarka, środowisko i społeczeństwo. Ustalenia strategiczne przedstawiono w następującej sekwencji: wyzwanie - cel operacyjny – rezultaty.

A OBSZAR GOSPODARKA

Wyzwanie: Budowa pozycji wiodącego ośrodka w obszarze innowacyjnego i wysokotechnologicznego przemysłu.

Cel operacyjny A1: Innowacyjna gospodarka podregionów górniczych

Rezultat:

- Zwiększenie potencjału badawczo-rozwojowego i wdrożeniowego sektora B+R.

Wyzwanie: Przekierowanie gospodarki podregionów górniczych na ścieżkę zielonego, inteligentnego i cyfrowego wzrostu.

Cel operacyjny A2: Zdywersyfikowana oraz zasobo- i energooszczędna gospodarka podregionów górniczych

Rezultaty:

- Dywersyfikacja działalności firm z branży górniczej i okołogórniczej.
- Ograniczenie zużycia energii, surowców pierwotnych oraz zwiększenie udziału czystych technologii w procesach produkcyjnych w celu znaczącej redukcji masy odpadów lub zapobiegania ich powstawaniu.

Wyzwanie: Wzmocnienie potencjału lokalnej przedsiębiorczości na rzecz tworzenia alternatywnych miejsc pracy w podregionach górniczych.

Cel operacyjny A3: Silna przedsiębiorczość podregionów górniczych

Rezultaty:

- Zwiększenie zatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w sektorach alternatywnych dla górnictwa i energetyki konwencjonalnej.
- Podniesienie konkurencyjności MŚP w sektorach alternatywnych dla górnictwa i energetyki konwencjonalnej.
- Wzrost liczby nowych firm w sektorach alternatywnych dla górnictwa i energetyki konwencjonalnej.
- Większy dostęp do wsparcia doradczego i finansowego na podejmowanie działalności gospodarczej.
- Wzrost umiędzynarodowienia działalności firm.

B OBSZAR ŚRODOWISKO

Wyzwanie: Zdynamizowanie energetyki prosumenckiej w oparciu o potencjały i zasoby podregionów górniczych.

Cel operacyjny B1: Zbilansowana energetyka rozproszona podregionów górniczych

Rezultat:

- Zwiększenie produkcji i magazynowania energii ze źródeł odnawialnych rozproszonych.

Wyzwanie: Przywrócenie terenów przemysłowych (w szczególności pogórnicych) do obiegu gospodarczego, społecznego i środowiskowego w podregionach górniczych.

Cel operacyjny B2: Efektywne wykorzystanie terenów przemysłowych podregionów górniczych na cele gospodarcze, środowiskowe i społeczne

Rezultaty:

- Wykorzystanie terenów przemysłowych na cele rozwojowe regionu.
- Zniwelowanie skutków działalności przemysłowej, w tym górniczej na środowisko, poprawa wskaźników różnorodności biologicznej na terenach wykorzystanych w celach środowiskowych.
- Poprawa stosunków wodnych na obszarze oddziaływania kopalń.
- Systemowe zarządzanie terenami przemysłowymi.

C OBSZAR SPOŁECZEŃSTWO

Wyzwanie: Rozwój i dostosowanie kształcenia w celu budowania przyszłości podregionach górniczych w odpowiedzi na wyzwania gospodarki.

Cel operacyjny C1: Atrakcyjne i efektywne kształcenie oraz podnoszenie kwalifikacji w podregionach górniczych

Rezultaty:

- Rozwój kształcenia branżowego we współpracy z przedsiębiorcami, w szczególności zgodnie z regionalnymi inteligentnymi oraz technologicznymi specjalizacjami.
- Celowany rozwój kształcenia wyższego zorientowanego na potrzeby zielonej gospodarki.
- Stworzenie warunków do rozwoju zawodowego.

Wyzwanie: Utrzymanie aktywności zawodowej osób zatrudnionych w górnictwie i przedsiębiorstwach powiązanych z górnictwem w podregionach górniczych.

Cel operacyjny C2: Atrakcyjny i efektywny system wsparcia rynku pracy podregionów górniczych

Rezultaty:

- Rozwój nowych kompetencji związanych z koniecznością dostosowania zatrudnionych w branży górniczej i okologicznej do potrzeb zielonej i cyfrowej gospodarki.
- Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców podregionów.

Wyzwanie: Poprawa jakości życia mieszkańców podregionów górniczych.

Cel operacyjny C3: Kompleksowy system wsparcia społecznego aktywizujący mieszkańców podregionów górniczych

Rezultaty:

- Poprawa jakości usług społecznych.
- Zwiększenie poziomu aktywności społecznej w szczególności w aspekcie zachowania tożsamości kulturowej i dziedzictwa przemysłowego z poszanowaniem tradycji podregionów górniczych.

Wyzwanie: Wzmocnienie potencjału społecznego i zarządczego dla przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji w podregionach górniczych.

Cel operacyjny C4: Efektywny społecznie odpowiedzialny system zarządzania transformacją w podregionach górniczych

Rezultaty:

- Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego, w tym kadr realizujących proces transformacji.
- Zbudowanie kompleksowego systemu monitoringu procesów transformacyjnych.
- Współpraca jst oraz partnerów społecznych i gospodarczych uczestniczących w procesie transformacji w oparciu o dialog i otwartą komunikację.

Zakłada się, iż przyjęta powyżej strategia interwencji TPST wpłynie horyzontalnie na rynek pracy w trzech aspektach:

- Tworzenie nowych miejsc pracy - podstawowym założeniem TPST powinno być przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia w podregionach górniczych dzięki stworzeniu z wyprzedzeniem kompleksowej oferty dla pracowników, których dotknie proces transformacji. Będzie to możliwe poprzez wsparcie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw, które utworzą nowe miejsca pracy i zaoferują je górnikom oraz pracownikom zakładów górniczych i branż powiązanych.
- Utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy - działania ujęte w TPST skierowane będą głównie do firm okołogórniczych, które w wyniku utraty istotnego kontrahenta gospodarczego (czasem głównego i jedyne) zmuszone są do redukcji zatrudnienia lub wręcz zlikwidowania działalności. W tym zakresie przygotowano szereg działań skierowanych głównie do firm okołogórniczych bazujących na wsparciu szerokokorozumianej dywersyfikacji.
- Tworzenie nowych miejsc pracy jako efekt pośredni inwestycji – działania ujęte w TPST przyczynią się do tworzenia warunków na potrzeby rozwoju innowacyjnej oraz zielonej gospodarki na obszarze podregionów górniczych. W tym obszarze planowane są działania związane z inwestycjami w działania badawcze, innowacyjne, w szczególności wspierające transfer zaawansowanych technologii, tak aby stworzyć warunki do rozwoju technologicznego, innowacyjnego i zielonego sektora przedsiębiorstw oraz przyczynić się tym samym do zwiększenia liczby wysokopłatnych i wymagających wysokich kwalifikacji miejsc pracy.

2.3. Spójność z innymi odpowiednimi krajowymi, regionalnymi lub terytorialnymi strategiami i planami

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. e)

Założenia strategiczne TPST są spójne z ustaleniami najważniejszych dokumentów krajowych, określających całościową politykę rozwoju w horyzoncie średniookresowym oraz założenia polityki klimatycznej. TPST wpisuje się również w ustalenia strategiczne dokumentów regionalnych, określających ramy polityki rozwoju w horyzoncie średniookresowym, politykę niskoemisyjną, w obszarze innowacji, politykę społeczną i rewitalizacji.

Zakres powiązań wskazano poniżej:

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.):

- CEL SZCZEGÓŁOWY (SZCZ.) I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną w zakresie reindustrializacji, transformacji do gospodarki

niskoemisyjnej, rozwoju „Przemysłu 4.0”, zwiększenia innowacyjności przedsiębiorstw, wsparcia przedsiębiorczości, internacjonalizacji przedsiębiorstw.

- CEL SZCZ. II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony w zakresie poprawy dostępności do usług publicznych, działań podejmowanych na rynku pracy w zakresie podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, realizacji celów Programu dla Śląska.
- CEL SZCZ. III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu w zakresie poprawy kompetencji pracowników jednostek samorządów terytorialnych.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2040:

- CEL SZCZEGÓŁOWY (SZCZ.) 1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych - szczególnie w zakresie sprawiedliwej transformacji energetycznej. CEL SZCZ. 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej - szczególnie w zakresie produkcji, dystrybucji i magazynowania energii z OZE.
- CEL SZCZ. 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii – szczególnie poprzez wsparcie prosumentów, klastrów energii i spółdzielni energetycznych.

KRAJOWY PLAN NA RZECZ ENERGII I KLIMATU NA LATA 2021-2030:

- WYMIAR "OBNIŻENIE EMISYJNOŚCI" - w zakresie emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych, energii ze źródeł odnawialnych.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030” – Zielone Śląskie:

- CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej w zakresie m. in. budowania konkurencyjnej, zdywersyfikowanej gospodarki i zapewnienia nowych miejsc pracy, wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego.
- CEL STRAT. B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca w zakresie m.in, rozwoju sektora srebrnej gospodarki, wsparcia przekwalifikowania zawodowego osób objętych procesem transformacji, poprawy dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej.
- CEL STRAT. C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni w zakresie m.in. poprawy jakości powietrza i zagospodarowania terenów poprzemysłowych, poprawy jakości wód, proekologicznej energetyki, w tym OZE,
- CEL STRAT. D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym w zakresie m. in. zapewnienia wysokiej jakości usług publicznych, rozwoju partycypacji społecznej, kreowania silnej marki regionu, promocji śląskiego rynku pracy i rozwoju e-usług publicznych.

REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2030:

- CEL SZCZ. C1. Zwiększenie zdolności podmiotów regionalnego ekosystemu innowacji do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych w zakresie m. in. wzmocnienia potencjału innowacyjnego podmiotów w inteligentnych specjalizacjach, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w tym dostarczanych przez MŚP i wzmocnienia infrastruktury badawczej.
- CEL SZCZ. C2. Zapewnienie inkluzywnej transformacji cyfrowej w gospodarce i społeczeństwie regionu w zakresie transformacji cyfrowej MŚP i wsparcia usług sektora publicznego.

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2020-2030:

- CEL STRAT. 4. Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej w zakresie następujących obszarów: wspieranie aktywności zawodowej i przeciwdziałanie bezrobociu, diagnozowanie warunków oraz jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i społecznie wykluczonych i tworzenie programów wsparcia.

POLITYKA GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO. REGIONALNA POLITYKA ENERGETYCZNA DO ROKU 2030:

- CEL OPERACYJNY (OP.) 2. Bezpieczeństwo energetyczne województwa śląskiego i rozwój sektora czystej energii w zakresie: zmiany profilu energetycznego, modernizacji infrastruktury wytwórczej i sieciowej, kogeneracji, OZE, wykorzystania odpadów na cele energetyczne, magazynowania energii, ograniczenia energochłonności przemysłu, rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.
- CEL OP. 4. Proaktywne zarządzanie w obszarze jakości powietrza w zakresie: zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego, idei zielonej gospodarki, zielonych centrów miast.

PROJEKT REGIONALNEJ POLITYKI REWITALIZACJI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO:

- CEL OP. C2: Wzrost kompetencji społecznych i aktywności mieszkańców oraz ich udziału w życiu społeczności lokalnych, miast i regionu w zakresie m.in. budowania tożsamości lokalnej i wzmacniania oddolnych inicjatyw podnoszących aktywność społeczności lokalnych.
- CEL OP. C3: Poprawa konkurencyjności gospodarki regionalnej i lokalnej na obszarach oraz terenach zdegradowanych w zakresie m.in. przygotowania terenów inwestycyjnych, wspierania rozwoju współpracy sektora biznesu i edukacji czy wdrażania instrumentów wspierających rozwój przedsiębiorczości.
- CEL OP. C4: Zagospodarowanie obiektów i terenów zdegradowanych w zakresie m.in. rozwoju obszarów aktywności gospodarczej, rozwoju funkcji rekreacyjnych i usług czasu wolnego, współpracy na rzecz zarządzania zrewitalizowanymi obiektami.
- CEL OP. C5: Poprawa jakości środowiska na terenach zdegradowanych w zakresie m.in. rekultywacji i renaturalizacji terenów zdegradowanych i poprzemysłowych, poprawy warunków środowiskowych.

STRATEGIE TERYTORIALNE W RAMACH INSTRUMENTÓW TERYTORIALNYCH:

- W ramach programu FE SL 2021-2027 planowane jest wdrażanie instrumentów terytorialnych ZIT oraz IIT finansowanych z EFRR na terytoriach objętych wsparciem FST. Instrument ZIT będzie wdrażany w oparciu o Strategie ponadlokalne/Plany działań ZIT spełniające wymogi strategii terytorialnych, uwzględniające zintegrowane podejście do rozwoju społ.-gosp. z uwzględnieniem wyzwań sprawiedliwej transformacji. Dokumenty te będą opracowane na późniejszym etapie. Instrument IIT będzie wdrażany w oparciu o Gminne Programy Rewitalizacji, spełniające wymogi strategii terytorialnych, uwzględniające kompleksowe podejście do rewitalizacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzennej obszarów zdegradowanych, w tym pogórnich i poprzemysłowych.

2.4. Rodzaje realizowanych operacji

GOSPODARKA

Cel A1

W celu wzmocnienia poziomu innowacyjności oraz generowania nowych motorów wzrostu podregionów górniczych zastępujących branże tradycyjne planowany jest rozwój ośrodków wspierających tworzenie oraz transfer wiedzy i technologii do przedsiębiorstw poprzez celowane projekty (m.in. centrów badawczo-wdrożeniowych, demonstratorów nowych technologii, hubów technologicznych) dla zielonej, inteligentnej, cyfrowej gospodarki. Wsparciem objęte zostanie również tworzenie i realizacja programów rozwojowych oferowanych przez te podmioty.

W ramach każdego projektu dopuszcza się wspieranie rozwoju kompetencji osób zatrudnionych w sektorze B+R oraz przedsiębiorstwach.

Oddziaływanie interwencji

Inwestycje w rozwój i wdrożenie potencjału innowacyjnego przyczynią się do zmiany profilu gospodarki podregionów górniczych oraz rozwoju nowych innowacyjnych branż w szczególności na obszarach podregionów, w tym gmin będących ośrodkami wzrostu. Inwestycje te przyczynią się również do dalszego rozwoju podregionów i zapobiegą migracji mieszkańców, dzięki utworzeniu nowych i stabilnych miejsc pracy.

Cel A2

W celu dywersyfikacji gospodarczej wspierane będą inwestycje niezbędne do zmiany profilu działalności, w tym wprowadzenia nowych/ulepszonych neutralnych dla klimatu produktów, usług, procesów lub zdobycia nowych rynków w firmach działających dotychczas na rzecz górnictwa, energetyki konwencjonalnej. Ze środków FST nie będą wspierane inwestycje związane z dalszym rozwojem produktów, usług i procesów przeznaczonych do wykorzystania w sektorze wydobywczym.

Wspierane będzie budowanie konkurencyjności przedsiębiorstw, wykorzystujących rozwiązania ekologiczne w zaprojektowanych procesach i technologiach oraz logistyce, przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnego oddziaływania na środowisko i optymalizacji wykorzystania zasobów.

W ramach każdego projektu dopuszcza się wspieranie rozwoju kompetencji osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach.

Oddziaływanie interwencji

Inwestycje wspierające zmianę profilu działalności firm z uwzględnieniem oszczędności zasobów pozwolą na utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy oraz generowanie nowych stabilnych miejsc pracy, w szczególności dla osób odchodzących z górnictwa i branż powiązanych.

Cel A3

Wspierany będzie potencjał rozwojowy i konkurencyjność MŚP funkcjonujących dzięki dostarczaniu produktów oraz świadczeniu usług górnikom, ich rodzinom oraz współpracującym z kopalniami lub zakładami górniczymi. Wsparte zostaną przedsiębiorstwa zaliczane do regionalnych specjalizacji technologicznych, jak również tworzenie nowych, stabilnych miejsc pracy, w szczególności dla osób odchodzących z górnictwa w branżach wykorzystujących potencjały endogeniczne obszarów w transformacji. W ramach każdego projektu dopuszcza się wspieranie rozwoju kompetencji osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach.

Planowana jest również realizacja projektów strategicznych wspierających tworzenie nowych przedsiębiorstw, jak również samozatrudnienie i tworzenie nowych, stabilnych miejsc pracy, w oparciu o rozwiązanie przyjazne dla klimatu z wykorzystaniem hubów jako centrów katalizujących opisane aktywności. Finansowane będą projekty oferujące kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorstw, obejmujących pomoc na każdym etapie prowadzenia działalności od przygotowania biznes planu aż do pomocy w pozyskaniu finansowania rozwoju firmy.

Oddziaływanie interwencji

Wsparcie przedsiębiorczości ma na celu wygenerowanie nowych, trwałych miejsc pracy w sektorach alternatywnych dla branż podlegających transformacji, w tym na obszarach pogórnicych. Rezultatem inwestycji będzie również wzrost przedsiębiorczości oraz poprawa dostępności usług niezbędnych na każdym etapie prowadzenia działalności. Realizowane projekty przyczynią się do utrzymania konkurencyjności oraz rozszerzenia rynków zbytu.

ŚRODOWISKO

Cel B1

Wsparane będą inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii, w tym w oparciu o lokalne potencjały na rzecz energetyki prosumenckiej (w tym w postaci wirtualnych elektrowni).

Oparcie energetyki o rozproszone źródła energii, klastry energii oraz rozwiązania prosumenckie i włączenie ich do systemu energetycznego podniesie poziom bezpieczeństwa energetycznego i zaangażuje lokalną społeczność w działania na rzecz promowania OZE i dążenia do neutralności klimatycznej. Zmniejszy dotkliwość wzrostu kosztów energii i ogrzewania dla gospodarstw domowych i gmin górniczych.

Oddziaływanie interwencji

Powyższe działania zapewnią złagodzenie kosztów przejścia przez proces dekarbonizacji sektora energetycznego podregionów górniczych, a dodatkowo zmniejszą negatywne oddziaływanie tego sektora na środowisko. Przyczynią się także do optymalnego wykorzystania lokalnych zasobów energetycznych.

Cel B2

Wsparcie skierowane będzie na działania związane z rekultywacją, remediacją, regeneracją, renaturyzacją, dekontaminacją oraz zagospodarowaniem terenów przemysłowych, w tym w szczególności pogórnicych, obiektów przemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych jak również ich adaptację m.in. na cele gospodarcze i środowiskowe oraz uzupełniająco kulturalne, turystyczne, edukacyjne i mieszkaniowe.

Współfinansowane będą kompleksowe działania zarówno związane z rekultywacją terenu jak i docelowym zagospodarowaniem terenu na ww. cele, w tym kompleksowe przygotowanie terenów przemysłowych pod działalność gospodarczą wraz z niezbędną infrastrukturą, w tym w ograniczonym zakresie skomunikowaniem tych terenów.

Dopuszcza się finansowanie usunięcia elementów szkodliwych dla ludzi i środowiska (np. odpadów, niewypałów, substancji promieniotwórczych) jakie nie mieszczą się w prawnym pojęciu remediacji.

Realizowane będą również zadania związane z systemowym zarządzaniem terenami przemysłowymi m.in. z zakresu inwentaryzacji, gromadzenia danych o terenach i obiektach przemysłowych oraz działań planistycznych w celu ponownego wykorzystania tych terenów.

Tereny przemysłowe, w tym powydobywcze, w centrach miast lub blisko osiedli stanowią szczególne wyzwanie przestrzenno – infrastrukturalne dla samorządu. Dlatego proces readaptacji tych terenów

powinien być przeprowadzany jako kompleksowa rewitalizacja m.in. osiedli górniczych. Dopuszcza się zatem wsparcie obszarów rewitalizacji, które swym zasięgiem obejmują tereny przemysłowe, poprzez działania całościowe (obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, prowadzone w sposób zaplanowany min. poprzez gminne programy rewitalizacji.

W celu wzmocnienia odporności na zagrożenia związane z negatywnymi skutkami rozległych szkód górniczych, interwencja ukierunkowana zostanie na wsparcie na terenach pogórnich efektywnego systemu zagospodarowania wodami, przyczyniającego się do przeciwdziałania podtopieniom i zalaniom, oraz oczyszczeniu zanieczyszczonych terenów w wyniku eksploatacji górniczej wód podziemnych i powierzchniowych, a także inwestycje w obszarze uzdatniania i zagospodarowania wód kopalnianych.

Inwestycje dot. m.in. remediacji, rekultywacji, dekontaminacji, muszą uwzględniać zasadę "zanieczyszczający płaci" oraz regulacje dot. odpowiedzialności za szkody górnicze.

Oddziaływanie interwencji

Inwestycje przyczynią się do przywrócenia do obiegu społeczno-gospodarczego terenów i obiektów przemysłowych, dywersyfikacji gospodarczej gmin górniczych, poprawy środowiska fizycznego, poprawę stosunków wodnych, rekultywację i odtwarzanie krajobrazów pogórnich, tworzenie nowych miejsc pracy w podregionach górniczych czy tworzenia warunków do rozwoju wysokiej jakości usług publicznych.

SPOŁECZEŃSTWO

Cel C1

Wsparcie skoncentruje się na poprawie jakości edukacji, zwłaszcza zawodowej (branżowej i technicznej) i jej dostosowaniu do potrzeb zielonej i cyfrowej gospodarki. Wsparcie obejmie tworzenie warunków do rozwoju zawodowego poprzez zdobywanie nowych i specjalistycznych umiejętności, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji. Wsparcie skierowane zostanie m.in. na kursy, szkolenia zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy, w tym w zakresie branż rozwojowych, w szczególności związanych z zieloną cyfrową gospodarką oraz tworzących nowe łańcuchy wartości.

Wsparcie obejmie także doradztwo zawodowe z ukierunkowaniem na wzmocnienie procesu zielonej i cyfrowej transformacji. Ważnym będzie także wsparcie rozwoju współpracy pracodawców z ośrodkami kształcenia, poprzez kształcenie dualne zgodnie z potrzebami lokalnego biznesu oraz podnoszenie kompetencji i zdobywanie nowych kwalifikacji skierowane do uczniów, nauczycieli oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.

Ponadto wsparcie obejmie infrastrukturę zwiększającą dostępność edukacji, w tym m.in. jej budowę, remont, przebudowę wraz z niezbędnym wyposażeniem. Uzupełniająco wsparta zostanie infrastruktura szkolnictwa wyższego w powiązaniu z potrzebami zielonej gospodarki.

Oddziaływanie interwencji

Powyższe działania przyczynią się do wzmocnienia kapitału ludzkiego, zwiększenia szans zatrudnienia oraz rozwoju zawodowego mieszkańców podregionów górniczych. Wsparcie pozwoli na poprawę jakości oraz przeprofilowanie edukacji na rzecz nowoczesnej gospodarki podregionów górniczych.

Cel C2

Wsparcie koncentrować się będzie na zapewnieniu pracownikom z obszaru transformacji indywidualnej ścieżki rozwoju w kierunku trwałego zatrudnienia. Uruchomione zostanie kompleksowe wsparcie w celu aktywizacji zawodowej oraz w zakresie ścieżki przedsiębiorczości, realizowanej m.in. poprzez dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej wraz ze wsparciem pomostowym, w tym m.in. finansowym,

doradczym. Dla zapewnienia skuteczności prowadzonych działań zakres wsparcia będzie również obejmował zapewnienie koordynacji międzyinstytucjonalnej oraz pomocy prawnej i psychologicznej dla pracowników dotkniętych transformacją.

Oddziaływanie interwencji

W celu przeprowadzenia skutecznej organizacji procesu zwolnień udzielona będzie pomoc zwalnianym pracownikom z branży górniczej i przedsiębiorstw powiązanych z górnictwem, co przyczyni się do utrzymania lub podjęcia zatrudnienia, minimalizując odpływ z rynku pracy. Planowane działania będą służyć aktywizacji zawodowej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu mieszkańców podregionów górniczych.

Cel C3

Niezbędnym elementem w procesie sprawiedliwej transformacji jest objęcie wsparciem rodzin pracowników branży górniczej, powiązanych z górnictwem oraz społeczności lokalnych. Podejmowane zatem będą kompleksowe działania na rzecz poprawy jakości i dostępności do szeroko rozumianych usług społecznych, którymi objęci zostaną w szczególności seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, dzieci, młodzież z uwzględnieniem potrzeb infrastrukturalnych. Wsparcie koncentrować się będzie na realizacji programów integracji społecznej w celu poprawę jakości życia w kierunku zielonej i cyfrowej transformacji. Środki przeznaczone będą również na programy wsparcia rodzin pracowników odchodzących z górnictwa i branż okołogórniczych, w szczególności ich dzieci m.in. w postaci dofinansowania nauki.

Niezbędne jest wzmocnienie potencjału interesariuszy na rzecz skutecznego zarządzania procesem transformacji i jego wdrażania oraz sieciowania w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, jak również monitorowanie i ocena tego procesu.

Wspierane będą działania w zakresie inicjatyw oddolnych społeczności lokalnych, służące budowaniu zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

Wsparcie kierowane będzie również na realizację projektów grantowych i pilotażowych, służących budowaniu świadomości i akceptacji procesu transformacji, w tym poprzez kampanie i działania informacyjne, edukacyjne, promocyjne. Dopuszcza się możliwość utworzenia budżetu inicjatyw transformacyjnych w formie grantowej, zarządzanego przez samorząd terytorialny.

Oddziaływanie interwencji

Inwestycje przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców podregionów górniczych poprzez poprawę dostępności do usług społecznych. Powyższe przyczyni się do zahamowania negatywnych zjawisk demograficznych oraz pozwoli na stworzenie systemu zachęt w celu zaspokojenia potrzeb społecznych, kulturalnych, w tym również w celu zachowania tożsamości kulturowej.

Cel C4

Wsparcie będzie służyło wzmocnieniu potencjału instytucjonalnego oraz podniesieniu kompetencji do prowadzenia procesu transformacji. Skierowane będzie na zapewnienie potencjału kadrowego do zarządzania i wdrażania FST na poziomie regionu jak i kompetencji pracowników samorządów lokalnych i ich reprezentacji na poziomie subregionalnym.

Niezwykle ważne będzie efektywne wdrożenie zasady partnerstwa poprzez instrumenty na rzecz współpracy i włączenia partnerów społecznych i gospodarczych w proces decyzyjny oraz zapewnienie spójnego systemu informacji i promocji o celach, działaniach i korzyściach sprawiedliwej transformacji. Wsparcie dedykowane będzie w szczególności prowadzeniu gremiów temu dedykowanych m.in. komitetu monitorującego dla FST oraz animowaniu dialogu społecznego w zakresie sprawiedliwej transformacji.

Uzupełniającym obszarem wsparcia jest stworzenie i rozwój narzędzi monitorowania, analizy, planowania, wdrażania oraz ewaluacji procesów transformacyjnych, a także projekty pilotażowe w celu multiplikowania w innych podregionach górniczych.

Oddziaływanie interwencji

Proponowane działania przyczynią się do podniesienia kompetencji, rozszerzenia wiedzy i wielostronnej wymiany doświadczeń na rzecz skutecznego przeprowadzenia sprawiedliwej transformacji.

3. Mechanizmy zarządzania

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. f)

Partnerstwo

Prowadzenie dyskusji w podregionach górniczych na temat wyzwań procesu transformacji rozpoczęło się już w 2019 r. W III 2019 r. Zarząd Woj. Śl. powołał Zespół Regionalny dla inicjatywy regionów górniczych w województwie śląskim, który w pierwszym etapie skupiał się na koordynacji prac regionu w ramach Platformy Regionów Górniczych w Transformacji, utworzonej przez KE. Zespół ma charakter opiniodawczo-konsultacyjny i współpracuje z władzami regionalnymi nad planowaniem działań w ramach FST. Realizacja procesu uspołecznienia rozpoczęła się we IX 2020 r. cyklem warsztatów eksperckich, w których udział wzięli lokalni liderzy, w tym członkowie Zespołu Regionalnego szerokie grono specjalistów branżowych oraz przedstawiciele strony rządowej i KE. Celem pierwszej serii spotkań była próba uchwycenia wyzwań stojących przed województwem w procesie transformacji społeczno-gospodarczej.

Drugi etap procesu uspołecznienia prac nad TPST realizowano jako identyfikację problemów i wyzwań transformacyjnych w ujęciu geograficznym. Na przełomie X i XI 2020 r. w każdym podregionie przeprowadzono seminarium z udziałem przedstawicieli władz lokalnych, instytucji publicznych, biznesu, środowisk naukowych i społecznych. W spotkaniach uczestniczyli również przedstawiciele instytucji rządowych i KE. Dyskusja pozwoliła dostrzec specyfikę podregionów, zdefiniować charakterystyczne problemy i określić potencjalne kierunki rozwoju.

Na przełomie I i II 2021 r. w ramach trzeciego etapu procesu uspołecznienia TPST odbyło się 6 spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami środowisk istotnych w procesie transformacji. Celem spotkań było włączenie tych środowisk w proces kształtowania dokumentów programujących oraz opracowanie wstępnych założeń projektów regionalnych. Konsultacje pozwoliły na pogłębioną diagnozę problemów w ujęciu środowiskowym. Stały się też okazją do rozpowszechnienia informacji o charakterze wsparcia w ramach funduszu oraz przyczyniły się do zbudowania w środowiskach poczucia współodpowiedzialności za proces.

W IV 2021 roku przeprowadzono warsztaty konsultacyjne w oparciu o założenia sformułowane w projekcie TPST. Wzięli w nim udział przedstawiciele szerokiego grona interesariuszy Warsztaty były okazją do wymiany nie tylko informacji, ale pozwoliły rozmawiać o priorytetach, potrzebach rozwojowych regionu w obliczu koniecznych zmian, wynikających z dekarbonizacji śląskiej gospodarki. Spotkania te były także kluczowe ze względu na dyskusje o obawach mieszkańców, których proces dotyka i będzie dotyczył w najbliższych latach, zwłaszcza na terenach wygaszania eksploatacji górniczej.

Uchwałą Zarządu Woj. Śl. Nr 1463/241/VI/2021 z dnia 15.06.2021 r. projekt TPST 2030 – v.02 został skierowany do szerokich konsultacji społecznych z mieszkańcami regionu. Do udziału w konsultacjach społecznych zaproszono wszystkich zainteresowanych, w tym samorządy, partnerów społecznych i gospodarczych. Uwagi i wnioski do dokumentu umieszczonego na stronach internetowych UMWSL można było składać w terminie do 30.06. 2021 r.

W II 2022 r. odbyły się „prekonsultacje” zapisów programu, uwzględniającego interwencję FST. Celem prekonsultacji było zebranie komentarzy, uwag i opinii potencjalnych beneficjentów na temat proponowanego zakresu interwencji, ze szczególnym uwzględnieniem VIII Priorytetu tj. Śląskie w transformacji, by zweryfikować i uzupełnić dotychczasowe zapisy dokumentu w konsultacji z szerokim gronem interesariuszy programu.

Monitorowanie i ewaluacja

Za monitorowanie i ewaluację TPST odpowiedzialny jest Zarząd Woj. Śl. W proces monitorowania i oceny włączeni zostaną odpowiedni partnerzy, w tym społeczni i gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie.

Postęp realizacji TPST będzie monitorowany w oparciu o adekwatne do zakresu interwencji Planu wspólne wskaźniki produktu i rezultatu określone w Załączniku III do rozporządzenia ustanawiającego FST. Monitorowanie produktów i rezultatów odbywa się w oparciu o ramy wykonania ustanowione dla celu szczegółowego FST. Dla wskaźników produktu ustala się cele pośrednie do osiągnięcia na koniec roku 2024, które podlegają weryfikacji podczas przeglądu śródkresowego. Dla wskaźników produktu i rezultatu ustala się cele końcowe do osiągnięcia na koniec roku 2029. W ramach przeglądu śródkresowego dokonana zostanie rewizja Planu.

Operacje w ramach Planu będą monitorowane z wykorzystaniem systemu informatycznego i raportowane do KE.

Raz w roku wdrażanie Planu będzie podlegało przeglądowi podczas posiedzenia KM FE SL 2021-2027 oraz corocznych spotkań Komisji Europejskiej i Państwa Członkowskiego.

Ewaluacja Planu będzie realizowana z uwzględnieniem kryteriów tj.: skuteczność, wydajność, trafność, spójność i wartość dodana UE w celu poprawy jakości planowania i wdrażania Planu w oparciu o Plan ewaluacji w zakresie FST.

Podmiot(-y) koordynujący(-e) i monitorujący(-e)

Za koordynację i monitorowanie TPST odpowiedzialny jest Zarząd Woj. Śl., który jednocześnie będzie pełnił funkcję IZ dla programu FE SL 2021-2027, w ramach którego wdrażany będzie cel szczegółowy FST. Zadania te będzie realizował przy wsparciu odpowiednich departamentów UMWSL. W realizację TPST będą zaangażowane również odpowiednie jednostki organizacyjne województwa śląskiego, odpowiedzialne za wdrażanie funduszy europejskich 2021-2027 na poziomie regionalnym w zakresie przedsiębiorczości i rynku pracy.

W proces monitorowania i oceny włączeni zostaną odpowiedni partnerzy, w tym społeczni i gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie m.in. w ramach KM FE SL 2021-2027. Sprawozdania z realizacji i raporty z badań i ewaluacji TPST będą upubliczniane i dostępne na stronach internetowych IZ.

4. Wskaźniki produktu lub rezultatu specyficzne dla danego programu

Podstawa prawna: art. 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie FST

Uzasadnienie konieczności stosowania wskaźników produktu lub rezultatu specyficznych dla danego programu w oparciu o rodzaje przewidywanych operacji

--

Podstawa prawna: art. 11 ust. 2 lit. g)–k) oraz art. 11 ust. 5

